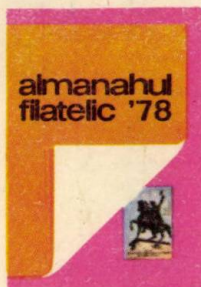

ALMANAH FILATELIC

1987

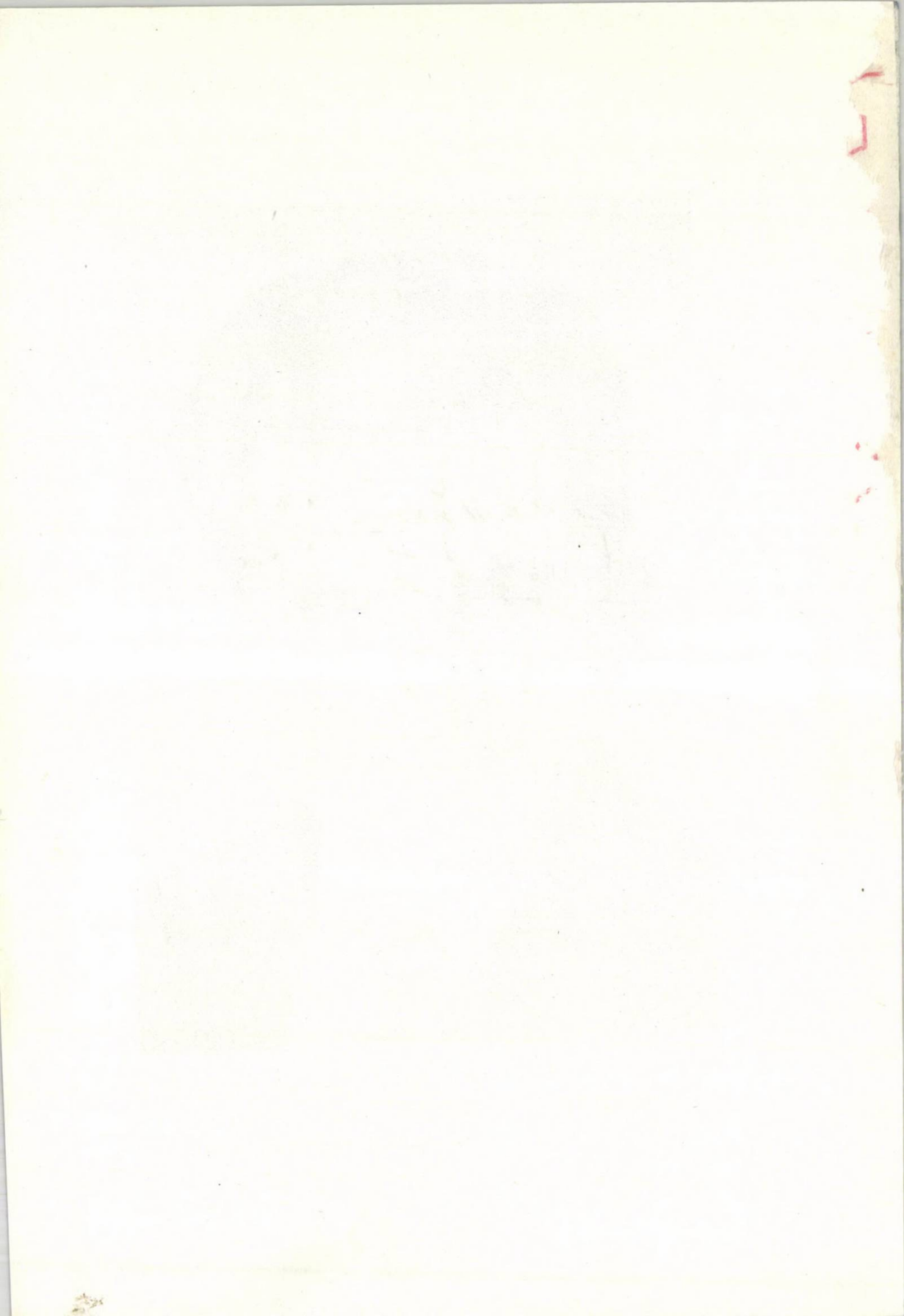
ALMANAH FILATELIC 1987

La
multi ani!

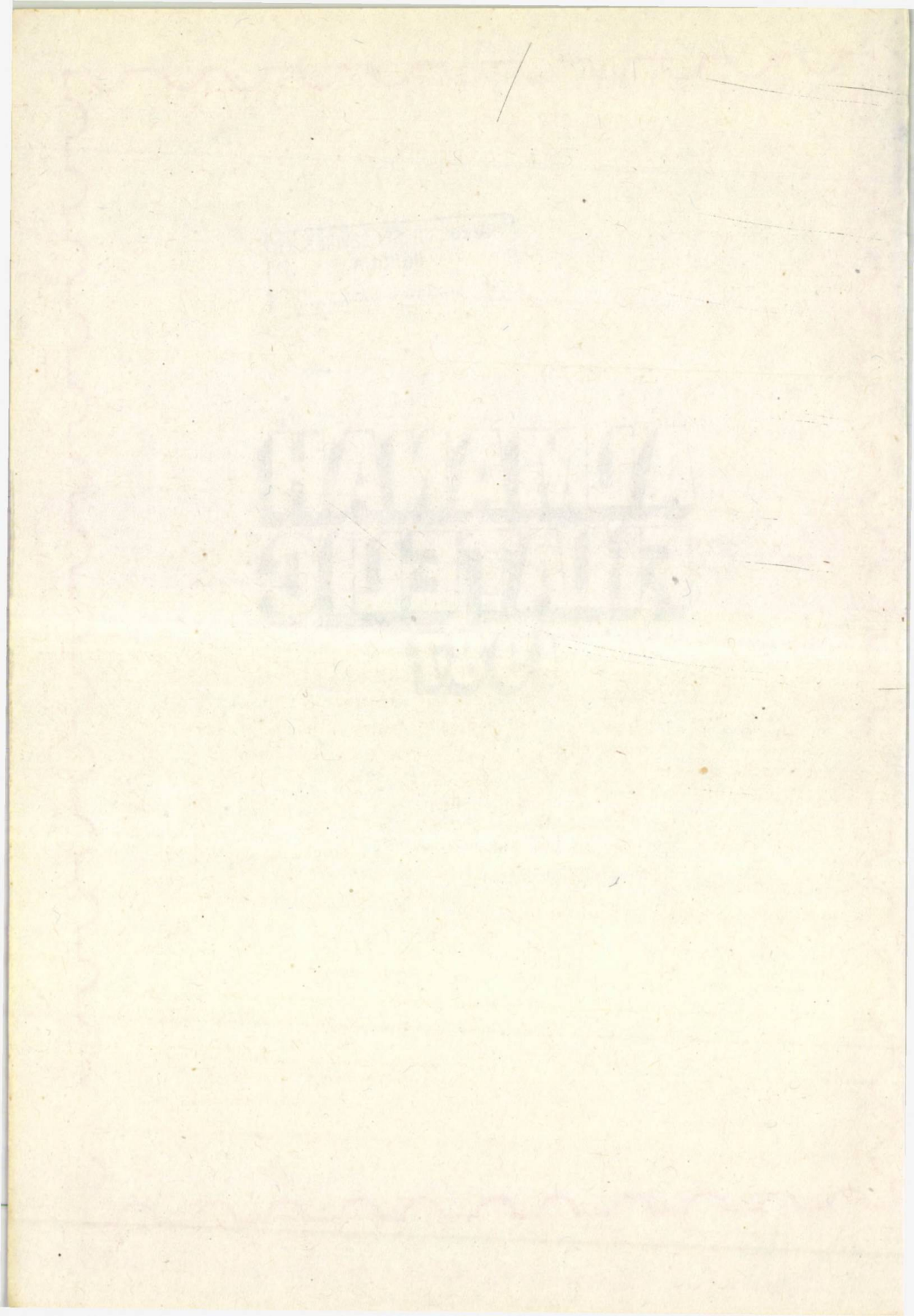
NICOLAE CEAUȘESCU

Președintele Republicii Socialiste România
Secretar General al Partidului Comunist Român

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr.

ALMANAH FILATELIC 1987

Cuvînt înainte

Marcam în anul 1977, anul aniversar al independenței de stat a României, anul primului Almanah filatelic editat sub îndrumarea Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor.

Apărut în ideea omagiului pentru marele eveniment din istoria țării, Almanahul filatelic a devenit o prezență a fiecărui sfîrșit de an înmănunchind în paginile sale un material documentar divers, un material atractiv, atît pentru filateliștii avansați cît și pentru cei începători: articole pentru tinerii filateliști, studii filatelice și de istorie poștală, întreguri poștale, maximafilie, marcofilie, poezie, proză purtînd semnătura unor personalități ale vieții filatelice și culturale românești.

Vom consemna că, Almanahul filatelic de-a lungul a celor 10 ani de existență a publicat articole valoroase și credem, utile filateliștilor, aducîndu-și o frumoasă contribuție la îmbogățirea literaturii filatelice de specialitate.

Mergînd pe linia, tradiției create, oferim cea de a 10-a ediție a Almanahului filatelic tuturor iubitorilor filateliei românești, ediție ce cuprinde articole de istorie poștală, de filatelie clasică și post clasică, maximafilie, întreguri poștale, informații, divertisment, odată cu urarea tradițională de început de an „La mulți ani”.

ELENA PETCULESCU,

Director general adj. al
Direcției Generale de Poștă
și Telecomunicații

ACELAȘ POPOR, ACEEAȘI PATRIE

Istoria românilor este istoria unui popor statornic care a locuit neîntre-rupț spațiul intra-carpato-danubiano-pontic. Unitar prin locul de plămădire — spațiul Daciei —, prin limba pe care o vorbea, avînd aceleași obiceiuri și mentalități, aceleași cultură, aceleași credință, aceleași simțăminte, poporul român și-a apărât un teritoriu definit pe străbuna vatră de locuire. Așezat în calea „tuturor răutăților”, cum scrie cronică, poporul român a trebuit încă din perioada etnogenezei sale să facă față — cu o mîină pe plug și cu alta pe sabie — nenumăratelor furtuni și adversități ale istoriei.

Vicisitudinile, suferințele nu au îngenucheat poporul român, ci dimpotrivă, l-au oțelit, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărîrea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu pregeta în fața nici unei jefte pentru apărarea gliei strămoșești. Punînd în evidență originea, continuitatea și unitatea poporului român în vatra strămoșească, secretarul general al partidului nostru tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia: „**Putem afirma pe baza faptelor istorice, că poporul nostru s-a plămădit de-a lungul mileniilor în spațiul carpatodunărean, că fiecare metru de pămînt și fiecare piatră sînt stropite cu sudoarea și sîngele moșilor și strămoșilor noștri. În cele mai grele timpuri, înaintașii nu și-au părăsit pămîntul unde s-au născut, ci, înfrășindu-se cu el, cu muniții și cîmpiile, cu rîurile și codrii falnici, au rămas neclintii pe aceste meleaguri, apărîndu-și ființa, dreptul la existență liberă.**”

Numeroase vestigii arheologice și mărturii scrise ale antichității amintesc despre strămoșii poporului român, geto-dacii, care făceau parte din numerosul neam al tracilor, cu adînci rădăcini și în spațiul intra-carpato-danubiano-pontic și despre care părințele istoriei Herodot scria — referindu-se la evenimentele de acum 2 500 de ani că „sînt cei mai viteji și mai drepți dintre traci”.

După unele încercări de organizare statală cum a fost cea din vremea regelui Dromichete, învingătorul regelui macedonean Lisimah în anul 292 î.e.n., în secolul I î.e.n., sub conducerea regelui Burebista, apreciat într-un izvor al antichității ca „cel dintîi și cel mai mare dintre toți regii care au domnit vreo dată asupra Traciei”, s-a format un puternic stat centralizat și independent daco-get, care a demonstrat, prin existența sa, cu peste 2 050 de ani în urmă, condițiile prielnice unificării politice a strămoșilor daco-geți.

Perioada lui Burebista a pregătit epoca regatului lui Decebal, regele erou al dacilor, care a avut de înfruntat una dintre cele mai mari forțe ale antichității — Imperiul Roman. În urma războaielor din anii 101-102; 105-106 rezistența regatului dac a fost înfrîntă, o parte a Daciei intrînd sub stăpînirea romană.

După cucerirea unei părți a Daciei de către romani, — cucerire care, ca orice cucerire a avut și urmări tragice pentru poporul dac — viața acestor ținuturi a cunoscut un nou stadiu de progres, pe baza împlinirii celor două

civilizații și culturi — dacă și romană. Subliniind acest proces istoric, președintele țării noastre tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „**în luptele grele și în conviețuirea, timp de secole, a dacilor și a romanilor, s-a plămădit un popor nou, care a păstrat și dezvoltat însușirile și virtuțile cele mai bune ale înaintașilor săi**”.

Retragerea administrației și armatei române din Dacia în anii 271-275, n-a însemnat o abandonare totală a Daciei. Puternice capete de pod au legat în continuare imperiul cu regiunea nord-dunăreană a fostei provincii Dacia. Păstrînd de la daci setea nestinsă de libertate, voința de a nu-și pleca fruntea sub jugul străin, hotărîrea de a rămîne mereu el însuși, stăpîn pe viața și soarta sa și continuînd spiritul rațional, judecata și pasiunea creatoare a romanilor, poporul român, nou apărut în lume, avea să împlinească într-o existență de aproape două milenii, un eroic, zbuciumat și măreț destin istoric.

Noul popor român locuind statornic același spațiu intra-carpato-danubiano-pontic pe care au locuit dintotdeauna strămoșii săi geto-daci avînd deci milenare rădăcini istorice, vorbind o limbă unică, au ținut piept în vatra strămoșească năvălirii populațiilor migratoare, care începînd cu secolul III e.n. au provocat mari distrugerii și pustiiri, dar n-au putut schimba comunitatea de viață, limbă și cultură a înaintașilor noștri, cursul istoric spre forme superioare de organizare politică și social-economică în aceeași patrie străbună. Ei și-au păstrat continuitatea de viață economică și statală organizîndu-se în obști satești, uniuni de obști, romanii populare, ducate, voievodate. Acestea s-au întins în aumite zone geografice și economice și au primit denumirea de „țări”, în accepția de stat, de organizații politico-administrative, conduse de duci sau voievozi.

Procesul istoric obiectiv de refacere a statului feudal centralizat, pe vechea vatră a Daciei, ca rezultat al dezvoltării

și unificării voievodatelor de pe întreg teritoriul românesc, a fost îngreunat atît de tendințele centrifuge interne, datorate procesului de fărâmițare feudală caracteristic întregii Europe din acea vreme, cît și de vitregiile permanentului pericol extern.

Este cunoscut faptul că, începînd din secolul al X-lea, după sedentarizarea lor în Cîmpia Panonică, în pofida unei puternice rezistențe a statelor românești, cetele regilor unguri au început să se infiltreze în Transilvania, procesul acesta de pătrundere durînd pînă spre sfîrșitul secolului al XIII-lea. Dar și după această dată românii din această parte a țării și-au păstrat vechea organizare, rezistînd și perpetuînd cultura lor materială și spirituală. Documentele vremii, chiar și cele emise de cancelaria regatului ungar, datînd din acele timpuri, pomenesc de „terra Blacorum” (Țara românilor), țărilor Oașului, Lăpușului, Sălajului, Țara Hațegului, Țara Făgărașului, Țara Maramureșului, Țara Bîrsei și altele altele.

În secolele XIII-XIV, voievodatele românești de la sud și est de Carpați s-au unificat, afirmîndu-se ca state centralizate, independente și suverane sub dinastiile Basarabilor și Mușatinilor.

Începînd din această epocă istorică, o realitate definitorie a spațiului locuit de strămoșii noștri a constituit-o continuitatea statelor românești, prezența lor fără întrerupere într-o zonă în care prin desfășurările de forță, majoritatea statelor din centrul și sud-estul Europei și-au întrerupt existența pentru perioade de sute de ani sau au fost definitiv desființate. Existența țărilor române ca state separate n-a afectat unitatea etnică a poporului român, exprimată în unitatea de limbă și cultură, în similitudinile structurilor economice și sociale ale întregului teritoriu românesc. Între ele s-au păstrat în permanență legături politice, economice, spirituale, organizarea internă (domnia, dregătoriile, justiția, armata, alte instituții feudale) fiind în linii mari

identică sau asemănătoare.

În timp ce românii din Transilvania opuneau o dîrză rezistență politicii de opresiune și desnaționalizare a regatului ungar, în sud, celelalte două state românești independente Țara românească Muntenia și Țara românească Moldova au trebuit să facă față pericolului reprezentat de Imperiul Otoman, care după ce cucerise întreaga Peninsulă Balcanică și transformase statele bulgarilor și sîrbilor în pașalîcuri, se afla, către sfîrșitul secolului al XIV-lea, în contact direct cu hotarul de sud al țărilor române. Războiul de peste o sută de ani al românilor împotriva pericolului otoman, victoriile repurtate în timpul domniei lui Mircea cel Mare, lancu de Hunedoara (1441—1446), Vlad Țepeș (1456—1462), Ștefan cel Mare (1457—1504) și a altor domnitori, au permis țărilor române încă din secolul al XIV-lea să încheie Tratatate cu Poarta Otomană, prin care se recunoștea puterea suverană a domnitorilor, iar în schimbul unei sume de bani pe care aceștia se angajau s-o plătească sultanului, sub formă de tribut, Poarta Otomană se obliga să le respecte deplina autonomie și integritatea teritorială. Chiar și mai tîrziu, la mijlocul secolului al XVI-lea, cînd asupra țărilor române s-a accentuat presiunea politică și economică a Porții Otomane, nu s-a putut ajunge la ocuparea și transformarea lor în provincii otomane, administrate direct de Poartă pe baza obiceiurilor și legilor mahomedane, ci, prin tratatele politice amintite, cunoscute sub denumirea de „Capitulații”, țărilor române și-au menținut autonomia administrativă, conducîndu-se după legile și obiceiurile lor, păstrîndu-și privilegiile recunoscute în aceste acte oficiale.

La mijlocul secolului al XVI-lea în urma victoriei de la Mohacs din 1526, cînd Poarta Otomană desființează regatul ungar și își instalează dominația asupra Ungariei creîndu-se, la 1541, pașalîcul cu reședința la Buda, Țara românească a Transilvaniei iese de sub

jurisdicția Ungariei și stabilește cu Imperiul Otoman raporturi de autonomie, avînd deci un statut politic și juridic ca și al celorlalte două țări române.

Ca un simbol al aspirațiilor sale spre unitate, al dreptului istoric de a trăi liber și independent în vatra strămoșească a Daciei, poporul român a reușit să înfăptuiască, sub domnia lui Mihai Vodă Viteazul, reunirea politică a tuturor fiilor săi în hotarele ce cuprindeau cea mai mare parte a vetrei strămoșești. După realizarea acestui act, la 1600, Mihai Viteazul se intitula „domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”.

Deși unirea celor trei țări române a fost de scurtă durată, ea a rămas o prezență vie în gîndirea și fapta atît a contemporanilor cît și a urmașilor. Memoria unirii înfăptuită acum aproape 400 de ani s-a transmis de la epocă la epocă, de la generație la generație. Dreptul imprescriptibil al poporului român la unire și independență a reprezentat, în continuare, o dominantă a gîndirii și acțiunii marilor conducători de țară și de oști.

Sentimentele de unitate ale românilor s-au accentuat în decursul și spre sfîrșitul secolului al XVII-lea și al XVIII-lea în pofida ciuntirilor teritoriale pe care imperii vecine le-au făcut în trupul țărilor române.

O deosebită semnificație în lupta pentru libertatea socială și națională a poporului român a avut-o marea răscălașă din anul 1784, condusă de Horea, Cloșca și Crișan. Marx scria că Horea plănuia eliberarea neamului său, el devenind „simbolul renașterii Daciei”.

Revoluția din 1821, deschizând porțile istoriei moderne a României, revendicând „dreptatea și slovozenia” pentru popor, a pus temeiurile programului de constituire a unui stat național și modern românesc, unind revendicările de eliberare socială cu cele de eliberare națională — și în perspectivă de unitate statală — ale românilor.

În contextul istoric întemeiat pe ascensiunea revoluțiilor burgheze din Europa, revoluționarii români de la 1848 au proclamat ideea „triumfului dreptului asupra forței”, anunțând „în numele revoluției române”, dreptul de unitate și independență al poporului român. În acest context a găsit un puternic ecou dezideratul exprimat de revoluționarul democrat Nicolae Bălcescu: „Vrem să fim o națiune, una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misie a împlini în omenire”.

Peste împotrivirea deschisă promovată de unele Puteri europene, la 24 ianuarie 1859 a triumfat din nou voința de unitate a poporului nostru. „Zi de aur a veacului”, cum au numit-o contemporanii, unirea Principatelor, realizată prin ceea ce Mihail Kogălniceanu definea drept „actul energic al întregii națiuni române”, a reprezentat încununarea unui proces istoric obiectiv. Unirea Moldovei cu Muntenia și formarea statului modern România, au constituit punctul de plecare și pîrghia de susținere a tuturor eforturilor depuse pentru desăvîrșirea unității naționale și statale. În același timp, ca și celelalte acte definitorii ale istoriei noastre naționale, Unirea din 1859 s-a înfăptuit ca expresie a voinței poporului român, constituind pentru popoarele din Europa, dar mai ales pentru cele din cen-

trul și sud-estul continentului, o ilustrare convingătoare a aplicării în viață a principiului dreptului de autodeterminare, al Unirii pe baze plebiscitare a două teritorii aparținînd unuia și aceluiași popor.

Unirea din 1859 și cucerirea independenței de stat în 1877 au deschis o etapă nouă în mișcarea politică și națională a românilor în viața economică, socială și culturală a țării. Ideea libertății naționale a cuprins gîndurile și voința unor largi păături sociale, ale forțelor culturale, înscriindu-se ca un obiectiv central al activităților acestora. Lupta românilor din teritoriile aflate sub dominație străină, pentru drepturi politice, economice și culturale, a găsit un răsunset tot mai puternic în întreaga țară, mai ales după instalarea dualismului austro-ungar, în 1867, și a măsurilor de deznaționalizare forțată a românilor din Țara românească a Transilvaniei.

La începutul secolului al XX-lea, dezvoltarea social-economică și politică a ridicat în fața națiunii române necesitatea inexorabilă a desăvîrșirii unității statale, a eliberării tuturor provinciilor românești aflate sub stăpînirea străină și unirii lor cu Țara. În acest scop România a participat — în 1916-1918 — la primul război mondial pentru cauza sa dreaptă — reunirea într-un stat puternic și independent a tuturor românilor. În luptele pentru apărarea pămîntului patriei împotriva ocupanților militariști germani și austro-ungari, în timpul primului război mondial, pentru salvagardarea unității și integri-

tății teritoriale, armata română, masele populare din întreaga țară au înscris la Măraști, Măreșți, Oituz și în multe alte locuri pagini nepieritoare de eroism și abnegație, de spirit de jertfă și patriotism fierbinte, imprimând războiului pentru reîntregirea țării un pronunțat caracter popular și național.

Prăbușirea țarismului, victoria revoluției socialiste din Rusia au răsunat ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. În mișcarea popoarelor pentru autodeterminare națională și înlăturarea dominației străine s-a încadrat organic și lupta poporului român. Ea a avut un caracter larg, burghezo-democratic, antrenând clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, celelalte forțe sociale și politice.

Izbucnirea revoluției burghezo-democratice din Monarhia Austro-Ungară a grăbit evenimentele din Transilvania și Banat. La 18-31 octombrie 1918 s-a constituit Consiliul NAȚIONAL Român Central, „ca unicul for care reprezenta voința poporului român”, format din șase social-democrați și șase reprezentanți ai Partidului Național Român. Pe întreg teritoriul Transilvaniei s-au format consilii județene, locale și gărzi naționale, ca organe ale unei largi mișcări revoluționare burghezo-democratice, care activau sub conducerea Consiliului Național Român Central. În manifestul lansat la 7-20 noiembrie 1918, pentru pregătirea mării adunări naționale de la Alba Iulia, se arăta: „Mersul irezistibil al civilizației omenesci a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine. Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți”.

La 1 decembrie 1918 s-au strâns la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horea, peste 100 000 de oameni, țărani, muncitori, intelectuali, meseriași, bărbați și femei, tineri și vîrstnici veniți din toate colțurile țării să consfințească actul legitim și progresist, de încheiere a

procesului de formare a statului național unitar român.

Hotărîrea istorică a unirii a fost luată într-o atmosferă de puternic entuziasm — de către Marea Adunare Națională ca organ politic reprezentativ al întregii națiuni române din Transilvania, formată din 1228 deputați aleși prin vot universal de către cercurile electorale sau desemnați de toate instituțiile românești din Transilvania.

Alături de cunoscuți oameni politici și fruntași ai mișcării naționale au participat și 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd aproape 70 000 de muncitori organizați. „Au rămas întipărite cu litere de aur în marea carte a istoriei patriei — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — aceste cuvinte ale Rezoluției de la Alba Iulia: **Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania și Banat — adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România**”.

După făurirea statului național unitar român apărarea unității și independenței țării s-a constituit într-o preocupare de prim ordin a poporului român. În rîndul forțelor politice ale vremii, Partidul Comunist Român, făurit în mai 1921, pe temelia României reîntregite,

s-a detașat prin fermitatea manifestată în apărarea independenței naționale, a integrității teritoriale și a suveranității patriei. În împrejurările cînd fascismul internațional — în primul rînd Germania hitleristă — își îndrepta privirile asupra bogățiilor și fruntariilor țării, partidul comunistilor români a înțeles că singura cale de soluționare a problemelor complexe cu care se confrunta România era unirea tuturor forțelor sociale și politice într-un unic efort, avînd ca sens apărarea patriei.

Lupta fermă a poporului român pentru independență, integritate și suveranitate națională desfășurată sub conducerea comunistilor, în epoca interbelică a atins cotele cele mai înalte prin marea demonstrație patriotică, antifascistă, antirăzboinică și antirevizionistă de la 1 Mai 1939 din București, desfășurată pe bază de front unic între comuniști, socialiști și social-democrați. Cu mîndrie patriotică reliefăm că în organizarea și conducerea acestei ample și răsunătoare demonstrații muncitorești, una dintre cele mai mari dintr-o Europă plină de amenințări și de pericole, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu (Petrescu) au acționat, din însărcinarea partidului, dinamic, mobilizator, în direcția unirii eforturilor pe plan național pentru salvagardarea independenței și integrității patriei.

Tot astfel, în anii de luptă împotriva dictaturii militare fasciste și a dominației hitleriste s-a realizat largul consens național, caracteristic tuturor marilor momente ale istoriei noastre, fără de care ar fi fost de neconceput acțiunea istorică în acea fierbinte lună august 1944, acea ridicare la luptă a poporului român de la muncitori și țărani, de la soldați și generali, pînă la cercurile palatului regal, ceea ce a permis organizarea măreței epoei a insurecției naționale, căreia președintele Republicii îi atribuie adevăratul rol istoric și semnificație de început al revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă. Măreața izbîndă din

August 1944 a fost urmată de epopeea participării României la războiul anti-hitlerist, armata și poporul român aducînd o însemnată contribuție la zdrobirea, cu patru decenii în urmă, a Germaniei naziste.

Eliberarea țării și trecerea ei pe calea construcției socialiste au pus definitiv capăt dominației imperialiste străine în țara noastră, asigurînd, în mod plenar, independența și suveranitatea națională, dreptul poporului român de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața așa cum o dorește.

România socialistă se înfățișează astăzi lumii ca un stat liber și independent, în plină afirmare a capacităților creatoare ale poporului, făurarul conștient al istoriei sale noi, sub conducerea înțeleaptă a partidului comunist, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ideea de independență și unitate, ce ne străbate istoria, strălucit confirmată în 1600, 1859, 1877, 1918, 1944 se regăsește în zilele noastre mai vie ca oricînd. Strîns unită în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, națiunea română, toți fiii patriei edifică societatea socialistă multilateral dezvoltată și pun temelii mereu mai trainice înaintării patriei spre comunism.

MIRCEA MUȘAT

110 ani de la proclama- rea independenței de stat a României

Istoria poporului român atestă drept coordonate lupta neînfricăată pentru apărarea pământului strămoșesc, unitate și independență națională. Unirea într-un singur stat realizată în 1600 sub conducerea lui Mihai Viteazul, deși pentru scurtă durată, a dăinuit în conștiința românilor, le-a animat forța în lupta pentru cucerirea independenței de stat. Secolul al XIX-lea a marcat etapa decisivă în făurirea statului român modern și dobândirea independenței.

Cucerirea independenței de stat depline a României, la 9 mai 1877 a constituit una dintre paginile glorioase ale istoriei poporului român. Guvernul român, înțelegând că independența de stat putea fi dobândită doar pe calea armelor, s-a orientat spre o alianță cu Rusia. Astfel, la 4 aprilie 1876 a fost încheiată la București convenția româno-rusă, prin care guvernul român îngăduia armatelor ruse să treacă prin România, cu plata tuturor serviciilor și materialelor de care vor avea nevoie. Guvernul rus se obliga să mențină și să respecte „drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României”. Deși nu prevedea și o cooperare militară a trupelor românești, convenția deschidea totuși calea pentru participarea României la războiul împotriva Porții Otomane spre a-și cuceri independența.

Încheierea convenției româno-ruse și intrarea trupelor imperiale în țară

au provocat o vie reacție la Constantinopol, guvernul otoman declanșând un șir de represalii împotriva României. Poarta Otomană a început să atace țărmul stîng al Dunării. Vasele de război turcești au bombardat la 21 aprilie 1877 orașul Brăila, unde ajunseseră trupele ruse. La 26 aprilie orașele Calafat, Oltenița și comuna Bechet. În aceeași zi artileria română a răspuns la Calafat bombardamentului turcesc, trăgînd asupra Vidinului. Se ajunsese, așadar, în fapt, la starea de război cu Imperiul Otoman. La 29 aprilie 1877 a fost declarată starea de război între România și Turcia. La 9 mai 1877 dînd expresie aspirațiilor seculare ale întregului popor, parlamentul român a proclamat independența deplină de stat a României. În acea memorabilă zi, Mihail Kogălniceanu, ministru de externe a declarat: „sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare... Așadar, d-lor deputați, nu am cea mai mică îndoielă și frică de a declara în fața reprezentanței naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă”. În încheierea ședinței solemne, Adunarea Deputaților a notat moțiunea prin care „ia act că rezelul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială”. O moțiune similară a votat atunci și Senatul.

Proclamarea independenței s-a făcut — așa cum atestă mărturiile vremii — „în cea mai mare înfrățire... deputații fraternizau cu tribunele”. Mulțimea, care asistasă în curtea și pe dealul Mitropoliei, se revărsa spre centrul capitalei. Imediat studenții, împreună cu negustorii și muncitorii bucureșteni, arboresc drapele și manifestează cu torțe pe străzile capitalei cîntînd „Deșteaptă-te române”. Referindu-se la importanța istorică a proclamării independenței naționale depline a României ziarul „Telegraful” arată că acest eveniment a fost „dorit de secole” și el „va fi înscris cu litere de aur în analele române. Ideea pentru care au luptat atîți domni patrioți și atîtea generații... s-a împlinit”. În adevăr, proclamarea independenței de stat absolute a țării a fost determinată de năzuința de veacuri a poporului român spre o viață de sine stătătoare. Votul corpurilor legiuitoare n-a făcut decît să sancționeze, din punct de vedere al normelor constituționale, acest drept legitim al poporului nostru.

Proclamarea independenței și războiului din 1877 au oferit un nou prilej poporului român de pe ambele versante ale Carpaților pentru a-și reliefa conștiința unității naționale, solidaritatea și aspirațiile comune.

Unitatea românilor din toate teritoriile s-a observat în campania dusă de presă spre a demonstra Europei necesitatea și legitimitatea independenței naționale, în încurajarea armatei, în acțiunea de colectare a fondurilor și a ofrandelor pentru trebuințele ostașilor de pe front, în înrolarea de voluntari în rîndul armatei române etc. În toate acestea poporul român vedea conturată posibilitatea viitoare desăvîrșiri a unității statale. Românii aflați încă sub ocupație străină, considerînd că lupta pentru înlăturarea suzeranității otomane este o cauză națională, scumpă întregului popor român, s-au solidarizat cu grijile și bucuriile fraților lor de peste Carpați și au contribuit la susținerea campaniei militare din 1877, la alinarea suferințelor ostașilor răniți. În acest sens, „Gazeta Transilvaniei”, care apărea la Brașov, sub redacția lui Iacob Mureșeanu, scria la 2 iunie 1877: „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni, fie aceea risipită în oricare parte a lumii”.

Independența absolută de stat a României, proclamată la 9 mai 1877, trebuia consfințită și apărată pe cîmpul de luptă spre a putea fi impusă Porții Otomane de o armată bine pregătită și instruită.

Prima mare bătălie, la care a participat și armata română, a avut loc la 30 august 1877. În cadrul acestui atac general — cunoscut în istorie sub numele de „a treia bătălie de la Plevna” — armatei române i-a revenit sarcina de a cuceri mai întâi reducta Grivița care, prin poziția sa strategică, era considerată drept cheia Plevnei. După o intensă pregătire de artilerie, batalioanele românești, sprijinite și de câteva unități rusești, au dat patru atacuri succesive împotriva fortificațiilor turcești, izbutind în cele din urmă să cucerească, cu grele pierderi, puternica reductă Grivița 1. În focul luptei, soldatul Grigore Ioan a capturat un steag turcesc, iar camarazii săi au luat trei tunuri.

La 6 septembrie și 7 octombrie 1877 au avut loc noi asalturi sîngeroase pentru cucerirea celei de a doua reducte de la Grivița, urmate de alte lupte pentru ocuparea Rahovei și încercuirea Plevnei. În toate acțiunile întreprinse, ostașii români — cot la cot cu soldații ruși —, conștienți că luptă pentru o cauză dreaptă au acționat cu hotărîre și spirit de sacrificiu făcînd dovada unui eroism legendar.

Colaborarea militară româno-rusă și vitejia celor două armate au constituit factorii hotărîtori în obținerea victoriei de la Plevna unde trupele lui Osman Pașa — cel mai vestit general turc al vremii — la adăpostul unor fortificații inexpugnabile, rezistaseră cu îndîrjire timp de aproape cinci luni de zile.

La 28 noiembrie 1877, Osman Pașa împreună cu întreaga sa armată de aproape 50 000 de oameni, terminînd proviziile și munițiile din Plevna, a încercat să străpungă blocada româno-rusă pentru a se retrage spre Sofia. În dimineața acelei zile, în timp ce primul eșalon otoman încerca, cu disperare, să-și croiască drum printre grenadierii ruși, trupele românești au început înaintarea din flanc, ocupînd Grivița 2 și reductele de la Opanez, după care au intrat în Plevna, obligînd ariergarda turcească să se predea. Aceste acțiuni, simultane cu respingerea primului eșalon de către trupele ruse, au produs o mare derută și dezorganizare în rîndul armatei otomane, obligînd-o să depună armele. Văzînd că orice rezistență este zadarnică, Osman Pașa s-a predat colonelului Cerchez, comandantul diviziei a 2-a române.

Războiul de independență prin întreaga sa desfășurare a fost un război al întregului popor. Alături de ostași, populația — țărani, muncitori, intelectuali, studenți, elevi — a contribuit la susținerea frontului prin: subscripții pentru cumpărarea de arme, rechiziții, transporturi și cartiruii militare și prin numeroase ofrande în bani, îmbrăcăminte și alimente necesare armatei pe front. Un sprijin deosebit au acordat în acest sens și românii aflați sub dominație străină. Tratatul de pace încheiat în iunie-iulie 1878 la Berlin a recunoscut independența României.

Dobîndirea independenței naționale a dat un nou și puternic imbold dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului, social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului român ca națiune de sine stătătoare.

Independența proclamată la 9 mai 1877 a impulsionat lupta pentru realizarea statului național unitar, proces încheiat în anul 1918, care a deschis o etapă nouă în afirmarea poporului român pe drumul libertății și progresului social.

ION ARDELEANU

MAREA EPOPEE

MĂRĂȘTI MĂRĂȘEȘTI OITUZ

Acum șapte decenii, în vara fierbinte a anului 1917, armata română, condusă de eminenți comandanți, a înscris cu sîngele ei una dintre cele mai strălucite pagini de vitejie și eroism din istoria luptei poporului nostru pentru unirea tuturor românilor într-un stat național unitar și independent. Modul în care s-au comportat trupele române în cadrul bătăliilor de pe dealurile și măgurile din sud-vestul Moldovei, de pe malurile rîpoase ale Siretului și pînă pe pantele munților de la popasul Oituzului au evidențiat, și de data aceasta, că peste voința de fier a poporului ce-și apără dreptul la viață și libertate „nu se poate trece”.

Desfășurate într-o perioadă cînd Antanta (Franța, Anglia, Rusia) înregistra insuccese pe toate fronturile, bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz au constituit victorii decisive nu numai pentru România, ci și pentru întreaga coaliție a Antantei. În situația creată, Comandamentele Puterilor Centrale (Germania și Austro-Ungaria) au mutat centrul de greutate al acțiunilor militare pe frontul român, urmărind să cucerească întregul teritoriu al țării noastre, bogat în resurse petroliere și agro-alimentare. Neangajate puternic pe nici unul din fronturile principale, Puterile Centrale punîndu-și în aplicare planurile lor strategice au realizat o superioritate de forțe zdrobitoare pe frontul din România.

România a intrat în primul război mondial de partea Antantei, animată de năzuința legitimă a întregului popor de a-și apăra pămîntul străbun al patriei, de a-și îndeplini realizarea deplinei unități statale. În cuvîntarea la adunarea populară consacrată împlinirii a cinci decenii de la bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român nu a participat la acest război călăuzit de intenții de cîmpire și anexiune teritorială; cedînd presiunilor puterilor

Antantei, cercurile conducătoare ale țării au hotărât intrarea în război alături de Anglia, Franța și Rusia, care promiteau satisfacerea dezideratului unității noastre naționale". Insuccesele vremelnice n-au reușit să înfrângă voința de luptă a poporului român, care, conștient de dreptatea cauzei, era hotărât să-și încordeze puterile pentru refacerea armatei și continuarea războiului pînă la victoria finală. Astfel, în cursul iernii și primăverii anului 1917, forurile conducătoare ale țării au trecut la reorganizarea și înzestrarea armatei, la perfecționarea superioară a trupelor. Reorganizarea armatei a început cu comandamentele superioare. În loc de patru armate existente la acea dată s-au organizat două: Armata 1 și Armata 2. Prin reorganizarea armatei s-a avut în vedere să se creeze numai atîtea unități și mari unități cîte puteau fi încadrate și înzestrate, încît să fie comparabile ca putere combativă cu acelea ale inamicului.

Concomitent a fost organizat serviciul telegrafo-poștal al armatei, avînd atribuții de stabilire a unei concordanțe între noua ordine de bătaie și dislocarea trupelor. În structura acestui serviciu funcționau serviciul telegrafo-poștal la Marele Cartier General (Eșalonul

1) care asigura coordonarea întregii activități, precum și serviciul telegrafo-poștal la Marele Cartier General (Eșalonul 2) care era axat în general pe legăturile între formațiunile de etape.

Funcționarea propriu-zisă a serviciului telegrafo-poștal era asigurată de oficiile telegrafo-poștale, cunoscute și sub prescurtarea „T.P.M.”-uri, precum și de așa numita poștă regimentară, ambele asigurînd transmiterea corespondenței între front și interiorul țării noastre. Un organism esențial pentru asigurarea corespondenței a fost Biroul

militar de cartare, care în anul 1917 a funcționat la Iași, cu patru compartimente: îndrumarea corespondenței, cartarea acestuia și a mesageriilor, rezolvarea cererilor.

În martie 1917, pe lîngă ganizarea cenzurii militare, s-a luat hotărîrea ca îndrumarea corespondenței să se facă în exclusivitate de cadre militare, s-a introdus cartea poștală militară tipizată pe care erau tipărite: în partea sîngă sus, „Armata de operațiuni și stema țării”, precum și „Numele, gradul, unitatea și subunitatea expeditorului”, iar în partea dreaptă marca fixă de francatură, care se oblitera cu ștampila „Serviciului telegrafo-poștal”. Pe mijloc era tipărit „Carte Poștală Militară”,

precum și mențiunea „Pe această parte se scrie numai adresa” urmată de două linii punctate pe care se completa localitatea de destinație. În partea stângă pe cartea Poștală Militară se aplica în mod obligatoriu ștampila „Armata de operații — Liberă Expediere — Oficiul Poștal Telegrafic Central”, precum și ștampila unității militare care se ocupa cu colectarea, cartarea și îndrumarea corespondenței. Pe verso cărții poștale militare era tipărit: „Nu se scrie nimic privitor la armată” și „Nu se pune nici data, nici localitatea”, în aceste condiții ostașul își înscrisa pe cartea poștală numele, gradul și regimentul din care făcea parte, dar nu avea voie să facă mențiuni asupra brigăzii, diviziei sau armatei. Pentru transportul corespondenței s-a menținut ca principală formă trenul curier, în unele locuri el fiind suplinit de automobile, căruțe, sau...ștafete.

Pe timpul reorganizării armatei industria națională a acordat o atenție deosebită înzestrării trupelor cu armament și alte mijloace tehnice, organizării și funcționării normale a transporturilor, îmbunătățirii aprovizionării cu combustibil, aprovizionării populației și armatei. Cu toate greutățile întâmpinate o valoroasă contribuție la dotarea și aprovizionarea armatei și-a adus-o clasa muncitoare din toate fabricile și uzinele profilate pe producția de război, țărâtimea care a asigurat mărirea producției agricole, întregul popor hotărât să înfrângă, cu orice preț, pe dușman și să elibereze teritoriul copleșit.

O atenție deosebită s-a acordat perfecționării pregătirii trupelor, punându-se accent pe cunoașterea și folosirea noilor mijloace tehnice, prin aplicarea în care se aveau în vedere cooperarea dintre infanterie și artilerie, precum și dintre celelalte unități cu specific genistic, transmisiuni și altele.

În urma măsurilor de reorganizare, dotare și instruire a trupelor, în vara anului 1917 armata română reprezenta o forță importantă, capabilă să se măsore cu trupele germano-austro-ungare și să dea puternice atacuri cotoșitorilor. Pentru a-și realiza planul privind alungarea vrăjmașului de pe pământul scump al patriei noastre și unirea tuturor românilor într-un singur stat, Marele Cartier General român, prevăzuse pentru vara anului 1917 două acțiuni ofensive: una în sectorul Mărăști, la care trebuia să ia parte Armata 2 română, cealaltă în sectorul Nămolosa, desfășurată de Armata 1 română.

La data de 11 iulie 1917, Armata 2 română, în cooperare cu Armata 4 rusă, au trecut la ofensivă pe frontul de la Mărăști. După o puternică pregătire de artilerie, care a răvășit tranșeele dușmanului, distrugând obstacolele și barajele de sîrmă ghimpată ale acestuia, unitățile române de infanterie au trecut la atac împotriva rezistenței inamicului fortificat pe dealul Mărăști și

Teiuș, în zona satului Mărăști și Mănăstireasca, precum și Măgura Cașinului. Luptele violente s-au dat în zona satului Mărăști și pe înălțimile de la nord de această localitate. Pe timpul acestei încleștări inamicul a suferit pierderi grele și fiind amenințat cu încercuirea, a fost silit să părăsească succesiv localitatea Mărăști, celelalte poziții lăsînd pe teren un mare număr de morți și răniți. Pătrunzînd victorios în zona inamicului, la data de 17 iulie, unitățile Armatei noastre au ajuns în valea superioară a râului Putna, unde ofensiva a fost oprită din considerente de ordin strategic.

În bătălia de la Mărăști, forțele Armatei 2 române, sub conducerea generalului Alexandru Averescu, dovedind o bună pregătire au sfărîmat frontul adversarului pe o lungime de peste 30 km și o adîncime de 20 km, ceea ce constituia foarte mult pentru condițiile de atunci, au nimicit o parte din trupele armatei 1 austro-ungare, silind comandamentele inamice să aducă în acest sector aproximativ cinci divizii de infanterie și două de cavalerie, ceea ce a condus la slăbirea forței grupărilor din celelalte zone. Eliberînd un teritoriu de aproximativ 500 km², cu peste 30 de localități din frumosul ținut al Vrancei, unitățile Armatei 2 române au provocat vrăjmașului mari pierderi în morți și răniți și au capturat approxi-

Elogiind succesele de război înregistrate de trupele române în bătălia de la Mărăști, marele nostru prozator Mihail Sadoveanu scria în ziarul „România” din 20 iulie 1917: „Bătălia de la Mărăști va trece în istoria noastră ca o operă serioasă și solidă de artă militară. Toată dezvoltarea ei a fost prevăzută și s-a executat potrivit planului inițial. Cel din urmă soldat a știut unde merge și și-a făcut datoria. Artileria a dovedit o precizie remarcabilă. Ofițerii germani prinși au trebuit să se plece, arătîndu-și toate omagiile lor.”

Succesele repurtate de Armata 2 română în bătălia de la Mărăști au fost elogiuate în presa vremii de personalități politice și militare din țară și de peste hotare, subliniindu-se că victoria de la Mărăști se datorește, în primul rînd, eroismului ostașilor români, care au săvîrșit minuni de vitejie pentru izgonirea cîmpitorilor germani și apărarea gliei strămoșești și, în al doilea rînd, superiorității conducerii exercitate de comandamentele române. De asemenea, succesele obținute la Mărăști au sporit încrederea ostașilor români în posibilitățile lor pentru izbînda definitivă, pentru încununarea idealurilor năzuite.

În memoria ostașilor și ofițerilor români căzuți în luptele pentru apărarea acestui străvechi și frumos ținut al Vrancei, a fost ridicat Mausoleul de la Mărăști, amplasat în mijlocul cîmpului istoric cu același nume, construit din inițiativa societății „Mărăști”, care a luat ființă în anul 1917, în timpul marilor bătălii, cu scopul glorificării eroilor, refacerii satului Mărăști, al ajutorării orfanilor. Monumentul de la Mărăști are o arhitectură deosebită și o valoroasă sculptură exterioară. Statuile din bronz, reprezintă chipuri de eroi, vulturi și lei (simbol al curajului) sînt adevărate opere de artă.

În memoria eroilor români căzuți în luptele pentru apărarea acestor meleaguri străbune, au mai fost ridicate și Mausoleul de la Soveja, monumentul eroinei Ecaterina Teodoroiu de la

mativ 3.000 prizonieri, 70 guri de foc și numeroase alte materiale.

Străoane, precum și alte monumente.

Profund afectat de insuccesul de la Mărăști, comandamentul german a renunțat la planul său inițial — al unei

ofensive ample — limitându-se la luarea unor măsuri de consolidare, cu o parte din forțele destinate acelei operații, a apărării sectorului Mărăști și la executarea a două lovituri convergente pentru a încercui și a nimici forțele principale ale armatelor 2 română și 4 rusă. Punerea în aplicare a acestui nou plan a dat naștere la două bătălii, de mare amploare, care s-au desfășurat aproape simultan: bătălia de la Mărășești și cea de la Oituz.

La rîndul său comandamentul armatei româno-ruse hotărîse să renunțe la ofensiva proiectată în sectorul Nămolasa și să transporte unitățile Armatei 4 rusă în nordul Moldovei, instalată pe Siret, perpendicular pe direcția Mărășești — Focșani, urmînd ca trupele sale să fie înlocuite de Armata 1 română.

În acest context, la 24 iulie (6 august) 1917, a declanșat bătălia de la Mărășești, cînd primele unități românești se apropiiau pentru a începe înlocuirea trupelor ruse. În aceeași zi, în-

treg efectivul Armatei 9 germane s-a exercitat în zona Mărășești asupra Armatei 4 ruse. Zdrobite de focul artileriei grele, diviziile ruse, sub presiunea unui inamic mult superior numeric, după o rezistență îndîrjită, au fost silit să se replieze spre nord. După o înaintare de cîțiva kilometri, dușmanul se și credea victorios. Dar, pe neașteptate, s-a pomenit în fața unei rezistențe puternice și neașteptate. În spatele trupelor ruse, ocupaseră poziții de apărare unități ale Armatei 1 române, sub comanda generalului Eremia Grigorescu, care veniseră în marș forțat și se instalaseră în sectorul amenințat.

Timp de două săptămîni, dușmanul a dat atacuri neîntrerupte pentru a deschide drumul spre nord, dar toate încercările acestuia de a înfrînge noua rezistență au fost respinse cu pierderi mari. Adversarul s-a lovit ca de un zid de tenacitatea și dirzenia ostașilor români, de focul dens al armamentului și de tragerile precise ale artileriei grele române. În încercarea sa disperată de a străpunge pozițiile unităților române, Armata 9 germană a schimbat de mai multe ori direcția principală a atacului, însă de fiecare dată ostașii români au

dovedit inamicului, prin fapte înălțătoare de bărbăție, că „Nici pe aici nu se trece”.

În zilele următoare, comandamentul german a mutat succesiv efortul spre vest; după 10 zile de lupte sîngeroase, ofensiva lui s-a împotmolit.

Bătălia de la Mărășești a durat 29 de zile, dintre care în 16 zile s-au desfășurat lupte intense. La acțiune au participat — numai în sectorul principal — peste 20 divizii (din ambele părți). Re-

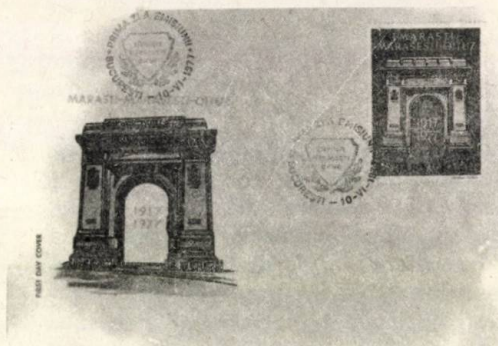

zistența dîră și numeroasele contraatacuri executate de trupele române au subminat capacitatea ofensivă a armatei germano-austo-ungare, care au suferit o categorică înfrîngere. În locul rezultatelor la care sperau, ele au realizat doar o neînsemnată pătrundere

tactică, pe o adîncime medie de 8 km, care, în ansamblu, nu avea o prea mare însemnătate. Această pătrundere a fost plătită cu pierderea a peste 65.000 de soldați și ofițeri (morți și răniți).

Patriotismul fierbinte, suport profund al ostașilor români, ingeniozitatea tuturor luptătorilor, capacitatea, iscusința și perspicacitatea comandanților au fost factorii principali care au asigurat izbînda trupelor române în apriga bătălie de la Mărășești. De altfel, Mărășești avea să simbolizeze vitejia și eroismul legendar al luptătorilor români, prin numeroase monumente

memoriale, unice în țară, care sînt închinatelor celor ce și-au jertfit viața pentru apărarea gliei strămoșești, în timpul primului război mondial. Printre aceste edificii memoriale se înscrie Mausoleul de la Mărășești. Ridicat în două etape — 1923—1934, 1936—1938 — din inițiativa Societății Femeilor din România, de către sculptorii Ion Jalea și Constantin Medrea, Mausoleul de la Mărășești este o construcție austeră, viguroasă ca un turn de cetate, mărturie a vitejiei și eroismului poporului român pentru apărarea ființei naționale, a independenței și suveranității patriei noastre. În zidurile ei își adăpostesc osemintele 6.500 eroi români, căzuți în

luptele din zonă, printre care și generalul Eremia Grigorescu, comandantul Armatei 1 române pe frontul de la Mărășești.

În parcul Mausoleului se află mormîntul Eroului necunoscut — simbol de aducere aminte pentru toți cei care au pierit fără urmă pentru patrie.

Bătălia de la Oituz, s-a declanșat la 26 iulie (8 august) 1917, în timp ce trupele Armatei 1 române zdrobeau ofensiva Armatei 9 germane la Mărășești. În încleștările din Valea Oituzului, unitățile Armatei 2 române au respins în-

cercarea dușmanului de a pătrunde în spatele frontului de la Mărășești, precum și în valea Trotușului, foarte bogată în resurse de petrol, cărbune, material lemnos și altele.

În valea Oituzului, pe pantele abrupte ale dealurilor acoperite de desișul codrilor, s-au dat lupte crâncene, în timpul cărora ostașii români au înscris pagini de un eroism legendar, înfruntînd cu vitejie armatele austro-ungare și germane invadatoare. Într-un articol intitulat „Oituz!”, apărut în publicația „Neamul Românesc”, se consemna: „Nici una din bătăliile epocii

de acum nu încheagă mai firesc sufletul eroic al neamului și nu oglindește mai viu trecutul nostru de rezistență ca episodul de la Oituz. Zid de piatră și zid de piepturi oțelite... Oituzule!... Tu -schimbi ca prin minune sorții războiului și arăți unei armate în refacere că prin rezistență se dobîndește victoria.”

În marea bătălie purtată de Armata 2 română la Oituz ca și în cea purtată de Armata 1 română la Mărășești, care s-au desfășurat concomitent, forțele Puterilor Centrale au suferit grele înfrîngerii. Deși se aflau într-o evidentă inferioritate numerică, în comparație cu adversarii lor, ostașii români, însuflețiți de un înalt patriotism, conduși cu fermitate și măiestrie, au zdrobit ofensiva dușmanului necruțător. În timp ce ostașii noștri luptau cu vitejie, spulberînd planurile inamicului de a cotopti România, în spatele frontului, masele largi populare nu au precupețit nimic pentru a sprijini armata în acțiunea sa nobilă de salvare a țării. Prin eforturile și sacrificiile făcute, eroismul muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, într-o strînsă unitate, n-a fost mai prejos de cel al ostașilor de pe front în bătăliile din vara anului 1917.

Succesele deosebite repurtate de ostașii armatei române în bătăliile crîncene de la Oituz pentru apărarea gliei strămoșești au fost obținute cu numeroase fapte de eroism, cu prețul unor jertfe grele. Mărturii dedicate celor care și-au jertfit viața în luptele de la Oituz stau monumentele presărate în această zonă.

Victoriile obținute de luptătorii români, de la soldat la general, în bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz, au consolidat simțitor situația de ansamblu pe frontul român în favoarea trupelor noastre, au întărit și mai mult spiritul de rezistență al populației din teritoriul ocupat. În acest context, comandamentul german a fost silit să renunțe definitiv la operații ofensive pe acest front și, la 21 august 1917, să treacă la apărare.

Luptele de la Mărăști, Mărășești, Oituz au fost evocate de poșta română prin cinci emisiuni de mărci și mai multe efecte poștale, precum și prin numeroase acțiuni filatelice.

Prima marcă poștală cu tema: „Pe aici nu se trece” — Mărășești, având culoarea alb-negru și valoarea nominală 25 B a apărut în anul 1931 în emisiunea din 7 valori prilejuită de centenarul armatei române.

În anul 1957 cu ocazia aniversării a „40 de ani de la Bătălia de la Mărășești” a fost emisă marca poștală în heliogravură cu valoarea nominală de 1,75 L având ca temă „Atacul la baionetă” (pictură — D. Stoica). Cu prilejul aniversării a „50 ani de la Bătălia de la Mărăști, Mărășești, Oituz” din anul 1967 a fost emisă marca poștală cu valoarea nominală de 55 B având culoarea gri, verde-albăstrui, brun și tema „Atacul” (pictură — D. Stoica).

În emisiunea „Aniversări” din 1973, uzuale (I) Monumente, având 10 valori, a apărut și marca poștală cu valoarea nominală 20 B având culoarea policromie și tema „Mausoleul eroilor — Mărășești”. Una din cele patru valori ale emisiunii „Aniversări” apărută în anul 1977 figurează și marca poștală în policromie, cu valoarea nominală de 2,15 L având ca temă „Bătălia de la Mărăști, Mărășești, Oituz; Arcul de triumf — București”.

Marea epopee de la Mărăști, Mărășești, Oituz a fost evocată cum se cuvine și de organele filatelice teritoriale și mai ales de Comitetul județean al filialei AFR Vrancea prin expoziții legate de aceste momente istorice cu care ocazie au fost emise numeroase plicuri și cărți poștale maxime omagiale, precum și ștampile ocazionale.

față de biruința repurtată de armata română în crâncenele înclăștări de la Mărăști, Mărășești, Oituz au străbătut țara întreagă, fiind apreciate în comentariile presei de peste hotare, în declarațiile personalităților politice, militare și culturale ale vremii. Victoriile obținute de armata română în bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz amplu comentate, evidențiază semnificația și importanța acestora în desfășurarea generală a primului război mondial, au dat imbold și speranță tuturor românilor în realizarea idealurilor lor; alungarea inamicului și desăvârșirea unității statului român.

Prin ridicarea la luptă, prin sacrificiile și eforturile pe care le-au înlăpăuit, ca și prin eroismul forțelor sale armate, poporul român a adus o contribuție de mare însemnătate la înfrângerea Puterilor Centrale. Preamărind jertfele de sânge, deosebit de mari, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea: „Fie ca memoria celor ce au căzut la Mărăști, Mărășești și Oituz, oprind cu pieptul lor armatele imperialismului german, să trăiască veșnic în conștiința poporului, îmbărbătându-l întotdeauna la luptă pentru binele și prosperitatea Republicii Socialiste România!”.

Împlinirea a șapte decenii de la remarcabilele victorii repurtate de trupele române, cu sprijinul multilateral al întregului nostru popor, în marea epopee de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara anului 1917, constituie un prilej de reafirmare a recunoștinței față de eroismul legendar al ostașilor români, care sub conducerea unor eminenți comandanți, au înscris cu sângele lor una din cele mai strălucite pagini de vitejie și eroism din istoria poporului nostru pentru libertatea, independența și suveranitatea patriei, pentru făurirea statului național român unitar.

Ecoul puternic și admirația generală

GHEORGHE IAMANDI

Inscripțiile latine pe mărcile poștale românești

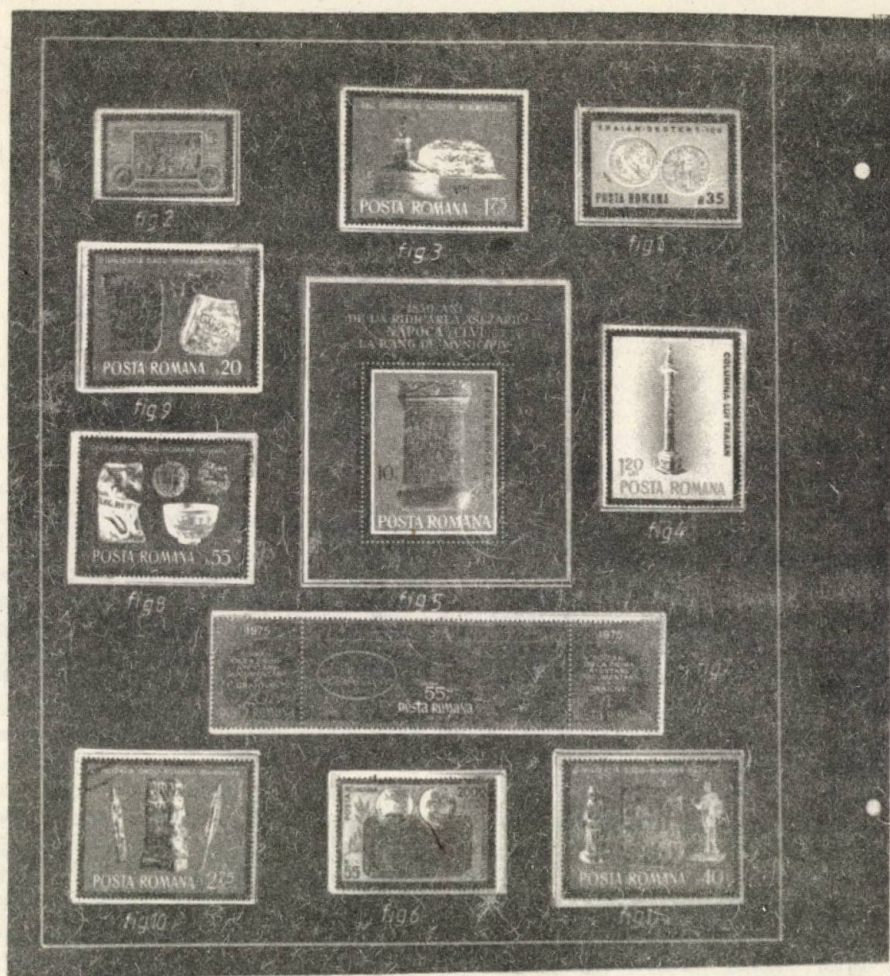
Pentru cercetătorul istoriei patriei, inscripțiile scrijelate pe os sau incizate în lutul ars, dăltuite în piatră dură sau modelate artistic în marmură, stanțate pe monedele atât de utile schimburilor comerciale ale unei înfloritoare vieți economice, dar evocând personalitățile unor iluștri înaintași, sînt dovezi materiale care îl ajută în stabilirea adevărului istoric, în cunoașterea științifică, mereu mai profundă a muncii, vieții și luptei daco-romanilor, prin a cărei simbioză a luat naștere poporul român.

Pe baza descifrării și traducerii textelor din limba latină, existente pe imaginile unor mărci românești, putem prezenta tot atîtea mărturii de necontestat ale vechimii, vitejiei și continuității înaintașilor noștri.

În anul 98 e.n. ajunge împărat roman **MARCUS ULPIUS TRAIANUS** (53—117 e.n.), originar din Hispania. „Acesta era un om cu totul deosebit — scria istoricul Dio Cassius — mai ales prin dreptatea și bărbăția sa, precum și prin simplitatea moravurilor sale. Avea un trup vînjos și înfrunta toate greutățile cot la cot cu ceilalți”. În planurile sale de expansiune, un loc central îl ocupa desființarea celui mai puternic stat „barbar” de la frontiera nordică a imperiului roman — statul dac condus de Decebal. Totodată, prin imensele bogății pe care spera să le obțină din Dacia, împăratul vedea po-

sibilitatea unei redresări financiare a administrației romane. De la bun început Traian și-a dat seama că pe viteazul rege Decebal nu-l va înfrînge ușor, că războiul cel mai greu al romanilor va fi cel împotriva dacilor. Traian și-a pregătit temeinic armatele sale și le va conduce personal pe teritoriul Daciei. În urma crîncenelor războaie purtate în anii 101—102 și 105—106 între cele două armate, statul dac a fost cucerit, capitala regilor daci, Sarmizegetusa Regia, incendiată. Însăși Decebal își va curma viața, decît să fie dus captiv la Roma. Cea mai mare parte a regatului dac a fost transformată în provincie imperială romană. Comorile vestitului rege, după știrea provenită de la medicul Criton care l-a însoțit pe împăratul Traian în războaiele dacice, păstrată de scriitorul bizantin Ioannes Lydus, se ridicau, în afară de cupe și alte lucruri depășind orice închipuire, la 500.000 de livre de aur și o cantitate dublă de argint, ceea ce — potrivit calculului făcut — după reducerea rezonabilă a cifrelor ar corespunde la 165.000 kg. de aur și 331.000 kg. de argint.

Învîgător al dacilor, Traian, întors la Roma ia titlul de DACICUS și emite și o serie de monede în cinstea acestei victorii. Imaginea unei asemenea monede — a unui sesterț de bronz, apare pe o marcă a emisiunii „NUMISMATICA” din anul 1970 (fig. 1). Desenul acesteia înfățișează: reversul monedei,

chipul împăratului Traian încununat cu lauri și inscripția: „Împăratul Caesar fiu al lui Nerva, Traian August, învingător al germanilor și dacilor, preot suprem, investit cu putere de tribun, consul a V-a oară, părinte al patriei”, iar pe revers zeița victoriei purtând în mână un scut cu inscripțiile VIC — DAC — (VICTORIA DACICA) și „Senatul și poporul roman — celui mai bun principe”. Marca a fost realizată de Aida Tasgian-Constantinescu; are dimensiunea 49x33 cm, dantelată, policromă (C.M.R. '74 nr. 2943). În partea de sus stă scris TRAIAN—SESTERT 106; sub desenul aversului monedei POȘTA ROMÂNĂ — 1970, iar sub cel al reversului, valoarea) 35 bani — și numele machetatoarei.

Pentru a ușura pătrunderea legiunilor și a cohortelor sale în Dacia, pentru o nouă confruntare cu cei ce nu voiau să recunoască autoritatea romană, Traian încredințează vestitului arhitect Apollodor din Damasc sarcina de a construi un pod peste fluviu, în dreptul așezării dacice Drobeta. Construcție monumentală, ridicată între anii 103—105, podul a fost realizat din piatră și lemn, cu 200 de picioare în apă, cu portaluri maiestuoase la capete și bolți cu o deschidere de 33 m. Întregul pod avea o lungime de 1135 m, fiind una din cele mai îndrăznețe construcții ale lumii antice. Istoricul Dio Cassius va consemna: „Traian construi peste Istru un pod de piatră, pentru care nu știu să-l admir îndeajuns. Mi-

nunate sînt și celelalte construcții ale lui Traian, dar aceasta este mai presus de toate celea. Stîlpul, din piatră în patru muchii, sînt în număr de douăzeci, înălțimea este de o sută cincizeci de picioare, în afară de temelie, iar lățimea de șaizeci. Ei se află unul față de altul, la o distanță de o sută șaptezeci de picioare și sînt uniți printr-o boltă”.

După ce s-a adus o jertfă solemnă de către împărat lingă această grandioasă construcție, același autor consemnează: „Traian trecu Istrul pe acest pod și a purtat război mai mult cu chibzuială decît cu înfocare, biruindu-i pe daci după îndelungi și grele strădanii”.

Imaginea acestei impunătoare construcții apare în anul 1933 în emisiunea CENTENARUL ORAȘULUI TURNU-SEVERIN 1833—1933 pe trei valori ale acesteia, respectiv pe cele de 25 bani (verde), de 50 bani (albastră) și de 2 lei (verde-oliv închis). Valoarea de 2 lei (C.M.R. '74 nr. 556) reprezintă macheta podului, cu partea terminală încheiată printr-un portal uriaș, străjuit în stînga și dreapta de doi ostași romani, purtînd scuturi în mîini. În partea de jos marca are scris: Podul lui Traian, POȘTA ROMÂNĂ — CENTENARUL ORAȘULUI T. Severin 1833—1933; în stînga și dreapta, pe cortina deschisă, valoarea: 2 lei. Marca a fost realizată după desenul lui Șt. Constantinescu. Pe marca de 50 bani (C.M.R. '74 nr. 554) (fig. 2) în plan central este redată o scenă înfățișîndu-l pe Traian participînd la ceremonia inaugurării podului peste Dunăre. În prim plan, la dreapta altarului, împăratul, înconjurat de ofițeri superiori, face o libație, în timp ce la stînga altarului un victimarius ține taurul pregătit pentru jertfă. La sacrificiu asistă ostași romani, avînd în față însemnele trupelor din care fac parte. În planul al doilea se profilează silueta maiestuoasă a podului cu pilonii săi puternici, cu arcurile și cu balustrada lui. Tot pe aceeași marcă este redată și medalia bătută din ordinul împăra-

tului Traian la terminarea podului. Pe avers apare chipul împăratului încununat cu lauri și inscripția: „Împăratului Caesar, fiu al lui Nerva, Traian August, învingător al germanilor și dacilor, preot suprem, investit cu puterea de tribun, părinte al patriei”, scrisă în limba latină.

Pe desenul reversului monedei ce profilează silueta podului peste apele Dunării și inscripția S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI (în traducere însemnînd: „Senatul și poporul roman celui mai bun principe”). Valoarea mărcii este trecută în colțul din stînga sus, în cel din dreapta stema municipiului Turnu-Severin 1833—1933, iar între acestea cuvîntul DRUBETA. Sub desenul basoreliefului este scris POȘTA ROMÂNĂ.

Deosebit de crîncene au fost luptele pe care romanii le-au dat cu dacia ce nu voiau să renunțe la libertatea și apărarea căminelor lor. Nu odată însuși Traian a fost nevoit să se angajeze direct în luptă încurajîndu-și soldații, sau folosind propriile și veșminte pentru bandajarea rănilor. Crîncenă a fost bătălia ce se va purta în anul 102 e.n. împotriva dacilor și a populațiilor barbare aliate cu aceștia în Dobrogea, în apropierea localității Adamclisi. Repurtînd victoria, după o luptă aprigă, soldată cu mii de morți de ambele părți, împăratul Traian ridică în acest loc un monument triumfal cunoscut sub numele de TROPAEUM TRAIANI — avînd pe fronton inscripția „În onoarea și memoria vitejilor bărbați care luptînd pentru stat au fost doborîți cu moarte”. În urma cercetărilor sistematice întreprinse din anul 1882 sub conducerea istoricului Grigore Tocilescu și a arhitecților vienezi George Niemann și Otto Benndorf s-a făcut reconstituirea monumentului roman.

Din mărcile românești dedicate acestui monument voi aminti doar imaginea filatelică a monumentului triumfal de la Adamclisi, apărută în emisiunea ANUL EUROPEAN AL OCROTIRII MONUMENTELOR — din anul 1975 cu

valoarea de 1,75 lei. Marca, avînd formatul 54x44 mm dantelată, policromă (C.M.R. '76 nr. 3369) reproduce în stînga imaginea monumentului reconstituit în anul 1977, iar în centru și spre dreapta — ruinele acestuia pînă la acel an (fig. 3).

În partea de sus se află înscris ANUL EUROPEAN AL OCROTIRII MONUMENTELOR, sub desenul ruinii ADAMCLISI, iar în partea de jos POȘTA ROMÂNĂ — 1,75 lei.

La 12 mai 113 e.n., în Forul lui Traian de la Roma a fost inaugurat un mare monument realizat de arhitectul Apolodor din Damasc: COLUMNA LUI TRAIAN. Înfățișînd în imagini, pe fusul ei de marmură, imagini din cele două războaie dacice purtate de Traian, ea constituie „un original, dar adevărat act de naștere al poporului român”. Columna e un monument artistic de prim ordin, o mărturie a geniului artiștilor romani și greco-romani de la începutul secolului al II-lea e.n. Monumentul se compune dintr-un soclu cu latura de 5,48 m și înălțimea de 5,37 m, din fusul coloanei (22,62 m) cu un capitel doric înalt de 1,48 m și din alți doi tamburi formînd suportul pentru statuia lui Traian. Înălțimea totală a Columnei Traiane este de 39,83 m, fără statuia din partea superioară a acesteia. Fusul statuii este compus din 19 tamburi uriași din marmură de Carrara, din care 17 sînt împodobiți cu reliefuri. Banda spiralică de reliefuri sculptate are o lungime de 200 m și reproduce 124 de episoade din războaiele dacice cu peste 2.500 de figuri. În soclul statuii împăratul Hadrian a așezat urna de aur cu cenușa cuceritorului Daciei, Traian. De altfel, inscripția de deasupra porții intrării în soclul Columnei arată: „Senatul și Poporul Roman au ridicat acest monument, împăratului Caesar, fiul lui Nerva cel trecut între zei, Nerva Traian Augustul, învingătorul germanilor, învingătorul dacilor, mare pontif investit pentru a XVII-oară cu puterea de tribun, aclamat de șase ori ca im-

perator, consul pentru a VI-a oară, părinte al patriei, pentru a se arăta cît de înalt era muntele și locul săpat cu eforturi atît de mari”.

O copie a acestui monument se găsește expusă în sălile Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România.

Columnei lui Traian, emisiunea filatelică ANUL EUROPEAN AL OCROTIRII MONUMENTELOR din anul 1975 îi dedică marca cu valoare de 1,20 lei (fig. 4), dantelată, cu dimensiunea 54x42 mm policromă. Ea are ca desen în centru macheta monumentului pe un fundal deschis, în dreapta pe verticală inscripția COLUMNA LUI TRAIAN, iar în dreapta de jos — POȘTA ROMÂNĂ, 1,20 lei, 1975. Silueta mîndră a Columnei se regăsește și pe marca fixă a unor întreguri poștale.

Cucerirea Daciei și transformarea ei în provincie a Imperiului roman, cu toate aspectele negative pe care le-a avut, a dus la împletirea celor două civilizații, a determinat o nouă înflorire economico-socială. Dacia romană va cunoaște o deosebită dezvoltare pe plan economic, edilitar, cultural, religios etc. Dacii, departe de a fi exterminați sau dislocați, își vor continua activitatea pe vetrele lor strămoșești participînd activ la noua viață.

Din perioada stăpînirii romane a unei părți a Daciei în anul 106—271 e.n. emisiunile filatelice românești redau și alte aspecte semnificative, care dovedesc împletirea strînsă a celor două culturi materiale și spirituale — cea romană și cea a dacilor — continuitatea viețuirii pe actualul teritoriu al României a strămoșilor noștri dacoromani, elemente care au contribuit la geneza poporului român.

Asfel, în anul 1974, în cadrul emisiunii 1850 ANI DE LA RIDICAREA AȘEZĂRII NAPOCA-CLUJ LA RANG DE MUNICIPIU, a fost emisă o coliță dantelată cu valoare nominală 10 lei, cu formatul coliței 90x77 mm, iar al mărcii

de 52x42 mm, policromă (C.M.R. '74 nr. 3285) (fig.5). Desenul colîței a fost executat de Silviu Philipovici. Reprezintă o piesă arheologică „Altar votiv dedicat divinității Liber Pater” cu o inscripție în latină ce se traduce astfel: „Zeului Liber Pater, Publius Aelius Marcianus, decurion al coloanei Napoca, pentru sănătatea sa și alor săi a ridicat acest monument”.

În anii 123—124 după ce efectuează o nouă vizită în ținuturile dunărene și în Dacia, împăratul Hadrian va acorda așezării Napoca — rangul de „municipiu” (Municipium Aelium Hadrianum). Prima mențiune a numelui localității datează din anul 107—108 e.n., în inscripția de pe miliarul care atestă construirea șoselei dintre Turda și Cluj (Potaissa Napocae, CIL, III, 1627).

Colița ce amintește de acest eveniment are scris deasupra mărcii 1850 ANI DE LA RIDICAREA AȘEZĂRII NAPOCA-CLUJ LA RANG DE MUNICIPIU. În stînga altarului votiv de pe marca colîței se găsește scris 124—1974 NAPOCA-CLUJ, sub altar POȘTA ROMÂNĂ — 1974, iar în stînga valoarea 10 lei. Marca este împrejmuită cu o bandă albă perforată, iar în margine au un încadrare brun deschis. Colița nu este numerotată.

Un alt oraș din Dacia romană (ridicat pe o fostă așezare dacică Apulon, amintită de astronomul și geograful grec Ptolomeu — 100—170 e.n. — în „Îndreptarul Geografiei”), este Apulum (Alba Iulia) care în anul 1975 și-a aniversat 2000 de ani de existență. Devenit centru militar, administrativ și economic al Daciei Romane, sediul legiunii XIII Gemina, așezat la întretăierea drumurilor strategice ale imperiului roman și legăturilor sale economice orașul va ajunge pînă la rangul de colonia Aurelia Apulensis, în timpul împăratului roman Commodus. În oraș se vor construi cel mai mare castru din Dacia, numeroase construcții civile, necropole, terme și ateliere meșteșu-

gărești. Aniversarea localității va fi sărbătorită de Poșta Română prin emiterea unei mărci de 55 bani (fig. 6), dantelată, cu dimensiunile 48x34 mm, prezentînd o inscripție latină de pe o placă de marmură ce se păstrează la „Muzeul Unirii” din Alba Iulia și are următoarea traducere: „Publius Aelius Rufinus, decurion al municipiului și patron al colegiului meseriașilor din Colonia Apulum, a ridicat această tablă votivă și a construit un portic de 400 de picioare zeilor sănătății Aesculap și Hygia pentru sănătatea sa, a soției sale, Ulpia Helpidia și a fiului său Aelius Urbanus”.

Din timpul stăpînirii romane a rămas o hartă, întocmită probabil între anii 260—271 e.n., după care s-a păstrat pînă astăzi într-o copie din secolele XI sau XII și care poartă numele consilierului Conrad Pelltinger din Augsburg, la care a fost depusă în 1507 de umanistul Conrad Celtes. „Tabula Pelltingeriană”, căci despre aceasta este vorba, cuprinde în segmentele VII și VIII notații cu privire la existența așezărilor Arcidava, Berzovia, Drobeta, Romula, Buridava, Apulum, Potaissa, Napoca, Porolissum și altele de pe teritoriul Daciei romanizate. Cu prilejul aniversării a 1.750 de ani de la prima mențiune documentară a așezării daco-getice Pelendava (Craiova), în anul 1975 a fost tipărită o emisiune de mărci sub forma unui triptic dantelat avînd desenul celui de al VIII-lea segment al „Tabulei Pelltingeriane” în care apare menționată această localitate.

Marca din centru cu valoare de 55 bani, cu formatul 82x39 mm, de culoare brun-roșcat (C.M.R. '76 nr. 3390), redă fragmentul din harta amintită cu sublinierea într-un oval a cuvintelor (Pelendava—Craiova) și valoarea 55 bani, Poșta Română 1975 (fig. 7). În partea de sus a mărcii este scris: 175 ani de la prima mențiune documentară a așezării daco-getice Pelendava.

În Dacia romană sînt atestate nume-

roase unități militare atît pentru apărarea ordinii interne, cît mai ales pentru paza granițelor imperiului față de dese incursiuni ale dacilor liberi și ale popoarelor barbare.

Astfel, marca de 20 bani, din emisiunea ARHEOLOGIA DACO-ROMÂNĂ, din 1976, cu dimensiunea 54x42 mm, policromă dantelată, (C.M.R. '76 nr. 3428) (fig. 9), reproduce două fragmente de marmoră de la Tibiscum (sec. II—III e.n.). Lespedea votivă formată din cele două fragmente are următoarea inscripție latină: „Geniului protector al unității *numerus* de palmyrenieni (arcași sirieni, aduși de împăratul Hadrian în castrul de la Tibiscum n.a.) de la Tibiscum zeilor patriei și pentru sănătatea împăraților Caracalla și Geta Publius, Aelius Optic a pus monumentul”. Din inscripție rezultă clar numele castrului roman de la Tibiscum. Pe marcă apare și fragmentul de cărămizi descoperit la Sînnicolau Mare (Banat) și care are inscripția: „Legiunea XIII-a Gemina prin șeful cărămidăriei Aurelius Godes”. Ostașii acestei legiuni apărau o stație de supraveghere a drumului comercial roman ce lega Pannonia de Dacia. Marca are scris în partea de sus CIVILIZAȚIA DACO-ROMÂNĂ-TIBISCUM-BANAT, iar sub desene POȘTA ROMÂNĂ — 20 bani, 1976, Aida Tasgian-Constatinescu.

Marca de 55 bani, cu același format (C.M.R. '76 nr. 3430) (fig. 8), prezintă un fragment dintr-o cărămidă romană de la Berzobis (Berzovia), o monedă republicană romană de argint (aers și revers) precum și un vas „terra sigillata” de proveniență romană, descoperit în localitatea Corund — județul Satu-Mare. Marca are scris în partea de sus CIVILIZAȚIA-DACO-ROMÂNĂ-CRIȘANA, iar sub desene, POȘTA ROMÂNĂ, 55 bani, 1976, numele machetatoarei.

Din aceeași emisiune, marca de 2,75 lei, cu același format (C.M.R. '76 nr. 3432) (fig. 10), reproduce o piatră de mormînt a unui ostaș dintr-o unitate

militară care a staționat la Tibiscum, cu inscripție bilingvă (latină și palmyreniană). Inscripția latină are următoarea traducere: „Zeilor buni, Nesos fiu al lui Ierhei din *numerus* de Palmyren a trăit 25 de ani, Marchus și Iercheus fratelui care a binemeritat”, iar textul palmyrenian: „Făcut de Marchus pentru Nesos. W. WH în anul 470 în luna Tereth”, anul 160 e.n. Pe marcă un vîrf de lance și un fragment de spadă (pillum) descoperite în Maramureș, încadrează desenul pietrei funerare. Pe marcă este scris în partea de sus CIVILIZAȚIA DACO-ROMÂNĂ-MARAMURU-BANAT iar sub desene, POȘTA ROMÂNĂ — 2,75 lei 1976 și realizarea ei.

Un mare număr de întreguri poștale, cărți poștale și plicuri semiilustrate completează gama materialului poștal filatelic ce se înscrie în această temă.

În încheiere, consider că rîndurile acestea se alătură tuturor acelor argumente materiale (dacă mai e cazul să argumentăm!), de necontestat cu privire la vechimea, vitejia și continuitatea înaintașilor noștri: un răspuns filatelic tuturor celor ce contestă sub diferite forme, istoria noastră națională. Aduc totodată calde mulțumiri specialiștilor în istoria veche de la Muzeul de Istorie din Timișoara în sprijinul acordat în traducerea textelor latine și în interpretarea lor.

CONSTANTIN C. GOMBOȘ

Gînduri despre timbre

M-am întrebat adesea care este sensul și valoarea filateliei. Nu pentru a mă convinge, a găsi o justificare, ci doar pentru a-mi explica motivele unei activități, de a cărei semnificație, îndrăznesc să spun spirituală, nu m-am îndoit niciodată.

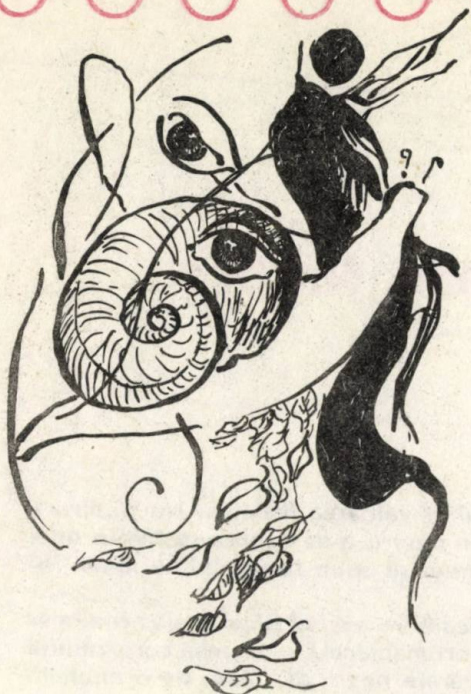
Indiferent la nivelul la care este practică — exclud bine înțeles fenomenele de speculă, de acumulare mecanică ori maniacală — filatelia corespunde — la cei mai buni filателиști — unei adevărate nevoi de trăire, de o anumită candoare și ingenuitate. Să nu ne temem de cuvinte. Experiența sa interioară este de ordinul unei mici „iubiri” secrete. Exagerare?

Ea este și rămîne în orice caz o „copilărie” superioară, dar nu mai puțin utilă și fecundă. Toate marile spirite care au făcut elogiul „copilăriei”, în artă, în poezie, n-au greșit. Filatelia ne menține sufletește proaspeți undeva pe aproape, plini de bucuria visării și construirii unui vis, de a căuta și găsi uneori o iluzie. Filatelia are universul său imaginar, fără îndoială, în care explorarea și realizare unui proiect interior sînt posibile, pe un spațiu mic și foarte concentrat, dar de o mare capacitate de plăcere, sugestie și evaziune. Cît despre semnificația culturală ea nici nu mai trebuie dovedită.

Oricîte exemple opuse mi s-ar da de speculă, „afaceri”, colecții de pură investiție etc, rămîn ferm la convingerea că filatelia, asemenea oricărei pasiuni reale, este în același timp și o activitate dezinteresată, gratuită, joc și sport deopotrivă. Ea ne smulge din prozaic și cotidian, din lumea strict utilă și practică, din rutină și mecanizare sufletească. Realizarea unei „teme”, unui „exponat”, unei „colecții” mai ales este un act care, de la un anumit nivel, trece de la acumulare la construcție și „creație”, spre un proiect care ne susține și ne înalță. Cînd intervine „cercetarea”, „colecția de studiu”, aceste emoții sînt dublate de satisfacția — evidentă — a cercetării științifice.

Idealizare? Frazе literare? Nicidecum, sau prea puțin din toate acestea. Orice acțiune umană poate fi concepută și foarte jos și foarte sus. Și dacă milioane de oameni, mulți de o calitate umană superioară (Cehov și Roosevelt, doar două nume) au fost și sînt filателиști, aceasta se datorește faptului că anumite energii sufletești le sînt într-adevăr stimulate și satisfăcute de pasiunea lor. De ce atunci să n-o cultivăm pe măsura unor aspirații umane cît mai înalte?

ADRIAN MARINO.

Gînduri despre timbre

Cîți dintre noi nu am răsfoit (din pasiune sau din simplă curiozitate) filele multicolore ale unui clasor admirînd și cercetînd atent să desprindem semnificațiile mesajului cuprins în mica bucată de hîrtie!

Este, desigur, foarte greu să exprimi în cuvinte și, mai ales, în cîteva cuvinte, rolul și rostul unui act de cultură în lumea de azi. Căci, dincolo de orice, de funcția sa comercială în cadrul desfășurării comunicațiilor de masă, marca poștală constituie un important mijloc de informare, de apropiere și cunoaștere între indivizi și, prin aceasta, între țări și popoare.

Ochii copilului sau tînărului aflat în plin proces de formare și afirmare a personalității creatoare nu desprind poate toate dimensiunile tehnice pe care le observă și apreciază specialistul; pentru ei marca lipită pe colțul plicului scrisorii sau ordonată cu grijă în paginile clasorului e menită mai întîi să le îmbogățească cunoștințele cu datele unei aniversări, cu existența unui eveniment în țară sau peste hoare, cu imaginea unei capodopere și multe altele, nenumărate, cunoscute sau necunoscute, din istorie, prezent sau din viitorul previzibil, trezînd acea curiozitate nestăpînită, specific umană, generatoare de căutări asidue, neliniștitoare, pasionante.

Adunînd și colecționînd cu grijă timbru cu timbru, se sădesc, pe lîngă deprinderea de ordine și disciplină în muncă și gîndire, acele prime cunoștințe care pot fi, pe alte căi și prin alte mijloace, dezvoltate și aprofundate ulterior, pot naște din supoziții și prime impresii certitudini și convingeri durabile.

Și numai pentru acest început în tainele nebănuite ale mării aventuri a cunoașterii, filatelia este demnă să i se recunoască valoarea indiscutabilă a unui act de cultură, integrat organic efortului social de amplificare și diversificare a spiritualității.

MIRCEA DUȚU

Din istoria filateliei românești

1840, mai, 6

Anglia introduce reforma poștală pe baza proiectului propus de Rowland Hill și ca urmare se pune în circulație prima marcă poștală adezivă din lume.

1843—1848

Marca poștală adezivă devine instrumentul de bază al noului sistem poștal în cantoanele Zürich și Geneva (1843), în Brazilia (1843), la Boston (1842) și New York (1845) pentru ca apoi să fie generalizată în Statele Unite, iar din 1847 și în alte țări. În Franța (1848) serviciul poștal se reorganizează deasemeni pe linia noilor principii.

1849

Data acceptată, empiric, pentru apariția filateliei în lume.

1852

Se afirmă că la Bruxelles ar fi avut loc prima expoziție filatelică. Nu avem date certe.

1853

Apar primele anunțuri filatelice în ziarul englez „Times”. Sînt afirmații că și în Belgia ar fi apărut în același an anunțuri pentru cumpărări și schimburi de mărci.

1858, iul., 15

Este introdusă în Moldova prima emisiune de mărci poștale pentru traficul intern, conform modelului european, dar nu ca mijloc unic, obligatoriu, de francare a corespondenței, ci constituind numai o formă mai lesnicioasă la dispoziția publicului.

1858, noi., 1

Este introdusă în Moldova a doua emisiune de mărci poștale, cu mult mai aproape de regimul poștal preconizat de Rowland Hill adică taxă unică pentru transportul corespondenței.

1861, sep.

Apare la Strasbourg, pentru uzul filateliștilor, prima listă-catalog redactată de Oscar Berger-Levrault și păstrată numai în trei exemplare. Era rudimentară, scrisă de mână și apoi multiplicată litografic.

1861, dec.

Apare la Paris „Catalogue des Timbres-Postes créés dans les divers états du globe” (lucrare cunoscută sub numele de „Catalogul Potiquet”). Autori au fost Alfred Potiquet, Edouard de Laplante și Eugène Lacroix. Lu crarea are succes și în martie 1862 apare ediția doua. Nici acest catalog nu avea imagini.

1862, apr.

Apare la Brighton în Anglia „The stamp collectors guide”, primul catalog în accepțiunea actuală a cuvîntului, fiind prevăzut cu 200 de imagini ale timbrelor catalogate.

1862, iun., 26

Este pusă în circulație a treia emisiune de mărci poștale clasice românești, cunoscută în filatelie sub denumirea de „Mărcile Principatele-Unite”, tipar de mână, primele noastre mărci cu putere de francare și circulație pe întregul cuprins al ambelor principate.

1862, iul., 23

Se unifică poștele celor două principate, conform Decretului nr. 527 ce consfințează jurnalul din 17 iulie 1862 al Consiliului de Miniștri al Principatelor Unite.

1862, dec., 5

Apare la Liverpool „The Monthly Advertiser”, prima revistă filatelică.

1863, aug., 25

Arheologul J. Gérard, filatelist și personalitate a vremii, cere direct Domnitorului Alexandru Ioan Cuza „La collection en double des timbres de Votre Principauté”...

1863

Apare primul album de mărci poștale editat de Justin Lallier.

1864, feb., 24

Prin scrisoarea nr. 6393 are loc expedierea a cinci serii de mărci poștale „în curs”, către șeful serviciului poștal al Angliei (postmaster general) care arătase la 23 decembrie 1863 că „este foarte dornic să obțină o descriere completă a mărcilor poștale emise în alte țări, de la data primei lor introduceri în fiecare țară și pînă în prezent”.

1864, sep., 1

Începe distribuirea pe rețea a mărcilor emisiunii „Principatele Unite”, tipografiate, mai întâi pentru valoarea de 30 parale, iar la 23 ale aceleiași luni livrările mărcilor de 3 parale. Mărcile de 6 parale nu au fost distribuite rămânând în stoc. Toate mărcile nedistribuite pînă la data de 1 ianuarie 1865 au fost vîndute pentru filатели prin licitație, în 1885.

1865, ian., 8

Se pune în circulație emisiunea de mărci poștale „Cuza”, prevăzută prin jurnalul Consiliului de Miniștri din 5 octombrie 1864 și instituită prin Decretul din 12 octombrie 1864. Aceasta este prima serie de mărci poștale de la noi pentru francarea obligatorie la prezentarea scrisorilor (v. legea telegrafo-poștală din 5 decembrie 1864). Prin această măsură sînt create de acum condițiile apariției și răspîndirii filateliei, toate scrisorile circulînd cu mărci poștale.

1865, mai, 15

Are loc o remitere de mărci poștale românești către directorul general al poștelor Italiei Felice Carotti, care însă revine la 9 iunie 1865 cerînd insistent să i se trimită și primele emisiuni moldovene „pentru documentare” precizînd că dacă nu mai sînt în depozitele poștei să i se procure „fie chiar în stare obliterate” (!) Este evident că emisiunile „Cap de bour” suscitau de pe atunci un interes crescînd pe plan extern.

1865

La ființă la Nevers prima societate filatelică de schimburi.

1865

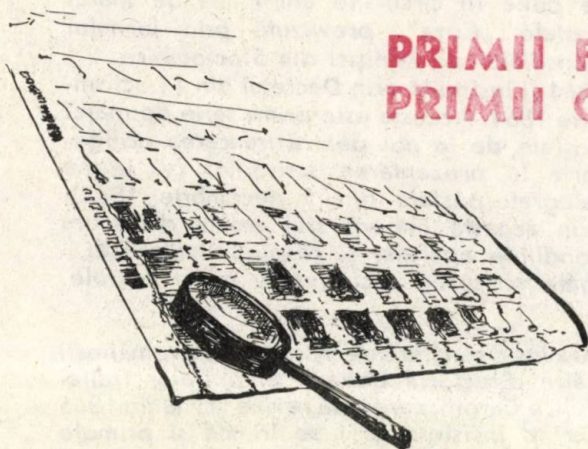
Are loc la „Hotel Drouot” din Paris prima licitație de mărci poștale din lume, cifra vînzărilor atîngînd 1.000 Fr.

1863—1867

În dosarele poștei de la Arhivele Statului din București se găsesc foarte multe chitanțe prin care șefii birourilor poștale remiteau sume de bani către casieria centrală pentru contravaloarea mărcilor vîndute ca fiind scoase din uzul poștal. Este evident că mărcile clasice românești începeau să fie căutate de filатели din țară.

Administrațiile poștale de pe tot globul au emis în total:

1840 — 1849 47 mărci poștale;
1850 — 1859 778 mărci poștale;
1860 — 1869 1851 mărci poștale;
1870 — 1879 2616 mărci poștale;
perioada 1900 zeci de mii de piese poștale;
perioada 1930 sute de mii de piese poștale;

PRIMII FILATELIȘTI PRIMII COLECȚIONARI

1.1 Perioada începuturilor filateliei românești este astăzi deosebit de anevoios să fie refăcută numai din puținele frânturi ce au ajuns pînă la noi. Aceasta din cauză că primii colecționari și primii negustori de mărci poștale nu ne-au lăsat decît întîmplător date asupra activității desfășurate¹⁾; iar atunci cînd încercăm să punem cap la cap frînturile ce au rămas din acele timpuri, imaginea rezultată apare — totuși — destul de palidă.

Desigur că primii pași ai filateliei de la noi nu au cum să se deosebească structural față de cei făcuți în alte părți ale lumii.

Pe atunci pasiunea colecționării mărcilor poștale se practica izolat, între cei patru pereți ai camerei colecționarului care adeseori aduna și alte nimicuri,

fără discernămînt și fără citerii²⁾! Filatelia era ținta ironiilor, dovadă fiind însăși prima denumire, aceea de „timbromanie”, iar activitatea filatelică ducea o existență modestă la periferia tuturor preocupărilor de petrecere a timpului liber, în condițiile în care emisiunile poștale (mărci și întreguri) corespundeau unor necesități reale și deci avînd un aspect destul de tern.

Cu timpul, colecționarii au observat desigur că față de alte lucruri adunate, mărcile poștale prezentau avantajul unei deloc neglijabile instruiți prin cercetarea subiectului colecționat. Această latură a făcut ca filateliștii să devină statornici și persistenți în colecționare. De la statornicia și persistență stării de expectativă, la studiul atent și dorința de lămurire, de punere

la punct, nu a fost decît un singur pas. Aceasta deoarece colecționarul ușor observa că mărcile se pot clasifica pe țări emitente, pe serii sau tiraje, sau pe subiecte. Or, mărcile colecționate era normal să fie completate și puse la punct. Deci trebuiau stabilite contacte cu alți filatelști, virtual parteneri de schimb; deci se putea apela și la alte persoane (tutungii, librari ș.a.m.d.) care în schimbul unui mic comision de 10-15 % să procure piesele lipsă; sau se poate apela prin anunțuri în presă; sau — de ce nu — se poate edita chiar o revistă destinată acestui scop. În asemenea revistă, colecționari cu mai multă experiență pot să dea lămuriri suplimentare asupra unora dintre mărcile poștale mai interesante, iar mai mulți colecționari, grupați pe interese, la sugestiile și apelurile din presa de specialitate se pot constitui în societăți sau asociații³⁾.

Că așa au stat lucrurile mai peste tot și aproape în toate țările este destul de sigur. Dovadă că, de exemplu, în Anglia au trecut circa 22 de ani de la apariția primelor mărci poștale (1840) și pînă la apariția primei reviste filatelice (1862), iar la noi perioada a fost practic aceeași (1858-1881). De asemenea perioada dintre apariția mărcilor poștale și a mișcărilor filatelice din fiecare țară este similară: circa 25-30 de ani⁴⁾. Cam acesta a fost intervalul în care s-a trecut de la acei colecționari izolați — considerați „originali” — la colecționarul de tip modern, dispunînd de cataloage, albume, magazine speciale, presă, iar în final, de asociații sau societăți filatelice.

1.2. Izvoare directe despre o activitate filatelică românească încep să apară în deceniul opt al secolului trecut (1871-1880) perioadă din care ne-au parvenit cîteva date certe. Însă înainte de a trece la acestea trebuie să semnalăm că în octombrie 1869 săptămînalul craiovean „Mercantilul” înse-

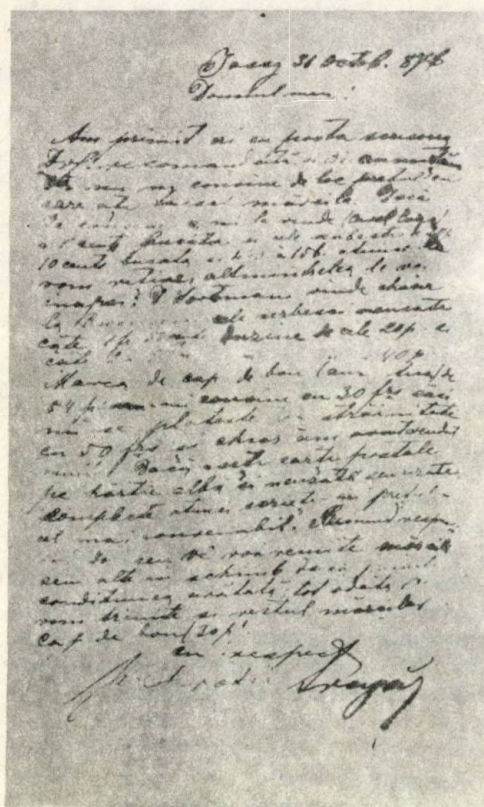
rează anunțuri prin care Balasan, directorul cunoscutului ziar „Curierul de lassi”, precizează că primește „costul abonamentului din districte... și în timbre de poștă”⁵⁾. Deși o implicare filatelică nu este precizată prin anunț, deductiv se pare că nu doar simplitatea și operativitatea au condus la admiterea înlocuirii banilor prin mărci poștale, ci poate și unele posibilități de valorificare filatelică. Cu atît mai mult cu cît este vorba de lași, de unde avem și primele semnalări filatelice din țară, de astădată în mod clar și fără echivoc.

Este vorba de negocierea unei colecții de mărci poștale aflate în posesia unui tînăr din Bîrlad Lazăr Elefant, de către negustorul Jacques Worthmann din București. Acesta din urmă a aprovizionat cu mărci poștale românești pe alți negustori din străinătate ca: Alfred Shard din Londra, Ridpart din Liverpool, William Braal din Salisbury etc. Corespondența expediată de J. Worthmann poate fi considerată cea mai veche scrisoare cu conținut filatelic și este adresată: „D-lui Lazăr Elefant Student din clasa IV la Lyceul Berlad București în 2 junie 1875 D-le Lazăr Elefant, Berlad scrisoarea Dv. din 27 May amu primit la timp și cu plăcere sunt gata a cumpăra mărcile române din 1858-60, precum și cele noi de la Dv., daru vă rogu sîm trimiteți uă mostră ca să știu cîtu să vă plătescu pentru suta amestecate. Totu deodată sunt gata a vă și face după primirea unui răspunsu de la Dv. uă listă de mărcile streine ce posedu (foarte ieftine). Cu prima poștă așteptu probă. Vă salut cu amicitia, (ss indescifrabil).

Este edificatoare propunerea negustorului care se declara amator să cumpere sau să schimbe cu un „student” din clasa IV-a de la liceu din Bîrlad 100 de mărci „române din 1858-60”, chiar amestecate cu „cele noi” de pînă la 1875.

O altă scrisoare, de astădată din

1876 este tot atât de interesantă, mai ales că expeditorii erau frații Șragăr care dețineau la Iași un anticariat și avînd o secție de „mărci pentru colecție” (și pe care îi vom găsi mai târziu sub numele de Frații Șaraga), iar destinatarul era G. Bascovici, ofițiant superior la poșta din București, pe care îl vom găsi printre membrii fondatori ai primei societăți române de filatelie:

„Iassy 31 oct. '876 Domnul meu! Am primit ieri cu poșta scrisoarea Dvs. recomandată și vă anunțăm că nu ni convine de loc prețul cu care ați facsat mărcile. Dacă vă convine a ni le vinde (Carol, Cusa) a 10 cenți bucata și cele sirbești de 20 p. 10 cenți bucata și de 40 a 15 b. atunci le vom reține, alminterea le vom înapoia. D. Wortman vinde chiar la București cele sirbești neuzate cîte 1 Fr. 50 cenți duzina de cele 20 p. și cîte 2 Fr. 50 cenți duzina de cele 40 p. Marca „Cap de bou” (neuzată) de 54 p. nu-mi convine cu 30 fr. căci ni se plătește în străinătate cu 50 fr. și chiar am vîndut multe. Dacă aveți cărți poștale pe hîrtie albă și neuzate sau uzate complete, atunci scrieți-mi prețul cel mai convenabil. Primind răspunsul Dv. sau vă voi remite mărcile, sau alte în schimb dacă primiți condițiunea arătată. Totodată vă vom trimite și restul mărcilor „Cap de bou” 30 fr. Cu respect Frații Șragăr”.

Correspondența dintre Frații Șragăr (frații Șaraga de mai târziu) și George Bascovici alias George Bascowitz) a fost destul de bogată, păstrîndu-se mai multe scrisori cu conținut filatelic din care reies caracteristicile filateliei acelor ani. Din anul 1878 mai este semnalată o scrisoare prin care Frații Șragăr îi oferă lui G. Bascovici un „Cap de bou” de 81 Parale ștampilat la prețul de 125 de franci. Probabil că tranzația nu a fost făcută pentru că în august, după cinci luni, el oferă marca lui Pimberton, pe atunci comerciant la Stadtender.

Din deceniul următor, al nouălea (1881-1890) găsim din ce în ce mai multă corespondență cu caracter filatelic din țară și chiar cu străinătatea.

Astfel, Herman Hornstein din București, str. Olteni nr. 3, scria la 4 ianuarie 1882 unei case filatelice din Ipswich (Anglia), condusă de Vitfield, King et Co. că în schimbul a 300 de timbre din Württemberg dorește să i se trimită „pachetul nr. 8 care conține 40 de timbre și pachetul nr. 9 care conține 20 de timbre”.⁸⁾ Stilul „la obiect” al acestei scrisori denotă strînse legături și o bogată corespondență anterioară.

„Domniei Salle Domnului Costică Cîncea, Craiova Mach. St. Archangel. Turnu Măgurele 19 9-85 Domnule Cîncea! Scriindu că sunteți un adevărat adunător de mărci pentru Album și mai cu seamă de mărci vechi, mi iau libertatea de a vă oferi mărcile melle cele vechi de România cu prețul cel mai efîn ce se poate, cum le am luat și eu, avînd mare necesitate de bani. România prima emisiune: 27 parale cu 10 lei; 54 parale, rotundă cu 10 lei; și 5 parale neagră cu 5 lei. Eu

sunt acela care a fost această vară cu albumul la D-voastră, și sunt acum în T. Măgurele în Farmacia D-lui A. Hebbeling. Cu toată stima, Oscar Laszlo. Sunt gata a vinde și albumul meu cu 2.000 mărci care l-ați văzut cu 200 lei."

Acest Costică Căncea (n. 1837) și fratele său Petru Căncea (1841-1875) au fost filatelisti foarte cunoscuți în Craiova, rămânând de la ei nenumărate scrisori și cărți poștale care astăzi împodobesc multe dintre exponate cu piese clasice și postclasice. Petru (alias Petre, Petrache) Căncea — licențiat în filozofie la Atena, în litere la Munchen și doctor în drept la Heidelberg — a fost coleg de școală și bun prieten cu Titu Maiorescu și Cezar Bolliac⁹. El este autorul unor lucrări inedite în limbile greacă, germană și italiană, precum și al unor poezii patriotice românești. Prof. Ion Pătrașcu afirma că pe dosul carnetului său de student a găsit notat cu creionul numele lui Justin Lallier, autorul albumului de mărci poștale din 1863. Ținând seamă de anul eliberării carnetului de student (anul universitar 1861-62), de perioada cât a urmat cursurile și de anul apariției lucrării lui Lallier, avem în persoana lui Petru Căncea pe cel mai vechi filatelist român, atestat — e drept — doar prin surse secundare.

Costică Căncea, care a trăit mult după moartea fratelui său, dar cu care s-a asemănat în pasiune filatelică, purta corespondență cu mulți filatelisti din străinătate, anume din: Constantinopol (Alfred Glavany și Miltiadi Simonidis), Belgrad (Gijko Ravinojević), Viena (Jules Orlaf), Geneva (Edouard Samson), Munchen (Bertha Klein), Bruxelles (J.D. Toplicescu), Hannover (A. Bedig) etc. Pe un catalog editat în anul 1866 se găsește o însemnare a mărcilor cumpărate de el în anul 1876.¹⁰

Tot din Oltenia avem și alte semnalări de filatelisti și negustori de mărci poștale, cum ar fi: Ioniță Pleșea, Sandu A. Eschenasy, Ernst Arnold, Edmond Vincenz, Dr. Savopol, Jules Javet, George Orman, Porubschi, Turtureanu și mulți alții. Dintre aceștia, lui Ioniță

Pleșea (ca notoriu negustor de timbre, dar și vechi filatelist) și lui Traian Turtureanu (ca editor de reviste filatelice) le vom închina subcapitole separate.

IMPORTANT pentru COLECȚIONARI
 La Kioscurile de Ziare
IONIȚĂ M. PLEȘEA
 CRAIOVA strada 22-iei
 MARE DEPOSIT DE MARCI ROMÂNE
 ȘI STREINE UZATE pentru COLECȚIUNI
 Se vînd cu prețuri estime
CUMPĂR. — VÎND. — SCHIMB.

Cumpăr mărci vechi uzate de
 ale Moldovei și Valachei de 27,
 54, 81, 108 parale de la 1858,
 plătind de la 50—150 lei bucata
 asemenea de 5, 40, 80 parale
 plătind 5 lei bucata.

MĂRCILE TREBUESC LASATE PE SCRISOARILE LOR

500.000 MĂRCI ROMÂNESCII
 CUMPĂR din toate emisiunile
 Plătind prețurile cele mai bune
 Mărci actuale Românești 2 lei mila

Din acest deceniu, în afară de Oscar Laszlo ce corespundea la 1885 cu Costică Căncea, și pe care-l găsim atestat ca filatelist și trei ani mai târziu¹¹, mai sînt amintiți în „Illustrirtes Briefmarken-Journal” (Leipzig, nr. 11 1868) și Josef Reiner din Iași, un oarecare M.D.H. din Buzău, Ritter v. K. din Galați și Carl Bottuschan din București.

Din anul 1888 avem o altă interesantă scrisoare cu conținut filatelic, adresată lui „M. Alcalay, Deposit de mărci poștale timbrate, Calea Moșilor nr. 112, București. Botoșani 9 august '88 Domnule Alcalay! Posedînd o marcă poștală de 40 parale, cap de bou, lipită pe hirtie cu ștampila poștei curată, narcă poștală din Moldova, și știind că Dv. vă ocupați cu colecțiuni de mărci, vii a vă întreba care este prețul ce puteți oferi pentru ea. Vă salut, Alex. Chardinal, Botoșani” Urmează un desen stingaci al mărcii, apoi mențiunea: „Iată imaginea mărcii, Aștept răspunsul D-tale”.¹²

În ultimul deceniu (1891-1900) al secolului trecut, corespondența cu caracter filatelic devine și mai frecventă. Reține atenția o scrisoare prin care cunoscutul comerciant A. Weisz îi cere lui I.

Oteteleşanu 100 serii jubiliare (Jubileul 25 ani-de domnie) în schimbul cărora îi promite să-i dea deîndată un foarte rar timbru¹³. Se înmulţesc ştirile despre alţi şi alţi filателиşti: T. Basiliade, funcţionar la C.E.C.; Fraenkel Ignatz, portarul hotelului „Grand Hotel de France” şi care era „un mare şi pasionat colecţionar.”; lidrarul B. Margarethe, din str. Clemenţei 25; Victor Săvulescu, conservatorul mărcilor vechi ale Poştei care „era mare colecţionar şi căuta mărci turceşti”; Filip Gardelli, din Brăila (mutat apoi la Mă-răşeşti şi — după primul război mondial — la Giurgiu), a întreţinut o extrem de vastă corespondenţă filatelică; M. Mihail Mărgăritescu, David Kohn, Jacques Schwartz, M. Mateescu ş.a.-m.d.

1.3 Popularizarea filateliei prin presă a avut un mare rol la sporirea rîndurilor celor atraşi spre această nouă pasiune. Anunţurile prin presă, „fluturaşii” (foi volante), ca şi alte referiri strecurate pe contra-coperta manualelor sau caietelor de şcoală de către librării E. Saraga din Moldova, Ioniţă M. Pleşea din Oltenia sau M. Alcalay din Muntenia au atras spre filatelie mulţi şcolari care încă nu fuseseră cöoptaţi (deveniţi filателиşti prin mijloace şi chemare proprie) sau convertiţi (influenţaţi de prieteni sau cunoscuţi)¹⁴.

PANSEURI FILATELICE

— Filatelistul era taciturn, dar în schimb mărcile sale erau foarte grăitoare.

— Pe ea o atrăgeau rochişele cu dantelă, pe el, colişele dantelate.

— De cînd se ocupă de astrofilatelie, citeşte... în stele filatelice.

— Cu colecţia sa de astronave filatelice te face să te simţi... imponderabil.

— Cu mărcile sale pe tematica „cîntăreţi celebri”, ne-a încîntat pe toate... registrele.

— Cînd e vorba de mărci poştale, chiar şi musafir, se simte la el acasă.

— Era un filatelist care încerca să mulgă cît mai mult din colecţia sa intitulată: Bovine.

— Filatelistul rechin, era mereu în căutare de „peştişori filatelici” nevinovaţi.

— Mărcile vechi pe care şi le-a adăugat în clasor, constituiau pentru el ultimele... noutăţi.

— În călătoria imaginară, făcută cu astronavele colecţiei sale filatelice, se simţea un puternic... vid filatelic.

— Pentru a pune la punct colecţia sa pe teme piscicole, s-a străduit în primul rînd, să n-o mai lase baltă.

continuare la pag. 65

ION NEGREANU

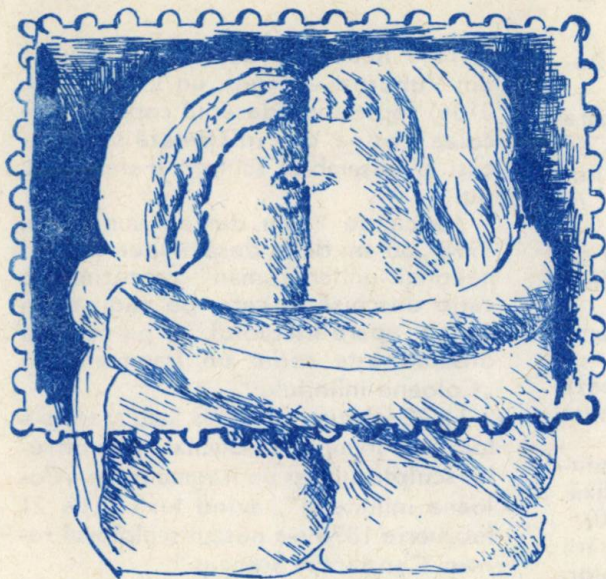
Gînduri despre timbre

Nu știu de ce, de fiecare dată cînd văd timbre mai frumoase, sau cînd aud vorbindu-se despre filatelie, mă gîndesc la primii mei ani de viață. Existența unor copii săraci din mahalaua Rahovei, la numai zece ani după un pustiitor război, n-avea nimic din ceea ce se cheamă o copilărie fericită: lipsurile și bolile erau încă în floare, din joacă se mai descopereau încă obuze neexplodate, singurele noastre distracții erau pocnitorile de pămînt, vara, și cazematele de zăpadă, iarna, ca și melcii colorați ai cimitirelor, pe care îi culegeam și ocroteam după ploaie, descîntîndu-le cu magia Dunării, în incantații miraculoase. Ne tăiam în cioburile maidanelor, ne bucuram cu fiecare pereche de teniși albi pe care mama îi vopsea cu cerneală albastră, pentru a ține mai mult la tăvăleală, ne mai agățam de obloanele căruțelor sau trăsurilor întîrziate prin marele oraș, visîndu-ne în poștalioane de legendă, la cinema „Olga Bancic” (actualmente „Lira”) vedeam „Antilopa de aur” și „Dancez cu tine”, din care mare lucru nu pricepeam, mai apoi, de sărbătorile primăverii, băteam alvița și saream peste flăcările de olelie, ne țineam liotă după geamgiul șchiop căruia îi șterpeleam chitul cărămiziu, în general n-aveam nici o treabă și eram cît se poate de fericiți. Nu știu cine adusese în cartier moda colecțiilor de chibrite, dar știu că ea s-a întins ca molima și vedeam chiar oameni serioși, cum erau mîștrii de la uzina „Vulcan”, strîngînd cu sfințenie emblemele de pe scăpărătoare. Cele mai rare, apreciate ca atare și însumînd un mare număr de puncte, erau Tigru și Flacăra — două sortimente anterioare războiului, care se găseau din ce în ce mai greu, prin tutungerii mărginașe sau depozite uitate de lume. Cu cît aveai mai multe exemplare din astea, erai privit cu mai mult respect în cartier, aveai dreptul să-ți alegi tu coechipierii la fotbal, un soi de imunitate diplomatică te învăluia și, în orice caz treceai drept un băiat de ispravă. Eram încă la școală și colecționam chibrite, alături de toți băieții, mai puțin unul, care se anunța a fi un geniu tehnic: la vîrsta de opt ani și-a fabricat un aparat de radio spectaculos, pur și simplu dintr-un cartof, în care a înfipt o blendă și o galenă, la care asculta emisiunea „Părinți și copii” și muzică de fanfară; din păcate, inventivul nostru coleg avea să moară mai tîrziu într-un accident la munte, pe cînd era student la electronică.

Timbrele au apărut pe negîndite în viața mea. Nu știu cum au venit, probabil prin contaminare, dar dragostea a fost la prima vedere, mult mai puternică și durabilă decît celelalte. Pe vremea aceea nu știam ce este un clasor, dar aveam idei despre acuratețea mărcilor, le căutam întîi la zîmți și la ștampilă. Ele au pus stăpînire pe mine cam în același timp cu poezia,

cu singura diferență că aceasta din urmă nu necesita bani, pe cînd timbrele trebuiau cumpărate, nimeni nu dădea pe gratis nimic. Încet-încet, cred că am strîns vreo 200 de timbre, ba cu coroana britanică, ba cu piersicile bulgărești, ba cu lagunele italiene — de bună seamă, lipsite complet de valoare, dar de o mare importanță pentru mine. Vreme îndelungată le-am purtat aproape zilnic, cu mine, la școală, pînă în clipa în care un gelos coleg mi le-a furat pe toate. În aceeași zi aveam însă să le recuperez, cu scandal mondial, cu părinți alertați — țin minte ziua cu exactitate pentru că atunci se anunțase la radio zborul istoric al lui Gagarin, la 12 aprilie 1961. La intersecția străzilor Rahova și Sebastian se afla un chioșc de ziare, de unde mama cumpăra „Mirror Sprint” pentru fratele meu mai mare, la care se găseau cu regularitate plicuri cu timbre și cu surprize. Un tînăr chiar a cîștigat odată o bicicletă, dar chioșcarul șmecher i-a subtilizat biletul cîștigător, înlocuindu-l cu altul — noroc că băiatul avea martori, așa că s-a făcut dreptate. Sincer să fiu, mărcile din plicuri nu mă emoționau din cale-afară, mai mult îmi plăceau acelea cumpărate „la negru”, de pe la fanții mahalalei, cu 2 lei drămuți la maximum: ele aveau o istorie a lor, trecuseră prin zeci și sute de mîini, pe cînd cele din plicuri venau la de-a gata, direct din fabrica de timbre. Așa cum s-a născut, pe nesimțite, nu știu nici cînd s-a stins pasiunea mea pentru filatelie. A fost înlocuită, treptat, de patima marilor lecturi, de tezele grele ale școlii, de sporturi. A rămas însă amintirea înfiorată a unei mici Academii, de pe băncile de hîrtie ale căreia am ieșit mai bogat, inițiat în tainele geografiei și ale științelor naturii. Timbrele m-au învățat numele țărilor și ale marilor descoperitori, numele plantelor și ale unor animale exotice pe care n-aveam cum să le văd la acea oră. Timbrele m-au învățat un limbaj al lor, un esperanto timpuriu care facilitează prietenii unor oameni aflați la mii de kilometri distanță. Ca orice cuvînt care provine din rădăcina grecească a iubirii (filosofie, filocalie) și filatelia înseamnă, înainte de toate, dragoste. Dragoste de înțelepciune, dragoste de frumos, dragoste de simbolul mic al comunicării între oameni care dintr-o simplă echivalență financiară (cum era la origini) a devenit o valoare în sine, o instituție miniaturală. Nu am copii, dar dacă aș avea i-aș orienta discret, de la cea mai fragedă vîrstă, spre această pasiune — poate cea dintîi formă de însușire a noțiunilor de cultură generală, de formare a spiritului de ordine a delicateții, a competiției. Astăzi, firește, posibilitățile materiale și tehnice sînt infinit superioare trecutului, copiii manevrează calculatoare sofisticate și jocuri pe televizor, dar aflați de la mine că nimic nu se lipește de suflet mai devotat ca un timbru. Timbrele, prietenii reci și siguri — așa aș parafraza un cunoscut adagiul care se referea, inițial, la cărți. Un timbru este la urma urmei, inelul de arigent de la piciorul porumbelului voiajor, este harta minusculă a umanității, este ceea ce rămîne etern după ce scrisoarea care a marcat-o s-a îngălbenit ca lumînarea, iar oamenii ce și-au vorbit astfel au trecut demult în neființă. Personal, nu mi-aș putea imagina copilăria fără el.

Corneliu Vadim Tudor

Ansamblul brâncușian de la TÎRGU-JIU

Hobița Gorjului a dat acestei țări și lumii pe Constantin Brâncuși, părintele sculpturii moderne.

Brâncuși a dat Tîrgu Jiului nemuritorul ansamblu sculptural alcătuit din 5 piese: „Coloana infinitului”, „Poarta sărutului”, „Masa tăcerii”, „Aleea scaunelor”, „Masa dacică”, din care primele 3 sînt vestite în toată lumea.

Acest monumental ansamblu a fost ridicat la Tg. Jiu în anii 1937 — 1938, întru cinstirea memoriei eroilor gorjeni căzuți în primul război mondial.

Operele care alcătuiesc ansamblul sculptural de la Tg. Jiu sînt redată și în filatelia românească pe mărci, întreguri poștale și ștampile publicitare, omagiind astfel pe genialul sculptor și minunata sa operă.

Le vom înfățișa în continuare, ținînd seama de cronologia apariției lor.

Astfel, în anul 1963, un fragment din „Coloana infinitului” apare alături de un grup de alergători pe ștampila ocazională folosită cu prilejul „Campionatelor internaționale de atletism — București 12—13 X.1963”.

„Coloana infinitului” o înfîlmim și pe marca apărută în 1966 cu ocazia „Zilei mărcii poștale românești” (C.M.P.R. 2617).

În anul 1967, cînd s-au comemorat zece ani de la moartea sculptorului, a fost puse în circulație o serie de 7 mărci (C.M.P.R. 2677-2683) și 6 întreguri poștale (Cod. 182-187 1967).

Pe marca de 20 bani (C.M.P.R. 2679) apare „Coloana infinitului”, iar pe marca de 3,25 lei (C.M.P.R. 2683) „Poarta sărutului”.

Întregurile poștale au ca marcă fixă portretul sculptorului, două din ele avînd ca ilustrație „Poarta sărutului” (cod. 185) și „Coloana infinitului” (cod. 186).

Tot în 1967 colița „Monumente istorice” (C.M.P.R. 2701) reproduce o serie de obiective turistice plasate în harta României; Printre acestea se află și „Coloana infinitului” și „Poarta sărutului”.

„Coloana infinitului” apare deasemenea alături de „Ateneul Român” pe marca de 1,75 lei (C.M.P.R. 2757) a

emisiunii „A XX-a aniversare a Republicii”.

În 1969, pe marca de 60 bani care aniversează 25 ani de la Revoluția de eliberare socială și națională din România, (C.M.P.R. 2859), întâlnim „Coloana infinitului”.

Marca de 10 bani din emisiunea de uzuale din 1975 (C.M.P.R. 3259), înfățișează tot „Coloana infinitului”.

În 1973 două cărți poștale cu marcă fixă „Stema Republicii” ilustrate cu imagini din județul Gorj, înfățișează „Poarta sărutului” (cod. 1351) și „Masa tăcerii” (cod. 1352).

În 1974, regăsim „Coloana infinitului” pe un întreg poștal cu marcă fixă, tip „Stema Republicii” (cod. 0260).

În anul 1976 cu ocazia aniversării centenarului nașterii marelui sculptor, apare o serie de 3 mărci, din care cea de 1,75 lei (C.M.P.R. 3422) înfățișează ansamblul sculptural de la Tg. Jiu.

Tot cu această ocazie a fost pus în circulație un set de 11 întreguri poștale, avînd pe marca fixă portretul sculptorului, pe care sînt redată și „Masa tăcerii” (cod. 0030), „Poarta sărutului” (cod. 0031) și „Coloana infinitului” (cod. 0032).

Cu ocazia expoziției filatelice omagiale desfășurată la Tg. Jiu, între 15—22 februarie 1976, au fost folosite 9 ștampile publicitare dintre care:

— 16 februarie înfățișează „Masa tăcerii”

— 17 februarie înfățișează un scaun din „Masa tăcerii”

— 18 februarie ne prezintă „Poarta sărutului”

— 20 februarie redă „Sărutul”, detaliu din „Poarta sărutului”

— 21 februarie este ilustrată cu un fragment din „Coloana infinitului”.

Cu ocazia sesiunii internaționale „Brîncuși în arta secolului XX” la 15 septembrie 1976 la București a fost folosită o ștampilă înfățișînd de asemeni detaliul „Sărutul” din „Poarta sărutului”.

În setul de întreguri poștale apărut

în 1977 ilustrat cu desene ale copiilor din Vulturești—Argeș, un întreg (cod. 0106) reproduce desenul copilului Nicolae Costea, ce-l înfățișează pe Brîncuși și ansamblul sculptural de la Tg. Jiu.

Marca de 1 leu din emisiunea din 1978 „60 ani de la desăvîrșirea statului național unitar român” reprezintă o carte deschisă în care, pe pagina din stînga apare tricolorul, iar pe cea din dreapta este redat un fragment din „Coloana infinitului”.

La 20 februarie 1980 la Satu Mare s-a folosit o ștampilă publicitară cu portretul sculptorului și un fragment din „Coloana infinitului”, avînd textul „La 21 februarie 1876 s-a născut sculptorul român Constantin Brîncuși”.

Marca de 1,20 lei cu stema municipiului Tg. Jiu apărută în 1980 cuprinde și „Coloana infinitului” și „Poarta sărutului”, subiect reprezentat și pe întregul poștal corespunzător.

Colița apărută în 1982 cu ocazia expoziției filatelice internaționale „PHILAXFRANCE” îl înfățișează pe Brîncuși în atelierul său de la Paris; pe manșeta din stînga coliței apare un fragment din „Coloana infinitului”.

Totodată, ștampila plicului „prima zi a emisiunii”, datată București 5.VI.1982 înfățișează „Poarta sărutului”.

La 16 martie 1982 s-au comemorat 25 ani de la moartea lui Brîncuși, comemorare oglindită și prin ștampilele publicitare de la Bacău, Satu Mare și Tîrgoviște, în care — alături de portretul sculptorului — apare și un fragment din „Coloana infinitului”.

La 20 martie 1982 la Tg. Jiu a fost folosită o ștampilă publicitară cu imaginea ansamblului și textul „Vizitați ansamblul sculptural din municipiul Tg. Jiu”.

La 29 decembrie 1982 la Craiova a circulat o ștampilă publicitară cu textul „Constantin Brîncuși — 25 de ani de la moarte”, imaginea reprezentînd ansamblul sculptural de la Tg. Jiu.

Pe o marcă de 2 lei apărută în 1984, dedicată celei de a 40-a aniversări a Revoluției de eliberare socială și națională din România, se găsește și „Coloana infinitului”, care apare și pe întregul poștal emis cu prilejul aceluiași eveniment (cod. 0168 1984).

În sfârșit „Coloana infinitului” apare și pe marca de 1 leu din emisiunea din 1985 dedicată împlinirii a 20 de ani de la proclamarea Republicii Socialiste România.

Cu tot acest material filatelic, apărut de-a lungul anilor, dedicat sculptorului Brâncuși și operei sale, se poate alcătui un minunat exponat filatelic.

MIHAIL ROȘOGA

FILATELIȘTII

În universul mărcii, ei au zburat ca vîntul
Cu pasiunea-n suflet, de-a explora Pămîntul
Spre-a urca continuum noi trepte de cultură,
În fabulos, știință, legendă sau pictură.
Au navigat pe ape, pe-ntinsele oceane
Și-au acostat la țărături cu antice coloane.
S-au cățărat pe munții, a căror creste-nalte,
Le dăruiau privirii, imagini fascinante.
Au mers prin metropole, orașe portuare,
Prin fauna și flora pădurii seculare
Și au zburat cu nave spre frumuseți astrale,
Brodade-n fir de stele și jocuri spațiale.
În visul parcă-aievea, poeți, artiști sau genii,
Au străbătut cu ei, istorii de milenii.
Sub ochiul blînd al mărcii, în mii de căutări,
Ei au găsit răspunsul atîtor întrebări.

PIA HAȚEGANU

Gînduri despre timbre

Pentru marea majoritate a oamenilor, copilăria rămîne vîrsta de aur, perioada vieții în care fantasticul coexistă cu realul fără graniță despărțitoare, astfel încît într-o dimineață în care era cît pe-acî să te mănînce un zmeu poți avea și imensa fericire de a primi în dar o trotinetă sau chiar o bicicletă.

Unul din motivele pentru care ieșirea din copilărie este lipsită de brutalitate, realitatea de oțel nu traumatizează, îl poate reprezenta pasiunea colecționării mărcilor poștale. Prin filatelie, se poate încă visa, la vîrsta la care viața, altminteri, începe să-ți grămădească în față obstacole pe care oricum trebuie să le depășești, strîngînd din dinți, bombănind în timp ce probleme grele de matematică, începînd cu nesfîrșita tablă a înmulțirilor, sînt în stare să-ți răpească pînă și zîmbetul somnului senin.

Filatelie este ea însăși, nu numai un univers și o pasiune, ci și o școală care îți dezvoltă gîndirea, memoria, ordinea și disciplina, spiritul de colaborare și tehnica schimbului, te ajută pentru ca, după ce te confrunți cu tine însuși și cu alții, să-ți formezi și să-ți dezvolti spiritul de competență, combustibilul progresului tot mai accelerat al civilizației contemporane. Ca și în sport, mai mult decît în artă, în filatelie, competența este evidentă. Filateliștii sînt vizionari pe care de-abia secolele viitoare urmează să-i judece. Ei se pricep, sau nu se pricep la filatelie, aici și acum. Din fericire, ca și în sport, mai mult decît în dragoste, în filatelie nu-i loc pentru ipocrizie. Mi-e imposibil să-mi imaginez un individ care se prefacă filatelist. De aceea, putem considera filatelia și drept un domeniu al sincerității esențiale. Nu am scris „al sincerității totale”, pentru că, uneori, pentru a ajunge în posesia unei piese vitale pentru colecția ta este necesar să convingi un alt filatelist că și lui îi trebuie neapărat o piesă care ție îți prisosește. Și totuși, în filatelie, pierderile și eșecurile nu contează, nu distrug. Un motiv în plus pentru a considera filatelia drept o lume de vis.

Cu ajutorul filateliei tematice, putem face, ca adulți, ceea ce am visat în copilărie. Putem fi aviatori, cosmonauți, pictori, exploratori polari, sportivi etc. Un avantaj în plus îl constituie faptul că din lumea timbrelor nu se iese la pensie. Mai mult chiar: filatelia ne-a învățat că pasiunea colecționării mărcilor poștale prelungește tinerețea. Tripcovici, Popovici, Gh. Negulescu, Șt. Ghețaru, T. Fl. Predescu, D. Pisoschi sînt numai cîteva nume de filateliști din București a căror vigoare fizică și spirituală reprezintă un ideal rîvnit de un grup masiv de pensionari proaspeți și de toți filateliștii aflați în pragul pensiei. Și totuși, nimeni nu s-a dedicat filateliei pentru a rămîne tînăr. Pasiunea autentică însă conservă întotdeauna tinerețea care ne apare ca o dobîndă cuvenită, dar neurmărită ca scop în sine de către nici unul din marii noștri filateliști născuți în primii ani ai acestui secol. Această ultimă realitate evocată, nu poate fi un motiv să devenim filateliști. Dar este un puternic argument, ca să nu abandonăm filatelia, pînă în ultima clipă a noastră, sau a ei.

MIHAI NEAGU BASARAB,

Vă prezentăm: Filiala A.F.R. Brașov

Nici n-o să credeți că în orașul de la poalele Tîmpei se face filatelie încă din secolul trecut, fapt confirmat prin diferite articole și anunțuri din ziarele brașovene și în special din „Gazeta Transilvaniei”. Filateliștii se întâlneau la cafeneaua „Coroana”, (acolo unde în anul 1921, sportivul Ion Gujdu a dat primul simultan de șah din România).

Deși activitatea de colecționare a mărcilor poștale din județul Brașov este veche, din păcate nu dispunem de prea multe informații precise din acea vreme, care să ne permită referiri amănunțite.

Rămîne în sarcina cercetătorilor de istorie poștală ca pe lîngă munca riguroasă de cercetare a tuturor documentelor poștale, să descopere și date referitoare la începuturile activității organizate de colecționare a mărcilor poștale în județul nostru.

Se cunoaște cu certitudine că după al doilea război mondial, mai precis, în 31 mai 1946, a fost constituit Cercul Filatelic Brașovean. La adunarea generală de constituire au participat 54 filateliști brașoveni. Este de asemenea cunoscut, că în 1947 Brașovul avea 806 abonați la un număr de 2.238 serii filatelice, ocupînd locul 3 pe țară (după București și Timișoara). Tot în 1947 a fost înființat și Cercul Filatelic „Andrei Saguna” la liceul brașovean.

Prima expoziție de o însemnătate mai mare a fost organizată în 1952 în sălile Institutului Politehnic din Brașov.

Dar despre o activitate propriu-zisă organizată nu se poate vorbi însă decît începînd din toamna lui 1958, cînd iau ființă Asociația Filateliștilor din România și implicit filiala din Brașov.

Pornind de la un număr mic de membri și cercuri (în vechea regiune Brașov au existat cercuri puternice, cu o bogată activitate la Sibiu, Mediaș, Sfîntu Gheorghe, Brașov, Făgăraș, etc.), filiala reușește, printr-o activitate laborioasă de inițiere și atragere a pasionaților la activitățile filatelice, să sporească numărul acestora, astfel că s-a ajuns la cca. 5000 filateliști înscriși în 32 de cercuri și grupe. Practic nu există oraș din județ care să nu dispună de cel puțin un cerc filatelic. Printr-o activitate deosebită se remarcă cercurile

din municipiul Braşov, Cercul PTTR, Armata, I.A. Braşov, Tractorul, Institutul „Proiect”, Trustul Instalaţii Montaj, I.C.A. Ghimbav etc. Filiala a pătruns tot mai mult în şcolile braşovene, înfiinţându-se cercuri la şcolile generale nr. 15, 3, 5, 7, 11, 26, 23, 28, 4.

Aceste realizări au fost determinate de creşterea acţiunilor politico-educative, de organizarea de micro-expoziţii, expuneri cu diapozitive, cursuri în cadrul universităţii cultural-ştiinţifice, concursuri „Cine ştie câştigă”, simpozioane, schimburi filatelice.

Dintre manifestările filatelice braşovene, demne de remarcat amintim în primul rând expoziţiile, mijlocul cel mai eficace de răspîndire a culturii filatelice, de educare patriotică şi estetică a publicului. S-au detaşat prin amploarea şi însemnătatea lor: expoziţiile de maximafilie din 1971 şi 1972, percursoarele republicanelor de mai tîrziu, expoziţia bilaterală de tineret România — R.F. Germania, prima expoziţie de filatelie tematică din 1973, expoziţiile cu participare internaţională „Expo-Fotbal '78” şi „Aeromfila” din acelaşi an, a doua expoziţie de filatelie tematică 1979, expoziţia republicană de maximafilie 1981 şi cea de marcofilie 1983, „Aeromfila '84”, expoziţia „Expo-Fotbal” şi „Balcanmax 1986”, mbele cu participare internaţională. Nu pot fi omise nici expoziţiile trilaterale iniţiate de filiala Braşov cum sînt: Argeş—Braşov—Timiş; Braşov—Iasi—Prahova; Braşov—Arad—Constanţa şi Braşov—Harghita—Covasna, care s-au bucurat de o apreciere deosebită din partea publicului braşovean.

În anul 1986 filiala braşoveană a organizat mai multe manifestări înscrise în cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României”, ediţia a VI-a. Amintim, astfel, expoziţia trilaterală Braşov—Arad—Sibiu dedicată Anului internaţional al Păcii, expoziţia omagială: 65 de trepte spre viitorul comunist al României, Expo-Fotbal '86 cu participare internaţională, expoziţia de maximafilie „Balcanmax 86” cu tema „Pentru o pace trainică în Balcani”. Merită să amintim şi expoziţiile judeţene sau ale cercurilor cum sînt: „Floarea de colţ” de la Zărneşti, „Plaiuri făgărăşene”, Ziua internaţională a copilului.

În cadrul filialei Braşov funcţionează Gruparea tematică pe probleme de turism, care organizează periodic expoziţii filatelice cu profil turistic şi editează diferite materiale, cea mai reprezentativă manifestare rămîinînd expoziţia „Exturispo”, aflată la dea de a IV ediţie.

De asemenea, Grupa de maximafilie (care numără 45 de membri) realizează cu regularitate expoziţii la nivel judeţean, ilustrate maxime şi Grupa de aerofilatelie cu o bogată activitate expoziţională.

Dintre materialele editate de filială care s-au bucurat de adevărată popularitate amintim: „Palmaresul şi simpozionul republican de maximafilie”, Catalogul şi lucrările Simpozionului de marcofilie, Catalogul 25 de ani de la înfiinţarea filialei braşovene, Catalogul expoziţiei „Expo-Fotbal” şi cel editat cu ocazia expoziţiei internaţionale cu participarea ţărilor balcanice „Balcanmax”.

Activitatea filateliştilor braşoveni a cunoscut şi o dezvoltare a laturii sale calitative, reflectată în numărul mare de distincţii obţinute la expoziţiile republicane, naţionale şi internaţionale. Cei 70 de expozanţi braşoveni sînt deţinătorii a peste 190 medalii, din care 14 de aur, 32 de vermeil, 62 argint, etc.

Prin manifestările filatelice organizate, materialele editate, ştampele realizate din iniţiativa filialei şi plicurile omagiale puse în circulaţie, filiala braşoveană a adus o contribuţie însemnată la sărbătorirea multor evenimente. Toate aceste realizări au fost posibile datorită sprijinului primit din partea organelor

județene și municipale de Partid și de Stat, din partea Consiliului Central AFR, a direcției județene de poștă Brașov și a Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Brașov.

Pentru rezultatele obținute în activitatea filatelică, filiala AFR Brașov a fost distinsă cu diploma de onoare și insigna de aur a AFR, iar un număr mare de filателиști au obținut diplome și insigne de aur și argint, recunoaștere a competenței cu care comitetul filialei a condus întreaga activitate brașovenă.

PETRU ISTRATE

Știați că...

Mărcile ștampilate după ce au fost tăiate împreună cu hîrtia plicului pe care erau lipite, se bagă într-o baie caldă în care se lasă 15-20 minute. Se spală apoi bucată cu bucată și se așează între două sugative sub o greutate și se lasă să se usuce. Dacă rămîn pliuri, încrețituri, se umezesc și se calcă cu fierul de călcat, nu prea încins, punînd deasupra o foiță. Unele mărci însă nu rezistă la spălat. Pentru ele se va evita apa caldă.

*

Clasorul trebuie ținut într-un loc lipsit de umezeală și ferit de locuri cu treceri bruște de la o temperatură la alta. Este bine cînd umblăm cu clasorul să ne ferim să tușim pentru că micii stropi de salivă pot umezi celofanul, marca.

Mărcile nu se țin expuse la soare pentru că se decolorează. Clasoarele se păstrează vertical, pentru a evita lipirea mărcilor.

*

Acum cca 3500 de ani, faraonul Amenophis și-a dat seama de importanța serviciului poștal în țara sa, mai bine zis, de importanța legăturilor poștale. El și-a organizat un serviciu poștal pînă în Lybia, Arabia și chiar Etiopia. În acest sens a dat ordin ca toate papirusurile ce se expediau în alte localități să poarte o ștampilă înmuiată în tuș albastru sau roșu. Din săpăturile la mormîntul faraonului s-au găsit peste 180 diverse obiecte de corespondență ștampilate astfel. Despre aceste expediții s-au găsit însemnări precise.

Vă prezentăm: Filiala A.F.R. Timiș

Nu putem vorbi despre activitatea Filialei A.F.R. Timiș în ultimii ani, fără a aminti măcar în treacăt despre începuturile filateliei în Banat, în care județul Timiș și orașul Timișoara au jucat un rol important. La Timișoara a existat încă de la primele începuturi filatelice, un nucleu de oameni pasionați care au reunit în jurul lor tot mai mulți filателиști, cu care s-au constituit pe parcurs un număr apreciabil de cercuri filatelice, răspândite pe tot cuprinsul Banatului.

Din documentele existente rezultă că încă în jurul anului 1890 au încercat să organizeze un cerc filatelic. Asemenea tendințe s-au manifestat după anii 1918, iar în anul 1920 s-a înființat în Timișoara un cerc filatelic cu circa 100 membri, care în anul 1923 au organizat primele manifestări filatelice pe țară.

Despre o activitate filatelică organizată și mai dezvoltată în Banat, se poate vorbi însă începând cu anul 1958.

Astfel, în vara anului 1958 în Timișoara existau doar două cercuri cu puțini membri și anume: cercul filatelic PTT, al cărui președinte și animator a fost Murea Petru, fost diriginte PTT, cunoscut multor filателиști prin lucrările sale de studii asupra mărcilor, efectelor poștale și ștampilelor de poștă, etc; și cercul filatelic CFR, al cărui președinte și animator a fost prof. ing. Coloman Bakony.

În septembrie 1958 a avut loc constituirea Filialei AFR Banat, președinte fiind prof. ing. Coloman Bakony, secretar Iacob Vasile și financiar ing. Gheorghe Ciciorean. La acest început de activitate organizată, formată din cele două cercuri P.T.T. și C.F.R., existau numai 86 de membri.

A urmat apoi în cadrul Filialei AFR Banat constituirea altor cercuri la: Arad, Buziaș, Caransebeș, Reșița, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Oravița, și Sînicolaul Mare.

Putem aminti din preocupările de atunci ale filialei, înființarea primului cerc filatelic în mediul rural în cadrul unui C.A.P (în Comuna Zăbrani, în prezent în județul Arad). Deasemenea a fost organizată prima expoziție filatelică a unui cerc în mediul rural, în Comuna Peciul Nou (în prezent în județul Timiș).

Un eveniment deosebit de important în viața filatelică românească, a fost „Prima conferință pe țară” care a avut loc la București în anul 1960. Delegați

la această conferință din partea Filialei A.F.R. Banat a fost prof. ing. Coloman Bakony președintele filialei, care era și membru al Comitetului AFR Central, Iacob Vasile și ing. Gheorghe Cicirean.

În perioada celor 10 ani ce au urmat de la constituirea Filialei A.F.R. Banat și reforma teritorial — administrativă din 1968, au mai fost înființate în cadrul filialei și alte cercuri, astfel, la acea dată existau următoarele cercuri: Arad, Anina, Băile Herculane, Bocșa, Buziaș, Caransebeș, Caransebeș CFR, Ciacova, Deta, Dudeștii Noi, Făget, Iosifalău, Jimbolia, Lipova TBC, Lovrin, Municipiul Lugoj, Moldova Nouă, Nădrag, Oravița, Orșova, Oțelul Roșu, Peciu Nou, Pîncota, Reșița, Sînicolaul Mare, Timișoara și Tomnatic, în total 29 de cercuri cu 3366 membri.

După reforma teritorial-administrativă din 1968, odată cu înființarea județelor, filatelia s-a reorganizat pe județe, luînd ființă Filiala județeană A.F.R. Timiș.

În această perioadă de trecere de la Filiala A.F.R. Banat la Filiala AFR Timiș, între anii 1965-1971, președinte al filialei a fost ing. Gheorghe Cicirean.

Cînd filiala a devenit județeană, avea în componența sa următoarele cercuri filatelice: Buziaș, Deta, Făget, Jimbolia, Lugoj, Nădrag, Peciu Nou, Sînicolaul Mare, Timișoara și Tomnatic, deci 11 cercuri, cu un total de 2070 de membri.

Din anul 1971 a fost la conducerea filialei AFR Timiș ca președinte dr. Răzvan Panaitescu, pînă în anul 1984. Este perioada cea mai bogată în manifestări filatelice.

Începînd cu anul 1968, în cadrul filialei AFR Timiș, au fost organizate numeroase și importante manifestări filatelice și ne vom referi în continuare la cele mai de seamă.

Este suficient să amintim că în anul 1968 a avut loc la Timișoara prima expoziție pentru tineret „Naționala '68", la care au participat peste 100 de tineri expozanți. A fost pentru tineret o adevărată sărbătoare. Este demn de remarcat că succesul acestei expoziții a generat ideea repetării ei, astfel că, în 1978, a avut loc cea de a doua expoziție pentru tineret „Naționala '78", iar în anul 1985, tot la Timișoara, a avut loc cea de a treia ediție, dedicată „Anului Internațional al Tineretului", care s-a bucurat de asemenea de un mare succes, prin numărul mare de expozanți, prin temele de calitate și prin participarea largă a tineretului; muncitori, pionieri, școlari, studenți, etc., aflîndu-se în toate ipostazele, de expozanți, vizitatori, colaboratori și susținători ai expoziției. Palmaresurile au scos în evidență calitatea tot mai bună a expozitelor. Putem spune că acest gen de expoziție a devenit tradițional pentru Timișoara care, s-a angajat ca și viitoarele „Naționale" de tineret să fie organizate tot de Filiala AFR Timiș.

În comitetele de organizare, jurii sau ca delegați și invitați au participat personalități de seamă din partea organelor locale și ale filateliei românești.

Cu adevărat tradiționale au devenit și expozițiile filatelice „Banatmax", organizate an de an la Timișoara începînd din anul 1979, fără întrerupere, ultima fiind în acest an, sub denumirea de „Banatmax '86", la care participă județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Mehedinți. Desigur că în această perioadă filiala noastră a participat și ea la expozițiile organizate de celelalte filiale, cu care am colaborat la organizarea expozițiilor de maximafilie.

Multe dintre expoziții au avut tematică angajată:

— Expoziția '80 organizată de cercul filatelic „Universitatea" din Timișoara, dedicată aniversării a 2050 ani de la creerea primului stat dac centra-

lizat independent.

— Expoziția filatelică dedicată „Centenarului Independenței de Stat a României.

— Expoziția „40 ani de la victoria asupra fascismului, 1985” precum și alte expoziții omagiale, marcînd evenimentele importante sărbătorite pe plan național, cu ocazia cărora aproape toate cercurile au organizat expoziții.

Nu au lipsit expozițiile bi și trilaterale pe care filiala AFR Timiș le-a avut cu filialele AFR Arad, Caraș-Severin, Brașov, Sibiu, Argeș, Dolj, etc.

Timp de peste zece ani au fost organizate expoziții trilaterale cu participare internațională alternativă, Timișoara — Courbevoie (Franța) și Freundes-tadt (RFG).

Alternativ, cercul municipiului Timișoara organizează expoziții cu 5 orașe înfrățite din R.S.C.; R.S.F.I.; R.P.P. și R.P.U. Anul acesta circuitul expozițional va poposi în R.P.U.

Pe lângă numărul mare de expoziții, Filiala AFR Timiș a organizat și simpozioane, mese rotunde, unde s-au dezbătut teme filatelice interesante, audiate cu multă atenție de cei prezenți.

Pentru a nu enumera toate manifestările filatelice, prezentăm statistic, realizările filatelice, din ultimii 5 ani (1981-1985):

— 62 expoziții, din care: 2 internaționale; 3 republicane, 11 interjudețene; 4 județene; 42 între cercuri, la care au fost expuse 7833 fețe de panou.

La toate aceste expoziții au fost decernate 1057 medalii și diplome, din care: 4 în rang de aur, 85 în rang de vermeil, 367 în rang de argint, 331 în rang de bronz argintat și 189 diplome de participare.

Au fost organizate în această perioadă 6 simpozioane.

Concomitent s-au editat foarte frumoase și atrăgătoare materiale filatelice, ca plicuri ocazionale, ștampile, pliante, ilustrate, cataloage, diplome, medalii, etc. — cu care am recompensat expozanții îmbogățind totodată colecțiile tematice.

Un rol important în reușita acestor materiale, mult apreciate de filателиști, îi revine inimosului machetator și colaborator al filialei AFR Timiș, Dan Tăran, care cu dragoste de machetator și pasiune de filatelist aduce o contribuție serioasă la toate realizările și expozițiile filatelice organizate de filială și cercurile acesteia.

Trebuie să amintim că pe lângă cele de mai sus au fost editate și câteva buletine informative conținînd teme de mare interes pentru filателиști.

Anul 1985, a fost pentru filiala AFR Timiș plin de realizări deoarece, absolut toate cercurile au organizat cîte 1-2 expoziții, iar filiala a excelat prin expoziția pentru tineret „Naționala '85”, care a reunit peste 100 de expozanți cu circa 500 de fețe de panou.

Filiala își propune ca și în viitor să aibă o calitate bună, planurile expoziționale să fie astfel întocmite ca să oglindească, în primul rînd, evenimentele și aniversările din anul respectiv, prin expoziții de tematică angajată și a altor expoziții.

Filiala AFR Timiș are în prezent 6148 de membrii, cuprinși în 16 cercuri și anume: Cercul „Municipiul — Timișoara — Mercur”, „Timișoara — Decabal”, „Timișoara — Independența”, „Timișoara — Universitate”, Timișoara: cercurile Buziaș, Cenad, Deta, Dudeștii Vechi, Jimbolia, Lugoj, Lovrin, Mașloc, Nădrag, Sînicolaul Mare și Tomnatic.

Din cele de mai sus rezultă preocuparea filialei de a fi prezentă în activitatea filatelică, străduindu-se a se situa pe un loc fruntaș pe țară.

Ne dăm silința să fim totdeauna în fruntea acestor acțiuni filatelice, știind că astfel contribuim la culturalizarea maselor prin filatelie, mai cu seamă a tineretului, considerînd că ne putem aduce contribuția la propășirea și creșterea prestigiului filateliei românești.

POMPILIU BÎRLAN

PREȘEDINTELE FILIALEI
A.F.R. TIMIȘ

Știați că...

Cartea poștală. Ea a fost propusă de profesorul din Viena, Emanuel Herman și a fost adoptată de poșta din Austria la 2 ianuarie 1869.

*

Există mărci care nu se cunosc decît într-un singur exemplar. Astfel: emisiunea de 1 cent carmin, Guyana engleză, 1856 (unicul exemplar există în stare proastă). Se cunosc astfel, în cîte un singur exemplar din 15 c verde tete-beche, Franța 1849; 1 Fr roșu, tete-beche, precum și vermillon și vervelle; 3 sk Suedia 1855, tipărit în culoare galbenă în loc de verde.

*

Pentru a afla cum este timpul se poate folosi o marcă avînd un gumaj perfect. Dacă timpul este uscat timbrul se va rula; dacă este spre ploaie el se derulează și se desface complet.

*

Fay Jordan, Birmingham, Alabama (SUA) colecționa numai mărci de culoare violetă, fără să o intereseze țara, valoarea, tematica.

La expoziția din New York din 1945 ea și-a expus „violetele” de panouri avînd printre ele cîteva piese prețioase.

*

La Hoboken, în America, 1934, Richard Rost și-a vîndut soția lui Paul Herman pentru..., o colecție de mărci, cu voia soției.

Autoritățile socotind nelegal țîrgul, i-au condamnat pe toți trei.

Gînduri despre timbre

1. De cînd a intrat în istorie, omul a fost marcat de nevoia de comunicare care-l definea. Numărul, frecvența și calitatea informațiilor transmise au dus la descoperirea și perfecționarea purtătorilor de informații și a codurilor de transmitere. Din bogăția de mijloace de comunicare nici unul nu fascinează ca o marcă poștală. Ea îmbină în mic frumosul și utilul.

2. Îndeplinindu-și discret funcțiile de purtătoare de valori, marca poștală te obligă, tot discret, să înveți.

3. În lumea contemporană, marca poștală este o lumină a cunoașterii care se oferă la un preț accesibil tuturor.

4. Să ne imaginăm lumea, o zi, fără mărci poștale. Ar fi mai tristă, mai rece și mai săracă.

5. Spectacolul oferit de micuța marcă poștală este acela al fanteziei umane și al aventurii dezvăluite într-o fracțiune de timp și de spațiu.

6. Marca poștală reflectă în mic lumea cea mare a ideilor umane.

7. Ca și cartea, odată descoperită, marca poștală va înfrumuseța viața oamenilor și nu-i va mai părăsi.

8. Marca poștală nu este altceva decît o carte mereu deschisă la tema majoră a zilei. Clasă — o enciclopedie în imagini, culori și simboluri.

9. Bucurie și frumusețe a vieții, marca poștală are strămoși și va avea urmași.

10. Marca poștală ne reamintește cu eleganță și discreție ceea ce nu trebuie să uităm.

11. Mărcile ne ajută să nu ne uităm istoria pentru că fără istorie nu sîntem oameni.

12. Dintr-un șir de evenimente, mărcile surprind și rețin esențialul; existența lor este deci o lege.

13. Dați copiilor șansa filateliei! Aceasta este singura care, și cînd vor fi mari, îi va purta de mîna prin lume și prin istoria civilizației umane!

14. Copiii sînt atrași de filatelie și o practică cu precădere ca un joc al minții; lumea frumoasă a mărcilor le menține tinerețea spiritului, sinceritatea, spontaneitatea și autenticitatea sentimentelor. Fiți filателиști și veți rămîne tineri!

15. Pe traiectoria evoluției unui popor, mărcile sînt ecouri ale marilor evenimente și personalități.

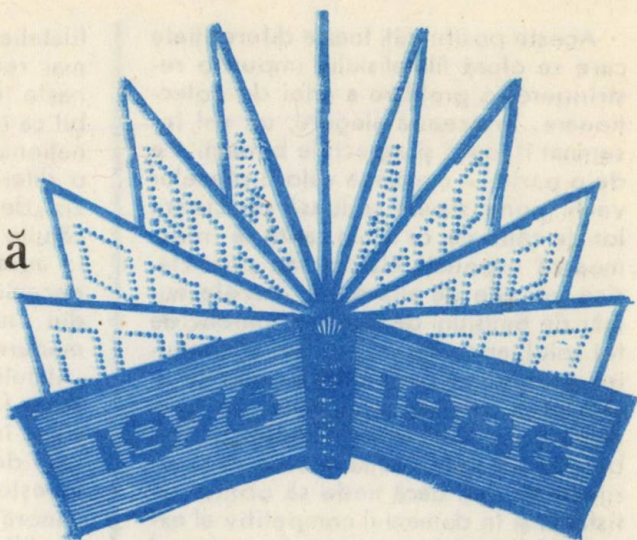
16. Oamenii au nevoie de mărci și de marcaje cînd se întîlnesc unit cu alții. Un om singur nu va avea nevoie de ele. Este o diferență de calitate a vieții.

17. Mărcile și marcajele ne ajută să conviețuim, respectînd convențiile dintre noi.

18. Azi marcăm și sîntem marcați. Marcăm corespondența, diplomele, străzile, copacii, actele, certificatele, produsele industriale, într-un cuvînt, totul. Pe noi ne marchează un gînd, o idee, un eveniment, o emoție, o boală etc. Sîntem aceiași și, totuși, alții în funcție de marcaje.

Leonăchescu P. Nicolae

Perspective noi pentru filatelia modernă

În câmpul larg al filateliei, trecerea anilor adâncește distanța dintre colecționarii mai vîrstnici și cei aflați în prima perioadă de practicare a filateliei. Diferență determinată nu numai de vîrstă, dar și de evoluția felului cum este abordată filatelia în prezent și cum va fi în viitor. Obiectivele, preocupările filateliei nu stau pe loc. Dacă în prima perioadă părea oprită pe anumite sectoare și direcții — orice aspect nou venit fiind privit cu circumspecție și chiar cu condescendență — cu începere din anii interbelici și mai ales în ultimile decenii, lucrurile s-au schimbat mult.

Treptat, s-au ivit ramuri noi de colecționare. Apariția poștei aeriene a dat naștere aerofilateliei. Înmulțirea emisiunilor cu teme variate s-a reflectat în filatelia tematică: generală, la început, specializată pe profile, mai apoi: tematica angajată, tematica documentară etc. A urmat la extremitate opusă, marele avînt al istoriei poștale. Aceasta din urmă prezenta avantajul de a permite axarea colecțiilor și pe perioade

vechi, fără a le subordona numai prezenței de piese clasice foarte greu de procurat.

Schimbările tehnice ce intervin în exploatarea poștală se reflectă în materialul poștal folosit, material care poate forma obiectul unor noi ramuri de colecționare: noi aspecte ale marcofiliei, mecanotelia, colecționarea de materiale parafilatelice de tot soiul. Turul de orizont nu poate fi încheiat — azi — fără a menționa și maximafilia și nu știm încă în ce direcție va mai evolua filatelia de aici înainte.

Aceste posibilități foarte diferențiate care se oferă filatelistului impun o restrângere, o profilare a ariei de colecționare. În această alegere, un rol însemnat îl joacă și aspectele bănești. Pe de o parte — creșterea valorii pieselor vechi pune stavilă serioasă procurării lor de către cei ce acum caută să întocmească exponate clasice sau post-clasice, etc. Pe de altă parte, marele număr de emisiuni de material filatelic de tot soiul, ar comporta eforturi și cheltuieli prohibitive pentru orice colecție cu arie prea extinsă, fie în timp, fie geografic. În această situație filatelitul trebuie să aleagă direcția în care să-și dirijeze efortul, dacă tinde să obțină satisfacții și în domeniul competitiv al expozițiilor filatelice (punct de sosire al oricărei activități filatelice serioase).

Alegerea sectorului „vechi” (sau, mai corect spus, a filateliei axate pe materiale vechi: clasice, post-clasice etc.), este condiționată fie de existența unui fond substanțial de materiale pentru pornirea colecției, fie de posibilități consistente de procurare, prin achiziții (cu eforturi bănești substanțiale) sau din alte surse. Tocmai de aceea, colecționarea materialelor vechi (respectiv colecțiile axate pe perioadele clasice și post-clasice) se practică fie de filателиști cu activitate îndelungată, fie de unii la începutul carierei, care se mulțumesc cu realizarea unor colecții limitate la mărcile tip și la unele varietăți mai semnificative. Dar asemenea colecții, cu greu înjghebate, chiar dacă pot da satisfacții celui care le alcătuiește, nu pot aspira la afirmări mari în competiții. Acest aspect trebuie avut în vedere la pornirea unei colecții: nu va fi suficient, spre pildă, să completăm paginile de album ale perioadelor de început: ar trebui să adâncim colecția prin studiu și specializare, și aceasta nu este o treabă ușoară. Cu atât mai mare este meritul celor care, cu strădanie și efort, acționează pe tărîmul adâncirii colecțiilor lor „vechi”.

Se explică astfel pentru ce marea majoritate a celor care intră în arena

filateliei se îndreaptă spre perioade mai recente și... mai abordabile. Se naște însă problema dacă este echitabil ca în competiții — mai ales la nivel național sau internațional — să subsiste o diferențiere de tratament, mai bine zis „de stimă”: de o parte colecțiile alcătuite din materiale vechi îmbrăcate în aureola prestigiului creat cu multe decenii în urmă; de alta, cele formate din materiale poștal-filatelic noi, moderne: colecții formînd de un timp „filatelia modernă”. Aceasta a găsit un teren foarte propice în ramura tematicilor, însă în cele de filatelie tradițională de întreguri poștale etc., încă se lovește de un fel de „considerație minoră” în rîndul adepților înflăcărați ai „filateliei vechi”.

Această discrepanță s-a remarcat din perioada de apariție și de largire a filateliei tematice. La începuturile sale, aceasta a fost cu greu acceptată și era aproape de neconceput ca — odată pătrunsă în expoziții mai mari — să se poată situa în treptele superioare ale palmaresului. Situația s-a schimbat, și la ultimele mari competiții internaționale, colecții tematice s-au înscris pînă la rangul medaliilor de aur, (e drept, cînd cuprindeau și o pondere substanțială de „materiale vechi”). Adîncirea studiului precum și evoluția felului de a privi ramurile noi au jucat un rol determinant în această schimbare de atitudine. Nu tot același lucru se poate însă spune despre colecțiile

tradiționale. Aici, puține sînt exponatele „moderne” care au putut obține aprecieri mai ridicate (cele de material contemporan se numără, aproape, pe degete). Ar trebui să treacă multe decenii pentru ca ele să capete acea patină a vremii care ar justifica — în condițiile actuale de apreciere — o săltare importantă a clasamentului lor. Evident, gradul de raritate numerică a materialului prezentat are un cuvînt greu de spus. Dar el nu ar trebui să influențeze total, negativ, felul cum este privită și apreciată o colecție de studiu sînguincios. Din motivele arătate, mulți dintre colecționarii de material modern se simt complexați cînd intră în competiție cu exponate „vechi” în cadrul uneia și aceleiași expoziții.

A luat astfel naștere problema creerii unor condiții egale de întrecere, care să elimine atitudinile de reticență preconcepută.

La cel de al 50-lea congres al Federației internaționale de Filatelie, delegatul japonez, dr. Ichida — distins colecționar și activist filatelic cu mare experiență — a propus ca „filateliei moderne” (în sensul de „filatelie cu material modern”) să-i fie create — la nivel F.I.P. — condiții paritare de participare la competiții. Întrucît acestea cu greu ar fi putut fi realizate în expoziții cuprinzînd și exponate de „materiale vechi”, a preconizat să fie organizate expoziții integral profilate pe „filatelia cu material modern” (mai pe scurt zis, „filateliei moderne”).

Pusă în discuție la Congresul F.I.P. de la Rio de Janeiro (1985), propunerea a fost argumentată cu următoarele considerente:

- necesitatea admiterii filateliei moderne ca ramură posibilă de colecționare;

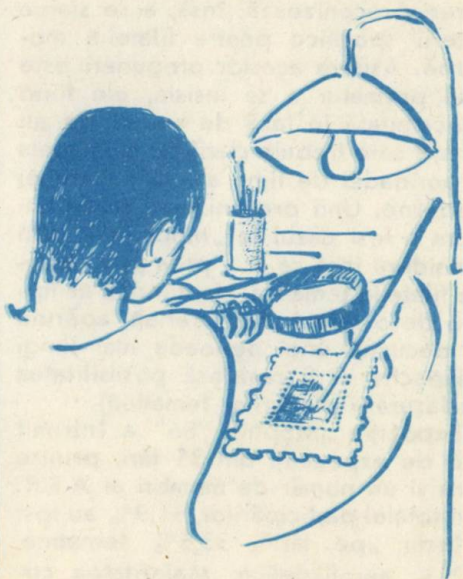
- necesitatea promovării filateliei moderne pe scară mondială;

- necesitatea creerii unui loc de participare în domeniul competițiilor internaționale pentru filatelia modernă,

pentru a asigura — mai ales — și prezența țărilor cu un trecut filatelic restrîns.

Încă din această fază, s-a simțit necesitatea de a localiza în timp calificativul de „modern”. Unii au propus ultimul deceniu sau ultimele două decenii. Alții au sugerat a se privi spre viitor, spre anul 2000, stabilind — eventual — ca punct de pornire anul 1975, exponatele urmînd a cuprinde — în continuare — anii ce vor urma pînă la începerea noului mileniu.

Ca urmare a Congresului de la Rio, Asociația filateliștilor din R.D.G. („Bund Deutscher Philatelisten”) a cerut și a obținut auspiciile F.I.P. pentru o expoziție internațională exclusiv de filatelie modernă cuprinzînd toate ramurile de expunere. Ținînd seama de faptul că în anul 1931 avusese loc la Hamburg o expoziție națională „modernă” — „Mophila” — rezervată tineretului (și profilată pe aerofilatelie și tematică, pe atunci ramuri de început), manifestarea din 1985 a fost organizată tot la Hamburg și a purtat numele de „Mophila '85”. Limitată la anii

1974-1984, expoziția a inclus toate ramurile filateliei și s-a bucurat de o largă participare internațională, atât de colecționari „seniori” cât și de „juniori”. Spre deosebire de celelalte expoziții F.I.P., „Mophila” a renunțat la separarea categoriilor de vîrstă, toți expozanții participînd laolaltă. O altă inovație (deocamdată experimentală) a fost că juriul nu a lucrat pe grupe sau ramuri ci a vizionat în plen toate expozatele. Toate expozatele au obținut o medalie de participare, iar celor mai meritorii le-au fost atribuite un număr de premii, de ramurile I, II și III. N-au mai fost deci menținute treptele uzuale de medalii, ca la alte expoziții.

Aceste inovații au atras expoziției din partea președintelui F.I.P. — ing. L. Dvoracek — aprecierea că a fost prima dată în care expozanții de filatelie modernă au fost considerați ca parteneri egali în competiția filatelică. De aici se așteaptă să decurgă o puternică afirmare și extindere a filateliei moderne.

Deocamdată, părerea predominantă este că în acest tip de filatelie ar trebui să se aplice automat criteriile în vigoare pentru tot restul filateliei. Unele păreri preconizează, însă, a se statua criterii specifice pentru filatelia modernă. Asupra acestor propuneri este însă prematur a se insista, ele fiind deocamdată în fază de enunț. Un alt aspect care trebuie clarificat este acela al perioadei de timp afectată filateliei moderne. Unii preconizează zece ani (cum a fost cazul la „Mophila”); alții consideră însă că ar fi prea puțin pentru filatelia tematică, dat fiindcă ar lipsi-o de o seamă de materiale apărute în decursul unei perioade mai lungi (respectiv ar fi restrînsă posibilitatea desfășurării planurilor tematice).

Expoziția „Mophila '86” a întrunit 128 de expozanți din 35 țări, printre care și un număr de membri ai A.F.R. Din totalul participărilor, 61,9% au fost colecții „pe țări”, 33,5% tematice, 0,75% aerofilatelize. Majoritatea colecțiilor au fost prezentate de colecțio-

nari care mai participaseră anterior (o dată sau în repetate rînduri) la expoziții internaționale.

„Mophila” a constituit fără îndoială o experiență semnificativă, care și-a atins scopurile, atât ca ecou internațional, cât și sub aspectul unei cotituri bogate în inovații în filatelie. După „Mophila”, filatelia modernă începe să fie privită cu totul cu alți ochi. Ea încețează de a fi un sector numai pentru filatelia tematică și trasează perspective noi și pentru celelalte ramuri de colecționare.

Firește, materialele recente și contemporane nu pot avea deocamdată gradul de raritate filatelică al celor vechi. Va trebui să treacă timp pînă ce are să se ridice mult în interesul colecționarilor, dar această creștere va avea desigur loc. Pentru ieșirile în public în prezent, se impune însă o atentă selecționare a materialului modern, renunțîndu-se la emisiunile dubioase, cu caracter speculativ, ale unor așa zise „țări emitente” greu de localizat pe hartă, și tot astfel la orice „fabricat filatelic” fără un statut poștal cert. Plicuri ocazionale de factură neoficială, ștampile fără folosire poștală efectivă sînt de ținut afară din expozate, dacă vrem ca „Filatelia modernă” să se prezinte cu un prestigiu necontestat.

Faptul că expoziția mondială „Stockholmia '86” a afectat filateliei moderne o clasă aparte, denotă că o nouă etapă se profilează în filatelie. Anii care vor urma o vor contura din ce în ce mai bine, oferind colecționarilor „moderni” perspective generoase de afirmare.

Este de așteptat, este chiar sigur, că și în viitor colecțiile din materiale vechi vor păstra în continuare locuri de frunte. Ca o „mare paradă” a filateliei, ele vor fi privite și apreciate cu admirație de filателиști, chiar de către cei care practică numai filatelia modernă. Dar poziția lor va fi asemănătoare cu aceea pe care o ocupă piesele de primă mărime în colecțiile de artă.

Poți prea bine să nu le posezi, dar nimic nu te oprește să le admiri, fără a resimți amărăciunea că nu ți le poți procura.

Dar alături de aceste exponate „de

vitrină” își vor face loc pe avantscena filateliei și multele — foarte multele — exponate din material filatelic modern, pe care le așteptăm în arena competițiilor.

NICOLAE TRIPCOVICI

Gînduri despre timbre

Filatelicia, pe lângă o pasiune ce înobilează sufletele, trebuie să fie în același timp studiu, care să scoată în evidență mesajul documentelor filatelice și în mod deosebit al mărcilor.

O mare însemnătate o are studiul mărcilor cu caracter istoric care trebuie să transmită mesajul educativ patriotic, să scoată în evidență faptele legendare de eroism ale poporului și armatei române, scrise cu sîngele ostașilor noștri, legătura strînsă dintotdeauna a armatei române cu poporul, identificarea ei cu idealurile de libertate, dreptate și neafermare a patriei.

Altfel orice om al muncii văzînd marca poștală închinată războiului pentru independență din 1877 ce reprezintă „Atacul de la Smîrdan” de Nicolae Grigorescu (CMR 1465) trebuie să se ducă cu gîndul la eroismul armatei române care a înscris o pagină de

glorie de neuitat în istoria poporului român.

Văzînd colia nedantelată — București 500 de ani (CMR 1891) nu trebuie să ne gîndim numai la valoarea mare a ei, ci să ne amintim de marele domnitor al Țării Românești Vlad Țepeș, care a emis hrisovul (20 septembrie 1459) prin care se atestă pentru prima dată înființarea capitalei patriei noastre — București.

Timbrul dedicat a 50 de ani de la bătăliile de la Mărăști; Mărășești; Otuz, deși are o mică valoare, îl consider că în orice colecție sau expozat ar fi, are o însemnătate nespusă în educația patriotică, evocîndu-se bătălia de la Mărăști, unde armata română dînd dovadă de bravură, elan, spirit de sacrificiu și nestrămutată voință de a învinge, a înfrînt rezistența dîră a inamicului, cîștigînd pas cu pas teren în dispozitivul lui; vedem zidul de

foc de la Mărășești, unde trupele române arătînd înaltă împlinire a datoriei, vitejie, și săvîrșind acte de eroism legendar, au înscris o pagină de glorie în istoria primului război mondial și a patriei, ce vor fi în veci amintite de omenire.

Aceeași marcă ne evocă spiritul de sacrificiu, înaltul patriotism al Ecarterinei Teodoroiu, care și-a vărsat sîngele dîndu-și viața pe dealul Muncelului în zilele de septembrie 1917.

Marca de 55 bani emisă în anul 1969 (C.M.R. 2901) care reprezintă monumentul ostașului român, din Carei închinat celei de-a 25-a aniversări a forțelor noastre armate, ne duce cu gîndul la luptele pentru zdrobirea inamicului pe teritoriul țării noastre, la luptele de pe Maramureș, de la Sîngiorgiu, la luptele ce au avut ca rezultat eliberarea în întregime a teritoriului țării

noastre. Este drumul de glorie unde armata română datorită acțiunii energice și hotărâte a Partidului Comunist Român a luptat în întregime ei pentru înfrângerea fascismului.

Armata română săvârșind fapte eroice de arme pe câmpul de luptă, prin comportarea sa bravă, îndrăzneala și disciplina sa înaltă, a înscris pagini de înalt spirit de sacrificiu și de jertfă, momente de

mîndrie pentru neamul românesc, exemple de ce poate realiza vitejia poporului nostru, pentru apărarea independenței și neştirbirii Patriei.

Făcînd atîtea jertfe pe altarul Patriei, poporul român luptă pentru pace în lumea întreagă, considerînd că nimic nu este mai scump decît pacea și libertatea.

Fiecare marcă poștală are un mesaj educativ, cultural, artistic patriotic.

Consider că spre studiul rolului educativ al tinerilor, trebuie să se îndrepte activitatea tuturor cercurilor filatelice. Pentru aceasta este nevoie însă de a fi îndrumate permanent și temeinic.

Trebuie făcut totul pentru a crește rolul educativ al filateliei prin studiu, crescînd astfel puterea de atracție și pasiunea pentru această nobilă activitate.

**CONSTANTIN
ZAMFIRESC**

Un mare povestitor român

PETRE ISPIRESCU

În urmă cu o sută de ani, în noaptea de 27 noiembrie 1887, o congestie cerebrală îl răpunea la masa lui de lucru pe unul dintre cei mai de seamă culegători de basme populare românești — PETRE ISPIRESCU. Se stîngea în vîrstă de 57 ani, din care muncise 45, mai întîi, la fragedă vîrstă, ca ucenic tipograf, apoi ca maestru al slovei tipărite, în tainele căreia a inițiat generații de tipografi, atît ca director al Tipografiei Naționale — unde a fost numit după Unire, cît și la Tipografia lui C.A. Rossetti, la Tipografia Statului sau la Tipografia Academiei Române.

Se stîngea în plină forță de muncă și creație „împăratul basmelor”, „împăratul-povestitor”, cum l-a numit Barbu Delavrancea, trecea pe tărîmul celălalt — al neîntîinței — cel care își îndeplinise „o sacră datorie către patrie”, cel care făcuse un „bun servi-

ciu neamului românesc, adunînd într-un șirag mulțime de pietre scumpe din averea națională”, cum îi scria de la Mircești, în 1882, V. Alecsandri, arătîndu-și bucuria sufletească față de Petre Ispirescu, în urma lecturii culegerii lui de Legende sau basmele românilor, tipărită apoi în același an, avînd drept prefață scrisoarea bardului de la Mircești.

Cele afirmate de Alecsandri, în urmă cu peste un secol, își păstrează și astăzi întreaga valabilitate, caracterizînd magistral monumentală culegere din eposul nostru popular, rămasă pînă astăzi neegalată: „Privind la volumul de povești populare ce mi-ai trimis la țară, îmi pare că mă aflu față cu o comoară pe care aș fi pierdut-o de mult și am regăsit-o într-o zi de noroc. Un geniu fermecător ieșe din cuprinsul lui și vine de mă ia pe aripile sale ca să mă trans-

porte în timpul copilăriei mele și în lumea aceea mult adimenitoare"...

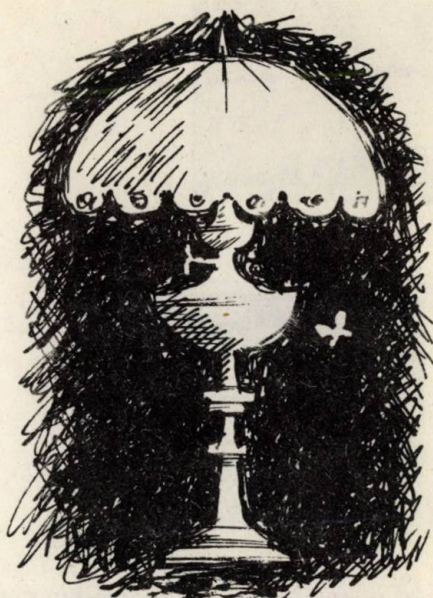
„Lumei copilăriei” se adresează în primul rînd basmele, legendele și snoave culese din popor de Petre Ispirescu, cel care nu a avut alte studii decît clasele primare și instruirea în tainele invenției lui Gutenberg, dar care, înzestrat cu o inteligență sclipitoare, a fost un autodidact rar înfîlnit, și, avînd însuși harul povestitorului, s-a dovedit și un creator, prin modul cum a știut să dea basmelor auzite o autentică haină literară, să îmbine, să construiască un tot artistic din numeroase variante ale basmelor culese din popor. În realitate, Petre Ispirescu realizează în proză ceea ce izbutise în versuri, cu decenii înaintea lui, Anton Pann, cu ale sale „de la lume adunate și iarăși la lume date”.

Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte, Prîslea cel voinic și merele de aur, Balaurul cel cu șapte capete — toate auzite de la tatăl său —, constituie capodopere ale basmului fantastic românesc, ele demonstrează geniul poporului nostru. Lui P. Ispirescu îi revine meritul de a fi știut cum să „modeleze” basmele, de a fi știut ce să „aleagă” și cum „să cearnă” părțile cele mai potrivite pentru „reconstituirea întregului” și totodată să păstreze „autenticitatea” narațiunii tipic populare.

Basmele culese și prelucrate de Petre Ispirescu au pătruns adînc în straturile populare, în antologiile de basme românești, ca și cele traduse în limbi străine, ele ocupă un loc proeminent (aproape că nu există limbă europeană în care să nu fi apărut basmele celui care se intitula cu mîndrie profesională „culegător tipograf”).

După moartea lui Petre Ispirescu basmele sale au cunoscut, în diverse ediții — îndeosebi cele de popularizare și ilustrate — circa 80 de reeditări, fiind colecția cea mai des tipărită urmată de cea de poezii populare a lui V. Alecsandri.

Numele lui Petre Ispirescu se va rosti întotdeauna cît va exista folclorul

românesc, iar filatelia română i-a cinstit memoria, în emisiunea „Povești populare românești” (1982) două din cele șase valori reprezentînd ilustrații la două din poveștile lui Petre Ispirescu: **Prîslea cel voinic și merele de aur** și **Ileana Simziana**.

CONSTANTIN MOHANU

CULMI FILATELICE

Să ți se prevadă viitoarele succese filatelice, dîndu-ți-se în... cărți poștale.

Să cauți marca „Penny Black” în... pluri filatelice.

Să pescuiești o scoică care conține o... perlă filatelică.

5 ani de la primul zbor al avionului românesc Rombac 1-11

Construcția avionului mediu curier ROMBAC 1/11-500 este rodul colaborării industriei aeronautice românești cu firmele engleze din cadrul Corporației „British Aerospace”.

Prototipul avionului „BAC ONE-ELEVEN” a zburat la 30 iunie 1967, iar avionul de serie a efectuat primul zbor la 7 februarie 1968.

Începând cu anul 1968, TAROM achiziționează primele avioane BAC 1-11 pentru liniile sale aeriene din Europa și din Asia.

Montarea avionului a început în 1980 și sub denumirea de „ROMBAC 1-11” a fost prezentat, la 27 august 1982, presei și oficialităților române și engleze și primul zbor oficial de prezentare a avut loc la 20 septembrie 1982.

În țara noastră au fost emise mărci, întreguri poștale și au fost realizate plicuri și ștampile consemnând construcția acestui modern avion. Astfel: în 1982, a emis, un întreg poștal (cod 0302) dedicat „Săptămîinii economiei” — 25-31.X.1982, avînd ca ilustrație avionul „ROMBAC” pe pista Aeroportului Otopeni, iar ca marcă fixă, sediul central al C.E.C.

În 1983 au fost emise o marcă uzuală cu valoarea de 11 lei și o coliță dantelată cu valoarea de 10 lei dedicate

„Zilei mărcii poștale românești”, iar în 1984, o marcă cu valoarea de 3 lei din seria „A 40-a aniversare a O.A.C.I.”, toate avînd ca element central avionul „ROMBAC”.

Cercul filatelic „Aeronautica” din cadrul întreprinderii de Avioane București, unde se construiește avionul „ROMBAC”, a realizat:

— un plic și o ștampilă ocazionate de transportul — de la Hurn (Anglia) la București — Otopeni, la 27.01.1980 — fuselajului nr. 1 al avionului „ROMBAC”, efectuat cu avionul de transport „SUPER GUPPY”;

— un plic și o ștampilă avînd silueta „ROMBAC-ului”, ocazionate de Concursul expoziției „În memoriam” —

ediția a II-a — 1981;

— un plic și o ștampilă ocazionate de primul zbor de încercare „ROMBAC 1-11” 500 nr. 1.

Ziua Aviației R.S. România a prilejuit emiterea unor materiale filatelice avînd ca element central silueta avionului „ROMBAC”:

— în 1983, Cercul filatelic al întreprinderii „Turbomecanica”, întreprindere unde se execută motoarele destinate avionului Rombac, a realizat un plic și două ștampile; filialele A.F.R. Constanța și Mureș au realizat cîte o ștampilă, toate avînd data de 19.06.1983;

— în 1984, la propunerea Grupei de aerofilatelie a Filateliei A.F.R. București și la propunerea Filialei A.F.R. Bacău, au fost realizate, la data de 17.06.1984, cîte o ștampilă.

Expozițiile filatelice „Transfilex'83” — 22.02.1983, Iași „Primafilex'84” — București, 01.12.1984, „Expotrans” — 16.06.1985, Ploeni (Filiala A.F.R. Prahova, „50 de ani de zbor civil la Timișoara” — 20 iulie 1985, „5 ani de activitate „Grupa aerofilatelică T. Vuia” — 18.3.1986 — Timișoara au prilejuit realizarea de plicuri și ștampile în care se regăsește silueta avionului „ROMBAC”.

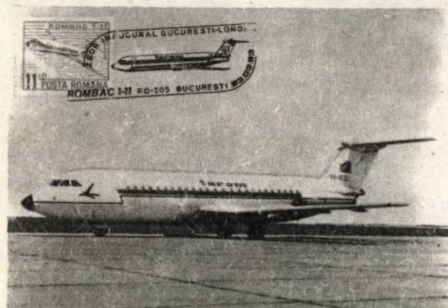

ZIUA AVIATIEI R.S.R.

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani, la 01.12.1984, a Centrului Regional de Dirijare și Control al Zborului și a 50 de ani, la 21.07.1985, de la primul zbor Arad-Timișoara-Craiova-București la propunerea Filialei A.F.R. Arad a fost realizată cîte o ștampilă comemorativă.

Obliterările aerofilatelice pe materiale poștale transportate efectiv cu avionul „ROMBAC” au oferit Filialei A.F.R. Timiș și Comisiei de Aerofilatelie a A.F.R. prilejul realizării unor plicuri și ștampile mult apreciate și căutate de aerofilatești.

Astfel, la propunerea Filialei A.F.R. Timiș a fost realizată o ștampilă „Expoziția filatelică Expolimp'84 — cartare specială de corespondență Timișoara-București-Athens-Olympia” — 25.06.1984 și o altă ștampilă „50 ani de la primul zbor pe ruta Arad-Timișoara-Craiova-București — 21.06.1985” la care corespondența aerofilatelică de la Timișoara la București a fost transportată cu avionul „ROMBAC”, CURSA Ro 52.

Din inițiativa comisiei de aerofilatelie a A.F.R. au fost realizate și folosite un număr de patru ștampile aerofilatelică dedicate următoarelor evenimente:

— zbor inaugural București-Timișoara (RO 51) — 28.01.1983 — București.

— zbor inaugural București-Londra (RO 205) 23.03.83 — București.

— primul zbor „ROMBAC” 1-11” București-Athens „Balkanmax” (RO 241) 23.04.1983 — București.

— „Espana '84” — Cartare specială de corespondență București-Zurich (ROMBAC — RO 223) — Madrid (DC9-51-SR 650) — 25.04.1984.

De asemenea, la 01.09.1985, odată cu înființarea Zilei Aerofilateliei românești, din inițiativa Comisiei de aerofilatelie a A.F.R. a fost realizată o ștampilă simbolizând avionul „ROMBAC 1-11” în plin zbor.

Materialul de față și-a propus ca prin preesele filatelice prezentate să contribuie atât la cunoașterea celei mai noi realizări a industriei noastre aeronautice, cât și a materialelor poștale și filatelice din țara noastră cu tematică de aviație și aerofilatelie.

MIHAI CHIROIU

LICITAȚIILE BOOKER

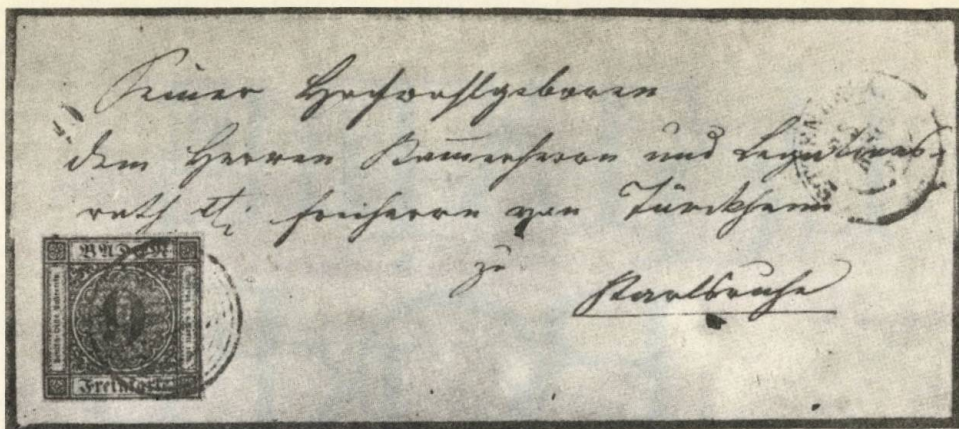
Licitațiile filatelice au darul de a alimenta pe colecționarii avansați cu piese greu de procurat din comerțul curent sau pe calea schimbului. Catalogele de licitații difuzează larg informații asupra materialului oferit. În parte acesta provine de la colecționari vîrstnici, care doresc să-și desfacă acumulările, în parte din colecții puse în vînzare de moștenitorii unor fonduri filatelice constituite prin lungi decenii de acumulare și căutare.

Există totuși și unii mari colecționari, cu adevărat atașați de filatelie, care înțeleg a dispersa materialul lor prin oferirea la licitații, astfel încît „piesele potrivite să ajungă în colecțiile cele mai potrivite”. În felul acesta, ei contribuie la localizarea cea mai corespunzătoare a comorilor filatelice de care dispun. Prin vînzarea directă, piesele respective ajung astfel la cumpărători grevate numai cu plata comisionului caselor de licitație și fără a urma calea — atît de des oneroasă sau chiar spoliatorie — a „rechinilor filateliei”.

Catalogele marilor licitații — editate în condiții tehnice din ce în ce mai exigente, redactate de cele mai multe ori de adevărați specialiști, oferă atît eventualilor cumpărători cît și marelui public al filateliștilor, informații de cel mai mare interes asupra loturilor oferite. Dintre acestea unele, din colecții de mare prestigiu, au fost necunoscute celor mulți sau au rămas zăvorîte în casele de bani sau în tezaurele băncilor. Nu puține sînt cele care ani și chiar decenii în șir nu au apărut în expoziții și cărora, ca atare, li se pierduse practic urma.

Tocmai de aceea, cînd vreo casă mare de licitații anunță într-un catalog dispersarea unei colecții vestite, evenimentul face senzație. Nu numai sub aspectele pur bănești, ale prețurilor cu care au fost oferite și celor cu care au fost adjudecate, dar și pentru cunoașterea circuitului pe care-l urmează piesele: din ce colecție au provenit (continuînd astfel un fel de „pedigreu” al piesei respective) în ce colecție își fac intrarea, în ce exponat este de așteptat să apară la vreo mare expoziție.

Astfel s-a întîmplat, spre pildă, în cazul vestitelor colecții „Moldova” și „Pricipatelor Unite”), ale marilor filateliști Edoardo Cohen și Léon, din

care multe piese au mers să îmbogățească exponatul Tomasini (ajuns a fi premiat cu „Grand prix F.I.P.”), sau colecția Hugo Künzi etc.

Spațiul nu ne îngăduie decât să amintim aici câteva dintre marile licitații din decursul anilor: marile acumulări ale lui Ferrari de la Renotiére, colecțiile Kaspary, Burrus, care — fiecare — au făcut vîlvă la timpul lor.

Cu începere din 1985 și în continuare — în 1986 și 1987 — o nouă suită de licitații dispersează colecția Boker, poate cea mai importantă acumulare de mari rarități din vechile state germane.

Precum s-a mai scris și în presa filatelică din țara noastră, posesorul ei, cetățean al S.U.A. dintr-o familie de origine germană, a început să colecționeze „Statele vechi germane” încă din tinerețe. Posedînd mijloace financiare mari, n-a trecut multă vreme și pe piața mondială filatelică s-a știut că este un cumpărător de piese de excepție din acest domeniu. El însuși făcuse o listă a pieselor de care ar fi avut nevoie pentru a constitui — în fiecare subcapitol în parte — colecții de primă importanță. Ceea ce a sporit și mai mult rezultatul eforturilor sale a fost că a urmărit cu perseverență anumite piese, achiziționînd însă numai exemplare fără cusur.

După o activitate filatelică de o viață, după ce a fost în repetate rînduri pe avantscena mișcării filatelice mondiale (între altele, spre pildă, a fost președintele juriului expoziției mondiale „Interpex” de la Philadelphia, dedicată Bicentenarului Independenței S.U.A.), Boker s-a decis să desfășoare — treptat — colecțiile sale. Pornind de la ideea că piața cea mai receptivă pentru materialul rar filatelic este țara de origină, Boker a declinat ofertele unor mari case de licitații engleze, americane sau elvețiene dînd mandatul de a dispersa colecțiile sale casei Köhler, din R.F.G.. La licitațiile pe care acestea le-a organizat succesiv, la intervale (pentru a nu asalta piața cu prea multe oferte de-o dată), au fost puse în vînzare — de fiecare dată — un număr de loturi, jalonate cu rarități de primă mărime.

Încă de la prima licitație, competiția cumpărătorilor a depășit orice așteptare, piesa de vîrf (despre care a vorbit în toată lumea presa filatelică) fiind o scrisoare francată cu eroarea de culoare (verde-albăstrui în loc de roz-lila) a mărcii de 9 kreuzeri din emisiunea din Baden, 1851 (Z. nr. 4 b); un exemplar superb aplicat pe o scrisoare purtînd ștampila poștală din Ettenheim (5.08.1851).

Din această eroare se cunosc numai trei exemplare, al doilea aflându-se la Muzeul poștal federal („Bundespostmuseum”) și ultimul — o marcă izolată — la un colecționar francez care-și păstrează anonimatul (Poate Theodore Champion?)

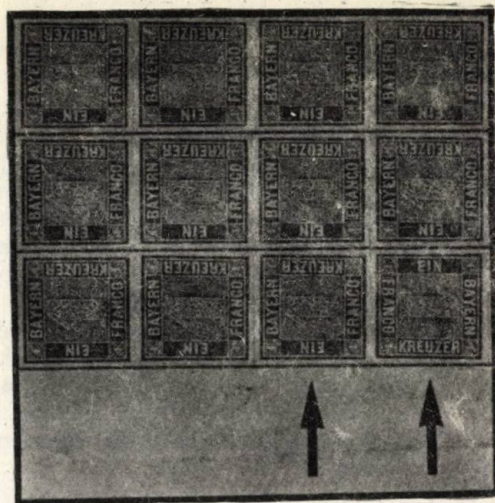
Piesa din colecția Boker fusese achiziționată de acesta în august 1958, de la licitațiile Kaspary. La licitația „Boker”, viu disputată — oferte din lumea întreagă s-au succedat într-un neconținut iureș ascendent, atingând cifra astronomică de 2.300.000 mărci RFG (plus taxele); respectiv prețul cel mai ridicat plătit vreodată pentru o singură marcă poștală. Astfel, au fost lăsate în urmă nivelele atinse de unicatele „Guyana britanică” și eroarea suedeză de culoare, de 3 skillingi banco, mari vedete ale filateliei mondiale.

Ca o indiscreție de culisă, după licitare, unul dintre participanți — Krushel — (care lua parte la strigări pentru contul unui mandant rămas anonim) a declarat presei că avea deslegare a depăși și această cifră, la nevoie, pînă la concurența unui plafon maxim de 1.500.000 dolari S.U.A.. În ce măsură va fi fost adevărat, e greu de spus. Vorba ceea: după bătălie, mulți viteji se arată!

În cursul anului 1985 s-au succedat vânzări de tranșe din colecția Boker. Dintre piesele care și-au schimbat astfel posesorii s-au relevat, printre altele — eroarea mărcii din Lübeck 1859 (Z. nr. 3 l) brun-roșu, cu inscripția „Zweieinhalb”); o marcă de 1/2 sch., tot din Lübeck, lilas închis, obliterate, pe scrisoare Oferită, în catalog, cu 30.000 mărci, prețul de adjudecare s-a ridicat la 82.000 mărci!

licitațiile „Boker” continuă...

Un ștraif de 3 mărci de 3 pf. din Saxonia (faimosul „Dreier Sachsen”), cu ștampilă „casetă” din Leipzig, cu prețul de strigare de 150.000 mărci, a atins 250.000 mărci.

De relevat că și la loturile mici (între 500 și 1000 Mărci) calitatea a fost determinantă, adjudecările situându-se cam la dublul prețurilor de catalog. Aceasta a dus la două concluzii: că materialul clasic găsește cumpărători, cu condiția de a fi de calitate fără cusur; că piesele de excepție continuă a găsi cumpărători (fie din considerente de prestigiu, fie ca plasament); că există mulți amatori pentru piesele bune mai modeste. Pentru aceștia din urmă, faptul de a putea nota în colecție „Boker” constituie o atracție și satisface o vanitate.

Desfacerea colecțiilor Boker a continuat și în 1986. Astfel, la cea de a 250-a licitație — jubiliară — a casei (care a avut loc la Wiesbaden, cuprinzând și tranșa III „Boker”) ca piesă „pilot” a figurat o minunată francatură „tricoloră” cu primă emisiune din Lübeck (2x1 sch. și 4 sch.), pe o scrisoare adresată la Reval. Cea de a patra transă ce a fost dispersată, tot de Casa Köhler, la licitația ce a avut loc în iunie 1986 la Chicago, cu prilejul expoziției mondiale „Ameripex”. De astă dată, „vedetă” a fost un colț de coală format din 9 mărci din marca nr.1 a Bavariei („Schwarze Einzer”) în stare neuzată. Dar ceea ce a adăugat puterii de atracție a acestui grupaj (și așa de excepție) a fost faptul că el incorpora, în ultimul rând, de jos și celebra pereche răsturnată despre care se vorbește într-o altă notă a Almanahului nostru.

Cu cele două tranșe din 1986, suita licitațiilor „Boker” nu s-a încheiat. Ele vor continua și în anul 1987, și numai la încheierea lor se va putea stabili un inventar cuprinzător al vârtejului de material pe care l-au determinat în apele filateliei clasice, în sectorul vechilor state germane. Și — în paralel cu această reconfigurare pe colecții și expozate — a pieselor respective, se va putea ști (cu titlu de pură curiozitate, pentru filatelistul amator) cit de departe sînt dispuși să meargă cei care pot cîștiga și cheltui atît de ușor banul, într-o lume în care greutățile și nevoile sînt atît de multe și de mari.

Din istoria filateliei românești

Frații Saraga la Iași, spirite avansate pentru epoca în care au trăit și totodată întreprinzători în meseria pe care o practicau, au înțeles din al treilea pătrar al secolului trecut care este rostul și avantajul reclamei „totale”. Pentru publicitatea cărților editate, precum și pentru difuzarea mai lesnicioasă a lor, ei au editat un buletin cu patru pagini mari, dintre care trei cuprindea lista și prețul cărților puse la dispoziție, iar a patra pagină era consacrată filateliei. Cu litere de o șchioapă aceste anunțuri spuneau:

Un alt anunț mai „nou” detalia mai bine mărcile și oferea prețuri mai avantajoase.

„Feriți-vă să nu fiți înșelați. Căutați printre scrisorile vechi. Ori cine posedă mărci poștale ce au cîculat în Moldova în anul 1858 conform modelurilor ce urmează, plătim bucata 27 parale 400 lei, 54 parale 200 lei, 81 parale 2500 lei, 108 parale 300 lei. Mărcile acestea sînt preferabile fiind lăsate pe scrisoare sau pe o parte din scrisoare. În acest caz vom oferi un preț mai mare. Mărcile poștale din anul 1859, conform modelurilor următoare, ătim bucata 5 parale 2 lei, 0 parale 4 lei, 80 parale roșie pe hîrtie albă 5 lei, 80 parale roșie pe hîrtie albastrie 20 lei... Feriți-vă să nu fiți înșelați.”

„Căutați în pod!... Căutați în pod!...” scriau peste tot Frații Saraga. Și copiii căutau. Ba, mai căutau și părinții. Iar ca să caute, trebuiau să știe

CÎȘTIGĂȚI MAI SIGUR

de cît

LA LOTERIE DACĂ GĂSIȚI

printre scrisorile vechi, mărci | la 1872, 15 lei sută. Mărcile
poștale din Moldova, din anul | de atunci încoace 1,50 mia

1858 conform acestui mo-
del, de 27, 54, 81 și 108
parale, pentru care plă-
tim de la 200 lei în sus
bucata.

Mărcile din 1858 de 5,
10, și 80 parale se plătesc cu 3 | precum și ori-ce antichități pri-
lei bucata. Ia sus de la 1865 pînă | vitează la România.

De cît căutați

și găsiți mărcile sau cum au cîculat pe scrisorile lor

și adresați-vă la Frații Saraga, Iași

„Cîștigați mai sigur de cît la loterie dacă găsiți printre scrisorile vechi, mărci poștale din Moldova, din anul 1858 conform acestui model, de 27, 54, 81 și 108 parale, pentru care plătesc de la 200 lei în sus bucata. Mărcile de atunci încoace 1,50 mia. Tot astfel se cumpără cărți poștale uzate și taxe de plată românești. Se mai cumpără tablouri antice, monede, medalii, sigilii, arme vechi precum și orice antichități privitoare la România. Deci căutați și lăsați mărcile așa cum au cîculat pe scrisorile lor și adresați-vă la Frații Saraga, Iași.”

ce anume. Mulți s-au familiarizat astfel cu filatelia. Atunci cînd fericiții găseau cîte un „cap de bour” norocul nu-i ocolea nici pe Frații Saraga.

În Oltenia, la Craiova, Ioniță M. Pleșea împărțea „fluturași” volanți pe care scria:

„Important pentru colecționari. La kioscurile de ziare Ionijă M. Pleșea Craiova, strada Unirii. Mare depozit de mărci române și străine uzate pentru colecțiuni. Se vind cu prețuri efine CUMPĂR — VEND — SCHIMB Cumpăr mărci vechi uzate de ale Moldovei și Valachei de 27, 54, 81, 108 parale de 11ă8, plătind de la 50-150 lei bucata, asemenea de 5, 40, 80 parale plătind 5 lei bucata. Mărcile trebuiesc lăsate pe scrisorile lor 500.000 mărci românești cumpăr din toate emisiunile plătiți prețurile cele mai bune. Mărci poștale românești 2 lei mii Bani ciștițați Căutați și veți găsi desigur.”

Aceste prețuri au rămas valabile pînă către primul război mondial.

La Craiova tradiția reclamelor filatelice era destul de veche. În „Clopotul” din 22 ianuarie 1884 este inserat un anunț în care se arată că la Librăria Românească din Calea Unirii — pe lângă cărți didactice, hîrtie, condeie, cerneală, „uvraje a diferiți români și străini” etc — se găsesc și „timbre și mărci poștale”. Deși nu se face precizarea dacă este vorba de timbre pentru corespondență, sau de timbre vechi filatelice, credem totuși că era vorba de un punct de vînzare al mărcilor pentru colecționari, deoarece anunțul ne precizează în final că toate mărfurile anunțate se vind la „preciiuri cu totul efine”.

Dealtfel mărcile poștale românești aveau mare căutare și drept urmare colecționarii români erau avantajați la schimburi. Astfel, în martie 1894 L. Deneff din Bruxelles publică un anunț prin care arată că pentru 10.000 de mărci românești bine amestecate oferă 100.000 de mărci din Belgia, Olanda etc., iar pentru 100 de cărți poștale românești oferă 200 din aceleași țări. În aceeași perioadă A. Weisz înserează anunț după anunț prin care se declară amator să cumpere loturi de mărci românești de la 100 la 200.000, cărți poștale de la 10.000 la 50.000 (!) precum și „Capete de bour” la prețuri avantajoase.

O altă formă de popularizare a filateliei o constituie conferințele sau prelegerile pe care le țineau unele personalități ale vremii. Astfel, în ziarul „Adevărul” din 18 iunie 1889 se anunță că „D-l V. A. Urechia va ține azi în una din sălile Universității din Iași, o conferință cu intrare de 1 leu, despre mărcile Țărilor Române, în folo-

sul sporirii fondului bibliotecii facultății de medicină din Iași.” Acest reputat scriitor se dovedea un bun și atent cunoscător al poștei și filateliei românești. Dovada rezultă atît prin lectura cărții sale „Căruța Poștei” (nelipsită din bibliografia lucrărilor de istorie poștală de la noi), cît și prin aceea că un scriitor de valoarea lui V. A. Urechia desigur că avea la dispoziție multe și detaliate date despre o temă pentru o conferință ce trebuia să se desfășoare pe durata a 50-60 de minute. Iar tot logica ne spune că o astfel de conferință cu scop lucrativ (stringerea fondurilor bănești pentru bibliotecă) nu putea fi programată fără a avea indicii destul de sigure pentru „a face sală plină” cu cei veniți să asculte cu interesul cuvenit o conferință, în fond, de strictă specialitate. Sperăm ca timpul să scoată la lumină dacă nu cu-prinsul conferinței filatelice de la 1889, măcar un rezumat al ei.

1.4. Apariția presei filatelice la noi a avut loc la 1. 13 ianuarie 1881, cînd a văzut lumina tiparului la București revista bilingvă „Timbrophilo” avînd ca subtitlu „Jurnal philatelicu român”. Deși redacția și administrația erau anunțate ca aparținînd librăriei Steinberg și Wortmann din Calea Victoriei nr. 16, pentru o mai bună cunoaștere trebuie să menționăm aportul căpitanului Constantin M. Moroiu care a avut o importantă contribuție în editarea și redactarea revistei. Din analiza celor trei numere apărute în anul 1881 (nr. 1 din 1/13 ianuarie, nr. 2 din 1/13 februarie și nr. 3 din 1/13 martie) ar rezulta că Jacques Wothmann a fost cel care a finanțat (citește tipografiat) revista, iar C. Moroiu s-a ocupat de redactarea și distribuirea ei.

Revista s-a tipărit inițial la tipografia Ștefan Mihălescu din strada Covaci 14, iar numerele 2 și 3 la „Tipo-Litografia și fonderia de litere Dor. P. Cucu, strada Lipscani 3-București.” Ea apărea în patru pagini de format 187 x 256 mm, iar conținutul ni se pare destul de

variat și interesant, mai ales dacă ținem seamă de contextul apariției sale (anul publicării, lipsa de experiență, lipsa informațiilor mass-mediei, lipsa unor cercetători cu experiență, nivelul destul de scăzut al colecționării etc.). În nr. 1 un editorial intitulat „prospect” ne spune că „Timbrofilia prinzând de cîțva timp gust și în țara noastră, acel gust care se manifestase la început între junii studenți, a început a fi cultivată de cîțva timp și de oameni serioși”¹⁷⁾.

Structura revistei se menține practic aceeași. Primele două pagini sînt consacrate materialelor tehnice, de informare calitativă: „Errore din 1879”, „Timbrele din Assab”, „Timbrele noi ale Helveției”, „Mărci de taxe” și „Albumurile cu chărți geografice”. În pagina treia, iar uneori începînd cu partea de jos a celei precedente, se face un tur de orizont al noutăților din toată lumea. Pagina patra, ultima, este destinată micii publicități, cu vânzări-cumpărări și schimburi, în total cam 15 astfel de anunțuri. Dintre acestea trei sînt românești, Librăria Steinberg și Wort-

mann din Calea Victoriei 16 și C. Moroiu din Str. Morfeu 27, repetate de-a lungul celor trei numere, iar Arthur Wilhelm Rothschild apare cu reclamă în ultimul număr (nr. 3). În rest, anunțurile aparțin multor interesați din străinătate. Prin prisma lor se poate remarca intrarea primei reviste filatelice românești în atenția circuitului filatelic european al acelor ani, iar pe de altă se putea urmări vechea corespondență filatelică, atît cîtă a mai rămas după cei peste o sută de ani.

Redăm deasemenea — ca fiind interesant — anunțul editorului: „Librăria și papeteria Steinberg și Wortmann Calea Victoriei, Hanu Sîtări nr. 16”. Au onoare a anunțului Colecționari că au aranjat un assortiment foarte bogat cu mărci postale, plicuri și benzi pentru Colecție de la cele mai vechi până la cele mai noi cu prețuri mult mai efine de cît în străinătate. Colecționarilor trimitem mărci lipite pe coli spre ales contra unei garanții sau referință îndestulătoare — Avem și un asortiment de albume permanente, edițiunea cea mai nouă din 1881, text în limba franceză, engleză și germană, de la 7,50 până la 30 franci. Sumele cele mai mari de Mărci românești noi și vechi, Bulgăresci, Serbesci, Muntenegre și Turcesci primim în schimb sau cumpărăm cu bani. Prețul curent gratis și franco. Toate articolele de librărie cu prețuri foarte moderate.”

În noiembrie 1890, după circa 10 ani (mai exact 9 ani și 8 luni) apare la București „revista mensuală” cu titlul „Timbrofilul” avînd ca subtitlu „Organ al timbrologiei în România”, sub redacția și administrația căpitanului Constantin M. Moroiu din strada Morfeu nr. 27. Deși noua revistă este clar o altă decît vechiul „Timbrophilus” (pentru aceasta pledînd titlul modificat, întreruperea de 10 ani, redacția și administrația schimbate etc.), totuși vom considera-o, așa cum a dorit-o redactorul său, continuatoarea anteriorului „Timbrophilus”, pentru care pot pleda — la rîndul lor — trei elemente: numerotarea în continuare (se începe cu anul II, nr. 4), formatul, precum și denumirea comună de „Timbrofilul” dată în editorialele ambelor numere de debut (ianuarie 1881 și noiembrie 1890).

Formatul și structura periodicului rămîn neschimbate pînă la numărul 18 din martie 1893, dată la care se opresc revistele ce se găsesc la Biblioteca Academiei Române (cota P II 983) și — credem — pînă la care a și apărut.

În paginile de mică publicitate încep să apară și alte anunțuri din România în afară de cele trei pe care le-am amintit anterior. Întîlnim anunțuri ale librarilor M. Alcalay și B. Margarethe din București, tutungilor G. Ionescu din Calea Victoriei și Roșiu din Brezoi, N. D. Potamiano din Focșani, Christian Malhasovici din Botoșani, Helene C. Moroiu din București, T. Basiliade din București etc.

Începînd cu numărul 15 din august 1892, cînd se bănuiește o ruptură între căpitanul Moroiu și restul societății, se schimbă atît titlul revistei în „Organ al Societății Române de Timbrologie”, cît și adresa redacției, tot pe aceeași stradă Morfeu, dar la nr. 6.

O dată foarte importantă pentru istoria filateliei noastre o desprindem din articolul „La Philatelie en Roumanie” (ianuarie 1891) în care se precizează că numărul colecționarilor din România este de 64 de persoane, dintre care doar 26 de „colecționari serioși”, 10—15 „colecționari-negustori”, iar în rest „cîțiva tineri băieți... fără nici o importanță”.

Redăm interesanta notă „Piața timbrelor la București”: „De cîteva luni timbrele străine sînt foarte puțin căutate pe piața noastră, puțînd spune că vînzările sînt nule. Timbrele românești sînt din contră foarte căutate, dar vînzătorii le țin în rezervă, păstrîndu-le pe cele vechi și pe cele cu filigram din 1889 și 1890. Chiar și schimburile se fac rar. Timbrele din 1861—1872 sînt aproape de negăsit, emisiunea din Paris 1873 (sic) este de asemeni dispărută, timbrele de 25 și 50 Bani și-au dublat valoarea.”

Unele dintre articole sînt de o reală înută, făcîndu-le utile și interesante și astăzi. În nr. 14 din martie 1892 se remarcă materialul „Les timbres de Moldavie emis a Bucarest en Avril 1862” ca un veritabil studiu filatelic actual.

În perioada disensiunilor datorate lui C. Moroiu, în care revista „Tim-

brofilul” nu a apărut regulat, se redactează tot la București revista „Monitorul Societății Filatelice Române” avînd ca subtitlu „Le moniteur de la societe philatelique roumaine”. Revistă bilingvă, format 220x280 mm, conținînd 10 pagini (în afara nr. 3 ce are doar 6 pagini) ea este redactată în principal de Alex. St. Klenck deși corespundența este purtată de Col. J. Thorand (Str. Știrbei Vodă 55 București). Începînd cu nr. 2 (octombrie 1892) subtitlul devine „Organ filatelic special pentru România”. Nivelul revistei este ridicat. La Bibl. Acad. Române (la cota P II 985) se găsesc numerele 1—4 apărute între septembrie și decembrie 1892. Se pare că altele nici nu au mai apărut.

Înainte de a încheia această trecere în revistă a periodicelor filatelice românești din epoca pionieratului, trebuie să amintim că în aceeași perioadă au mai fost semnalate încă două periodice care avînd un caracter meteoric

vor fi amintite la capitolul de literatură filatelică. Este vorba de „Der Bucarest Philatelist” apărut la București la 1 ianuarie 1885 (nr. 1), și apoi — nr. 2 — în februarie același an, dar cu titlul schimbat în „Der Philatelist”. O a doua revistă este „Curierul mărcilor poștale”, apărută la Pitești în anul 1891, doar trei numere, între ianuarie și martie, avînd subtitlul „Revistă timbrologică” și editată de I. M. Lazăr.

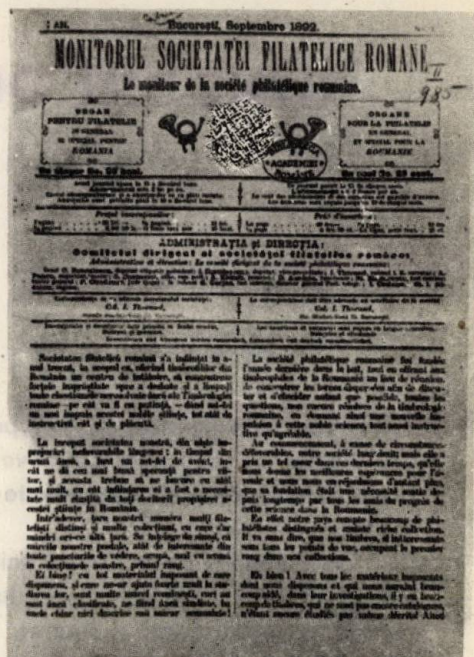
1.5. Prima societate a filateliștilor din România se pare că a luat ființă în anul 1888 la Turnu Severin,¹⁸⁾ sub forma unui club filatelic ce dorea să scoată și o revistă proprie. Cum despre această societate nu avem suficiente date care să permită o fixare certă în timp și spațiu, ne mărginim doar să o considerăm ca atare, dînd posibilitate timpului să ne furnizeze — în completare — eventualele amănunte mai sigure și mai concrete.

Pînă cînd vor apare precizări cu privire la clubul filatelic din 1888 de la Turnu Severin, vom considera în continuare că prima grupare organizată a filateliștilor din România este aceea din anul 1891 de la București, grupare despre care avem suficiente date primare culese din presa filatelică, din cărțile de membru ale societărilor, din materialele administrației către membrii săi, din manifestările publice prilejuite de expoziția din anul 1894, din corespondența filatelică etc.

Prima știre ce o avem asupra înființării societății o găsim în revista „Timbrofilul” nr. 6 din februarie 1891 unde este publicat următorul „AVIS”:

După înțelegerea ce am avut cu d-l D.C. Butculescu și alți doi d-ni Colecționari, decidînd a forma o societate filatelică de schimb în chipul celei franceze, de care se simte mare necesitate în România, rugăm pe d-nii Colecționari din Capitală și provincie, care ar adera la formarea acestei societăți să binevoiască a face cunoscut această direcție Timbrofilului prin o carte poștală, ca apoi să se aleagă comitetul și să se formeze și statutele.”

Se vede că acest apel era binevenit și că înființarea unei asociații devenise o necesitate ce plutea în aer, pentru că în numărul următor al revistei, din martie 1891, găsim știrea că s-au primit „Adesiuni pentru Societatea Filatelică

Română:¹⁹⁾ D.C. Butculescu, C.M. Moroiu, E. Vincler, Hel.C. Moroiu (lofi din București), Gr.G. Pascu (Codăești), Christian Malhasovici (Botoșani), N.D. Potamiano (Focșani). D-nii Colecționari cari ar mai adera, sînt rugați a-și trimite adesiunea D-lor spre a putea cînd se va ajunge la nr. de 15 face o convocare și a alege comitetul spre a vota statutele”.

Între martie 1891 și decembrie același an a fost înființată societatea filateliștilor din România. Întrucît data exactă a declarării constituirii ei nu am reușit să o determinăm, vom considera că ea s-a constituit la data de 24 decembrie 1891, atunci cînd a avut loc prima ședință.

(continuare la pagina 114)

GÎNDURI DESPRE TIMBRE

Am fost surprinsă, văzînd, pentru prima dată, un album filatelic, că, alături de lucruri frumoase, atractive pentru un copil, flori, păsări, animale, tablouri, am descoperit evenimente și personalități din istoria țării despre care învățam la școală.

Am urmărit de-a lungul anilor filatelia românească și am constatat că este o adevărată filă de istorie ilustrată a țării și am intuit marea ei caracter instructiv pentru copii și tineret.

Dacă în prima etapă copii pot fi atrași de teme legate de a faună și floră, automobile, avioane, etc. într-o fază superioară ei pot învăța istoria Patriei, sau mai bine zis își pot completa noțiunile de istorie căpătate în școală, prin filatelie.

Oare elevul nu va ține minte mai ușor, cu mai multă plăcere fapte și evenimente cînd le are consemnate pe mărci?

Nu este o noutate instruirea copiilor și a tineretului prin filatelie. Nu este nici o noutate că, copii de aceeași vîrstă, colegi de clasă, cunosc unii mai multe lucruri, alții mai puține, primii colecționînd însă timbre.

Marca poștală prin apariția și dezvoltarea ei a creat accesul la cultură, la istorie a milioaneilor de oameni fiind astăzi poate cel mai simplu și eficace mijloc instructiv, mijloc pe care nu putem să-l ignorăm.

Crearea de cercuri filatelice în școli, sprijinirea acestora crează noi generații de filателиști, perpetuarea pasiunii filatelice fiind un sprijin real dat școlii în studiul istoriei, geografiei, botanicii, zoologiei, istoriei artelor, etc.

AURELIA RĂDINĂ

HAZOFILATELIE

— Ne-am îndrăgostit reciproc la un cerc filatelic.

— ?!..

— Ea de mărcile mele, eu de ale ei.

— Fiule, să vorbim puțin și de filatelie.

— Bine, tăticule: ce vrei să știi?

— Și-a pierdut capul după ea!

— Și cine este această „Ea”?

— O marcă poștală...

— Nu are în cap decît mărci poștale.

— În cazul acesta nu mai are nevoie de clasor!

La un telefon public:

— Cum, nu știi istoria „Capului de Bour”!? Stai să ți-o povestesc eu!

Între filateliști:

— Iubito, ți-am adus un dar; o marcă rară, al cărui preț de catalog este de zece mii de lei...

— O, ce draguț din partea ta!

— ...Și pe care ți-o las cu cinci mii de lei...

Soțul filatelistei:

— Aflu eu cine este acest Mauritius, pe care-l pomeniște și noaptea în somn!!

— Puștiule, unde este tatăl tău?

— Este foarte ocupat: spală.

— Spală?!?

— Da, spală mărcile poștale! Dar dv. ce credeți!?

— I-am trimis sute de scrisori de dragoste, pe plicuri aplicam mărcile cele mai frumoase.

— Și??...

— Pînă la urmă, a devenit filatelistă.

Selectate de Pia Hăjeganu

STELE ȘI COMETE FILATELICE

Pe firmamentul filateliei tradiționale, perechile de mărci răsturnate (așa numitele „tâte-bêche”) constituie stele ieșite din comun. Stele mai mari sau mai mici, după raritatea exemplarelor, sau chiar de primă mărime, cînd numărul lor se numără pe degete.

Într-o colecție tradițională, mai ales din perioada clasică sau post-clasică, perechile răsturnate reprezintă puncte de atracție, care ies în evidență de la prima privire. Nu tot astfel este situația cu perechile răsturnate realizate mult mai recent într-o seamă de țări în tiraje de masă, uneori chiar ca paginare voită a unei emisiuni în totalitatea lor.

În primele timpuri ale filateliei, cînd perechile răsturnate erau rezultatul unor așezări greșite a clișeelelor în formele de tipar, ele constituiau excepții de la regulă. Printre perechile răsturnate care strălucesc în filatelie, se situează cele ale valorilor de 20 centime, 80 centime (roz și carmin) și de un franc din emisiunea franceză „Napoleon” din 1853-1860 și mai apoi cele de 10 și 20 centime din emisiunea franceză „Ceres”, din 1870. Mai puțin rară, dar totuși destul de căutată, este perechea răsturnată de 10 centime din emisiunea pentru Coloniile franceze (1859), pe care se profilează silueta vulturului imperial.

Fără a insista prea mult asupra perechilor răsturnate incidentale ne mărginim a o aminti și pe aceia care a intervenit în coala valorii de 1 kr., de culoare neagră, din prima emisiune a Bavariei. Din această variantă se cunosc numai trei perechi răsturnate, toate neoblitate.

Printre „tête bêche”-urile imprimate ca atare în totalitatea tirajului se situează „Capetele de bour” ale Moldovei, formate de rîndurile 2 și 3 din coala de tipar, la emisiunea I, din 1858 și tot astfel cele din emisiunea a doua, precum și ale celor două emisiuni „Principatele Unite”. Bineînțeles, faptul că — în tirajele respective — numărul perechilor răsturnate era mare, face ca, în comparație cu exemplarele izolate, cotarea acestor perechi să nu se ridice la coeficienți excesivi. Excepție (și, încă, „ce excepție!”) face singura pereche răsturnată care s-a păstrat din prima emisiune a Moldovei (2 mărci de 27 parale, în poziție răsturnată, vertical). Este vorba de unicatul care — redesenat — a figurat pe colița emisiunii „Centenarului mărcii poștale românești”, ca o recunoaștere a mării ei rarități. În decursul unui veac, această piesă de excepție s-a perindat prin mai multe colecții celebre dar nu se știe precis unde se află în prezent. De mult n-a mai apărut nici în marile

competiții filatelice internaționale, nici la licitații. Se fac diferite presupuneri unde s-ar putea afla, dar lipsesc date certe pentru a putea da un răspuns. Indiferent însă de acest aspect, piesa constituie o stea sau o cometă de primă mărime în amintitul firmament al filateliei clasice.

De curînd, pe acesta a revenit — ca o cometă — o altă pereche răsturnată celebră: două mărci de 1 skilling, de culoare neagră, din emisiunea din 1858 pentru poșta locală din Stockholm (Zumstein, nr. 6, Suedia). Și pentru că vorbeam despre „stele” filatelice, perechea este obliteratedă cu două ștampile „mute” avînd în centru o stea înconjurată de raze.

În cazul acestei perechi, nu este vorba de o descoperire sau de o primă

apariție, întrucît despre existența ei se știa mai dinainte. Astfel, pe la sfîrșitul anilor '60, pe cînd se afla în colecția Svante Gyllenspets — ea a fost supusă unei atente și minuțioase expertizări, care a atestat autenticitatea ei. De atunci, a dispărut din circulație. Anul 1986, coincidînd cu expoziția mondială „Stockholmia” (adevărată „mare paradă” a filateliei nordice) a izbutit să scoată perechea din bîrlogul în care stătuse pitită atîta amar de vreme, înscriind-o în catalogul mării licitații pe care firma „Postiljonen” din Malmö casă „pilot” în cîmpul filateliei scandinave, a organizat-o, cu o masivă prezență de loturi de excepție, cu ocazia expoziției.

Interesul pe care îl prezintă această piesă, cu aureola ei de faimă, pentru colecționarii perioadei clasice a filateliei rezultă și din faptul că în catalogul licitației, prețul de strigare a fost stabilit la nivelul celeilalte mari rarități suedeze: eroarea de culoare (în unicat) a mărcii de 3 Skillingi-banco, (despre care s-a vorbit și în ediția anterioară a acestui Almanah): trei milioane de coroane suedeze!

NU-I NIMIC NOU SUB SOARE

Din timpuri străvechi, cei ce trimiteau mesaje prin mesageri ocazionali sau prin curieri căutau să fie păstrat secret conținutul lor.

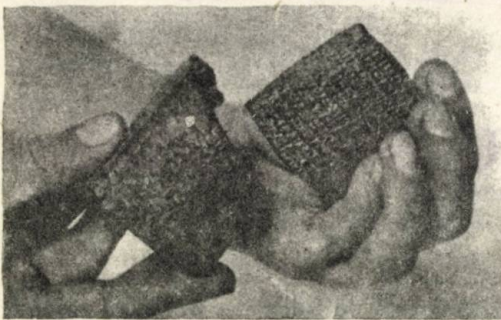
Scrise pe papirus sau pe pergament, trimiterile erau făcute sul, legate cu panglici sau cu șnururi și sigilate. Conținutul lor era astfel ferit de ochii indiscreți.

Odată cu folosirea pe scară tot mai largă a hîrtiei ca suport pentru corespondență, s-a căutat a se ajunge la acest rezultat prin împăturirea colilor. Pe partea exterioară se scria adresa, iar scrisoarea era apoi închisă, fie cu buline, fie cu sigilii de ceară sau prin alte mijloace. În felul acesta se prezintă amatorilor de istorie poștală imensa

majoritate a scrisorilor prefilatelize și — în orice caz — cele ce au circulat înainte de apariția plicurilor. Acestea au început a fi folosite abia prin secolul al șaptesprezecelea. Prin închiderea lor, plicurile asigurau secretul conținutului scris pe o foaie separată introdusă în interiorul lor. Întrebuințat la început numai pentru corespondența stăpîni- rilor, a trecut prea mult timp pînă ce plicul a devenit un mijloc de vehicu- lare larg folosit, eliminînd în curs de numai cîteva decenii scrisorile împă- turite. Și mai aproape de zilele noas- tre, apariția plicurilor cu marcă fixă a transpus la scară de sute de milioane și chiar de miliarde de exemplare pre-zența lor în circuitul poștal.

Scrisorile împăturate trebuiau să-și facă totuși — sporadic — reapariția, în perioade de urgență, ca în cursul celui de al doilea război mondial: os- tașii de pe front — în URSS — trime- teau acasă mesaje împăturate triun- ghiular, cînd nu puteau găsi plicuri. Astfel de piese constituie interesante documente de istorie poștală, cu mare putere de evocare a anilor grei de război.

Dorința de a asigura secretul cores- pondențelor prin închiderea lor în în-

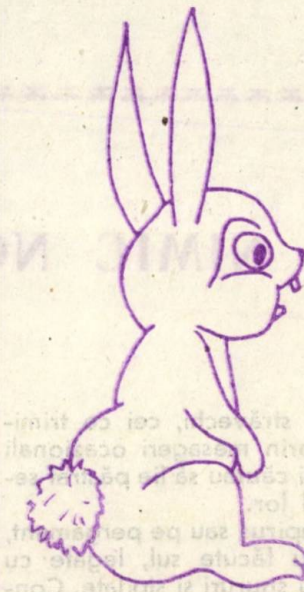
velișuri protectoare este însă cu mult mai veche decît mulți ar putea crede. Astfel, încă din mileniul al treilea înainte de era noastră, asirienii imagi- naseră un înveliș ingenios pentru me-

sajele lor, scrise în caractere cunei- forme pe tăblițe de argilă arsă. Pe acest înveliș se scria adresa, apoi se in- troducea tăblița și amîndouă piesele erau puse din nou în cuptor. Prin eva- porarea umidității din înveliș acesta devenea independent de tăbliță. Era deajuns ca destinatarul să spargă cu- tia-capac pentru ca tableta din interior să rămînă liberă.

Astfel se prezintă, în muzeul Luvru, din Paris, o trimitere făcută de numita Husutiya numitei Navirtum, două prie- tene „din lumea mare”, care au trăit pe timpul primei dinastii babiloniene.

Tot astfel arată și un al doilea obiect muzeal: de astă dată o „scrisoare de dragoste” trimisă de un anume Gimil Marduk iubitei lui, Bibiya, în epoca lui Hamurabi.

Precum se vede, precursorii plicuri- lor moderne trebuie căutați și pot fi gă- siți cu mii de ani în urmă. Cum glăsui- ește zicala din bătrîni, „nimic nu-i nou sub soare”, nu-i așa?

Portret

DIMITRIE BUTCULESCU

Marele filatelist și organizator care a fost Dimitrie (sau Demetru) C. Butculescu a rămas în amintirea noastră ca fiind inițiatorul și primul președinte al memorabilei grupări SOCIETATEA FILATELICĂ ROMÂNĂ, în cadrul căreia a desfășurat o extrem de bogată și variată activitate filatelice. Spirit concis și foarte bun organizator, biografia lui se împletește cu acest prim pas făcut în organizarea filateliei române. Dar mai întâi să vedem ce scrie despre el Dimitrie R. Rosetti în „Dicționarul contemporanilor din România (1800-1890)”, București, Ed. I, pag. 39:

„Născut în 1845 la București a făcut studiile sale la Paris și s-a ocupat în special de cesiunile economice. În 1878 începe o vie propagandă pentru întocmirea expoziției industriale a societății Concordiei, la 1880 lucrează din toate puterile pentru înființarea Societății cooperatiste în scopul de a încuraja meseriile și industria din țară. În același an el organizează cele 45 de grupuri simbolice care reprezentau diferite ramuri ale activității noastre economice”

Butculescu era deci o personalitate a timpului respectiv, fiind un apreciat economist, unul dintre pionierii mișcării cooperatiste de la noi. Dar în afara acestei activități recunoscute, el s-a ocupat în mod asiduu și de filatelie, pasiune căreia i-a dedicat o mare parte a disponibilităților ce le avea.

În saloanele casei Butculescu din strada Clemenței nr. 11, unde se desfășurau activitățile de secretariat și se țineau parte din ședințele ambelor societăți s-au desfășurat nenumărate reuniuni de comunicări, precum și expozițiile filatelice cu scop propagandistic și de informare.

Familia lui Dimitrie C. Butculescu a fost apropiată lui Theodor Aman, care în anul 1878 l-a pictat pe Constantin M. Butculescu, tatăl lui Dimitrie. În anul 1883 familiile lor chiar se înrudesec prin căsătoria unor descendenți, întărindu-se legăturile dintre cei doi prieteni.

S.D

Etichete aeropoștale

Congresul Uniunii Poștale Universale ținut la Londra în 1929, a stabilit prin art. 22 ca „corespondențele aeropoștale să fie prevăzute la plecare cu o ștampilă sau o etichetă de culoare albastră, care să poarte pe lângă inscripția „PAR AVION” și traducerea în limba țării expeditoare.

Astfel, caracterul aerian al trimiterilor poștale putea fi observat imediat, deoarece pe lângă mărcile poștale sau de poștă aeriană, aceasta trebuia să poarte și o ștampilă, sau o etichetă de uz internațional.

Pentru prima dată o ștampilă aeropoștală a fost întrebuințată în 1870, în Parisul asediat, când corespondența trimisă prin baloane purta mențiunea „PAR BALON MONTE (prin balon condus). Nu mai departe la 15 oct. 1913 cu ocazia unui zbor Paris-Bordeaux și apoi în continuare cu vaporul spre Antile, s-a expedit corespondența pe care a fost aplicată o ștampilă „PAR AVION”. Această ștampilă se poate considera ca precursora etichetelor de poștă aeriană.

Prima etichetă aeropoștală „PAR AVION”, a apărut în Franța la 17 august 1918 cu ocazia inaugurării liniei aeriene Paris-St. Nazaire. (Fig. 1a)

În Germania, cu ocazia reluării traficului poștal aerian, la 1.4.922, buletinul „Das Post Nachrichtenblatt” nr. 26 din 28 martie 1922, anunța apariția unor etichete aeropoștale de culoare verde cu textul „MIT LUFTPOST” (Fig. 1b). Această primă etichetă aeropoștală germană, emisă în coli de câte 20 buc. (4 x 5), avea dantelura 11 pe toate laturile.

Tot în Germania decretul nr. 74 publicat în Buletinul Oficial „AMTS-BLATT” din 11 aug. 1925 anunța punerea în circulație a unui nou tip de etichete în coli de câte 20 buc. (2 x 10), cu dantelura 13 x 14, de data aceasta pe hîrtie portocalie, cu inscripția bilin-gvă „MIT LUFTPOST-PAR AVION”. (Fig. 1c).

Odată cu înființarea companiilor de transport aeriene, au apărut noi tipuri de etichete aeropoștale. Astfel au fost emise etichete aeropoștale tipărite de companiile aeriene, apoi tipărituri ale unor societăți particulare cu scop de binefacere și tipărituri cu caracter special.

Fig. 1

Etichetele companiilor aeriene au servit și servesc în general pentru propaganda transportului aerian respectiv, nu au caracter obligatoriu poștal și nu corespund convenției Uniunii Poștale Universale, companiile utilizând tipăriți policrome. Prima companie din lume care a emis o astfel de etichetă a fost K.L.M. (Koninklijke Luchtvaart Maatschappij) — din Olanda — care la 20 aprilie 1920 a realizat în alb-roșu, o etichetă cu inscripția „KLM / PER LUCHT POST KLM”, dantelată 11½ (Fig. 1d).

Interesante etichete aeropoștale au fost emise și de compania belgiană SABENA (Société Anonyme Belge d'exploitation de la Navigation RIENNE — 23.5.1923); cea elvețiană, SWISSAIR (Swiss Air Transport Company Ltd. 26.3.1931); cea germană, INTERFLUG (Gesellschaft Internationalen Flugverkehr — 954); AIR CANADA — 1937 etc. (Fig. 2).

Fig. 2

Printre țările cu cele mai multe tipuri de etichete aeropoștale emise de societățile particulare se situează Statele Unite ale Americii, unde cele mai multe societăți de binefacere ca și alte societăți, distribuie aceste etichete conținând și apeluri la donații din partea destinatarilor (Fig. 3)

Fig. 3

În categoria etichetelor cu caracter special, putem enumera etichetele utilizate pentru transportul corespondenței prin Zeppelin („Via Condor Zeppelin”), a trimiterilor poștale prin rachete („By Rocket Par Fusée”) sau etichetele aeropoștale combinate, exemplu, etichetele „Recomandate prin poșta aeriană” folosite de Republica Costa Rica (Fig. 4).

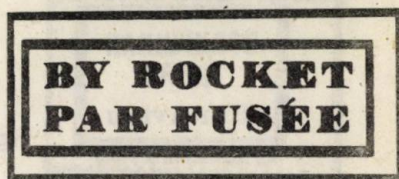
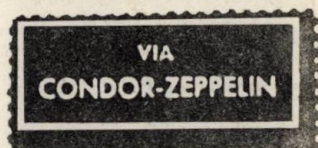

Fig. 4

Din punct de vedere al utilizării lor, Cehoslovacia — spre pildă — aplică pe coletele transportate pe cale aerian, etichete de format mare (47 x 27 mm) cu inscripția „LETALDEM—PAR AVION”) iar alte administrații poștale (ca URSS) folosesc etichete separate pentru traficul poștal aerian intern și separat pentru cel extern; o etichetă specială a fost aplicată pe corespondența externă în anul 1932 (Fig. 5).

În străinătate etichetele de poșta aeriană se găsesc tipărite în coli mici sau mari, altele în ștraifuri, carnete, sub formă de role, în exemplare izolate etc. Pe marginea cîlilor sau chiar pe

etichete, sînt menționate adeseori note tipografice care conțin o indicație asupra modelului utilizat, a numărului de exemplare tipărite etc. (Fig. 5 și Austria, Portugalia Fig. 6).

Fig. 5

Azi, expeditorul este pus în fața a foarte multe tipuri de etichete de poștă aeriană. Unele companii și administrații poștale dau etichetelor aeropoștale o înfățișare deosebită și orice colecționar nu trebuie să omită a strînge astfel de exemplare. Fig. 6 și Fig. 7)

Trebuie arătat că etichetele aeropoștale nu au fost înregistrate de administrațiile poștale, iar revistele filatelice le-au semnalat destul de rar. Totuși o catalogare a acestor etichete a fost făcută într-o primă ediție de: „Catalogue des étiquettes aeropostales” de Fr. Müller în 1933 urmată de o a doua ediție 1947 cu completări suplimentare pînă în 1954, azi complet epuizate. Adnotări prețioase le putem obține pentru unele țări (ca Elveția, Cehoslovacia, Danemarca, Belgia, Olanda etc.) din cataloagele acestora.

Constituirea unei colecții de etichete de poștă aeriană este un nou domeniu în activitatea aerofilatelică. În acest domeniu de activitate, de mare interes este stabilirea momentului de emitere

al etichetelor.

Stabilirea se poate face numai cu ajutorul scrisorilor circulate de poștă aeriană. Acest lucru este necesar a se face în primul rînd pentru etichetele emise în țara noastră.

După cum se știe la 23 aprilie 1920 prin înființarea Companiei Franco-Române de Navigație Aeriană (CFRNA), a fost inaugurată și prima linie aeriană transcontinentală europeană. De abia din anul 1921 CFRNA a reușit să pună în funcție legături aeropoștale între capitalele sus enumerate. La început (1922-1923), corespondența expedită din București se oblitera de poștă cu o ștampilă de mîna „PAR AVION”. Primele etichete de poștă aeriană se cunosc aplicate pe scrisori circulate începînd din anul 1923. Etichetele erau din hîrtie de culoare portocalie de mărime 39 x 24 mm, gumate și dantelate 10 pe toate laturile sau numai parțial pe 2 sau 3 laturi. Pe față etichetele aveau împărțite cu litere negre, drepte în caractere majuscule egiptene de 3 mm înălțime, inscripția pe 4 rînduri în limba română și franceză: „ROMÂNIA / POȘTA AERIANĂ / POSTE / - AERIENNE” (Fig. 8a).

Nu întotdeauna corespondențele externe, expediate din București, erau prevăzute cu această etichetă. Unele corespondențe purtau mențiunea făcută de expeditor „PAR AVION” sau „PRIN AVION”. Pe altele, din lipsa acestor mențiuni, oficiul poștal central, aplica ștampila cu textul „PAR AVION”. Se cunosc totuși corespondențe circulate purtînd atît etichetă cît și ștampila „PAR AVION”.

Odată cu deschiderea liniilor aeriene interne (24 iunie 1926) și a punerii în circulație a primelor emisiuni de mărci de poștă aeriană (1 sept. 1928), pe corespondența din București sau din localitățile cu aeroporturi din țară, a fost aplicată de oficiile poștale aceleași etichetă din anul 1923. (Fig. 8a)

În anul 1929, pe corespondența de

Fig. 6

poștă aeriană internă sau externă, s-a aplicat o nouă etichetă din hîrtie albă, gumată, pe care s-a tipărit într-un dreptunghi (cartuș) pe fond albastru cu litere albe, drepte, cu caractere majuscule egiptene de 11 mm. înălțime, inscripția „PRIN AVION” (Fig. 8b). Eticheta (cu dimensiunea cartușului de 46 x 15 1/2 mm, dantelată 10 1/2) s-a găsit aplicată pe unele corespondențe și în culoarea bleu-ciel și cobalt.

În anul 1935, Ad-ția PTT introduce o nouă etichetă asemănătoare celei din anul 1929, din hîrtie albă, gumată, pe care s-a tipărit într-un cartuș pe un

fond albastru, cu litere albe, drepte, în caractere majuscule anticva de 9 mm. înălțime, inscripția „PRIN AVION” (Fig. 8c). Eticheta, al cărui cartuș are dimensiunea de 44 x 11 1/2 mm, este dantelată 11 1/2.

Începînd din anul 1937, Ad-ția poștală introduce 2 noi tipuri de etichete aeropoștale. Primul tip prezintă aceleași dimensiuni și caracteristici ca și ale celei emise în anul 1935 (Fig. 8c), dar cu inscripția „PAR AVION” și cu dantelură „perce en lignes”. (Fig. 8d). Al doilea tip este din hîrtie albă, gumată și dantelată 11 1/2, pe care s-a tipă-

Fig. 7

rit într-un cartuş cu dimensiunea de 37 x 18 $\frac{1}{2}$ mm. pe un fond albastru cobalt, un chenar alb subțire (1 mm) de mărimea 31 x 12 $\frac{1}{2}$ mm. și inscripția „PAR AVION” cu litere albe, drepte în caractere majuscule anticva de 3 mm înălțime (Fig. 8e).

După cel de al doilea război mondial și începînd din 1962, Ad-ția poștală introduce un nou tip de etichetă aeropoștală din hîrtie albă, gumată pe care s-a tipărit un cartuş cu fondul albastru și dimensiunile de 39 x 11 $\frac{1}{2}$ mm. Cartuşul prezintă în caractere anticva drepte, inscripția „PRIN AVION” în litere albe majuscule de 4 $\frac{1}{2}$ mm. înălțime, sub care se află între paranteze inscripția: „(par avion)” în litere albe mici de 2 mm înălțime (Fig. 8f). Eticheta dantelată 14 $\frac{1}{2}$ x 13 $\frac{1}{2}$ s-a găsit aplicată pe unele corespondente cu cartuşul atît pe fond bleu-ciel cît și albastru cobalt, iar cu dantelura 13 $\frac{1}{2}$ pe fond albastru.

Din anul 1980 Ad-ția PTT introduce pentru prima dată o nouă etichetă din hîrtie albă, gumată, cuprinzînd într-un cartuş pe un fond albastru, tipărite în

alb, atît emblema „Transporturilor Aeriene Române” (TAROM), cît și inscripțiile pentru poșta aeriană. Emblema TAROM reprezintă un avion stilizat înscris într-un cerc, urmat de inscripția pe două rînduri cu caractere albe anticva, în majuscule drepte „PRIN AVION” (4 mm înălțime), sub care se află „PAR AVION-AIR MAIL” (1 mm) Fig. 8g.

Eticheta cu dimensiunea cartuşului de 41 x 13 mm este dantelată 13 $\frac{1}{2}$.

În anul 1984, pe lîngă folosirea tipurilor anterioare de etichete aeropoștale bicolore (în albastru și alb), Ad-ția poștală introduce un nou tip de etichetă, de această dată în trei culori (albastru, alb și roșu), dantelată 13 $\frac{1}{2}$. Procedul de tipărire a acestor etichete a fost următorul: pe un fond roșu aplicat pe o coală de hîrtie albă gumată, s-au tipărit benzi paralele de culoare albastră de cîte 15 mm lățime, la distanțe de cîte 6 mm una de alta enzile albastre cuprindeau succesiv din 4 în 4 cm. fidel imprimată în alb, emblema TAROM-ului și inscripțiile aeropoștale ale etichetei din anul 1980. A rezultat astfel un cîmp format din benzi paralele atît albastre cu text imprimat, cît și roșii.

Prin dantelarea la mijloc a benzilor paralele roșii, și a colii pe verticală,

astfel ca să cuprindă din 4 în 4 cm. emblema și inscripțiile aeropoștale, au rezultat etichete cu dimensiunea între danteluri de 41 x 21 mm. (Fig. 8h).

Nu putem trece cu vederea că unele companii aeriene în legătură cu țara noastră sau cu alte țări în tranzit aerian, au tipărit pentru uzul propriu, etichete speciale aeropoștale, parte cu text românesc.

Așa de ex. Compania AIR FRANCE a tipărit (1934), pentru transportul corespondenței prin această companie, etichete de poștă aeriană de mărimea 44 x 15 mm. cu inscripția pe două rânduri, din care primul rând cu text românesc „PRIN AVION/VIA AIR FRANCE” (Fig. 9), a căror cromotipie nu ne este încă cunoscută.

Fig. 9

Filateliștii și colecționarii care se ocupă cu întocmirea unor astfel de colecții, o fac în general pe etichete și țări; se poate face și pe companii.

O altă cale este constituirea unor colecții de cercetare cu stabilirea momentului de emitere a etichetelor aeropoștale sau a circulației cronologice a acestora pe formate, varietăți de culoare etc.

Pentru întocmirea lor este necesar cercetarea ștampilelor de poștă aeriană aplicate pe corespondența circulantă, care să indice data cea mai timpurie, adică momentul când au fost aplicate astfel de etichete pe corespondență.

Din cele de mai sus, desprindem faptul cât de variată și interesantă este această ramură a aerofilateliei, despre care putem spune că nu e încă prea târziu a colecționa și astfel de piese aerofilatelic, care în străinătate se bucură de mult succes.

MIHAIL POPOVICI

Bibliografie:

— „LUFTPOSTZETTEL” de Dipl. Ing. Gunter Herold în Sammler Expres 16/1970

— „Der Luftpostklebezettel” în Briefmarken-Spiegel 5/1974

— „Documents and postal cancellations concerning the beginning of air mail in Romania” de ing. Mihail Popovici (colecție)

— Istoria aviației române, Ed. științifică și Enciclopedică Buc. 1984

CULMI FILATELICE

Să te prezinți la curățătoria „Nufărul”, spre a solicita să ți se spele... mărcile poștale.

Să mergi la Institutul de Geriatrie, pentru a solicita redarea tinereții unor mărci poștale

Să susții că mingea de pe marca cu caracter sportiv nu este bine... centrată.

Să restitui plicul filatelic, vânzătoare de la chioșc, pe motiv că mărcile ce le conține, sînt pline de erori filatelic.

Să te rătăcești printre peisajele unei colecții... turistice.

Gînduri despre timbre

Ideea rubricii la care am fost solicitat să particip, prezentă în Almanahul filatelic sub genericul „Gînduri despre timbre” cred că nu a apărut întâmplător.

Ea este legată desigur de apariția celui de al zecilea număr al Almanahului filatelic editat sub îndrumarea Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor, Almanah care în cei 10 ani de existență a contribuit la îmbogățirea literaturii filatelice prin articole publicate despre marca poștală românească.

Cu o frumoasă tradiție în Europa, marca poștală românească a generat apariția colecționarilor și implicit mișcării filatelice românești, cu atributele sale, asociații, publicații, etc.

Atrași de veșnicul miraj al mărcilor, noi, ca și cei dinaintea noastră, ne dedicăm timpul liber unei pasiuni pe care am putea-o numi la fel de bine dorința de a cunoaște și a vedea cît mai multe, știință pentru studioșii mărcii poștale sau pur și simplu, tinerețe fără bătrînețe, terapie în favoarea longevității. Marca poștală este cea care întreține copilăria din noi, tinerețea, puterea de muncă. Oare este întâmplător faptul că mulți filателиști români ating vârste respectabile, în plină putere de muncă?

Marca poștală își răsfîrînge binefacerile asupra celor ce se apleacă cu dragoste asupra ei, inoculîndu-le una dintre cele mai frumoase pasiuni.

Cred că marca poștală este o parte din noi, că ne ajută să trăim și să ne înfrumusețăm viața.

Marca poștală, veșnic tînără, acoperă necesitatea omului de a activa, de a-și umple timpul liber cu o activitate relaxantă și instructivă.

APOSTOL TURBATU

DOUĂSPREZECE LUNI RODNICE

Cînd se încheie un an, este bine să se arunce o privire retrospectivă, trecînd în revistă manifestările competitive ce au avut loc căutînd să tragem unele concluzii și poate — unele gînduri pentru viitor.

Participarea filateliștilor la expoziții marchează trecerea lor de la activitatea izolată la una socială. Ieșirea în public constituie o participare directă la o activitate cultural-educativă. Prin aceasta, expozantul își manifestă public concepțiile sale în materie de filatelie, convingerile sale pe tărîmul filateliei militante, angajate, pregătirea și capacitatea de studiu și de construire a unor exponate care nu se tem a înfrunta părerea vizitatorilor și a juriului. Expozițiile prilejuiesc schimburi largi de experiență, constituind îndemnuri pentru continuă îmbunătățire a colecțiilor și exponatelor.

Nu se poate, de aceea, decît să ne bucare faptul că rapoartele de lucru ale Asociației Filateliștilor din R.S. România au dat în cele 12 luni care s-au încheiat o atenție susținută activității expoziționale la toate nivelele, de la aria geografică orășenească sau județeană, la cea interjudețeană. Planul de expoziții pe 1985 a cuprins, astfel, 58 expoziții județene și 45 interjudețene. Pe treapta cea mai înaltă a lipsit în 1986 o expoziție „Națională” cuprinzînd toate ramurile filateliei. În schimb, expoziții „Republicane” pe ramuri au oferit expozanților posibilitatea de a se întrece la nivel național. Dintre expozițiile „Republicane” cităm aci în primul rînd, expozițiile de filatelie angajată organizate de Filiala A.F.R. București, cu deosebit de largi participări din întreaga țară: Expoziția omagială cu prilejul împlinirii a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, expoziția republicană de tematică angajată românească „File din istoria Patriei”, urmate, tot la București, de cea de a XIV-a ediție a tradiționalei expoziții „Zilei mărcii poștale”, care a repetat succesul de conținut — numeric și calitativ — al ediției din 1985.

În domeniul aerofilateliei, Muzeul de istorie din Craiova a găzduit o nouă „Aerofilă”, și de astă dată cu participări din diverse alte țări. În 1986 expoziții republicane de ramură au fost organizate pentru Istorie poștală (Arad), Marcofilie (Tîrgu Mureș), Maximafilie (Bacău). Anul nu a cuprins și o expoziție distinctă, republicană, pentru marcofilie, sector care a fost însă prezent la expoziția de Istorie poștală de la Arad. Precum se știe, Federația internațională de filatelie situează marcofilia în sfera Istoriei poștale. Aceasta nu împiedică însă tratarea ei ca un sector bine definit și nici organizarea, în viitor, a unor competiții marcofile de sine stătătoare.

Colecții de specialitate la nivelul întregii țări a atras și expoziția bienală de filatelie polară de la Ploiești, care a dovedit încă odată interesul, în țara noastră, pentru această subramură filatelică.

La expozițiile de nivel ridicat, a fost remarcat numărul mare de participanți din diverse județe ale țării. Unele dintre exponatele prezentate au fost în primă viziune, proporția lor față de numărul total fiind încă susceptibilă de îmbunătățire. Cu satisfacție s-a putut constata că unele exponate au marcat substanțiale îmbunătățiri, atât în conținutul de material filatelic cât și în forma de prezentare. Spațiul restrîns de care dispunem nu ne dă posibilitatea de a formula remarci pozitive sau critice nominalizate, fără riscul unor omisiuni supărătoare. Ne limităm, de aceea, numai la constatări de ansamblu. În schimb continuă a se constata că un număr de exponate (nu prea multe, dar totuși, încă, destule) își repetă participarea la expoziții într-o formă neschimbată, neconstatîndu-se nici îmbogățiri de material filatelic-poștal nici adînciri de studiu (la cele tradiționale) nici de concepție constructivă (la cele tematice). Mai ales exponatele de filatelie tematică angajată se cer constant aduse la zi sub toate aspectele, atât prin includerea materialelor lipsă mai vechi, sau nou apărute, cât și printr-o atență și tot mai bună construire a planului de desfășurare. Nu este de mirare, de aceea, că unele exponate, participînd din nou în competiții, aduc titularilor lor neplăcuta surpriză de a nu se mai situa în palmares la același nivel ca în precedență. Acest fapt se datorează rămîinerii în urmă și revine fiecărui colecționar grija de a nu se găsi în această situație, îngrijind constant de perfecționarea colecției sub toate aspectele posibile. Această preocupare trebuie să constituie pentru fiecare o sarcină de onoare, întrucît știut este că fiecare exponat constituie — ca și în sport — o piesă necesară pentru alcătuirea unor loturi naționale reprezentative.

Un sector în care, la diversele nivele de vîrstă, ritmul creșterii numărului de expozanți este încă oarecum delimitat, este cel de tineret. Ani de-a rîndul, expozițiile periodice „Cravatele roșii” organizate la nivel național, cu sprijinul Organizației pionierilor, au constituit manifestarea cea mai importantă a cadrelor de mîine ale filateliei. Am dori să greșim, dar avem impresia că ultima manifestare nu a reușit să depășească nivelul celor anterioare, și în filatelie rămînerea pe loc este departe de a constitui un rezultat satisfăcător. Expoziții locale de tineret au avut loc într-o seamă de localități, cu succes. Atît resortului central de tineret al A.F.R. cât și Filialele județene vor trebui să-și concentreze atenția spre atragerea și îndrumarea și mai intensă a tinerilor pe calea competițiilor, întrucît din rîndul lor urmează să se formeze cadrele reprezentative, de mîine, ale filateliei noastre.

Din atenta cercetare a exponatelor prezente la expozițiile pentru tineret sau la secțiile de tineret din expoziții cu profil mai larg, se poate trage concluzia că destui tineri inimoși pășesc cu curaj pe calea competițiilor, recoltînd succese și satisfacții promițătoare pentru viitor. Dar, din păcate, se mai constată și o greșită înțelegere, din partea filateliștilor adulți, a felului cum trebuie

să fie îndrumați și sprijiniți tinerii pe calea pretențioasă a filateliei competitive. Este mult de preferat un exponat care prin însăși stângăciile și lipsurile lui vădește că este rodul muncii unui tânăr față de altul care de la prima privire arată că în realizarea lui, tânărul n-a jucat aproape nici un rol, afiș conținutul material cît și modul de alcătuire trădînd că este rezultatul intervenției masive a unor adulți. Nu odată au putut fi văzute expodate foarte avansate, cu piese rare, cu elemente de studiu foarte adîncite, cu o prezentare grafică impecabilă care sub nici o formă nu ar putea aparține tînărului care figurează pe pagina de frontispiciu și în catalogul expoziției. Astfel de situații denotă o desconsiderare a eticii filatelice, a criteriilor unei corecte competiții, la egalitate de posibilități.

Sîntem informați că recente instrucțiuni date în această privință de conducerea centrală A.F.R. cere Filialelor să verifice vîrsta adevărată a celui ce a întocmit expонатul. Transpunerea în practică a acestor directive nu va putea decît să priască unei dezvoltări cu adevărat sănătoase a filateliei pentru tineret.

În afara expozițiilor importante la nivel republican mai sînt de citat expozițiile interjudețene, care au stabilit și continuă să strîngă legăturile între iubitorii mărcilor postale din două, trei sau mai multe județe. Fără a avea rang de expoziții republicane, acestea imprimă un ritm vîoi activității expoziționale din țara noastră. De relevat că majoritatea acestor expoziții au fost corelate cu mari sărbători ale poporului nostru. Astfel, împlinirea a 65 ani de la fîurirea P.C.R. a fost omagiată prin expoziții filatelice și la Bacău, Cluj-Napoca, Craiova, Deva, Lipova, Mediaș, Orșova, Ploiești, Pitești, Piatra-Neamț („Moldovofilex”), Săveni, Sînicolau Mare, Timișoara și alte orașe. „Ziua Femeii” a fost marcată în 1986 și prin expoziții „Femina” rezervate filateliștilor, la Buzău, Timișoara, etc. Filatelia profilată pe problemele medicinei și ale sănătății a fost reflectată în expoziții organizate la Suceava, Piatra-Neamț, etc. La marile manifestări sportive ale anului s-au aliniat expoziții la Timișoara (cu participări din 14 județe), Bușteni, etc. Acțiunea internațională de ocrotire a mediului încojurător a fost reflectată prin expoziții de profil la Cluj-Napoca (interjudețeană), la Iași, la Piatra-Neamț, la Vatra Dornei, etc. La rîndul ei, Constanța a organizat o nouă expoziție „Marina” foarte reușită, ca de obicei.

Numeroase alte competiții la nivel local sau organizate în colaborare de mai multe filiale au fost profilate pe lupta pentru Pace sau evenimente, comemorări sau acțiuni de interes național sau local, menținînd vie legătura dintre filatelie și viața poporului nostru în toate manifestările sale.

Este de relevat că anul 1986 a atras în activitatea competițională și un număr de orașe sau de localități mai mici, în care pînă atunci nu mai avuseseră loc astfel de manifestări. Se înțelege de la sine că toate acestea au adus o contribuție însemnată la răspîndirea filateliei, constituind (fie chiar și prin expodate mai modeste) prețioase îndrumări pentru noii adepți ai pasiunii noastre.

În orizontul larg al expozițiilor filatelice, un loc aparte îl ocupă și trebuie să-l ocupe competiții în care colecționarii români s-au confruntat cu filateliști din alte țări, fie că acestea au avut loc în țară, fie peste hotare. Suita celor trei mari competiții internaționale la care participă și filateliști români de ani de zile — expozițiile F.I.P., „Balcanfila” și „Socfilex” au figurat și în calendarul celor 12 luni care s-au încheiat. Vorbim aici de 12 luni și nu de anul 1986, întrucît (premergătoare ale lunii intrării în tipar a acestei ediții a „Almanahului”) ele cuprind și expoziția „Balkanfila X” care a avut loc în decembrie 1985 la Vrața, în R.P. Bulgaria.

La „Balkanfila”, participarea română a cuprins 24 exponate în diversele clase de competiție și s-a înscris în palmares cu frumoase distincții, începând cu medalii de aur și vetmeil mare.

În luna august și septembrie 1986, opt exponate românești au luat parte, în diverse clase de expunere, la „Stockholmia '86”, continuându-se astfel și în 1986 prezența noastră la mari expoziții mondiale organizate sub patronajul F.I.P. Dintre exponatele românești, trei au fost distinse cu medalii mari de vermeil și restul cu medalii de argint, etc.

După „Balcanfila” generală de la Vrața, menționată mai sus, o expoziție de ramură în cadrul „Balcanfilelor” — „Balkanmax '86” — a întrunit la Brașov o variată și bogată participare din țările balcanice care iau parte la aceste manifestări.

În suita de întâlniri amicale „Socfilex”, exponate românești au fost prezentate la expoziția „Socfilex '85” de la Kolin în R.S. Cehoslovacia, organizată cu un profil de filatelie tradițională a țărilor socialiste și de tematică angajată.

Două expoziții filatelice bilaterale la nivel național au avut loc în R.S.R., în 1986: R.S.R. — R.P. Ungară, la Botoșani și R.S.R. — R.S. Cehoslovacia, la Timișoara, în timp ce o bilaterală R.D.G. — R.S.R. a avut loc la Radebeul, în Republica Democrată Germană.

O nouă ediție a tradiționalei expoziții a celor cinci orașe prietene — Timișoara, Senta (R.S.F. Iugoslavia), Szentes și Hodmezövasarhely (R.P. Ungară) și Cracovia (R.P. Polonă) a avut loc la Szentes. La rîndul lor, filателиi din Arad s-au întâlnit, pentru a doua oară cu cei din Zrenjanin (R.S.F. Iugoslavia).

Toate aceste întâlniri au înscris noi momente de colaborare între filателиi din țările respective sub semnul păcii și prieteniei între popoare.

În lumina celor arătate, se poate ajunge la concluzia că — sub aspectul numărului și răspîndirii teritoriale a expozițiilor — anul 1985 a fost un an rodnic pentru filatelia românească. Mulți expozanți au continuat să ia parte la competiții (mulți dintre ei îmbunătățindu-și exponatele); un număr destul de mare de expozanți au pășit în arenă, de multe ori cu exponate interesante sau abordînd ramuri noi de colecționare (marcofilie etc.). Este însă necesar ca nivelul atins să nu constituie un punct „terminus” (sau, ceea ce ar fi și mai grav, începutul unui ușor regres). Creșterea numerică a expozanților va trebui impulsionată, printre altele prin organizarea, la nivel de filiale și central A.F.R., de expoziții rezervate expozanților în premieră. Aceasta ar înlătura ezităările în confruntarea dintr-un început cu exponate „grele”, dînd debutanților imboldul necesar pentru a-și învinge timiditatea în apariția în public.

De asemenea, pe marginea expozanților, ar fi utilă organizarea unor discuții amicale cu expozanții, pentru a se putea trage concluzii sub diversele aspecte ale unor posibile ameliorări. O problemă serioasă o constituie și posibilitatea procurării de material filatelic, atît piese pentru constituirea colecțiilor, cît și material de expunere. Un cuvînt de spus în această privință revine forurilor în drept.

Toți cei ce urmărim evoluția expozițiilor filatelice, am putea trage concluzia că — în ansamblul lor — ele au vădit în 1986 vitalitatea constructivă a pasiunii noastre, participarea activă la toate marile momente și la toate aspectele vieții noastre naționale.

Dorind noi progrese activității expoziționale, nu facem decît să exprimăm că așteptăm de la ea tot mai mult și tot mai bine.

NICOLAE TRIPCOVICI

ÎNTELEPCIUNE DIN ÎNTELEPCIUNEA CELOR ÎNTELEPȚI

Acei care se consacră în prea mare măsură lucrurilor mărunte, devin neputincioși față de cele însemnate.

Fr. de la Rochefoucauld

Pentru noi, oamenii, valoarea unui lucru crește în raport direct cu dificultatea de a-l dobîndi.

Th Mann

E proastă socoteala să consideri un lucru de mare preț atunci cînd îl pierzi, iar cînd îl ai, să-l consideri drept nimic.

Plutarh

Să te porți cu inferiorul, așa cum ai vrea să se poarte superiorul cu tine.

L. A. Seneca

Îndeplinește-ți munca vieții tale, fracționată în sarcina fiecărei zile. Ajută-ți prietenul nenorocit. Mărturisește pentru nevinovat. Sprijină pe cel slab și nu uita ce grele sînt începuturile în viață. Fă ce poți pentru ca lumea să devină mai dreaptă.

Tudor Vianu

Puțini oameni își dau seama cît farmec și cîtă vrajă adaugă bunătatea forței.

Ch. Baudelaire

Binele nu poate fi realizat decît prin adevăr, dar adevărul nu prețuiește decît prin realizarea binelui.

L. Bourgeois

Cine nu izbutește cu duhul blîndeții, nu o va scoate la capăt nici cu severitatea.

A. P. Cehov

Portret

GEORGE MATHEESCU SINAIA

Dacă asupra priorității unuia sau a altuia dintre cercetătorii filateliei românești părerile mai sînt încă împărțite, neputînd nimeni prezenta o clasificare unanim acceptată, în privința colecționarilor lucrurile sînt clare și fără nici un echivoc: cel mai mare colecționar român din toate timpurile a fost George Matheescu-Sinaia (1871 — 1946). În ce împrejurări a devenit filatelist și cum și-a format celebra sa colecție ne povestește singur într-un articol din „Der Banater Philatelist” (nr. 8—9 1924) din care prezentăm o selecțiune:

„Mă întorc cu patru decenii înapoi. Fără să fi fost... îndemnat de cineva din apropiere, devenii — copil fiind — colecționar de ilustrații tăiate din cărți. Apoi, la scurt interval, am început să strîng cutii de chibrituri și cărțile de la foițele de țigară, pasionîndu-mă de diversitatea lor ca formă și aspect. Eram în epoca imediată după războiul de independență și fabricanții se serveau de ambalaje cu numeroase scene militare. Importanța cantității adunate mă puneă însă pe gînduri, pînă cînd o zi binecuvîntată îmi rezervă surpriza unei mărci de un roz aprins lipită pe o scrisoare mototolită... Am păstrat-o cu o curiozitate pînă cînd bătrînul călugăr Diatox de la Mănăstirea Sinaia m-a lămurit, pentru prima dată, despre rolul petecelor de hîrtie capabile să trimită scrisorile în toată lumea. Împrejurarea aceasta a fost hotărîtoare.

În trecerea plăcută a ceasurilor libere mi-a rămas colecționarea mărcilor... Depunînd mult interes dădusem de urma unor scrisori aruncate prin poduri în orașele Ploiești, Tîrgoviște, Buzău, Brașov și altele, astfel că la puțină vreme devenisem posesorul unei considerabile colecții, și numai favorizat de noroc nu am intrat pe mîna exportatorilor emisiunilor Moldova I și II. Bineînțeles, colecționarea era mărginită la adunarea materialului brut, neavînd o idee clară asupra clasării și aranjării lui.

Într-adevăr, ochii în filatelie propriu-zis, i-am deschis odată cu formarea Societății filatelice de la București. Grație unor personalități ca Alexandru Cantacuzino, I. Otefeleşanu, Dimitrie Butculescu, Generalul Gorjan și Colonelul Thorand, are loc în 1891 gruparea unui mănunchi de filателиști. Neapărat că imediat ce am aflat de această inițiativă, prin corespondență am solicitat admiterea. Pînă la constituirea asociației, întrucît eu mă găseam în provincie, eram tînăr și băiat de prăvălie, legătura cu boierii din București am continuat să o avem pe cale poștală, fiecare primind și trimițînd detalii asupra colecțiilor posedate. Descrierile mele se pare că făcuseră profundă impresie prin imensitatea stocului... La 6 mai (1892) am avut expoziție în casele lui Butculescu. Eu expuneam toate mărcile ridicate din poduri și arhive, între care distingeam 8 bucăți românești 1858, 73 bucăți 1859, peste 400 bucăți 1862—67, toate pe scrisori. Numărul important a fost încurajator, astfel că a fost vorba de participarea mea, împreună cu ceilalți membri la un concurs internațional de la Paris, dar teama că aș putea pierde colecția m-a oprit... Societatea filatelică a existat 4—5 ani și a avut cam 40 de membri. Pe toată durata aceasta a apărut revista societății. În 1894 a fost organizată, odată cu expoziția cooperativelor din țară și o expoziție publică în pavilioanele din Grădina Cișmigiu"...

Îl regăsim pe George Matheescu-Sinaia participînd la reuniunile cercului filatelic din Ploiești, al cărui membru de onoare era. Cu acest prilej el donează două tablouri reprezentînd o parte din colecția ce o expusese la Berlin în 1930. Îl găsim în multe din cărțile poștale ale vremii, cu atît mai mult cu cît el a fost și un prolific editor de cărți poștale ilustrate cu Sinaia și împrejurimile. Îl regăsim într-o bogată corespondență filatelică atît cu mari colecționari, cît și cu mari negustori de mărci. De asemeni îl regăsim cu prilejul unor mari evenimente filatelice cum ar fi expozițiile din 1923 (Timișoara), 1924 (Intim Club — București), 1930 și 1938 (Sibiu), 1932 (EFIRO) etc.

Fostul „băiat de prăvălie” dovedindu-se pasionat îndărătnic ajunge fără îndoială, în timpul său, cel mai popular și mai apreciat colecționar român. Obține prima medalie de aur a unui filatelist român în străinătate (Monaco — 1928).

S.D.

Portret

ELIAS SARAGA

Dintre figurile care sigur vor rămîne în galeria filateliștilor din trecut se numără ieșeanul Elias Saraga, născut în anul 1859. Firma Saraga a fost fondată în anul 1830, iar de filatelie a început să fie interesată încă din anul 1874, prin Elias, așa cum acesta declarase autobiografic în anul 1924 (v. „Der Banater philatelist”). Chiar dacă pot exista suspiciuni asupra anului debutului în filatelie — Elias Saraga avea pe atunci doar 15 ani — posedăm o ștampilă ovală comercială care ne informează cert că în toamna anului 1876 Frații Sragăr erau librari și anticari, precum și furnizori de mărci poștale pentru colecții, în inima capitalei moldovene, pe strada Lăpușneanu. Douăzeci de ani mai târziu, în 1896, ștampila lor comercială vorbea de Librăria Școalelor, nemaia-mintind comerțul de anticariat și filatelie. Numele lor, de asemenea, fusese schimbat în Frații Saraga.

Correspondența filatelică a fraților Saraga este foarte veche și bogată, de ea servindu-ne la ilustrarea activității filatelice din epoca de pionierat.

Ar trebui să amintim că în editura Saraga au apărut primul volum de versuri al lui Mihail Eminescu și primul cu schițele lui I.L. Caragiale, Saraga fiind prima editură a acestor titani ai literaturii noastre. Cerințele de publicitate a cărților ce le editau și difuzau, au obligat pe Frații Saraga să editeze un buletin cu patru pagini mari, dintre care trei cuprindeau lista cărților puse la dispoziția publicului, iar a patra pagină era consacrată filateliei. Cu litere de o șchioapă aceste anunțuri spuneau:

— „Cîștigați mai sigur decît la loterie dacă găsiți printre scrisoile vechi, mărci poștale din Moldova, din anul 1858...,”

— Feriți-vă să nu fiți înșelați...,

— Căutați în pod”...

Asemenea anunțuri au fost reluate de Frații Saraga atît pe coperta cărților și caietelor vîndute elevilor, cît și prin foi volante. Reclama aceasta susținută a contribuit la pătrunderea filateliei în straturi mai largi.

Îi regăsim pe Frații Saraga în directoratul unor reviste filatelice („România Filatelică” și „Anunțatorul Mărcilor”), la marile expoziții filatelice (Timișoara, București etc.), precum și la popularizarea unor noi serii de mărci poștale. În anul 1935. la 76 de ani, îl regăsim pe Elias Saraga instalat la Bucu-

rești în Pasajul Macca, unde la „Anticăria Saraga, fondată la 1830, ocupându-se și cu colecțiuni de mărci... invită pe această cale pe toți colecționarii din țară să o viziteze”. Se vede că bătrînul Elias nu uitase încă să facă reclamă. Mai ales că în fruntea anunțului trona binecunoscutul „cap de bour” de 40 Parale.

„Decanul comerțanților și colecționarilor de mărci poștale din România” cum se autointitula Elias Saraga a fost o personalitate destul de pregnantă, fiind legat peste 60 de ani de mișcarea noastră filatelică și contribuind din plin la maturizarea ei.

S.D.

LADY McLEOD

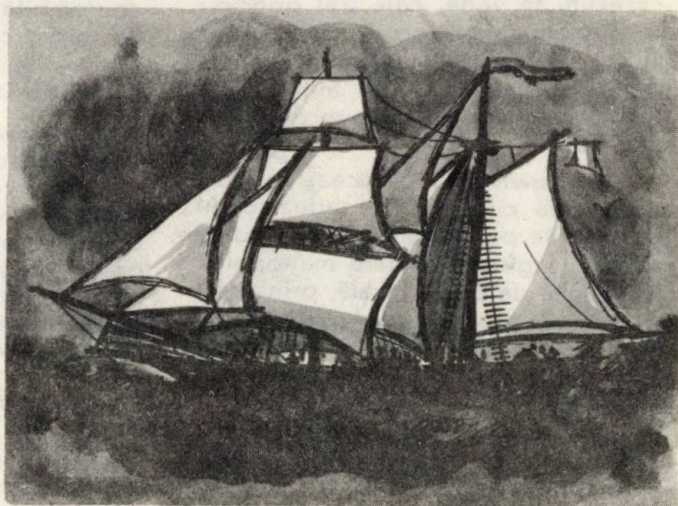
În toate listele de mari rarități filatelice, pot fi întâlnite și diferite piese indicate nu după țara emitentă sau prin numărul de catalog, ci după denumirea care le-a fost dată de filателиști cu mulți ani în urmă și cu care sînt cunoscute în lumea largă, în limbaj filatelic.

Astfel, figurează în listă „Ochii de bou” (prima emisiune poștală a Braziliei, a doua țară din lumea care a folosit mărci adezive, după Marea Britanie), „Penny black” (Penny-ul negru), prima marcă din lume, „Capetele

de bour” ale Moldovei și multe alte denumiri, care își au fiecare povestea lor.

Printre acestea se numără și „Lady McLeod”, un nume destul de curios pentru o emisiune poștală. Despre ce este vorba știu mulți, dar și mai mulți — poate — nu au aflat încă.

„Lady McLeod” a fost numele unui vas cu pînze și aburi, care — pe la jumătatea secolului trecut — făcea naveta între cele două porturi principale ale insulei Trinidad, în Marea Carai-

bilor. Pe uscat drumul era destul de anevoios, pentru transportul călătorilor și al corespondenței preferându-se calea maritimă. Legătura era asigurată regulat de mica navă de 69 tone. Pentru transportul corespondenței, expeditorii plăteau armatorului și căpitanului vasului — David Bryce — o taxă în funcție de greutatea trimiterii. Mai ales când scrisorile soseau în ultimul moment, înainte de plecarea vasului, acesta trebuia să întârzie pînă ce se termina cîntărirea scrisorii, numărarea banilor pentru plata taxei etc.

Apariția mărcilor adezive în Anglia nu putea să scape atenției și în îndepărtata insulă. În 1847, Bryce obține de la Oficiul poștal autorizația de a trece la încasarea taxei prin aplicarea de mărci adezive. Astfel, în ziarul local „Port of Spain Gazette”, a fost publicat următorul anunț:

„Întîmpinîndu-se inconveniente la încasarea banilor pentru trimiterea de scrisori, subsemnatul căpitan Bryce a procurat etichete care pot fi obținute fie de la dînsul fie de la agent, cu prețul de 5 cenți sau 5 dolari pentru o sută. Cu „începere de la data de 24 aprilie 1847 nu va mai fi transportată nici o scrisoare pentru care taxa de expediere nu va fi fost plătită anticipat sau pe care nu va fi aplicată o astfel de etichetă”.

Precum se vede, cele trei principii de competențe ale reformei lui Rowland Hill își găseau astfel aplicare în Trinidad: taxă unificată; plata anticipată a taxei; încasarea prin aplicare de mărci adezive.

Interesant este că aceasta a fost prima dată cînd mărcile adezive au fost folosite pe un teritoriu sub administrație engleză, în afara metropolei.

Serviciul de poștă locală, prin vasul Lady McLeod, a continuat pînă în anul 1851, cînd Oficiul poștal a revocat concesiunea, introducînd prima lui emisiune.

Figurina emisă de David Bryce înfățișează silueta vasului cu pînze și aburi, profilată în negativ pe un fond albas-

tru, deasupra inițialelor L McL. ale doamnei al cărui nume îl purta mica navă.

Vasul construit în 1845, la Glasgow, a naufragiat în 1854 lîngă San Fernando și a fost abandonat. Din 1845 pînă la ieșirea din serviciu, a asigurat zilnic (în afară de duminici) serviciul de poștă locală pe distanța de circa 50 de mile dintre cele două porturi din Trinidad. Deși avem de a face cu o marcă de poștă locală, datorită poziției de prestigiu pe care o ocupă în filatelie, aceasta figurează în toate marile cataloage ca „Marca nr. 1” din Trinidad și se înscrie printre piesele de mare faimă ale filateliei mondiale, nu numai prin cota ridicată, dar și prin farmecul poveștii sale și numele romantic pe care-l poartă.

Serviciul poștal local nedispuînd de șampilă, anularea mărcilor s-a făcut de mîină, cu cerneală. Date fiind împrejurările, acest mod de anulare nu comportă în acest caz o depunțare.

La expoziția mondială de filatelie „Philexfrance”, de la Paris, din 1982..., a fost decernată pentru prima dată unei colecții tematice medalia de aur. Una dintre acestea, cu tema „Navigație”, avea ca piese cheie, tocmai marca „Lady McLeod”, pe scrisoare și o scrisoare francată cu altă marcă, verde, a companiei otomane „Asia Minor”.

Precum se vede, acestea și-au îndeplinit rolul pilot și în călăuzirea unor expozate pe treptele cele mai înalte ale palmaresurilor.

Unele probleme privitoare la geneza și punerea în circulație a emisiunilor de mărci poștale GRAVATE și TIPOGRAFIATE

I. INTRODUCERE

În rîndul mărcilor poștale românești moderne (1900—1927) prin perioadă pe care o acoperă, precum și prin volumul și complexitatea serviciilor poștale echivalente, un loc însemnat îl ocupă mărcile poștale uzuale înscrise în cataloagele de specialitate și cunoscute sub denumirea de „Gravate” și „Tipografiate”. Dar, dacă acestor două emisiuni le adăugăm și derivatele lor: „Supratipar 25 bani”, „Supratipar 1918”, „Moldova” (cele trei mărci tipărite cu clișeele „Tipografiatelor” — 15 bani brun-roșu și „Gravatelor” — 40 bani sepia și 50 bani roșu-portocaliu), „Supratipar P.T.T.-F.F.”, mărcile porto, timbrele de ajutor și asistență socială, marca-bandă de ziare (pe hîrlie albă, crem și roz), cărțile și mandatele poștale, foile de expediție poștală, precum și telegramele de felicitare — toate întregurile poștale în multiple emisiuni, tiraje și tipuri — vom avea o imagine fidelă a locului pe care aceste emisiuni îl ocupă în filatelie.

Înainte de a aborda subiectul cu problemele sale — dificile și complexe — considerăm necesar să facem unele precizări. În primul rînd, studierea și prezentarea laolaltă a celor două emisiuni se impune datorită obîrșiei lor comune și anume machetele care au servit la realizarea lor. În al doilea rînd, atunci cînd spunem „derivate”, ne referim la emisiunile de mărci și întreguri poștale la imprimarea cărora s-au folosit clișeele celor două emisiuni. În al treilea rînd, dacă comparăm modelele machetelor folosite la imprimarea mărcilor și întregurilor poștale ale emisiunilor respective vom constata că s-au folosit două desene diferite: unul în care apare și colanul și al doilea în care acesta nu apare. Desigur, mai există și alte diferențe între cele două modele (în ceea ce privește ornamentele florale, cadrele, medalioanele, cifrele din cartuș etc), dar apartenența mărcilor și a întregurilor poștale la unul dintre desene sau la celălalt în funcție de acest — poate — cel mai vizibil element de comparație, determină gruparea lor în cele două emisiuni: „Gravate” — cu colan și „Tipografiate” — fără colan. În sfîrșit, așezînd în ordinea punerii în circulație mărcile și întregurile poștale ale acestor emisiuni vom constata că „debutul” l-a făcut modelul de marcă fixă de pe mandatele — cărți poștale puse în circulație în anul 1906, urmate de cărțile poștale și mandatele poștale apărute în anul 1907 (cu desenul „Tipografiatelor”, adică „fără colan”) după care, în anul 1908, se va folosi desenul „Gravatelor” („cu colan”) iar în anul următor se va relua imaginea mărcii fixe de pe mandatele — cărți poștale din 1906, pe emisiunea „Tipografiate”.

II. MACHETELE

Încă din primii ani ai acestui secol s-a pus problema înlocuirii emisiunilor de mărci poștale uzuale „Spic de grâu” care au avut o mare vitalitate, fiind în circulație o perioadă de peste 15 ani (1893 — 1908), cu reimprimări pînă după 1911 și chiar în 1918, în „numeroase emisiuni și nenumărate tiraje”².

În acest scop, în luna mai 1904, Direcția Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor a instituit un concurs de machete pentru realizarea unei noi emisiuni de mărci poștale uzuale, concurs care a fost cîștigat de arhitectul Jean Pompilian³. De machetele folosite la realizarea celor două emisiuni, în prezent, nu se știe nimic. În schimb, întîmplarea a făcut ca, în anii din urmă, regretatul dr. ing. Ilie Demetrescu să intre în posesia unui număr de 12 machete de mărci poștale, rău conservate, menite să fie aruncate la lada cu gunoi. Ele erau executate de doi autori diferiți: opt, nesemnate, aparținînd unuia dintre aceștia erau desenate cu tuș negru și retușate cu tuș alb, creion și cărbune, pe carton format 218 x 278 cm (190 x 225 cm — dimensiunile cadrului), dantelate, iar patru aparținînd celui de al doilea autor, semnate, cu parolă („Omega”) erau lucrate în trăgător, peniță și pensulă, cu tuș violet, albastru și lila, pe carton mai subțire, format 305 x 204 (190 x 248 cm — dimensiunile cadrului), nedantelate

Din studierea celor 12 desene (pe care am avut ocazia să le văd, dealtfel cele reproduse fiind în colecția subsemnatului) și din compararea lor cu eseurile adoptate și neadoptate, ale emisiunilor „Gravate” și „Tipografiate”, precum și cu mărcile și întregurile poștale care s-au pus în circulație, se poate desprinde că primele opt machete au fost executate de arh. Jean Pompilian și că ne aflăm în fața unui set de machete neaprobate. În comparație cu aceste machete, unele tipuri de eseuri neadoptate (nr. 63 și nr. 64, planșa a IX-a), reproduse în lucrarea lui Eduard Cohen⁴ sînt asemănătoare cu două dintre machete, iar eseul admirat de P. Murea⁵ (nr. 65, aceeași planșă) reproduce o a treia dintre cele opt machete ale lui Jean Pompilian.

III. GRAVAREA

În literatura de specialitate, executarea gravurii celor două emisiuni este atribuită lui Gabriel Popescu⁶ care, dealtfel, a gravat și clișeele mărcilor poștale ale emisiunii „Efigii”, foarte asemănătoare în ceea ce privește efigia și, mai ales, finețea execuției cu cele ale emisiunilor „Gravate” și „Tipografiate”. Este un argument în plus că execuția clișeelelor acestor emisiuni aparține marelui nostru gravor⁷.

Cu toate acestea, cu ocazia primului „Simpozion internațional dedicat mărcii și istoriei poștale românești”⁸ dr. Paul Hirsch (Londra), în comunicarea sa „Probe de lucru ale emisiunilor românești 1908/10”⁹, pune sub semnul îndoielii faptul că gravura clișeelelor emisiunii „Gravate” ar aparține gravorului român Gabriel Popescu. Autorul comunicării povestește, că în luna noiembrie 1979 a intrat în posesia unor probe de lucru, negre, pe hîrtie albă, foarte groasă, mult mai mari decît ar fi fost necesar imprimării, numerotate de mînă.

Proveniența lor — ne spune Paul Hirsch — este foarte interesantă și anume ele, împreună cu materiale similare din alte țări (probe de lucru ale unor mărci din Chile și Cuba, precum și timbre fiscale românești, multe dintre ele vîndute unui filatelist elvețian), aflate într-un geamantan, ar fi aparținut „unei

firmе londoneze care se ocupă cu filatelia de mai mulți ani" ¹¹. După ce a cercetat proveniența lor, dr. Paul Hirsch își manifestă convingerea („sînt sigur”) că ele au fost lucrate de o firmă londoneză de gravori și anume „Thomas Macdonald — construcții de monumente din Londra”. Firma, ne informează autorul, înființată în secolul precedent, își făcea reclamă pe la 1880, iar în anul 1940 își încetează activitatea. De asemenea, în comunicare, este de reținut că dr. Paul Hirsch, își sprijină afirmația și cu precizarea lui E. Cohen potrivit căreia „aceste eseuri au fost, probabil, executate la Londra” ¹².

Dar, dacă analizăm cu mai multă atenție această afirmație a lui E. Cohen, în contextul în care o face, vom constata că ea se referă la ultimele două eseuri catalogate de el al căror desen este reprodus în planșa a XI-a, fig. 68, din cartea sa ¹³. Iar dacă studiem desenul eseurilor respective și încercăm să le stabilim apartenența la una dintre cele două emisiuni („Gravate” și „Tipografiate”) vom vedea că aparțin „Tipografiatelor” (uniforma este **fără colan**) și ca atare afirmația lui E. Cohen nu-i poate sprijini afirmația deoarece probele de lucru găsite de dr. Paul Hirsch aparțin celeilalte emisiuni — „Gravate”.

Mai mult, însăși dr. Paul Hirsch nu respinge constatarea făcută de dr. ing. Ilie Demetrescu în lucrarea sa ¹⁴ pe care, dealtfel, o consideră ca fiind „mult mai detaliată privind acest subiect și care se bazează pe un material mult mai bogat decît cel dare a dispus Eduard Cohen ¹⁵, determinîndu-l să aprecieze cu mai mare prudență materialul găsit. Fiindcă, după ce se referă la acea lucrare, dr. Paul Hirsch subliniază că ea „nu sugerează că Londra a avut vreo legătură cu pregătirea gravurii ci în mod deconcertant pentru teza mea, menționează exemplare pe un cartonaș care are pe verso sigiliul Imprimeriei Imperiale din Berlin” ¹⁶, fără să o combată. Pentru ca, în încheiere, dr. Paul Hirsch să-și mai facă încă o rezervă solicitînd celor de față la prezentarea comunicării să-și spună părerea în speranța că „pînă după amiază să pot retranscrie această lucrare cu ajutorul dv. expert” ¹⁷.

Într-adevăr, ceea ce-l determină pe dr. Paul Hirsch să aibă rezerve este cartonul „gri-albăstrui” cu dimensiunile de 193 x 129 mm de care amintește dr. ing. Ilie Demetrescu. Acest carton pe una din fețe avea lipite cinci eseuri neadoptate ale emisiunii „Tipografiate” (uniforma fără colan) dintre care două lipsesc iar celelalte trei se află lipite pe una din fețele lui (două sînt la locul lor, iar al treilea este dislocat, toate trei fiind, însă deteriorate). Deasupra șirului de eseuri se află scris de mînă, cu creionul, cifra „5” subliniată, iar cu cerneală neagră-violet, „sept. 1905”, și această din urmă mențiune fiind subliniată, la rîndul ei, tot cu cerneală neagră. Pe reversul cartonului se află lipită o rondelă cu marginile „dantelate”, avînd desenul și înscrisul alb pe fond gri-violet, în relief: „GRAVIERABTHEILUNG-REICHSDRUCKEREI” (Secția de gravură a Imprimeriei Imperiale).

Atît probele de lucru descoperite de dr. Paul Hirsch cît și cartonul cu eseuri descris de dr. ing. Ilie Demetrescu ¹⁸ nu constituie dovada care ar putea schimba convingerea că gravura clișeeilor celor două emisiuni se datorește lui Gabriel Popescu. Acest lucru nu exclude însă posibilitatea ca transpunerea pe placă a clișeului multiplicat, gravat de Gabriel Popescu, să se fi făcut la Londra, după cum este posibil ca același lucru să se fi întîmplat și cu emisiunea „Tipografiate” la Imprimeria Imperială din Berlin. Dar, rămîne încă în discuție cum au ajuns clișeele (plăcile) ambelor emisiuni la Iași astfel încît să se reimprime și să fie incluse în seria emisiunii „Moldova” cele trei

mărci poștale de 15 bani brun-roșcat — „Tipografiate”, 40 bani sepia și 50 bani roz-portocaliu — „Gravate”. În plus, eseurile de mărci poștale de pe cartonul descris de dr. ing. Ilie Demetrescu nu seamănă, în multe privințe cu cele găsite de dr. Paul Hirsch. Ele au caracteristici care le apropie de mărcile poștale ale emisiunii „Tipografiate”, cea mai evidentă dovadă fiind lipsa colanului decorației. Acest carton care atestă proveniența eseurilor respective indică, totuși, și o neacceptare a ofertei de a imprima emisiunea „Tipografiate” aici datorită — așa cum ne-o spune Georges Brunel — „costului lor atât de ridicat”¹⁹ mai ales că era vorba de valorile mici. Ca atare s-a recurs, probabil, la gravarea în față a unei alte plăci care a fost folosită la imprimarea emisiunii de către Fabrica de timbre din București.

IV. ESEURILE

Atunci când se vorbește de „eseuri” acestea, în filatelie, nu sînt decît reproduceri ale mărcilor poștale obținute prin oricare dintre procedeele de imprimare, înainte sau în cursul tipăririi, în vederea alegerii desenului, culorii sau hîrtiei, ori spre a controla, apoi, mersul procesului de fabricație. Ele sînt: probe de gravură — cele făcute de gravori, pe măsura avansării gravurii spre a-și da seama de stadiul și calitatea execuției (se recunosc după petele negre care înconjoară imaginea și care reprezintă porțiunea negravată a plăcii); probe de planșă, cele date pe placa sau cilindrul pe care s-a multiplicat clișeu gravat în numărul de exemplare și formatul dorit în vederea multiplicării lui prin tipărire (acestea sînt de obicei, de culoare neagră); probe de culoare — cele date, la culoare, pe hîrtia pe care urmează să se tipărească emisiunea respectivă, indiferent de tiparul folosit, în vederea alegerii culorilor și nuanțelor; probe de tipar — cele care se dau înaintea începerii tiparului, în vederea obținerii vizei „bun de tipar”²⁰.

Cunoscînd aceste precizări, vom trece în revistă principalele semnalări de eseurile ale celor două emisiuni. Astfel, prima referire cu privire la eseurile emisiunilor „Gravate” și „Tipografiate” aparține lui Eduard Cohen, într-un articol publicat în presa noastră filatelică²¹. În scurta prezentare a „proiectelor” și „probelor de culoare” ale emisiunilor respective Ed. Cohen, în rîndul probelor de culoare prezintă la pct. III, un eseu al emisiunii „Tipografiate” (fără colan) care — foarte interesant pentru această emisiune — nu are în cartuș, milesimele valorii, eseu pe care nu-l va mai prezenta în cartea sa, de căpătîi pentru eseurile mărcilor noastre poștale, publicată în anul 1945.

Literatura eseurilor acestor două emisiuni face încă un pas mare înainte prin descoperirea făcută și prezentată de dr. ing. Ilie Demetrescu prin „cartonașul cu eseurile” de care am amintit mai sus²².

Această — destul de săracă — literatură s-a mai îmbogățit în anul 1980 prin comunicarea și „pachetul” de eseurile pe care le-a prezentat la simpozionul de la Londra dr. Paul Hirsch. Într-adevăr, aceste „probe de lucru” (care, după părerea noastră, nu sînt altceva decît, probe de planșă), constituie revelații interesante pentru istoria mărcilor noastre poștale. Din păcate, nu le avem la îndemînă în original spre a le studia. Totuși, chiar și așa, reproduse, ele scot în evidență fie încercarea de realizare (ca și a altor serii de mărci poștale românești) la Londra a acestei emisiuni, fie încercarea de a confecționa plăcile (planșele) prin multiplicarea clișeului gravat de Gabriel Popescu după machetele lui Jean Pompilian.

Totuși, referindu-ne la eseurile acestor două emisiuni nu putem trece cu vederea faptul că în catalogul nostru de specialitate din 1974²³ unele dintre mărcile nedantelate (nu cele scăpate mașinii de executat danteluri!) „sînt considerate eseuri”. De pildă, într-o scurtă semnalare ni se aduce la cunoștință că I. Zborover, un cunoscut filatelist din Iași s-a declarat posesorul „unui bloc de șase serii nedantelate din emisiunea gravată, cunoscută sub numele de «taille-douce, 1907»”, reproducînd două blocuri compuse din cîte șase mărci (10 bani și 25 bani).

Problema care se ridică este dacă, în mod corect, cataloagele de specialitate consideră mărcile poștale nedantelate ale acestei emisiuni ca fiind eseuri. Răspunsul la această dilemă este că din moment ce administrația poștală nu a recunoscut în mod oficial emisiunea și ca nedantelată, mărcile poștale nedantelate trebuie considerate și tratate ca atare.²⁴

În literatura filatelică a emisiunilor de care ne ocupăm și a derivatelor lor, este interesantă împrejurarea care a determinat supratipărirea valorilor de 5 bani verde și 10 bani roșu din emisunea „Tipografiate” cu supratiparul negru „1918” și geneza eseului acestuia. Astfel, în colecția dr. ing. Ilie Demetrescu am văzut un eseu imprimat pe hîrtie obișnuită de culoare marogălbui, format 230x300 mm. Tiparul este de culoare neagră și apare pe ambele fețe ale hîrtiei. Placa de supratipar avea 100 de clișee „1918”, echivalente celor 100 de mărci poștale cîte existau pe o coală. Ca urmare a modului rudimentar de compunere a plăcii, fiecare clișeu a dobîndit semne particulare proprii (unele vizibile cu ochiul liber, iar altele numai cu lupa).²⁵

În legătură cu acest supratipar, Constantin Minescu,²⁶ povestește că la Iași unde în timpul primului război mondial, s-au evacuat autoritățile, în calitatea pe care o avea atunci de subdirector general al Direcției Generale a Poștelor, Telegrafelor și Telefonoanelor, a primit într-una din zile pe reprezentantul unei cunoscute bănci din București care i-a adus la cunoștință că în portofoliul de valori al acesteia exista o cantitate de mărci poștale — uzuale și de binefacere — în valoare de circa 500 mii lei, pe care datorită reducerii operațiilor băncii ar dori să le preschimbe în bani. Contrariat de disproporția dintre valoarea declarată a mărcilor și operațiile curente ale băncii, Constantin Minescu i-a ascultat totuși explicațiile, în continuare, pentru ca să mai afle că, în București, ar mai exista și alte bănci care dețin mărci poștale, de același fel, în cantități mari. Motivînd, pe de o parte că administrația poștelor nu mai poate cumpăra mărcile poștale odată vîndute și că nici nu are fonduri bugetare pentru aceasta iar, pe de altă parte, obiectînd că băncile se aprovizionează în mod permanent de la debitanți, pe care-i favorizează spre a le mări veniturile, Constantin Minescu a cerut să se depună o cerere în care să se menționeze cantitățile existente pe categorii. În final, i-a promis că problema va fi totuși, studiată, mai ales că interlocutorul său s-a prelatat, în caz de nevoie, de intervenția unor persoane din cercuri politice și financiare influente.

Dar, în fața pericolului punerii în circulație a marilor cantități de mărci poștale rămase în teritoriul ocupat, Constantin Minescu a dispus ca pe toate valorile de 5 bani verde și 10 bani roșu din emisiunea „Tipografiate” să se aplice supratiparul „1918” de culoare neagră. În acest fel s-a evitat o pagubă de circa 5—6 milioane de lei.

Totuși, cu această ocazie, din greșeala șefului depozitului (C. Minescu nu exculde nici intenția) s-au strecurat și cîte 400 de coale din fiecare cate-

gorie, supratipărite deja cu supratiparul „TIMBRU DE AJUTOR” peste care s-a aplicat supratiparul „1918”. Observînd greşeala, Constantin Minescu a dispus ca aceste coli să fie împachetate şi sigilate, iar după revenirea la Bucureşti să fie distruse. Cu toate acestea, unele dintre ele au scăpat de la distrugere şi se află în circuitul filatelic.

V. IMPRIMAREA

În covîrşitoarea majoritate a lucrărilor de specialitate, imprimarea celor două emisiuni „Gravate” şi „Tipografiate” este atribuită Fabricii de Timbre din Bucureşti.

În afară de Paul Hirsch care găsind probele de lucru la care ne-am referit încercă să pună la îndoială acest lucru, în literatura de specialitate ni se semnalează un fapt care — departe de a răsturna constatarea majoritară — trebuie totuşi să fie cunoscut. Astfel, evocînd o vizită efectuată la Fabrica de Timbre din Bucureşti, regretatul Grigore Racoviceanu²⁷ arată că în casele de fier ale acesteia a văzut, în coli, o serie întreagă de emisiuni însă cu regret, el remarcă lipsa celor ale emisiunilor „Gravate” şi „Tipografiate” (după această dată, emisiunile în coli întregi erau reprezentate în mod continuu). Directorul fabricii din acea vreme, mărturisea că toate piesele existente în portofoliul acesteia s-au găsit printre rebuturi şi au trebuit cîţiva ani de muncă pentru a se executa albumele şi casele de fier şi pentru a se pune în ordine cele existente. Totuşi, simpla semnalare a acestui fapt nu poate schimba păreri — aproape unanime — bazate, desigur, pe constatări din apropierea epocii de emiterie a mărcilor poştale respective, mai ales că inexistenţa colilor acestor emisiuni ar fi putut avea drept cauză distrugerea lor din neatenţie, din moment ce cele existente au fost recuperate din rebuturi.

VI. PUNEREA ÎN CIRCULAŢIE

Debutul în circuitul poştal a emisiunilor de care ne ocupăm şi a derivatele lor are loc la 8/21 decembrie 1906²⁸ odată cu punerea în circulaţie a mandatelor — carte poştală. Acestea au fost emise în 11 variante, în conformitate cu valorile pe care le vehiculau (între 0,05 şi 10 lei) şi purtau imprimată, în partea dreaptă, sus, marca fixă cu desenul „Tipografiatelor”, de culoare violet, cu valoare de 15 bani dar cu milesimele din cartuş, diferite de cele imprimate pe mărcile poştale ale emisiunilor respective. Documentele oficiale explică introducerea lor în sensul că aveau menirea „de a înlesni corespondenţa bănească a celor mai puţin avuţi”, precum şi „expedierea sumelor mici prin poştă”, ţinîndu-se seama şi de faptul că „populaţiunea mîrginaşe nu are întotdeauna oficii în apropiere”²⁹.

Mandatele — carte poştală emise în 1906 erau broşate în carnete, iar hîrtia-carton era acoperită cu un filigran, din jocul liniilor desenului rezultînd valoarea lor în lei. Pe marginea cotorului sînt imprimate o serie de cifre care exprimă fracţiunile de leu, din 5 în 5 bani, astfel încît prin tăierea cu foarfeca să se decupeze cifra care indică fracţiunile respective. Înlesnirea constă în aceea că publicul, cumpărînd mandatul cu o sumă echivalentă trimiterii ce voia să efectueze la care se adăuga valoarea mărcii fixe, depunea mandatul la orice cutie poştală de unde era ridicat de agenţii poştali, iar după îndeplinirea formalităţilor necesare se plătea de factorul poştal, la domiciliu, destinatarului, suma aferentă. Acesta, primind mandatul, desprindea partea rezer-

vată corespondenței iar restul formularului îl înapoia, cu semnătura de primire, factorului poștal care — la rîndul său — îl preda oficiului poștal pentru descărcare. Formularele greșite sau nefolosite în cadrul termenului de valabilitate se primeau de oficiile poștale care restituiau valoarea lor în numerar cu excepția contravalorii mărcii poștale care „rămînea în folosul statului”, pe aceste formulare aplicîndu-se ștampila „ANULAT”. După trecerea unui număr de 6 luni de la expirarea termenului de valabilitate înscris pe mandat întreaga sumă trecea în contul statului.

La 2 octombrie 1908³⁰ aflăm că pentru înlesnirea serviciului, în locul celor 11 formulare de mandate — cărți poștale a fost imprimat un nou și singur formular de mandat-carte poștală, de culoare roșie, în valoare de 5 bani — 10 lei care are imprimat în filigran de tipar aceste limite de sume. Acesta se folosea similar cu cele anterioare, cu deosebirea că în sînga sus erau trecute cifrele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 9 iar dedesubt fracțiunile de bani (din 5 în 5 bani).

În anul 1907 sînt puse în circulație și întregurile poștale cu marca fixă avînd desenul „Tipografiatelor”: cărțile poștale deschise de 5, 5 5, 10 și 10 + 10 bani cărțile poștale închise de 10 și 15 bani; mandatele poștale interne de 5 bani și internaționale, de asemenea de 5 bani. Paralel cu acestea au fost lăsate să circule, pînă la completa epuizare, cele aflate în uz la data respectivă³¹.

Mărcile poștale ale emisiunilor „Gravate” au fost puse în circulație în două tranșe: prima tranșe, la 1/14 aprilie 1908³², numai 5 valori (5 B verde — deschis, 10 B roșu-anilin, 5 B violet-albăstrui, 25 B albastru-mat și 50 B portocaliu) iar a doua tranșe la 15/28 august 1908³³ (40 B verde-aprins, 1 L sepia și 2 L roșu-portocaliu). De reținut este faptul că ele puteau circula odată cu mărcile poștale anterioare existente pînă la completa lor epuizare.

În anul 1909 se pun în circulație și mărcile poștale „Tipografiate”³⁴ astfel: ianuarie — 3 B brun; februarie — 1 B negru; aprilie — 5 B verde-gălbui, iar 10 B roșu în anul 1914³⁵. În ceea ce privește marca poștală de 15 B violet ea a fost pusă în circulație la 1 octombrie 1909, cu un tiraj de 15 000 exemplare³⁶ pentru ca, la 1/14 noiembrie 1909 să se pună în circulație marca de 15 B oliv³⁷, cu precizarea că va circula paralel cu celelalte. Dar, printr-o altă circulară se făcea cunoscut oficiilor poștale că, totuși, marca de 15 B oliv se pune „în circulație la 11/24 octombrie 1909 în loc de 1/14 noiembrie cum s-a anunțat deja”³⁸. În legătură cu marca de 15 B violet după ce, inițial, s-a hotărît să circule paralel cu cea de 15 B oliv, la 3 februarie 1910 se dispune retragerea ei la 10/23 martie 1910³⁹, pentru ca la 21 martie 1910, termenul de retragerea ei să fie prelungit pînă la 10/23 aprilie 1910⁴⁰.

VII. ÎNCHEIERE

În lucrarea de față nu ne-am propus decît să supunem atenției filateliștilor cîteva probleme pe care le ridică cele două emisiuni care au făcut obiectul ei. Desigur, într-un moment în care materialul cunoscut nu s-a prezentat integral iar cel necunoscut nu se află încă la dispoziție spre a fi studiat, nu se pot considera încheiate cercetarea și studiul și, cu atît mai puțin nu pot fi considerate definitive concluziile cu privire la emisiunile „Gravate” și „Tipografiatelor”.

CHIRIAC MANUȘARIDE

1. Periodizare a ing. Kiriac Dragomir, în „Catalogul mărcilor poștale românești”, București, 1974, pag. 163.

2. Dr. ing. Ilie Demetrescu, „Geneza grafică a «Gravatelor» și «Tipografiatelor»”, în „Îndrumătorul filatelistului”, editat de Filatelia A.F.R. București în anul 1972, pag. 86.

3. Jean Pompilian (1872-1938), a obținut diploma de arhitect la Paris, în anul 1899. El a funcționat în calitate de arhitect al Eforiei Spitalelor Civile, Ministerului de Interne, Direcția Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor, Casei școalelor și Ministerului Instrucțiunii. Numit profesor de „Teoria arhitecturii” la Academia de Arhitectură din București a ocupat această catedră pînă la moartea sa. A fost mulți ani, membru și președinte al Societății Arhitecților Români. Dintre lucrările sale de arhitectură menționăm: Clinica de boli nervoase; pavilionul de primire al Spitalului „Colentina”; biserica „Zlătari”; mobilierul mănăstirii Sinaia (în colaborare cu arhitectul Alexandru Clavel); completarea Palatului Universității din Iași; pavilionul băilor de nămol din Techirghiol; numeroase școli din țară etc.

4. Eduard Cohen „Contributions a l'étude des essais des timbres poste de Roumanie” Ed. A. Molder, Lisabona, 1945.

5. P. Mirea, „Istoricul timbrei poștale românești 1858-1938”, Tipografia „Rapid”, Timișoara, 1938, pag. 347.

6. Kiriac Dragomir și Aurel Surpățeanu „Catalogul mărcilor poștale românești”, București, 1974, pag. 171-173.

7. Gabriel Popescu (1866-1937), născut la Vulcana-Pandele, jud. Dîmbovița, grafician român, întemeietor al școlii românești de gravură. Gravează în acvaforte și cu acul („Autoportret”, „„Lupta de la Anghiari” după Rubens, „Prtret de față”), execută desene în diferite tehnici, caracterizate prin precizia și finețea meșteșugului. În anul 1900, pe vremea cînd lucra la Direcția Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor, a fost autorizat să studieze tehnica de fabricare a timbrei la Paris. Totodată, primește comanda pentru o marcă poștală dedicată inaugurării Palatului Poștelor din București. Dealtfel, mărcile poștale a căror gravură o execută („Efigii”) s-au tipărit în același an la Imprimeria statului francez din Paris. Ele, însă, nu au fost puse în circulație decît în anul 1903. Reîntors de la Paris, modernizează în anul 1901 procedeele de imprimare la Fabrica de Timbre din București, unde la data de 1 iulie a acelui an primește postul de „gravor”. În anul 1903, nemulțumit de activitatea de la această fabrică în care posibilitățile sale de creație artistică erau prea limitate, își dă demisia la 1 noiembrie.

8. Revista „Filatelia” nr. 7 1980

9. O xerox copie a comunicării mi-a fost pusă la dispoziție prin bunăvoința ing. Kiriac Dragomir

10. După cum se observă din reproduceri, toate probele de lucru aparțin emisiunii „Gravate” în al căror desen uniforma suveranului apare cu colan.

11. Dr. Paul Hirsch „Probe de lucru ale emisiunii România 1908 10”, mai 1980, Londra (xerox).

12. Op. cit.

13. Op. cit.

14. Op. cit.

15. Op. cit.
16. Op. cit.
17. Op. cit.
18. Op. cit.
19. Georges Brunel, „Les Timbres du Royaume de Roumanie”, Edition du Timbre-Poste, Paris, 1913, pag. 132.
20. Definiții după Marcel Dănescu, „Dicționar filatelic”, Editura Sport-Turism, București, 1979, pag. 60 și 145.
21. Edouard Cohen, „Probe și proiecte de timbre poștale românești”, în „Filatelia pentru toți”, anul III, nr. 32-33, august-septembrie 1934.
22. Op. cit.
23. Op. cit.
24. Nota „Seria «Taille douce» nedantelată!”, în Filatelia, anul II, nr. 9, 1 mai 1945, pag. 7.
25. În legătură cu aceste eseuri, a se vedea dr. ing. Ilie Demetrescu, „Overprint Proofs of the 1918 Transilvania Issues”, în „Romanian Philatelic Studies”, vol. 3, nr. 4, 1979, pag. 8-9.
26. Constantin Minescu, „Surchargeara timbrelor poștale și de binefacere în Moldova, în 1917-1918”, în Revista Societății Filatelice Române, anul III, nr. 12, decembrie 1939.
27. Grigore Racoviceanu, „O vizită la Fabrica de Timbre”, în Revista „Filatelia” anul II, nr. 12 din 15 iunie 1945.
28. Circulara nr. 54.493 din 5 decembrie 1906, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 23/1906.
29. Dare de seamă nr. 10.410 din 27 februarie 1908 asupra mersului serviciilor de poștă, telegraf și telefon de la 1 aprilie 1905 până la 1 aprilie 1907, Imprimeria Statului București, 1907
30. Circulara nr. 56.446 din 2 octombrie 1908, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 20/1908.
31. Circulara nr. 16.141 din 24 martie 1908, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 7/1908
32. Circulara nr. 16.141 din 24 martie 1908, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 7/1908.
33. Un simplu anunț publicat în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 17 1908.
34. Georges Brunel, op. cit. pag. 132
35. Kiriac Dragomir și Aurel Surpăteanu, op. cit. pag. 173
36. Georges Brunel, op. cit. pag. 132-133.
37. Circulara nr. 55.806 din 21 octombrie 1908, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 21/1909
38. Circulara nr. 56.261 din 23 octombrie 1909, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 22/1909
39. Circulara nr. 56.97 din 3 februarie 1910, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 4/1910
40. Circulara nr. 14.729 din 21 martie 1910, publicată în „Buletinul telegrafo-poștal” nr. 7/1910.

UNESCO

Una din realitățile majore ale vieții internaționale contemporane o reprezintă, fără îndoială, existența și afirmarea crescândă în desfășurarea raporturilor interstatale, a relațiilor dintre popoarele și națiunile lumii, a celor aproximativ 3.000 de organizații internaționale (interguvernamentale și neguvernamentale), veritabili factori ai cooperării pașnice, în spiritul respectului marilor principii ale dreptului și moralei mondiale.

Printre acestea, un rol deosebit revine sistemului Națiunilor Unite, în primul rând ONU și celor 18 instituții specializate.

Creată prin intrarea în vigoare a Convenției constitutive, la 4 noiembrie 1946, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) consecventă obiectivului său fundamental de a „realiza treptat, prin cooperarea dintre națiunile lumii în domeniul educației, științei și culturii, scopurile păcii internaționale și ale bunăstării comune”, se prezintă astăzi, la 40 de ani de existență prestigioasă, cu un bogat bilanț și generoase perspective.

1. „Întrucât războaiele iau naștere în cugetul oamenilor...”

Cu peste două milenii în urmă, Aristotel afirma că toți cei care au meditat asupra secretului de a guverna umanitatea au fost convinși că destinele lumii depind de educația tinerilor, a generațiilor chemate să conducă națiunile și

popoarele planetei. Deși acceptat și promovat de mulți gânditori de-a lungul timpului, dictonul aristotelic a rămas mai mult o aspirație, o năzuință fără rezonanțe semnificative în planul acțiunii practice concrete. Mai ales că o asemenea problemă, prin profunzimea și amploarea implicațiilor sale pentru viața popoarelor și națiunilor lumii nu-și putea găsi o soluționare adecvată decât printr-o cooperare și colaborare internațională în sensul înfăptuirii unei solidarități intelectuale și morale a omenirii. O primă încercare de acest gen o reprezintă înființarea, în perioada dintre cele două războaie mondiale, a Organizației pentru cooperare internațională (1931) considerată drept o precursoră a transformărilor ce urmau să aibă loc după a doua conflagrație universală.

Născută în anii celei de-a doua conflagrații mondiale, când prin imensele jertfe umane și materiale produse, războiul demonstra imperativul de a se acționa prin toate mijloacele, inclusiv cele spirituale, pentru apărarea păcii internaționale, ideea înființării unui organism internațional care prin intermediul educației să promoveze înțelegerea între popoare, a parcurs un drum sinuos, de căutări și reflexii, reușind, în cele din urmă, să se impună comunității internaționale. Asemenea evoluții pozitive și-au găsit o expresie deplină prin crearea UNESCO, având ca justificare și țel definitoriu, înscrise în fruntea Convenției constitutive: „întrucât

războaiele iau naștere din mințile oamenilor, în mințile oamenilor trebuie înrădăcinată ideea apărării păcii”.

Organizația a început să existe oficial la 4 noiembrie 1946, prin devenirea Greciei ca cel de-al douăzecilea stat care depunea instrumentul de ratificare la Foreign Office din Londra. Trei săptămîni mai tîrziu, la 20 noiembrie, într-unul din marile amfiteatre ale Sorbonei parisiene se deschideau lucrările primei Conferințe Generale a U.N.E.S.C.O. Astfel, un mare și frumos ideal al comunității mondiale devenea o realitate imediată.

2. U.N.E.S.C.O. — Anul 40: realizări și perspective

Așa cum se remarcă într-o lucrare recentă consacrată celei de-a 40-a aniversări a UNESCO (L'Unesco a la veille de son quarantième anniversaire) patru decenii reprezintă în existența unei organizații internaționale o istorie deja lungă, cu multiple evoluții și transformări în raport cu dinamica vieții internaționale, a unei lumi în devenire, a scopurilor și obiectivelor pe care le servește.

Practic, istoria cooperării internaționale postbelice în domeniul educației, științei și culturii se identifică cu activitatea UNESCO, cu toate succesele și eforturile pentru apărarea și promovarea păcii creatoare.

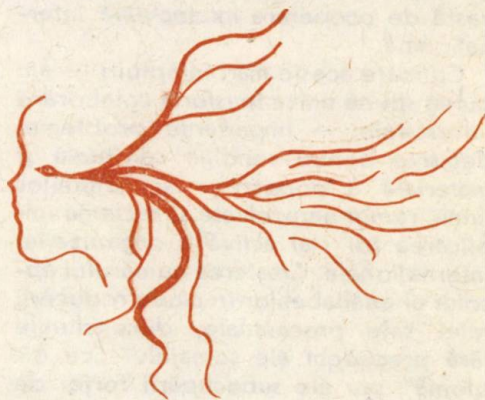
În mod obișnuit, marile aniversări reprezintă ocazia unui bilanț și a prefigurării liniilor directoare ale viitorului. În cazul UNESCO, un asemenea bilanț și perspectivă par de necuprins în multidimensionalitatea semnificațiilor lor.

La ora aniversară Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură se prezintă cu importante realizări, pe cît de numeroase, pe atît de diverse.

Să notăm, în primul rînd, adoptarea unei serii de documente internaționale privind bunurile culturale în timp de

conflict armat (1949), dreptul de autor (1952), convențiile privind schimbul de publicații (1958), referitoare la lupta împotriva discriminărilor din învățămînt (1960), rezoluția privind problemele păcii și responsabilitățile organizației în acest domeniu (1966) etc.

Dar ceea ce a rămas în primul rînd înscrisă în memoria colectivă a opiniei publice mondiale a fost, fără îndoială, acțiunea de reintroducere în circuitul istoric a numeroase valori ale patrimoniului cultural al umanității: Templul de la Philae ridicat de sub apele Nilului, restaurarea templului din Borobudur, protejarea Veneției, protecția Acropolei de distrugere etc. În domeniul educației, se cuvine menționat ajutorul acordat de UNESCO tinerelor state independente pentru crearea unor structuri proprii de învățămînt, lansarea

unor mari programe științifice internaționale în domeniul geologiei, hidrologiei, oceanografiei, mediului care au promovat proiecte majore ce au contribuit la asocierea mai activă a țărilor în curs de dezvoltare la viața comunității științifice internaționale, le-au permis să asceadă pe picior de egalitate la patrimoniul de cunoaștere și cultură al omenirii.

În același timp, crearea Sistemului mondial de informare științifică și tehnologică (UNISIST) reprezintă un efort

fără precedent pentru punerea în mod organizat a resurselor de informare ale bibliotecilor și de documentare în serviciul științei, în cadrul Programului general de informare stabilit în 1976. UNESCO a desfășurat, de asemenea, o acțiune sistematică, bazată pe datele științei în domeniul luptei împotriva rasismului și apartheidului. Nu mai puțin valoroase sînt atribuțiile organizației de introducerea sau consacrarea unor idei-forță în domeniul educației, precum, de exemplu: noțiunea de educație permanentă, prin precizarea semnificațiilor sale și introducerea ei în practica educativă, ori cea a legăturii dintre educație și lumea muncii, care reprezintă una din exigențele vitale ale societății contemporane. Se poate aprecia că astăzi, UNESCO pune la dispoziția guvernelor și popoarelor planetei, în domeniile sale de competență, pe lângă un imens volum de date și cunoștințe, o rețea unică și vastă de cooperare intelectuală internațională.

Cu toate aceste mari înfăptuiri — am putea spune unice în istoria colaborării interstatale — importante probleme, decisive pentru condiția spirituală și materială a popoarelor și națiunilor lumii, rămîn nerezolvate și reclamă implicarea tot mai activă a organizației internaționale. Creșterea numărului absolut al analfabeților în ciuda reducerii ratei sale procentuale, dimensiunile fără precedent ale șomajului „cu diplomă” sau ale subocupării forței de muncă superior calificate, problemele adoptării sistemelor educative la cerințele noii revoluții științifico-tehnice contemporane sînt numai cîteva exemple. Iar toate acestea impun în viitor o acțiune sporită din partea UNESCO pentru atingerea scopului său propus în 1946: „... să contribuie la menținerea păcii și securității, întărind legăturile de colaborare între națiuni prin educație, știință și cultură, spre a asigura respectul universal pentru justiție, lege, drepturile omului și libertățile fundamentale pentru toți...”.

3. România socialistă promotor activ al obiectivelor U.N.E.S.C.O.

De-a lungul celor peste trei decenii de prodigioasă activitate în cadrul UNESCO (fără noastră a devenit membră a organizației la 27 iulie 1956), România socialistă a militat activ pentru creșterea continuă a rolului instituției specializate în dezbateră și soluționarea unor importante probleme privind educația, știința și cultura, sporirea contribuției acestora la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Astfel, încă din anul 1960, la inițiativa țării noastre a fost înscris pe ordinea de zi a Conferinței Generale a UNESCO punctul intitulat „Educația pentru înțelegere internațională”, precum și propunerea de convocare a unei conferințe referitoare la educarea tinerilor, idee ce avea să se concretizeze prin desfășurarea la Geneva, în august 1964, a Conferinței internaționale privind tineretul.

Într-o asemenea perspectivă se înscriu și o serie de acțiuni: rezoluții, decizii, seminarii etc. ale organizației internaționale privind cooperarea cultural-științifică pe plan european, formarea și utilizarea resurselor umane, cooperarea europeană în domeniul științei, Anul internațional al Tineretului:

Participare, Dezvoltare, Pace etc.

Tot în acest context menționăm că la București funcționează cu începere din anul 1972, Centrul european UNESCO pentru învățământul superior.

* *

La patru decenii de existență prestigioasă, UNESCO se prezintă mai mult

decît o idee și o speranță. Ea reprezintă o realitate dinamică a vieții internaționale, profund și decisiv implicată în dezbaterile și soluționarea marilor probleme ce confruntă umanitatea în acest sfîrșit de veac și de mileniu.

MIRCEA DUȚU

REFLECȚII FILATELICE

A avut mereu probleme la fisc. Drept urmare, s-a ales cu o colecție de timbre... fiscale!

Procurați-vă din timp noutățile filatelice. Altminteri, cu trecerea anilor, se scumpesc: plățiți... majorări!

...Și cîntărețului, numai... timbrul vocii îi dă valoare!

Filatelistul care a îndrăgit mărcile de copil, are vechime în cîmpul... filatelic.

Filatelistul-școlar, are o „carte” în plus: clasorul.

O incursiune în lumea mărcilor este o lecție de cultură generală și ...desfătare!

Chiar dacă n-ați obținut locul I la Expoziție filatelică, experiența căpătată e... premiu de consolare.

Cartea trebuie lecturată; marca trebuie, doar, să-o... privești.

O marcă poate fi valoroasă și separat. Dar numai confruntată în colecții își atestă adevărata sa valoare!

D.C. MAZILU

Portret

RUDOLF ZOSCSAK

RUDOLF ZOSCSAK

Unul dintre cei mai de seamă filателиști ai primei jumătăți a secolului nostru a fost, fără îndoială, Rudolf Zoscsak. Afirmându-se ca un mare colecționar, un destoinic cercetător și un foarte activ expert al mărcilor poștale românești, viața și activitatea sa sînt detul de greu de urmărit pas cu pas în toată această lungă perioadă. De aceea vom publica unele fragmente dintr-un „curriculum vitae” întocmit de el în anul 1938.

„Din tinerețea mea... m-am consacrat timp de patru decenii (1898 — 1938) colecționării și studiului sistematic al timbrelor poștale românești. Din 1902, fiind colaborator la cea mai de seamă revistă filatelică din Germania (Deutsche Briefmarken Zeitung) am informat în cursul anilor străinătatea despre ce s-a petrecut în privința filateliei în România...

În tot cursul anilor am colecționat și adunat tot ce s-a scris în revistele filatelice străine și în țară despre mărcile poștale românești, spre a căpăta o cunoaștere cît mai amplă despre această materie. De la început am dat o mare atenție și ștampilelor poștale românești ce serveau pentru obliterationa mărcilor; acest studiu al ștampilelor poștale românești a devenit mai tîrziu, în deosebi în anii de după război, un factor principal în cercetarea mărcilor vechi, emise între anii 1858 — 1872 în Moldova și după unirea principatelor, în România.. așa încît putem afirma că cunoaștem mărcile și ștampilele vechi românești și ne putem lipsi de experții străini, care cunosc numai piese normale, obișnuite. Dar această cunoaștere a mărcilor și ștampilelor poștale românești nu am păstrat-o numai pentru noi, ci am căutat întotdeauna să-i dăm o cît mai largă popularitate în revistele filatelice din țară și străinătate. Deci, în anul 1927 publicăm în cea bine cunoscuta revistă filatelică, „Die Postmarke”, care apare la Viena, un studiu amănunțit despre filatelia română, intitulat „Beitrage zur Geschichte der rumänischen Post und deren Postwertzeichen, mit besonderer Berücksichtigung der Poststempel” (Contribuții la istoricul poștelor precum și mărcilor românești, cu deosebită luare în seamă a obliterationii lor). Materialul a fost și este mult apreciat în toate cercurile filatelice serioase din țară și străinătate și am fost răsplătit în Germania prin decernarea medaliei „Sieger Preis für Philatelistische Literatur”, iar în anul 1932 prin decernarea medaliei „Societății filatelice austriece pentru merite în cercetări filatelice”.

Am fost numit membru al Comitetului de onoare al expoziției „IPOSTA” din 1930 (Berlin), membru în juriul marii expoziții filatelice internaționale „WIPA” din 1933 (Viena), membru al Comitetului de Onoare al expoziției filatelice internaționale „OSTROPA” din 1935 (Königsberg), precum și al celei de la Praga din 1938.

În țară am participat întotdeauna la toate manifestările filatelice care au fost organizate după război (1916 — 1919 n.n.). Întîi la expoziția filatelică română din Timișoara — 1923, apoi București — 1924, pe urmă la Sibiu în 1930, precum și la marea expoziție filatelică „EFIRO” din 1932 (București). În literatura filatelică indigenă am colaborat la revista „Der Banater Philatelist” în anii 1923 — 1924, pe urmă la revista „Filatelia pentru Toți” unde în anii 1932 — 1933 am publicat pe lîngă alte articole privind mărcile românești „Primul catalog complet al mărcilor poștale românești 1858 — 1932” și actualmente sînt colaborator la „Revista filatelică” și la „Noua revistă Filatelică Română”...

Astfel... prin 1922 — 1923, am început a fi solicitat de diferiți colecționari și posesori de mărci vechi românești a mă pronunța asupra autenticității mărcilor prezente mie. În acești 15 ani am cercetat un vast material de mărci românești — autentice și falsificate — creindu-mi o experiență și o practică în recunoașterea multiplerelor feluri de falsificare”...

Dar de la această activitate de expert avea să primească bătrînul Zoscsak și cea mai dură lovitură din îndelungata sa carieră filatelică, anume contesta-rea unei expertize și, implicit, atragerea sa în judecată la 25 iunie 1938. Știm doar că bătrînul expert a avut mult de suferit de pe urma fatidicului episod, ceea ce ne dovedește — oare pentru a cîta oară? — că întotdeauna din calomniile repetate rămîne totuși cîte ceva. Pentru că în ciuda tuturor disculpărilor și a seriozității argumentelor aduse de rigurosul expert, asupra lui a rămas să planeze o umbră a îndoielii. Iar de persistența acestuia sîntem poate vinovați și noi, cei gata să dăm crezare mai curînd unei expertize sumare și superficiale semuate de somități din străinătate, decît unui riguros atestat semnat de un oarecare vechi și prăfuit fost cartograf aciuat prin mahalele bucureștene. Ne rezervăm însă dreptul de a reanaliza într-un viitor material probleme ridicate de procesul din 1938.

Cît despre rezultatul faptic al procesului de expertizare filatelică ce a prilejuit acel „curriculum vitae” din care am citat în medalionul da față, trebuie să recunoaștem că nu l-am căutat cu prea multă osîrdie prin condicele de pronunțări ale anilor 1938 — 1939, poate tocmai de teama de a nu afla cumva că bătrînului Rudolf Zoscsak nu i s-a făcut totuși dreptate.

S.D

Gînduri despre timbre

Timbrul este un fragment de hîrtie (sau în mod excepțional o folie de plastic sau metalică) cu un anumit desen și inscripții și cu o destinație specială (poștală, telegrafică, de coletărie, fiscală, adițională, ocazională. etc).

Esențială nu este hîrtia ci desenul și inscripția, care poate fi pe un fragment detașabil sau imprimat pe un suport.

Denumirea la noi este dublă pentru că a fost un neologism luat inițial din franceză (le timbre) și din germană (das Briefmarke).

Timbrul are o valoare inițială de utilizare (poștală, fiscală, etc) și o alta ulterioară (de colecționare).

Și totuși timbrul nu are o valoare intrinsecă ci numai una convențională, atît inițial cît și ulterior.

Utilizarea timbrelor este interesantă și impresionant de variată.

Inițial servește pentru plata unui serviciu poștal, telegrafic, de coletărie, fiscal, adițional, impozit, etc.

Există timbre care au folosit și ca monedă pentru plata unor salarii.

Este obiect de colecționare, trezind pasiuni sau în extremis manii, deci timbrul poate însemna un nimic pentru unii oameni sau enorm de mult pentru un filatelist.

Și totuși nu orice timbru este interesant, nu orice timbru reprezintă o valoare și nu orice timbru merită atenție.

Valoarea de colecționare nu este totdeauna previzibilă, nu este totdeauna legată de vechime sau raritate, de aceea istoria unui timbru nu se poate scrie niciodată dinainte. Predestinarea „ilustrată” trebuie să aibe o confirmare în timp altfel este o iluzie deșartă.

Prin calitățile sale intrinseci timbrul este un document istoric și are înglobat în el un mesaj informațional.

Timbrul este un act de cultură și aceasta nu mai este de demonstrat.

Este de asemenea un obiect de studiu, ce a devenit o „vedetă” modernă, dar fiecare vede în timbru atît cît poate, direct proporțional cu cultura și cunoștințele filatelice — unii nu văd nimic, alții foarte multe.

Este un mijloc de educare și propagandă — existînd chiar țări în care filatelia este obiect de studiu în școli.

Obiect de investiție — și licitațiile o demonstrează din plin. De altfel acesta este unul din resorturile obscure ale „pasiunii” pe care cu fățarnică pudor o dezavuiază, în aparență numai, unii colecționari.

Poate fi obiect de destindere pentru firile sentimentale dar și de invidie, discordie (vezi disputele dintre „specialiști” — adevărate uragane într-o ... picătură de apă).

Este obiect de competiție sau muzeal (ceea ce satisface spiritele orgolioase).

Timbrul poate fi obiect de artă pentru toate gusturile, de la adevărate bijuterii la „plăcintele filatelice policrome în of...”

Unii au dorit să fie originali folosind timbrele ca tapet sau pentru a „crea tablouri”.

Mai poate fi obiect de înșelăciune, fraudă, furt, falsificare sau culmea chiar ... armă criminală.

Să nu uităm că timbrul a generat o industrie, instituții, și o rețea de distribuție — dînd o posibilitate de existență și meserii multor oameni (graficieni, desenatori, tehnicieni, experți, etc.)

Impresionantă carieră pentru această invenție a lui Rowland Hill și norocoasă atît pentru el cît și pentru mulți alții. Și totuși este nedrept pentru că există invenții mult mai mari și mai importante și atît ele cît și descoperitorii lor nu au avut parte de o recunoaștere măcar asemănătoare.

Am văzut o gamă extrem de largă, de la situații plauzibile și laudabile la absurdități, dar să nu uităm că de toate acestea nu este de vină fragmentul de hîrtie cu desen ci ... inventivitatea omenească.

Timbrul are un trecut ilustru (de la Sir Rowland Hill), un prezent și foarte probabil și un viitor (nu atît de trist cum îl văd pesimiștii ... cu francaturi mecanice, dar nici atît de roz cum îl văd optimiștii, ci va fi ... tot timbru)

Traian Ataman

Portret

RADU PLEȘOIANU

În epoca de pionierat a utilizării aviației în scopuri poștale, un român s-a dovedit cel mai încrezător în posibilitățile largi oferite de poșta aeriană, precum și de viitorul unei noi ramuri filatelice: aerofilatelia.

El se numea RADU PLEȘOIANU.

Puține date ne-au parvenit despre viața și activitatea inginerului Radu Pleșoianu, iar acestea — în exclusivitate — le cunoaștem prin intermediul primei și permanentei rubrici de aerofilatelie care a apărut vreodată într-o revistă filatelică românească (am numit „Tribuna Filatelică” tipărită la București începînd cu luna decembrie a anului 1931). Dar să redăm textual ce se scria într-o notă inaugurală a respectivei rubrici apărute în anul I, numărul 1 al revistei amintite.

„... ne facem o pioasă datorie, aducînd omagiul nostru, memoriei regretatului ing. Radu Pleșoianu, pasionat colecționar aerofilatelist, unul din promotorii aerofilateliei internaționale.

Fiind obligat — din cauza sănătății sale a sta mai mult în străinătate, el se stabilise la Nisa, de acolo activa ca un puternic propagandist pentru

mișcarea filatelică. El înființă în Franța, sub președinția sa „Asociația — Amicilor — Aerofilateliei (A.A.A.) precum și revista aerofilatelică franceză „L'aviette Postale”, ambele mai continuînd a ființa și astăzi.

Tribuna Filatelică închină aceste rînduri decedatului inginer Pleșoianu drept recunoștință din partea filateliei românești, al cărei fiu era”.

Nu putem decît să ne facem și noi o datorie în a resemnala pe acest pionier al aerofilateliei române.

S.D

PUBLICITATE

pentru filatelie

Începutul l-au marcat vinietele, aceste mici figurine alăturate mărcilor. Apariția lor se datorește primei emisiuni austriace din 1850. Valorile ei au fost imprimate în coli de 240 mărci, împărțite în patru segmente fiecare avînd 4 ștraifuri de 8 și patru de 7 mărci cu cîte o vinietă albă pe care s-a imprimat un X turtit (Andreaskreuz), de culoarea mărcii.

Acest aranjament a fost necesar pentru facilitarea evidenței contabile întrucît un florin (Gulden) austriac era divizat în 60 de Kreuzeri.

Vinietele au reapărut peste cîteva decenii în carnetele de mărci, primele carnete puse în vînzare de Luxemburg pînă în 1895.

În noiembrie 1910 au apărut în carnete și vinietele cu conținut publicitar.: Poșta germană le-a emis pentru uz metropolitan și pentru trei colonii: Africa Orientală, Africa de sud-vest și Camerun. Grupa de cîte cinci, sînt de tip „Germania”, pentru Reich, au iachtul imperial pentru colonii, iar vinietele poartă reclame comerciale.

Interesant este că printre acestea se găsesc și unele reclame ale unor comercianți filatelici: Paul Kohl din Chemnitz și W. Sellschopp din Hamburg.

În anul următor, în carnetele emise de Bavaria (mărci tip „90 de ani Luitpold”) pe lîngă vinietele celor doi negustori de mai sus, și-au făcut reclamă pe această cale și firmele Larisch, Philipp Kosack și imprimeria mărcilor bavareze, Oscar Consee.

Se pare că ideea publicității prin intermediul mărcilor s-a extins și în Australia, cum atestă o decupare dintr-un catalog de licitații. (Fig. 1)

După primul război mondial, tot poșta germană a inclus vinietele în carnetele cu scop publicitar, pentru a face reclamă „mărfii” sale. Pe viniete citim astfel: „Benutzt eine Woche Wohlfahrtsmarken!” (Folosiți o săptămînă mărci de binefacere!). A fost vorba de emisiunile „Nothilfe” din 1928 și 1929.

Ștafeta vinietelor publicitare filatelice a fost preluată de Belgia începînd cu 1935, făcîndu-se reclamă în carnetele „Publibel” albumelor filatelice „Ka-Ba”, „Saribo” și „Schaubeck”, catalogului Froede și marilor firme filatelice de pe Rue du Midi din Bruxelles: Williame, Serebrakian, Silombra, Gelli-Tani, etc. (Fig. 2)

După al doilea război mondial poșta din Berlinul Occidental a pus în circulație carnete ale căror viniete citim următorul text: „Die Briefmarke, ein Geschenk für unsere jungen Schulsparer“ (Marca poștală un cadou pentru tinerii noștri școlari care fac economii) și „Die Berliner Schuljugend quart durch Briefmarken“ (Tineretul școlar din Berlin economisește prin mărci poștale).

În 1956 în R.F.G. pe vinietele din carnete au reapărut și reclamele catalogului „Michel”, a albumelor „Lindner” și a firmei W. Sellschopp cu o longevitate remarcabilă.

Unele magazine engleze, au utilizat deasemenea această formă de publicitate. B. Alan Ltd. și Rushstamps oferă erori și varietăți în carnetele de mărci tip Machin (Elisabeta a 2-a) (Fig. 3).

Recent poșta S.U.A. a imprimat pe vinietele carnetelor următorul text: „Collect Stamps for the fun of it” (Colecționați mărci pentru distracția ce le oferă). (Fig. 4)

Reclama emisiunilor filatelice și a filateliei ca atare are un trecut și pe tărîmul flamelor publicitare. Astfel poșta austriacă a utilizat flame cu următorul text: „Kauft Wohltätigkeits Postmarken (Cumpărați mărci de binefacere)”. Data acestei flame e de 25 octombrie 1924 și seria respectivă a fost pusă în circulație la 6 septembrie.

Pe această cale a fost însemnat să se utilizeze astfel de mărci avînd supra-taxă (300 0/0) este deasemenea în scopul ajutorării orfanilor, văduvelor de război și combaterii foametei.

În ultimii ani, flamele din numeroase țări fac publicitate filateliei. În Marea Britanie „Collect British Stamps — Words Greatest Hobby” (Colecționați mărci britanice — cel mai mare hobby din lume), Guernsey „Collect Guernsey Stamps Now” (Colecționați mărci din Guernsey), Elveția „Sammelt Schweizer Briefmarken” (Colecționați mărci elvețiene) sau Kuwait „Collection of stamps promotes education and saving”. Multe alte exemple ar putea fi citate, în continuare.

În fine și un alt domeniu filatelic — cel al întregurilor poștale ne oferă un exemplu de publicitate. Poșta mexicană a înscris pe plicurile de poștă aeriană „Colecciona Timbres Postales de Mexico” (Colecționați mărci poștale mexicane).

Fig. 3

1969-1979 TEN SUCCESSFUL YEARS
COLLECT
GUERNSEY
STAMPS NOW
write to
PHILATELIC BUREAU
HEAD POST OFFICE
GUERNSEY
for details

Fig. 4

Fig. 5

Am oferit câteva exemple fără pretenția unei liste complete a publicității pentru filatelie. Oate aceste rînduri vor îndemna mai mulți filателиști să realizeze un exponat interesant, ieșit din comun, deși nu este chiar ușor. Spre exemplu un fragment dintr-o carte poștală cu marca de 5 Pfg. cuplată cu viniata „Paul Kohl”, din fosta colonie germană Africa de sud-vest Germană purtînd ștampila Luderitzbucht 155.11.1913. Această piesă (cu valoare de catalog Michel 870 M.) a fost adjudecată la o licitație ținută în Elveția (1981) pentru frumoasa sumă de 2800 franci elvețieni...

LÁSZLÓ EROS

PESTE FRONTURI ȘI FRONTIERE

Marile înclăștări ale războaielor întrerup legăturile prin corespondență dincolo de liniile fronturilor. Organizație internațională de asistență umanitară, Crucea roșie își desfășoară activitatea, în lumea largă, și în domeniul transmiterii corespondențelor prizonierilor de război, consimțind astfel ajungerea la destinație a mesajelor care duc veștile esențiale pentru familii.

Corespondențele astfel circulate constituie toate documente, interesante de istorie poștală, datorită ștampilelor atestînd trecerea prin comisiile de Cruce roșie pentru prizonieri de război, celor marcînd parcursul urmat cît și celor de cenzură. Tuturor acestor elemente, de esență poștală, li se adaugă — pe de o parte — mesajele însăși (de multe ori pătrunse, în redactarea

lor schematică, de ecouri personale, umane), pe de alta de situarea documentului în contextul mare istoric al perioadei respective.

Un exemplu — între multe altele — ni-l oferă o carte poștală expediată în timpul primului război mondial de un prizonier din fosta armată austro-ungară.

Redactată în limba italiană, cartea poștală (și numele expeditorului)

denotă că ostașul — de naționalitate italiană, dar supus austriac — căzuse prizonier în Rusia, în 1916. Originar din orașul Gorizia (Görz, pe atunci în interiorul fostei monarhii austriece, el a trimis vești familiei rămase în acel oraș, situat în apropiere de Triest (aflat azi în Italia).

Cartea poștală a fost îndrumată la Viena, pentru a fi dirijată — de acolo — destinatarilor din Gorizia. Decît că, între timp, localitatea fusese ocupată de trupele italiene, în urma uneia din ofensivele de pe Isonzo.

Ce au făcut organele poștale, de Cruce roșie și de cenzură austriece, din Viena? După aplicarea ștampilei triumphiare de verificare, neputînd transmite direct cartea poștală la Gorizia (aflată pe atunci în terito-

riul ocupat de italieni, deci dincolo de linia frontului), au dirijat-o — prin Elveția — în Italia, fără cu care monarhia se afla în stare de război. Ștampila „Über Schweiz-Italien” atestă această îndrumare.

La sosirea în Italia, pe cartea poștală au fost aplicate — alăturate — două ștampile: prima, a Comisiei pentru prizonierii de război a poștei italiene, purtînd și emblema Crucii roșii, iar cea de a doua, a Cenzurii militare a coresponden-

ței prizonierilor de război.

Ștampila poștală rusească, de loc și dată, la plecare, cea a Cenzurii militare din Moscova și o ștampilă complementară elvețiană completează gama obliterations. Acestea reflectă calea urmată de o misivă care, mulțumită acțiunii de asistență a Crucii roșii, a izbutit să ducă celor de acasă, peste fronturi și peste atîtea granițe, vestea mult așteptată că undeva, departe, cel plecat era încă în viață...

catrene

Unui filatelist

Ilie Mohor
E fenomenal:
Și-a prins în clasor
Și timbrul vocal.

Unui filatelist celibatar

De cîte ori vreau să mă-nzor
Mai am de pus timbre-n clasor.
Și pînă le-aranjez, meticulos,
Iubita ia pe altul mai frumos.

NICULAE TACHE

Din istoria filateliei românești

Desigur că societatea a cunoscut mari fluctuații în numărul membrilor săi, acest lucru fiind ușor de remarcat chiar din succinta informare a primelor cinci ședințe pe care le-am redat integral, așa cum au fost consemnate în revistă. Doar numărul și numele membrilor fondatori poate fi consemnat ca exact, în rest putându-se face doar unele „fotografii” ale situațiilor existente numai la o anumită dată.

Analizând această listă a membrilor societății observăm ritmul de creștere al numărului de membri care de la 19 (24 decembrie 1891) ajung la 42 (22 august 1892) și apoi la cei 45 din listă. Deci în 8 luni numărul crește cu mai mult de dublu. Observăm deasemenea că din lista lui Moroiu de 53 de „colecționari serioși” intră în societate doar 16, iar 37 nu aderă (cel puțin pînă la data cînd avem noi evidențe). Apar în schimb 28 de membri societari care nu erau în evidența lui Moroiu, ceea ce ne face să credem că numărul colecționarilor era de fapt cu mult mai mare. La această concluzie ne conduce și constatarea că dispunem din epoca Societății Filatelice Române de foarte multă corespondență filatelică a unor persoane care nu apar nici în lista lui Moroiu și nici printre societari. Situația este oarecum anormală dacă luăm în considerare că scopul și programul societății era tocmai îndrumarea filatelică, strîngerea legăturilor dintre filателиști, propagarea cercetării filatelice, înlesnirea schimburilor, prezentarea lunară a uneia dintre colecții etc.

Menționăm că am reținut mai sus titulatura de Societatea Filatelică Română ca fiind cea curent utilizată în epocă (literatură, acte curente, corespondență etc.) și am considerat denumirea de Societatea Română de Timbrologie (v. sigiliul societății din 1894) ca fiind o denumire de circumstanță.

Deși a ființat numai cinci ani, Societatea Filatelică Română a avut rezultate foarte bune contribuind din plin la afirmarea pe plan mondial a mișcării filatelice de la noi, la punerea bazelor unei filatelii științifice (studii filatelice, cataloage, liste de prețuri etc), a facilitat pătrunderea filateliei în straturi tot mai largi și a condus la încheierea acelei faze de pionierat și tatonare ce a durat circa 25 de ani (1865—1891) în mișcarea noastră filatelică. Prin ea și cu ea se trece la o nouă perioadă, a doua, ce va dura peste jumătate de secol, pînă la înființarea în 1958 a A.F.R., și care va face obiectul unor capitole viitoare.

Modelul acestei prime societăți a stat la baza tuturor asocierilor ulterioare, dintre care cele mai multe — deși efemere — au sperat cu toatele, așa cum vom vedea, să atingă rolul și prestația de care s-a bucurat în secolul trecut Societatea Filatelică Română.

continuare pag. 127

1. Datele în cauză conștău în primul rând în corespondența filatelică — altele cită a mai rămas — iar în al doilea rând din puținele a nunțuri filatelice din presa vremii. Datele directe lipsesc.
2. Pentru cunoașterea unuia dintre „modelele” privind practicarea empirică a filateliei este bine să se vadă articolul „Aminții filatelice” scris de marele nostru colecționar George Matheescu — Sibiu în anul 1924 pentru perioada 1875-1885. Un amply extras din acel articol vom reda în capitolul „Mari colecționari români din trecut”.
3. Un „model” al evoluției de la timbrologie la filatelie este redat și în articolul „Cum a evoluat filatelia și noile ei orientări” din Almanahul filatelic 1979 (fără indicarea autorului).
4. Astfel, în Anglia au trecut 29 de ani între 1840 (aparitia primei mărci adezive) și 1869 (înființarea societății filatelice din Londra), în Franța au trecut 26 de ani între 1848 (aparitia primelor mărci adezive franceze) și 1874 (înființarea societății franceze de timbrologie), iar în România au trecut 29 de ani între 1862 (aparitia primelor mărci adezive emise de Principatele Unite) și 1891 (înființarea societății filatelice române).
5. S. Albu „Evocări filatelice din Oltenia” (Filatelia 4 1966)
6. Dr. Ing. E. Costin „Acum un veac” (Filatelia 5 1975).
7. David Gijiriguien „Postal Card and Stamp Collecting in Romania, in 1876” (Romanian Philatelic Studies 3 1979).
8. Multe dintre datele privind perioada de pionierat a filateliei române mi-au fost comunicate de un corespondent din Londra care deține o bogată colecție de scrisori vechi cu conținut filatelic.
9. Prof. Ion Pătrașcu „contribuții cu privire la începuturile filateliei din Oltenia” (Filatelia 3 1967).
10. O mare colecție de scrisori vechi cu conținut filatelic aparține profesorului Ion Pătrașcu din Craiova.
11. Ilustratees Briefmarken Journal (11 1898) răspunde la „Posta redeție” lui Oskar Laszlo „în Turnu Magureli”, ceea ce denotă că acesta își vindea colecția din motive pecuniare, rămânând în continuare un pătăș filatelist.
12. Ing. Silviu Dragomir „Probleme filatelice de acum... 100 de ani” în almanahul filatelic 1983.
13. Această carte poștală, ca și altele amintite aici face parte din colecția proprie de corespondență cu conținut filatelic.
14. Anunțurile frecvente (și fervente) ale librărilor Frații Sarage, Ioniță Pleșea sau M. Alcey au fost destul de des folosite ca motiv pentru mici articole de așa zisă istorie poștală. Comentariile sărace și „hitre”, s-au referit însă doar la ineditul lor, la limbajul de epocă (desigur depășit) și la categoria prețurilor oferite, subliniindu-se că între timp au mai trecut peste o sută de ani. Merită însă subliniat mult mai mult caracterul lor mobilizator pentru activitatea filatelică și cistigarea de noi adepți, ca și importanța indemnurilor (cărora trebuie să le rămânem întotdeauna recunoscători) de a nu dezlipi mărcile de pe ziare sau de pe scrisori.
15. S. Albu „Evocări filatelice din Oltenia” (Filatelia 4 1966)
16. L. Daneff-Bruxelles „Propunere de schimb. În schimb de 10.000 timbre de România bine amestecate ofer 100.000 de Belgia, Holanda etc. bine amestecate. În schimb de 10.000 de Grecia bine amestecate ofer 100.000 de Belgia, Holanda etc. În schimb de 15.000 timbre de Turcia bine amestecate ofer 100.000 de Belgia, Holanda etc., bine amestecate. În schimb de 5.000 de Serbia ofer 60.000 de Belgia, Holanda etc. În schimb de 5.000 Bulgaria bine amestecate dau 60.000

Belgia, Holanda etc. Pentru 100 cărți poștale întregi din aceste țări ofer 200 cărți în Belgia, Holanda etc. Franco contra franco contra franco. A. Weisz, Buda-Pest, Hongrie. Desire a faire des échanges, avec negociants et collectionneurs, desire de 100 a 200.000 de Roumanie, et 10.000 taxes, 50.000 cartes. Pour timbres de 27, 54, 108 para offre des prix avantageux. Accepte des offres pour taxes de Bulgarie. Possede un grand assortiment des timbres de Autriche, Hongrie, Bosnie, Serbie, Sud-Bulgarie, et est dispose a les vendre ou a les donner en echange contre timbres Roumains.

17. Acest mănunchi de idei (că „timbrofilia” începe cu persoana sa, că se practica mai mult de „junii studenți” și că abia în urmă e fost abordată de „oameni serioși”) aparține în mod clar lui C. Moroiu, care o reia după 10 ani în editorialul revistei sale „Timbrofilul”, din 1890.

18. Se pot consulta revistele Filatelia 15 Sep 1947 și 3 1967.

19. Societatea Filatelică Română este denumirea general valabilă în documentele vremii cu excepția sigiliului societății din anul 1894, care spre deosebire de primul sigiliu din 1892, prezintă denumirea de Societatea Română de Timbrologie.

Societatea națională de Cruce Roșie în ajutorul prizonierilor de război (1916 — 1918)

Societatea națională de Crucea Roșie în ajutorul prizonierilor de război internați în lagăre (1916 — 1918)

În „Almanahul filatelic 1985” am prezentat o situație a localităților unde, în primul război mondial, se aflau lagăre de prizonieri de război români, după datele furnizate de „Buletinul Societății Naționale de Crucea Roșie a României”, nr. 3 (Iasi, 1 oct., 1917).

Prin consultarea la Arhivele Statului București a dosarelor secțiunii Crucii Roșii Române din Paris am găsit date noi privind lagărele unde au fost internați prizonieri de război români. Toate datele referitoare la prizonierii de război cuprinse în acest articol provin din consultarea acestei surse bibliografice.

În decursul războiului asistăm la mutări de prizonieri, la înființarea și desființarea de lagăre, ceea ce complică inventarierea acestora. Totodată, în diversele faze ale războiului, au existat și lagăre cu un număr mic de prizonieri români, 1—10 prizonieri. Corespondența de la și înspre aceste lagăre nu poate fi deci decât foarte rară. Deși prin consultarea dosarelor secțiunii Crucii Roșii Române din Paris avem date și despre prizonierii internați în Bulgaria și Austro-Ungaria, totuși datele despre cei internați în Germania prelevează asupra celor dinții.

Situația prizonierilor de război români din Germania, pe lagăre, în funcție de numărul acestora, se prezintă astfel:

Lagăre cu 1 — 10 prizonieri

Bergerdamm; Brandenburg; Frankfort pe Oder; Friedrichsfeld; Germersheim; Haarlurg; Hamburg; Hann; Loetzen; Ludwigsburg-Eglosheim; Lyck; Merseburg; Metz; Nürnberg; Sprottau; Stuttgart; Wittenberg.

Lagăre cu 10 — 100 prizonieri

Altdamm; Altengrabow; Calle Schoss; Cottbus; Custrin (Fort Gorgast, Fort Zondorf); Doeberitz; Dulmen; Dyrotz; Gardelegen; Göttingen; Grafenwohr; Havelberg; Heilbronn; Ingolstadt; Minden; Munster; Quedlinburg; Rastatt; Saarbrücken; Sagan; Skalmierschutz; Stendal; Weingarten.

Lagăre cu peste 100 de prizonieri

Arys; Beeskow; Bollweiler; Bressen; Cassel; Crossen; Czersk; Helmstedt; Preussisch Holland; Holzminden; Langensalza; Lechfeld; Limburg; Müncheberg; Soldau; Stralsund Dänholm.

Lagăre cu peste 500 de prizonieri

Arefeld; Dantzig Troyl; Heilsberg; Mannheim; Oberhofen; Stargard; Zwickau.

Lagăre cu peste 1000 de prizonieri

Bayreuth; Gustrow; Lamsdorf; Neuhammer; Ulm.

În aceeași sursă bibliografică se fac referiri la lagărele din teritoriul român ocupat, din următoarele localități: București, Alexandria, Slatina și Tîrgoviște.

În București se cunosc lagărele: Cotroceni, Colentina, Tonola, Mașina de Pîine, precum și cele de la fabricile Drăchicescu (Șos. Ștefan cel Mare), Saint Erevs și Zaidman.

Prizonierii erau destul de des transferați, de exemplu cei din lagărul Ohrdruf au fost evacuați în lagărul Langensalz, iar cei de la Stralsund la Schwarmstadter.

Din Austro-Ungaria avem date despre prizonierii români internați în lagărele: Katzenau, Plan (Boemia), Ostffyasszonyfa, Szászváros, Sopronnyek, Hajsnaier și Timișoara.

Din Bulgaria avem date despre prizonierii internați în lagărele: Sliven, Stara Zagora, Haskovo, Kirdjali.

Problema prizonierilor de război români internați în timpul primului război mondial în diferite lagăre din țările Puterilor Centrale, departe de a fi rezolvată, rămîne în continuare deschisă filateliștilor cercetători specializați în probleme de istorie poștală militară și de trimiteri poștale prin Crucea Roșie.

EMANOIL SĂVOIU

SENSUL FILATELIC

Cititorii filателиști, îndeosebi tematicienii, interesați de relațiile literaturii cu filatelia ca temă de ficțiune, au putut urmări interesanta serie de însemnări publicate de Dr. Dan Dumitrașcu, în pagina filatelică a revistei **Transilvania** (12/1985, 1/1986, 3/1986), singura de altfel de acest gen din întreaga publicistică literară română. Problema poate fi însă urmărită și pe alt plan, de reflexie eseistico-teoretică, pe marginea fenomenului filatelic în ansamblul său. Scoatem din lecturile noastre câteva mici „fișe” pe care nu le credem lipsite de o anume semnificație.

N-are sens să ascundem că pentru mulți literați și oameni de cultură, filatelia trece drept o manie, mai mult sau mai puțin inocentă, tratată nu odată cu ironie și condescendență. Dar chiar în această ipoteză, negativă reversul medaliei, „estetico-filologic” (acesta din urmă ilustrat prin minuțiozitatea cercetărilor filatelice), nu poate fi negat. Întîlnim o astfel de evaluare, involuntar ambiguă, la criticul marxist Franz Mehring (**Die Lessing-Legende**, 1893), unde cercetarea literară pozitivistă este asimilată în mod direct filateliei și „mentalității de colecționar”.

„Dacă vrem să situăm literatura în contextul epocii, fără să cunoaștem istoria economică și politică, alunecăm, în cazul cel mai bun, estetic și filologic vorbind, într-o mentalitate de colecționar de mărci poștale”.

Criticul care acumulează doar fapte neinterpretate și neintegrate în serii și contexte, este un simplu „colecționar” (de mărci). Dar chiar și în această ipoteză, activitatea sa are o latură „estetică”, „filologică”, de netăgăduit. Deci pozitivă.

Există și un alt mod de a justifica și valoriza filatelia: a-i găsi o motivare superioară, o rațiune specifică în economia spiritului. Jean-Paul Sartre, ilustru scriitor și filozof francez (cine s-ar

aștepta?) face câteva precise și acute reflexii tocmai pe această temă (*Situations*, II, *Qu'est-ce que la littérature*, 1948). Filatelia, ca și numismatica, exprimă toată „nostalgia lumii de dincolo (de l'au-delà), întreaga nostalgie baudelairiană”. Deci, ea satisface — măcar în parte — o anumite nevoie de visare și evaziune, de uitare și refugiu în imaginar. Dar nu numai atât: „Ce poate fi mai gratuit decât o colecție de mărci?” Într-adevăr. Problema este esențială și ea dă una din „explicațiile” cele mai profunde ale filateliei. Dacă este adevărat, cum s-a și spus de altfel, că „superfluiditatea este un lucru foarte necesar” (Voltaire) tocmai prin „inutilitatea” sa (eliberare de obsesii, griji, necesități practice imediate), filatelia corespunde integral definiției. Bine înțeles, la cei ce o practică la acest nivel, necomercial, nespeculativ.

Să reținem și o „fișă” românească tipică pentru literații cu „obsesii” și „reverii” tematice. Găsim în *Fragments d'un journal*, II, 1970-1978 (1981) de Mircea Eliade (care a fost, efectiv, filatelist), următoarea însemnare (29 august 1970):

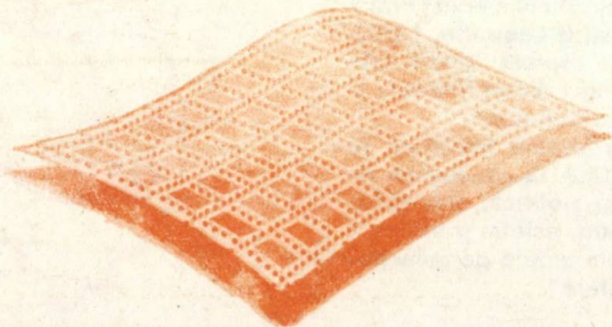
„Am visat astă noapte că mă aflu într-un birou de poștă. În fața mea, la un ghișeu, o doamnă dorea să cumpere o serie nouă de timbre românești recent apărută. Dar ea ținea să verifice

dacă seria este completă și întreabă dacă i s-a dat într-adevăr timbrul cu efigia lui *Maitrey* (eroina romanului cu același titlu, n.n). „Sigur, i s-a răspuns, este al treilea din serie”. Înțeleg că această nouă emisiune are ca temă personaje de romane celebre”.

Obsesie refulată, cenzurată, în limbaj psihanalitic, între altele, a unei observații critice referitoare la faptul că pînă în prezent, nu există încă nici o serie de personaje din romane românești „celebre”? O ipoteză, desigur. Dar legitimă. În orice caz posibilă.

Despre valoarea decorativă a timbrilor s-a scris nu o dată. Calitatea grafică și coloristică, enorma varietate de imagini și subiecte, formează un element esențial al varietății și valorii estetice a filateliei. Dar, iată, întâlnim și o relație de ordin-în termeni tehnici vorbind — strict semiotic, între filatelie și o idee critică prin excelență: ambele coperte ale unui întreg număr al revistei americane *Diacritics. A Review of contemporary criticism* (Fall 1981), consacrat „comunicației” critice, este ilustrat de efigii-clisee de mărci, de o excelentă calitate a reproducerii. Comunicare=marcă poștală, raportul este evident și sugestia ideii — consolidată plastic — mult întărită.

ADRIAN MARINO

Cărți poștale românești și necunoscute

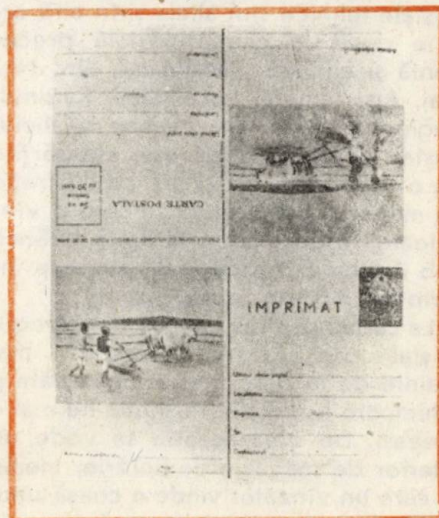
Trecînd în revistă cu atenție patrimoniul poștal românesc, ne dăm tot mai mult seama că cercetările, studiile în acest domeniu nu numai că nu sînt epuizate dar sînt deosebit de necesare istoriei poștale și filateliei în general. Afirmăția de mai sus se referă nu numai la perioada clasică și postclasică ci și la cea modernă și chiar contemporană. În mod deosebit e necesar să cercetăm întregurile poștale din anii 1950 despre care nu numai că nu există un catalog, dar nici măcar o privire în ansamblu asupra emisiunilor.

„O descoperire” recentă se referă la întregurile poștale, „Imprimat” care sînt cărți poștale duble — cu răspuns — avînd următoarele caracteristici:

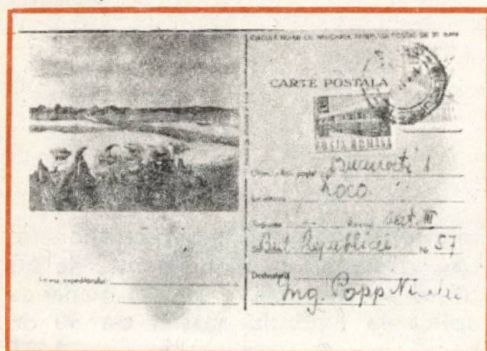
1) Întregul poștal dublu (fig. 1) cu marca fixă tip stema RPR are inscripționare „R.P. Română” și în partea de jos „Poșta 10 bani”. Marca fixă are dimensiunea 17/24 mm. Această parte a întregului poștal are următoarele inscripționări „IMPRIMAT” cu majuscule apoi „Ultimul oficiu poștal, Localitatea, Regiunea, Raionul, str., Nr., Destinatarul”.

Cartea poștală cuplată fîte-bêche are următoarele caracteristici. În loc de marcă fixă este imprimat un pătrat în

interiorul căruia există o inscripționare: „Se va timbra cu 30 de bani”, de sus în jos se află textul „Circulă numai cu aplicarea timbrului poștal de 30 de bani” cu majuscule „CARTE POȘTALĂ” și indicații tehnice la fel ca la cartea poștală „Imprimat” cu care este cuplat. În schimb linia de pe verticală e întreruptă cu următoarea inscripționare cu majuscule „Prețul de vînzare”. În partea stîngă, imaginea și textul sînt identice cu întregul poștal cu care este cuplat.

2) Din acest tip de cărți poștale „IMPRIMAT” au existat mai multe modele. O „carte poștală” circulantă avînd aceleași caracteristici cu cea descrisă mai sus are cu totul altă imagine. Deși după mărcile folosite este clar că semiilustrata a circulat în anul 1973. Ea provine dintr-o perioadă mult mai timpurie din anii 1950. Desenul reprezintă 6 țărânci lucrînd în orezărie (fig. 2). Desenele acestor întreguri poștale sînt de culoare brună în diferite tonalități.

3) O altă carte poștală dublă cu marcă fixă tip stema R.P.R. de 10 bani, menționată mai sus, are cu totul alte caracteristici. Cuvîntul „IMPRIMAT” cu majuscule deși are același corp de literă ca precedentă, literele însă sînt mai strînse între ele (fig. 3). Indicațiile poștale tehnice sînt altele și în altă ordine decît la cartea poștală precedentă și anume: „Destinatar, Str., Nr., Etaj, Apartament, Localitatea, Raionul, Regiunea”, iar în chenar „Oficiul Poștal”. Partea stîngă este despărțită de o linie verticală și are ca ilustrație un magazin de țesături, în care o vînzătoare vinde mărfuri la două țărânci. Sub ilustrație în partea de jos este inscripția „Adresa Expeditorului”.

La cartea poștală cuplată de întregul poștal „IMPRIMAT” descris mai înainte de la bun început observăm o schimbare esențială. Ilustrația nu mai e aceeași. De data aceasta se vede un interior de magazin de fierărie, menaj în care un vînzător vinde o coasă unui

țărân și o oală unei țărânci ce dă în schimb produse agricole. Sub desen jos inscripționarea „Adresa Expeditorului”. Cartea poștală dublată are următoarele caracteristici tehnice. Locul pentru francare e un dreptunghi alungit, avînd în centru o mențiune „Se va timbra cu 30 de bani”. Însemnările tehnice poștale, de sus în jos, sînt „Circulă numai cu aplicarea timbrului poștal de 30 de bani”. Cuvîntul „CARTE POȘTALĂ” are un caracter de litere cu mult mai mare ca la fig. 1. Restul indicațiilor sînt identice cu cele de la cartea poștală cu care este cuplată cu o singură excepție, linia verticală care desparte indicațiile tehnice ale poștei este întreruptă la mijloc de o inscripționare cu majusculele „PREȚUL DE VÎNZARE 35 BANI”. Cartea poștală dublă are culoarea verde albăstrui de diferite tonalități.

Ce concluzii se pot trage pe marginea acestor cărți poștale duble necunoscute pînă în prezent în circuitul filatelic? Rostul utilității ultimei piese filatelice este clară. Cele două imagini sugerează ideea utilității și necesității schimbului de mărfuri între oraș și sat. Pe spatele cărții poștale „IMPRIMAT”

la exemplarul pe care-l dețin, există un text tipărit care începe cu „Uniunea Raională a Cooperativei de Consum” sub care se găsește o linie pentru

scrierea numelui raionului.

Iată încă o dovadă că mai există multe materiale filatelice românești ce trebuie căutate, cercetate.

IOSIF MICU

Ancorări filatelice

DELACROIX

În Almanahul filatelic pe anul 1986 ne-am ocupat la această rubrică („Ancorări filatelice”) de Frédéric Chopin. Acum ne-am propus să spunem câteva cuvinte despre Delacroix (1798—1863), pictor, contemporan cu Chopin, după al cărui tablou s-a realizat de către S. Zainea — macheta grafică a mărcii cu chipul compozitorului și pianistului polonez.

Numele complet al pictorului este Ferdinand Victor Eugène Delacroix, care a fost contemporan nu numai cu Chopin, dar și cu mulți alți oameni celebri, despre care vorbește în Jurnalul său. Printre aceștia, în afară de Chopin, se află: Napoleon, Ney, Napoleon al III-lea, Beethoven, Gounod, Rossini, Schubert, Musset, Manet, Chateaubriand, Lamartine, Merimée, Dumas, George Sand, Baudelaire, Byron, Corot și mulți alții. Jurnalul său nu este numai un document al vremii, ci și o sursă foarte valoroasă de păreri și de idei originale ce ne pot ajuta a-l înțelege așa cum trebuie atît pe Delacroix însuși, cît și epoca în care a trăit. Astfel întîlnim în Jurnal, idei valoroase despre pictură, muzică și în general despre artă.

Trebuie spus că Jurnalul lăsat posterității de Delacroix își are și el povestea lui. În viața sa intimă a fost mai mult un solitar. Nu s-a căsătorit niciodată. Singura ființă mai apropiată a fost menajera sa — pe nume Jenny, care i-a fost credincioasă. Despre Delacroix se știa că scrie un jurnal, dar atunci cînd a murit, Jenny, prudentă, a ascuns cele scrise de pictor, susținînd față de cunoscuți și de prieteni că Delacroix, cînd a simțit că i se apropie sfîrșitul l-ar fi distrus filă cu filă. A trecut un timp și cînd și Jenny a simțit că nu mai are mult de trăit s-a gîndit că este bine să încredințeze Jurnalul unui prieten al pictorului — pictor și el, care însă moare subit. Jurnalul ajunge în mîinile unui nepot al acestuia. Jenny încearcă să-l preia. Pînă la urmă toată povestea cu Jurnalul ajunge în fața justiției, cu ajutorul căreia Jurnalul ajunge din nou în mîinile lui Jenny. După ce-l obține, ea îl împarte în două părți: o parte revine unei rude a lui Delacroix, alta unui elev al maestrului. În final,

o parte a Jurnalului ajunge la Biblioteca de artă a Sorbonei, iar alta se pierde.

Acum, lăsînd la o parte povestea cu Jurnalul, care — cum s-a văzut — îşi are şi ea semnificaţia ei, arătînd cît de mare era interesul pentru puternica personalitate a lui Delacroix, (despre care un prieten al său a spus, că „a parcurs întreaga claviatură a pasiunilor umane şi al cărui penel măreţ, cumplit sau suav trecea de la sfinţi la războinici, de la războinici la îndrăgostiţi, de la îndrăgostiţi la tigri, de la tigri la flori”), să vedem ce conexiuni filatelice pot fi făcute cu opera sa.

Mai întîi, cea cu Chopin, după a cărui pictură s-a realizat macheta simbolic grafică a mărcii cu Chopin, despre care s-a vorbit; apoi chipul de pe tabloul lui Delacroix „Libertatea călăuzind poporul” a înlocuit pe mărcile uzuale franceze pe cel al Sabine, marcă folosită multă vreme de Poşta franceză.

Iată deci, ce gînduri ne pot însoţi atunci cînd privim o marcă poştală dintr-o emisiune mai veche (1963), ce-l înfăţişează pe Delacroix, machetă realizată după „Autoportret cu vestă verde” (în jurul anului 1838), operă aflată la Muzeul Louvru din Paris.

Trebuie spus că, filatelic, Delacroix este prezent şi în emisiunile noastre în seria „Nuduri” din 1971, sub genericul „Odaliscă” (val. m;rcii 60 bani).

EUGEN PANIGHIANT

„La 14 mai 1981 ora 20 şi 17 minute ora Bucureştiului (21 şi 17 minute ora Moscovei) în Uniunea Sovietică a fost lansată nava cosmică „SOLUZ-40” cu echipaj comun: comandantul navei Leonid Popov Erou al Uniunii Sovietice şi Dumitru Prunariu, cosmonaut cercetător, cetăţean al Republicii Socialiste România.”

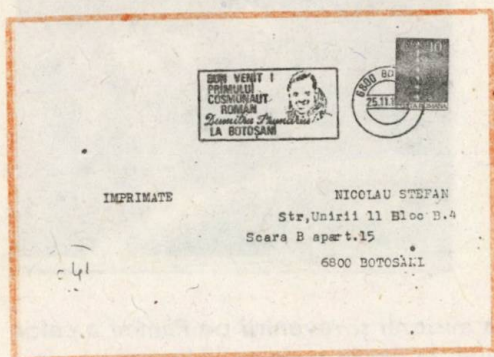
UN ROMÂN ÎN COSMOS

Unuia dintre contemporanii noştri, urmaş al cutezătorilor români spre înalturi, i-a fost dat să împlinească visul de milenii, pornind din inima falnicilor Carpaţi să feasă într-un păienjeniş orbital de la înălţimi cosmice, cu sincerul gînd de pace şi prietenie al poporului român.

Sînt cinci ani de cînd la 14 mai 1981 de pe cosmodromul Baikonur a fost lansată nava cosmică „SOLUZ-40” cu echipajul format din cosmonautul sovietic Leonid Popov — comandant — şi comunistul Dumitru Prunariu, pilot-inginer de aviaţie în armata Republicii Socialiste România, locotenent-major la data zborului.

A doua zi după lansare, nava s-a cuplat cu complexul orbital „Saliut 6 — Soiuz T-4” (cu cosmonauții Vladimir Kovalionok și Viktor Savinih) continuându-și zborul la peste 350 Km. înălțime cu o viteză de aproximativ 28.000 Km/h, până la 22 mai când — după cea de a 123-a rotație — s-a decuplat și a revenit pe Terra.

În timpul misiunii spațiale, cosmonautul român a avut de realizat un vast program de cercetări și experimentări fizico-tehnice biomedicale și tehnologice (Capilar, Bidoza, Minidoza, Miocard, Imunitatea, Pneumatic, Reo, Astro, Nanobalanța, Guler, Informația, Ancheta, etc) realizate cu succes și competență, aducându-și contribuția în obținerea unor rezultate de pionierat la frontierele cunoașterii umane.

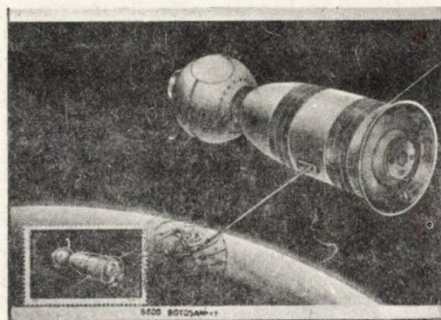
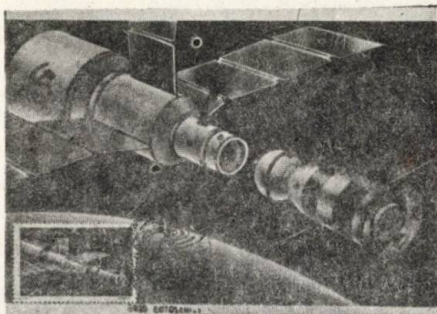
Și totuși, în această misiune pur științifică, a fost loc și pentru... filatelie. La conferința de presă televizată din 17 mai 1981 cosmonautul român a prezentat printre alte obiecte de valoare luate în cabina spațială și unele piese filatelice: cărți poștale, plicuri speciale, mărci poștale și un plic de format mic franțat cu trei mărci românești semnificative, Traian Vuia, Aurel Vlaicu și Henri Coandă. Nava cosmică Soiuz-40 a constituit și mijlocul de transport poștal cosmic între oficiul poștal terestru Baikonur și oficiul poștal Cosmic aflat pe orbită în cadrul complexului „Saliut-6”, transportând presă și corespondență personală și oficială în ambele sensuri.

Cu ocazia acestui zbor, poșta română a pus în circulație la 14 mai 1981 cele două valori (55 bani și 3,40 lei) ale seriei „Zborul comun româno-sovietic” și o colită, la 30.06.1981, completate cu două plicuri „Prima zi a emisiunii”, fiecare cu ștampilă specială diferită. Poșta sovietică pune în circulație o serie asemănătoare la 15.05.81 formată din 2 valori (6k și 15k) completată apoi la 23.05.81 cu o nouă valoare de 32k și trei plicuri prima zi a emisiunii (pentru fiecare valoare câte unul). Deasemeni au fost folosite ștampile speciale la Baikonur, (în limba română „COSMODROMUL BAIKONUR — MAI — 1981) la bordul stației cosmice „Saliut-6” și de poșta cosmică — Baikonur. În Mongolia, în cadrul emisiunii „Interkosmos II”, au fost dedicate acestui zbor 2 valori a 50m, în Vietnam, o valoare, iar în R.D. Germană, un plic special și o carte poștală.

La noi în țară evenimentul a fost marcat de Direcțiile județene de Poștă la propunerea filialelor județene AFR prin ștampile speciale figurative sau tip „flamă” printre care:

a) Cu ocazia începerii zborului la 14 mai 1981 la București (unica ștampilă cu această dată) pe un plic special: ștampila figurativă „Dumitru. Prunariu în zbor spre cosmos”

b) În timpul zborului și îndeplinirii misiunii pe orbită începînd cu 15 mai 1981 la Brașov ștampila tip flămă „Zborul primului cosmonaut român Dumitru Prunariu) fiu al Brașovului” cu un plic special; la București ștampilele „Cosmonautul cercetător românul Dumitru Prunariu în spațiul cosmic” cu un plic special, și ștampila figurativă „Cosmonautul cercetător românul Dumitru Prunariu în cosmos” cu două plicuri speciale; la Oradea, ștampila tip flămă „Primul astronaut român în cosmos”; la Ploiești, ștampila tip flămă „Primul român în cosmos”; la Zalău, ștampila tip flămă „Sălajul salută primul cosmonaut român” și la Satu-Mare ștampila flămă „Primul cosmonaut român în cosmos”.

c) Cu ocazia încheierii cu succes a misiunii și revenirii pe Pămînt a celor doi cosmonauți, la 22 mai 1981 au circulat: la Bacău o ștampilă figurativă „Primul zbor comun româno-sovietic — 22 mai 1981”; la București ștampila tip flămă a cercului filatelic CCA „Lt. maj. Dumitru Prunariu, primul cosmonaut român, bun sosit pe Terra — 14 mai 1981 — 22 mai 1981” și alta cu textul „Reîntoarcerea pe Pămînt a echipei româno-sovietic Soiuz-40” cu plic special și o a treia ștampilă „Bun sosit pe Pămînt Dumitru Prunariu, primul cosmonaut român”; la Ploiești ștampila tip flămă „Bun venit pe Pămînt Dumitru Prunariu, primul cosmonaut român” și la Satu-Mare „Încheierea cu succes a misiunii și a programului cosmic CCCP-R.S. România”.

d) Revenit în țară, primul cosmonaut român a fost invitat în aproape toate județele, cu care ocazie, au fost puse în circulație alte ștampile speciale printre care: la Baia Mare ștampila tip flămă „Bun venit în Maramureș primului cosmonaut român, Dumitru S. Prunariu” la 30.10.1981, și „Vizita în Maramureș a primului cosmonaut român Dumitru S. Prunariu” la 31.10.1981; la Botoșani ștampila tip flămă „Bun venit în școala de aviație, primului cosmonaut român căpitan inginer Dumitru Prunariu” cu care s-au realizat și cărți maxime cu suportul editat de OSETCM cu marcă fixă la 19.11.1981; la Botoșani ștampila tip flămă „Bun venit!” primului cosmonaut român Dumitru Prunariu, la Botoșani” cu plic special. Tot la Botoșani s-au realizat și cărți maxime cu suport OSETCM și ACIN fără marcă fixă. La 25.11.1981 la Constanța ștampila tip flămă „Bun venit pe litoralul românesc primului cosmonaut cercetător român, Dumitru Prunariu și pilotului cosmonaut sovietic, Leonid Popov” — și două plicuri speciale; la Pucioasa ștampila tip flămă „Bun venit primului cosmonaut român. Concursul național de aeromodele H. Coandă — 04-06 iunie 1982” și un plic special; Satu Mare, ștampila tip flămă „Cosmonautul Dumitru Prunariu pe meleaguri Sătmărene” la 23.01.1982; la Sibiu „Salutăm participarea primului cosmonaut român Dumitru Prunariu, la expoziția filatelică din Mediaș”, în septembrie 1981

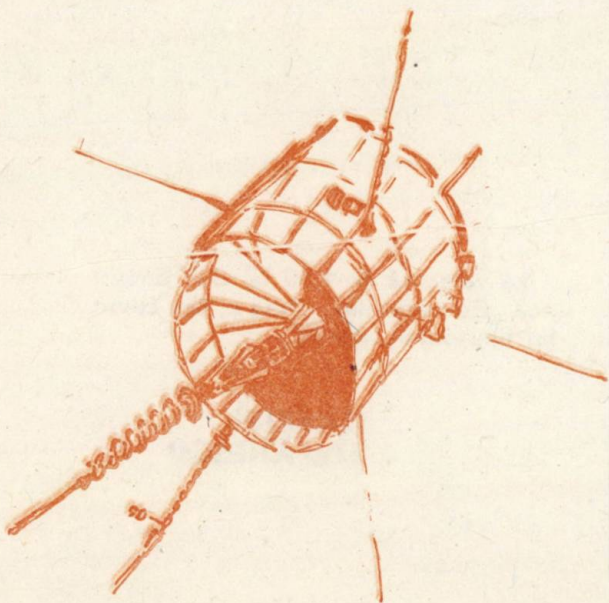
e) Organizarea unor expoziții tematice în țară cu participarea primului cosmonaut român a ocazionat: punerea în circulație la Deveselu a unei ștampile figurative „Expoziția filatelică AVIA'81, Primul cosmonaut român” la 21.06.1981 cu care s-au realizat un plic special și o carte maximă; la Mediaș, cu ocazia expoziției „COSMOFILA”, '81 ștampilele „Omagiu primului cosmonaut român Cpt. Dumitru Prunariu cu un plic special și o carte maximă și „Salut primului cosmonaut român” la 27.09.1981

f) Au mai fost realizate ștampile speciale cu ocazia aniversării unui an de la zborul comun; astfel, la București o ștampilă figurativă „Un an de la zborul primului cosmonaut român cpt. ing. Dumitru Prunariu” (cu care s-au realizat cărți maxime) și a Otopeni „Primul cosmonaut român 1981-1982” cu plic special și carte maximă, ambele ștampile fiind date 22.05.1982; la Mediaș două ștampile „Un an de la lansarea primului cosmonaut român” și „Un an de la lansarea primului român în cosmos” ambele la 14.05.1982 cu câte un plic special; la Botoșani, cu ocazia primei expoziții de astrofilatelie din 12.04.1985 cu ștampila figurativă a expoziției în setul de maxime puse în circulație, una reprezentând nava „SOIUZ-40” iar cea de a doua complexul orbital împreună cu „Soiuz-40”, francate cu mărcile emisiunii „Zborul comun româno-sovietic”.

Materialul filatelic existent în țară, asigură posibilitatea unui filatelist din grupa tineret să poată realiza un exponat filatelic cu această temă de mare actualitate, atractivă și, cu mai multe insistențe, realizabilă.

DUMITRU DEDIU

ȘTEFAN NICOLAU

Erori și varietăți

Ziua pompierilor

La această marcă sînt două erori:
— în cuvîntul „pompierilor” litera M
apare tăiată de o linie orizontală
— în cuvîntul „septembrie” literele I și
E sînt despărțite prin punct.

La valoarea de 1,50 lei din emisiunea „Columbofila”, litera o, din cuvîntul timișorean, spartă.

**GABRIEL
ȘTEFĂNESCU**

DIN ISTORIA FILATELIEI ROMÂNEȘTI

EXPONATE, EXPOZIȚII, EXPOZANȚI

Obiectul pasiunii filatelice prezintă două principale moduri de materializare: colecția și exponatul. Dacă în ceea ce privește colecția lucrurile nu s-au schimbat prea mult de la însăși apariția filateliei încoace (în afara promovării unei recuzite din ce în ce mai funcționale și mai bine pusă la punct), în privința exponatelor lucrurile stau cu totul altfel. Avînd o funcție cu totul aleatorie (întrucît poate exista sau nu, legat de opțiunea personală), dacă totuși filatelitul s-a hotărît să-l întocmească, el va fi fără doar și poate nevoit să se conformeze unor prescripții precise și riguroase, la nivelul zilei în care a optat pentru acest mod de exprimare a pasiunii sale. Din momentul respectiv, colecționarul devine expozant și va supune judecății juriului, dar și a publicului, colecția sa devenită la rîndu-i expонат.

Ca urmare, expozițiile constituie cea mai practică exemplificare a activității filatelice, precum și o bună metodă de reclamă și propagandă pentru a demonstra atît latura artistică, cît și cea de studiu a mărcilor poștale.

De aceea o istorie a filateliei românești va trebui să țină seama de expozițiile susținute în țară de-a lungul timpului, dînd astfel posibilitatea de a se putea aprecia mai bine mișcarea filatelică de la noi, cît și de a marca evoluția în timp a laturii „publice” a filateliei române.

2.1. Expoziția (particulară) BUCUREȘTI — 1891.

Cea mai veche asociație filatelică de la noi, Societatea Filatelică Română (v. cap. 1) a fost înființată în anul 1891 și a debutat cu o expoziție dublată de un simpozion. Ambele manifestări au avut loc la data de 24 decembrie din acel an, ele situînd România printre primele țări cu astfel de manifestații în domeniul filateliei. Acțiunea a avut un caracter restrîns fiind găzduită în casa din strada Clemenței cu numărul 11 ce aparținea lui Dimitrie C. Butculescu președintele societății.

Expoziția, ca și simpozionul, se adresau în principal numai celor 19 membri fondatori ai societății, fapt ce ne obligă să subliniem caracterul „particular” al primei noastre expoziții filatelice. Inșă atît data (24 decembrie), cît și locul (casele deputatului și activistului pe țărîm cooperativist — Dimitrie C. Butculescu) ne îndreptătesc să credem că evenimentul nu a fost de-

loc obscur și strict particular, ba dimpotrivă, la el participînd nu numai membrii societății, ci și familiile lor împreună — probabil — cu o serie de invitați obișnuiți la astfel de întruniri.

Din succinta dare de seamă pe care C. Moroiu o face în revista „Timbrofilul”, rezultă că expoziția a găzduit selecțiuni din două colecții:

— Colecția colonelului J. Thorand, constînd în întreguri poștale emise de S.U.A. („noile cărți de State Unite”);

— Colecția A.S. Klenck, constînd din diverse selecțiuni („bancnote vechi austriece din 1806”).

Înțelegem deasemeni din darea de seamă că prima parte a seriei fiind dedicată expoziției a fost prezidată de colonelul Thorand, președintele societății, gazda, fiind ocupată probabil cu protocolul invitaților (numeroși desigur). În partea a doua a seriei, dedicată simpozionului, căpitanul Moroiu a ținut o conferință consacrată primelor mărci hamburgheze („Conferință asupra mărcilor de Hamburg I-ii și II-a emisiune”).

Subliniem încă odată nivelul ridicat al acestei prime manifestări filatelice din țara noastră, precum și data: **24 decembrie 1891 (!)**.

2.2. Expoziția BUCUREȘTI (Cișmigiu) — 1894.

Societatea Filatelică Română, sau Societatea Română de Timbrologie cum i s-a mai spus uneori, a considerat pe întreg parcursul existenței sale că expozițiile filatelice constituie punctul culminant al activității filatelice. Și de fapt acești precursori ai noștri nu greșesc deloc, avînd o justă viziune asupra posibilităților de valorificare a activității filatelice. Dovadă stă faptul că și-au inaugurat activitatea cu o expoziție în 1891, dovadă că pe parcurs avem indicii că s-ar mai fi practicat astfel de expoziții particulare și dovadă că încă din luna martie 1894 au început să pregătească cu multă atenție prima expoziție filatelică publică: București, 29 august — 10 noiembrie 1894.

Atunci, în anul 1894, a fost înfățișare a filateliei românești în fața marelui public, iar societatea a pregătit în amănunțime acest prim contact, furnizînd o serie de premiere în materie expozițională nu îndeajuns de bine reliefate pînă acum. Manifestările prilejuite de expoziția din anul 1894 despre care din păcate avem doar cîteva

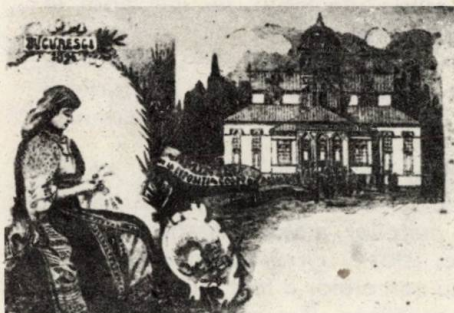
repere, ne uimesc și astăzi, și ne convinșă că a trebuit să treacă aproape jumătate de secol pentru a fi din nou egalate abia cu ocazia EFIRO-1932. Dar să revenim la cadrul de organizare și să încercăm să refacem evenimentul din frînturile ce au parvenit pînă la noi.

Membrii societății filatelice au fost mobilizați să participe la pregătirea manifestărilor filatelice deschise publicului, ce urmau să fie organizate cu prilejul expoziției cooperatorilor în toamna anului 1894 și aveau să se desfășoare în pavilionul special amenajat în Grădina Cișmigiu. Reamintim că Dimitrie C. Butculescu, președintele societății filatelice române, era și președintele asociației cooperatorilor din România. Anunțul s-a făcut printr-o carte poștală²⁾ scrisă de mînă și șapirografată, cu următorul text:

„10/22 martie Invitațiune Societatea română de timbrologie roagă pe toți D-nii colecționari din București și

din țară a lua parte la întrunirea ce va avea loc Sîmbătă 12 c. ora 9 seara la „Caffe Cazes” (Pasagiul Român) spre a se consulta în privința Expoziției și Congresului Timbrologic, ce va avea loc în luna august a.c. în București. - Vînzătorii de timbre nu sînt admiși - Martie 1894 Comitetul P.S. Onor redacțiuni de ziare sînt rugate a insera această invitațiune în coloanele ziarelor D-lor Comitetul”³⁾

Deci pregătirile au fost declanșate cu un avans de mai bine de 5 luni, tocmai penru a se asigura un nivel calitativ superior. Trebuie apreciată această prevedere cu atît mai mult cu cît de fapt membrii societății dispuneau deja de experiența unor astfel de manifestări ce avuseseră loc în casele președintelui societății la expozițiile cu circuit închis. Din păcate nu am găsit pînă acum nici o cronică sau dare de seamă asupra expoziției propriu-zise și nici a simpozionului organizat cu acest prilej.

Prima carte poștală.

Ne-a parvenit în schimb o carte poștală ilustrată — prima din țară — dedicată în mod special acestui eveniment. Importanța piesei este deosebită, în primul rînd pentru că a fost emisă și pusă în circulație înainte de a fi fost aprobată introducerea cărților poștale ilustrate la noi. În al doilea rînd, așa cum am mai spus, pentru caracterul ei festiv. În al treilea rînd, culoarea ilustrației și nuanța hîrtiei utilizate au fost cele ale tricolorului: roșu, galben (oliv)

și albastru. Ilustrația reprezintă pavilionul expoziției din Cișmigiu și legenda: „București 1894 Amintire de la expoziția cooperativelor”. Cartea poștală este de tip „Spic de grîu” dar fără marca imprimată.

O ștampilă specială, de tip poștal, cu dată, poartă înscrisul „BUCUREȘTI EXPOZIȚIE” și a fost utilizată pe toată durata manifestărilor, fiind aplicată îndeosebi pe cărțile poștale ilustrate, dar și pe alte materiale. Este deasemeni o piesă prioritară fiind prima ștampilă ocazională de la noi din țară și — probabil — printre primele din lume.

Deci — prin expoziția BUCUREȘTI (Cișmigiu) 1894 — trei pasiuni (filatelia expozițională, marcofilia și cartofilia) își începeau în comun destinul lor public.

Ne oprim, deocamdată, la expozițiile filatelice din secolul trecut. Vom trece ulterior la restul de expoziții ce s-au organizat în secolul nostru, despre care avem date mai precise atît datorită ogîndirii lor în presă, cît și în materialele emise cu prilejurile respective.

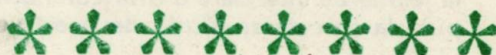
SILVIU DRAGOMIR

NOTE (cap. 2)

1) George Matheescu-Sinaia în „Amintiri filatelice”, (Der Banater Philatelist, nr. 8-9 1924).

2) Pompiliu Voiculescu-Lemeny în „Primele expoziții și muzee filatelice” (Almanah Filatelic — 1985, pag. 49).

3) Cartea poștală a fost expediată la data de 21 noiembrie, are ștampila de sosire pe 22 noiembrie și de revenire pe 23 noiembrie 1894. În colțul din stînga — jos poartă și ștampila „Societatea română de timbrologie 1891”. Destinatar este „D. Redactor Cooperatorul Român”, după cum se vede tot în casele Dimitrie Butculescu de pe strada Clemenței nr. 11.

Portret

LUDOVIC DENGEL

Ludovic Dengel s-a născut la 1 ianuarie 1902 în Sibiu. Părinții săi erau meșteșugari. Copil fiind, Ludovic Dengel duce o viață retrasă datorită în special firii sale plătînde și înclinației către cărți și mai ales albume cu ilustrații. Devenit de timpuriu filatelist — de pe la 15 ani — i s-au dezvoltat în mod rapid cunoștințele de istorie și geografie, materii la care a excelat în școală. Termină liceul la Sibiu și se înscrie la Facultatea de Istorie din Leipzig, pe care însă nu o termină din cauza morții tatălui său și a situației precare la care ajunge familia sa în urma acestui eveniment. Este nevoit să înceapă o lungă carieră de funcționar, mai întâi la Primăria din Sibiu, iar mai apoi la Administrația Financiară în funcția de casier central.

Fiind fără familie și reducîndu-și la minim alte obligații, L. Dengel și-a dedicat întreaga sa energie și tot timpul său liber colecționării și studierii timbrelor și documentelor poștale, activitate desfășurată — intensiv și extensiv — timp de peste 60 de ani.

Ludovic Dengel a fost primul cercetător de tip „total” de la noi. Atunci cînd a luat în studiu o anumită temă a epuizat-o în totalitate, lămurindu-i toate aspectele, de la tiparul propriu-zis al mărcilor, ștampilografia de referință, condiții de apariție, cadrul geografic, istoric, circulația poștală etc.

Domeniul de care s-a ocupat acest asiduu cercetător a fost atît al mărcilor clasice românești, cît și al celor maghiare și austriece. Și-a adus o contribuție de seamă la studiul tuturor acestora, tapt recunoscut de autorii români și străini care au avut contribuții ulterioare și care îl citează adesea în studiile lor (Tchilinghirian și Stephen, Dr. K. P. Meyer, Franz See, Dr. Anton Jerger, Arh. G. Sassower etc.).

Un alt domeniu de care L. Dengel s-a ocupat a fost acela al poștelor locale, despre care a scris și lucrarea „Istoria oficiilor poștale particulare și mărcilor foste în circulație pe teritoriul României de astăzi”. Acest domeniu l-a stăpînit în totalitate sub toate aspectele, aducînd mereu noi contribuții și pe parcurs.

Al treilea domeniu în care a excelat, derivînd de fapt din cel anterior, a fost acela al poștei fluviale și maritime. A adus și în acest domeniu importante contribuții, depistînd și lămurind unele dintre piesele cheie ce au servit la jalonarea ulterioară a istoricului acestui serviciu poștal ce era practic inedit pînă la cercetarea făcută de acest veteran al filateliei transilvane.

L. Dengel a participat activ la viața filatelică ocupînd funcții importante în asociația filatelică sibiană. A făcut parte dintre membrii fondatori ai asociației filatelice din Sibiu. De la afilierea la A.F.R. a asociației sibiene a fost secretar financiar pînă în anul 1980, cînd datorită vîrstei, s-a retras din funcție. A participat la numeroase expoziții interne și internaționale, obținînd 33 de medalii, dintre care 6 de aur. Pentru meritele sale și în semn de prețuire a întregii activități filatelice i s-a decernat distincția de „Membru de onoare al A.F.R.”.

Dovedindu-și atașamentul față de mișcarea filatelică românească, L. Dengel a donat către stat, prin M.T.Tc., — încă în viață fiind — colecțiile sale cele mai importante care au intrat de la data de 8 februarie 1978 în patrimoniul statului român, anume două colecții („Primele mărci poștale românești 1858—1894” și „Poștele străine în Țările Românești din secolul XIX”). La data de 31 martie 1982 mai donează statului, prin OSETCM, alte cinci colecții.

În afara acestor donații de material filatelic, Ludovic Dengel a mai donat Bibliotecii A.F.R. foarte multă literatură de specialitate, iar Muzeului Bruckenthal din Sibiu toate medaliile obținute în decursul anilor... și patru acuarele de Krabbs și Johann Böbel. Prin aceste donații Ludovic Dengel și-a întregit prodigioasa-i activitate pe tărîm filatelic, printr-o importantă contribuție la valorile muzeistice ale țării.

S.D.

Înțelepciune din înțelepciunea celor înțelepți

Adevărul și frumusețea nu pier, ele fac parte din esența vieții omenești și a întregii firi.

A. P. Cehov

După ce ai mințit îți trebuie o bună memorie.

P. Corneille

Cînd ești obligat să dai cuiva o explicație, nici o născocire nu te poate servi mai bine decît adevărul.

Loyd C. Douglas

Arta nu e un scop în sine, ci doar un mijloc de a sta de vorbă cu oamenii.

M. P. Musorgski

În toate, cu cît alegi calea cea mai simplă, cu atît e mai bine.

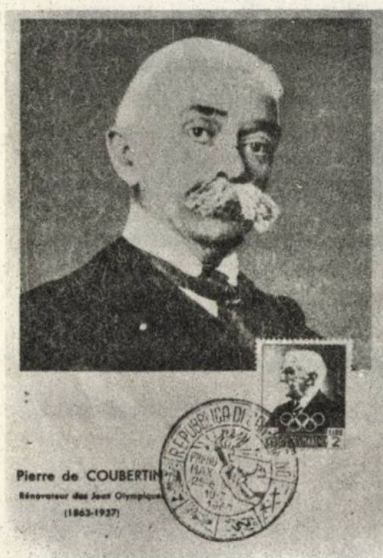
F. Dostoievski

Spiritul olimpic și Pierre de Coubertin

Astăzi, cînd rostim cuvintele „Jocurile olimpice”, gîndurile ne poartă la înfîlnirea sportivilor lumii la circa 15 — 20 de discipline sportive într-unul din orașele lumii, ales cu 8 — 10 ani de zile înainte, sportivi care se înfrec pentru obținerea mult rîvnitelor medalii. Dar cîți dintre noi ne-am gîndit cum au luat ființă aceste întreceri, cine le-a inițiat?

Întrecerile olimpice se pierd în negura vremurilor, undeva în Peloponezul Greciei antice, la Olympia. Așa cum subliniază Ion Matei „Olympia a fost mai întîi sanctuar și apoi a devenit leagănul jocurilor olimpice”. De-a lungul a 1 172 de ani au avut loc 293 de olimpiade. Olimpiada era considerată perioada de patru ani dintre două întreceri ale jocurilor, iar jocurile se desfășurau în prima săptămînă a lunii pline de după solstițiu de vară, circa de la 27 iulie și durau cinci zile. Pe toată perioada întrecerilor, orice ostilitate se întrerupea. „Olympia este lăcașul sacru care interzice să calce pe pămîntul său forțe înarmate. Oricine va încerca s-o facă, va fi pedepsit ca un eretic”. Aceste cuvinte au fost gravate pe un disc de metal (discul lui Iphitos) depus în templul Herei alături de masa pe care erau pregătite coronițele de măslin destinate învingătorilor olimpici.

Concursurile antice cuprindeau întreceri atletice (alergare — dromosul; săritura în lungime; aruncarea discului; aruncarea suliței); pentatlonul (alergare, lungime, disc, suliță și lupte); întreceri de lupte; pugilatul (boxul modern); pancrațiul (asemănător „Catch-as-catch-can” sau „Apucă-l de unde poți”); întreceri hipice; întrecerile hoplitodromilor (sau alergarea atleților înarmați). În afara acestor întreceri pur sportive, aveau loc întreceri artistice. Toate acestea au apărut treptat în decursul desfășurării jocurilor.

Dar a venit anul 394 e.n. când împăratul bizantin Teodosiu I interzice printr-un edict desfășurarea în continuare a jocurilor (după ce tot el cu cinci ani înainte printr-un alt edict dispusese închiderea „templor păgâne” de la Olympia. După alți ani (în 426), Teodosiu al II-lea ordonă dărîmarea lor. În sec. VI, un cutremur de pămînt continuă opera distructivă, ceea ce începuseră oamenii. Apele Alfeului și Cladeasului, se revarsă acoperind o istorie de aproape două milenii, cu mîl. Și ca această operă distrugătoare să fie definitivă, muntele Cronion se prăbușește parțial, acoperind definitiv locurile unde odinioară se încoronau cu ramuri de măslin afitia și afitia mari campioni ai antichității cîntați de Pansanios, Pindar, Plinius, Herodot, Strabon, Appian sau Sofocle.

Dar secolul 19 aduce la lumină ceea ce a stat aproape 1 500 de ani în întuneric. Prin strădaniile eruditului profesor de la Universitatea din Berlin, Ernest Curtius, din aprilie 1875 și pînă în martie 1881, se descoperă nenumărate edificii, bronzuri, obiecte de ceramică, monede. Și mai importante au fost însă inscripțiile pe marmoră albă cu numele învingătorilor la jocurile antice. Apar astfel „Victoria-Nike” de Paeonios și „Hermes” de Praxitele, numeroase fragmente ale templului lui Zeus nu însă și statuia acestuia. După moartea lui Curtius, arheologii își continuă lucrările și pe parcurs se restaurează întreaga Olympia.

În acest mijloc de veac XIX, la Atena în 1859, mai mult pe străzile orașului, căci stadionul nu se refăcuse complet, se organizează jocuri pan-elenice, întreceri în probe atletice. Cine a insistat pentru reînvierea antichității? Cel care a susținut să reînvie jocurile antice a fost Evanghelie Zappa. Născut în Epir în 1800 el luptă între 1821 — 1829 pentru eliberarea Greciei, iar din 1833 se stabilește pe teritoriul țării noastre ocupîndu-se cu comerțul de cereale. La noi în țară, patria lui adoptivă, a manifestat mult interes pentru problemele culturale. Fondurile donate de el au sprijinit pe întemeietorii Academiei Române, iar o donație a lui de 5 000 de galbeni, a contribuit la redactarea gramaticii și la întocmirea dicționarului limbii române.

El a pus la dispoziție o mare parte a averii sale din România pentru reînvierea jocurilor olimpice. Din cei 600.000 de franci, a fost creată la Atena „Fundația olimpicelor”.

Cel care va aduce însă la bun sfârșit și cu multă intransigență reabilitarea jocurilor olimpice a fost Pierre de Fredi baron de Coubertin, născut la 1 ianuarie 1863 la Paris, pe str. Oudinet la nr. 20. Unul dintre cei mai avizați biografi ai lui, Dr. Carl Diem, spunea că Pierre de Coubertin „are, prin bărbăți, origini italiene și la Roma trăiesc unii descendenți, iar o ramură a familiei a emigrat în Franța”.

În realitate, când a apărut ideea renovării jocurilor olimpice nu se poate ști cu precizie. Dar secolul XIX în Franța, în general în Europa, constituie secolul artelor, literaturii a reînvierii sportului. Este secolul lui Beethoven și al „Eroicei”, este secolul lui Victor Hugo și Alexandru Dumas, al „pașoptiștilor”, dar și al lui Balzac și Byron, Karl Marx și Friedrich Engels, este secolul când apare prima marcă poștală, când poșta revoluționează circulația scrisorilor, este secolul când (re)apare fotbalul în noua lui formă, când apar primele cluburi specializate (adică profesioniste), când atletismul și pugilatul încep să recâștige teren, când gimnastica suedeză a lui Ling se răspîndește cu rezeciuine.

În acest secol acest tînăr francez, progresist în idei, ce avea două pasiuni, — sociologia și pedagogia, — militează pentru o educație sportivă prin participarea liber consimțită a tineretului, fiind un adversar înverșunat al unei educații de tip cazon.

Este influențat de literatura greacă clasică, iar după vizitarea colegiului din Rugby, a unor universități engleze și americane își începe munca și lupta pentru internaționalizarea sportului. Cu această ocazie el afirma: „Fără sport tineretul s-ar atrofia într-o formație pur intelectuală”.

Încă de tînăr face sport. Este arbitru primei finale a campionatului francez de rugby din 20 martie 1882 (la numai 19 ani) dintre „Racing Club de France” și „Stade Francais”.

Succesele arheologilor germani la Olympia, cultura greacă, călătoria pe aceste locuri de tradiție îi permit să facă remarcă: „Germania a găsit ceea ce a rămas material din Olympia, de ce nu ar putea Franța să resuscite spiritul și splendorile ei”.

Marele amfiteatru de la Sorbona din cartierul Latin al Parisului era ocupat în seara zilei de 25 noiembrie 1892 de personalități marcante ale culturii și vieții sociale franceze pentru a sărbători 5 ani de la înființarea Uniunii societăților franceze pentru sporturile atletice. Ocazie care face ca auditoriul să asculte disertații despre „Educația fizică în antichitate”, în „Evul mediu” și „În timpurile moderne”. Ultima este ținută de tînărul Coubertin după aplauzele „politicoase”, acesta mai avea ceva de spus, acest ceva care va revoluționa lumea modernă: „Trebuie să internaționalizăm sportul, trebuie să organizăm din nou jocurile olimpice”. În „Amintirile” publicate mai tîrziu, viitorul renovator al Olimpismului modern spunea „S-a aplaudat, s-a aprobat, mi s-a urat mult succes, dar nimeni nu m-a înțeles”.

Ca peste tot în lume, noul pătrunde greu. Dar perseverența acestui tînăr cu un „temperament vioi, mic de statură, zvelt, cu o față expresivă, cu sprîncelele marcate și mustățile stufoase, cu ochi scînteietori, respirînd spirit, umor și ocazional asprime (cum bine îl sintetizează Victor Bănciulescu binecunoscutul publicist), nu se lasă cu una cu două.

Perseverează și la perseverența lui dusă împreună cu C. Herbert secretar al lui „International Athletic Association” din Londra și W. M. Sloane profesor la Universitatea din Princeton (S.U.A.) se convoacă un congres internațional pentru 1894, la 16 iunie, la Paris în același amfiteatru al Sorbonei.

La lucrări iau parte delegați din 12 țări ale lumii (la care se mai adaugă adeziuni epistolare din alte 21 țări) pentru a ataca problema amatorismului și au sfârșit prin a discuta în amănunt renașterea jocurilor olimpice. Dealtfel în ajunul congresului, titulatura acestuia se schimbă în „Congresul pentru reabilitarea jocurilor olimpice”.

Cine era regizorul acestui congres?

Era Pierre de Coubertin cel care cu abilitate, cu simțul unui excelent organizator, a călăuzit toate discuțiile, toată atenția spre cele ce vor deveni mai târziu „Jocurile Olimpice”. Încă de la ședința de deschidere, cele aproape 2000 de persoane prezente în amfiteatru, ascultă cu emoție și chiar pioșenie, corul care executa în primă audiere „Imnul lui Apollo”, abia descoperit printre ruinele de la Delfi și adaptat pentru această ocazie de reputatul compozitor francez Gabriel Faure.

În ședința din 23 iunie propunerile lui Coubertin, au fost primite aproape fără obiecție. Se hotărăște organizarea ca și în antichitate a jocurilor odată la patru ani, la care să fie invitate toate țările lumii. Întreținerile erau acordate unui oraș și nu unei țări. La întreceri participau numai sportivi amatori, recompensele nedându-se în bani ci în premii de onoare.

„De ce am reînstituit jocurile Olimpice? — se întreba retoric Coubertin la această ședință — „Pentru a le asigura independența și trăinicia și a le face astfel capabile să-și îndeplinească mai bine rolul educativ care le revine în lumea modernă. Pentru preamărirea atletului individual, a cărui existență este necesară activității musculare a colectivității și ale cărei performante sînt indispensabile pentru menținerea emulației generale”.

Ca un omagiu adus patriei jocurilor olimpice antice, prima ediție modernă a fost încredințată Atenei iar primul președinte al organismului olimpic este ales poetul grec Dimitrios Vikelas. Pierre de Coubertin este secretar iar din acest comitet mai făceau parte: C. Herbert (Anglia); Victor Balck (Suedia); F. Kemeny (Ungaria).

Greul de abea începuse. Este mai ușor să realizezi ceva, decît să-l păstrezi. De acest lucru a fost conștient Pierre de Coubertin. A trecut prin greutăți încă de la ediția a doua care i-a fost atribuită Parisului ca un omagiu adus renovatorului jocurilor. Dar, organizată concomitent cu „Expoziția universală din 1900”, jocurile trec pe planul al doilea, iar executarea programului tărăgănează timp de trei luni de zile. La următoarea ediție, tot cu ocazia unei expoziții în 1904 la St. Louis (S.U.A.) nu participă decît 11 țări, datorită depărtării

dintre acest oraș american și Europa. Din ediția următoare, 1908 Londra, succesele încep să apară: 22 de țări cu 2666 sportivi la 21 de sporturi.

De atunci, jocurile olimpice au intrat în spiritul secolului XX și succesele lor nu mai pot fi puse la îndoială.

Pierre de Coubertin s-a dovedit și un prieten devotat al poporului român. La sfârșitul anului 1905 în cotidianul francez „Le Figaro” apare sub semnătura lui Pierre de Coubertin articolul „Prietenii noștri români”, în care se propunea creerea unei grupări între Franța și România, lucru care se întâmplă în anul următor sub denumirea de „Liga de prietenie și apropiere Franța-România”. La articolul lui Coubertin, un grup de fruntași ai culturii din țara noastră i-au transmis o scrisoare de aderare semnată de Barbu St. Delavrancea, Academicianul prof. dr. C. Istrati, savantul prof. dr. I. Cantacuzino dramaturgul Al. Davilla, poetul Al. Macedonschi, actorul Aristide Demetriad și alții.

Excelent organizator, permanent cu idei novatoare, desenează el însuși cele cinci inele olimpice, simbolul fraternității între continente. Susține, împotriva chiar a nordicilor, jocurile olimpice hivernale și reușește ca întrecerile internaționale ale sporturilor de iarnă de la Chamonix din 1924 să fie considerate ca primă ediție. La Anvers în 1920, înalță primul steag olimpic iar în 1936 îmbrățișează cu mult entuziasm ideea lui Carl-Diem pentru realizarea unei ștafete a flăcării olimpice, din Olympia și pînă la sediul întrecerilor.

În pas cu tot ceea ce este nou Pierre de Coubertin susține încă de la prima ediție o serie de sporturi de o largă dezvoltare și ca sporturi de bază într-o dezvoltare armonioasă a organismului: atletismul, gimnastica, înotul dar și alte sporturi pentru care multe voci erau împotriva dar dintre acestea tenisul, sportul alb.

Susține ca și în antichitate, ca artele și sportul să fie într-o perfectă colaborare și prietenie. Pentru aceasta în 1912 la Stockholm, la prima întrecere olimpică pentru arhitectură, pictură, sculptură, muzică și literatură, participă (sub pseudonim) cu „Odă” Coubertin consideră sportul un sol al păcii, un mesager al prieteniei între oameni.

Conduce mișcarea olimpică ca președinte timp de 29 de ani. În 1925 la Congresul Olimpic de la Praga când și-a realizat un alt vis, punerea în viață a jocurilor de iarnă, devine președinte de onoare, dar nu rămîne în afara mișcării olimpice. Se retrage în Elveția, sau mai bine zis se exilează de bună voie în această țară neutră cînd pe întreaga Europă se abate pasărea neagră a morții, cînd în Europa fascismul militarist își începe înscăunarea și pregătește a doua conflagrație mondială. Se exilase pe malurile lacului Lemán la Lausanne în cel mai frumos oraș al țării cantoanelor și într-o zi (mai avea patru luni pînă a împlini 75 de ani), nu se mai întoarce dintr-o plimbare la Geneva. Pe o bancă, în parc la umbra unui crîng, inima lui afîc de mare în reînvierea olimpismului a încetat să mai bată. Era 2 septembrie 1937. La numai cîteva luni de la trecerea în neîntîlnire, inima lui, așezată într-o urnă de bronz, a fost zidită într-o stelă funerară la Olympia.

Urmașii lui i-au continuat opera Henri de Baillet-Latour (Belgia); J. Sigfrid Edström (Suedia); Avery Brundage (S.U.A.); Michael Killanin (Marea Britanie) și mai nou, din 1980, Juan Antonio Samaranch (Spania) au dus ideea olimpică, olimpismul pe înalte culmi. Juan Antonio Samaranch a mai organizat încă două foruri olimpice, una dintre ele fiind Federația Internațională de Filatelie Olimpică, (F.I.P.O.) federație care și-a realizat deja prima reuniune a filateliștilor sportivi la Lausanne în martie 1985. F.I.P.O. a fost creată la 7 decembrie

1982. Scopul federației este menționat în chiar statutul aprobat la constituire: a) de a colabora cu Comitetul Internațional Olimpic pentru difuzarea ideilor olimpice; b) de a promova prietenia între filateliștii olimpici din întreaga lume; c) de a difuza în lumea întreagă interesul pentru marca olimpică și pentru materialul poștal filatelic olimpic și diferitelor sporturi recunoscute de C.I.O.; d) emiterea, în limita posibilităților, de mărci și material olimpic în beneficiul asociațiilor; e) organizarea de expoziții de filatelie olimpică, fie naționale, internaționale, regionale sau mondiale. În continuare statutul mai prevede sprijin în organizarea de expoziții la Jocurile Olimpice de vară și de iarnă; rezolvarea unei biblioteci specializate la dispoziția membrilor; publicarea de articole și studii privind filatelia olimpică; întreținerea de raporturi de colaborare cu administrațiile poștale din întreaga lume și cu U.P.U.

Fără de asemenea personalitate cum a fost Pierre de Coubertin care a revoluționat sportul, ideea olimpică, filatelia nu putea să rămână pasivă.

Pentru prima dată efigia lui Coubertin apare pe o serie compusă din trei mărci, în Haiti, în 1939, la inițiativa lui M. Chevalier, președinte al Comitetului Olimpic haitian. Emisiunea comportând o suprataxă în beneficiul construcției stadionului din Port-au-Prince, a avut un tiraj în 75.000 exemplare dar o mare parte din cantitate a rămas nevândută. După informațiile oficiale au fost puse în circulație numai 8.680 exemplare din valoarea de 10+60. Mărcile au avut același desen pentru toate cele trei valori, diferind numai coloristica. Ele poartă în centru figura binecunoscută a lui Coubertin încadrată de drapelele Olimpic și haitian.

A 60-a aniversare a primei ediții a jocurilor olimpice a fost omagiată în Franța în 1956 printr-o marcă cu nominalul de 40 F. (într-un tiraj de 2,5 milioane exemplare) reprezentând portretul lui Coubertin în ultimii ani ai vieții, pe planul al doilea un sportiv care depune jurământul și drapelele francez și olimpic. Așa cum se uzitează în Franța, marca a apărut și nedantelată (750 exemplare) și o probă de lux. S-au mai realizat — de asemenea — o ilustrată de maximă și un plic „Prima zi a emisiunii” cu o ștampilă specială.

În emisiunea preolimpică din 1960 a micii Republici San Marino, compusă din 7 valori cu personalități ai mișcării olimpice (4 președinți pînă la acea dată), două valori sînt dedicate lui Pierre de Coubertin. În același an, cu aceeași ocazie, republica Haiti realizează o emisiune compusă din 7 valori, dintre care două dintre ele poartă figura binecunoscută a lui Coubertin. Pe fundalul mărcii se vede defilarea sportivilor pe stadion iar pe cel al valorii de poștă aeriană, un stadion și cupa cu flacăra olimpică. Ambele au fost supratipărite.

Cu ocazia centenarului nașterii, s-au realizat mai multe mărci și obliterationi speciale. Astfel, în Monaco se realizează o marcă în valoare de 1 F. în care alături de portret apar pe fundal un discobol pe macheta unui stadion și cupa cu flacăra olimpică. Realizată în 268.098 exemplare, marca are și un plic „Prima zi”

Tot atunci, Ungaria realizează o reușită marcă în valoare de 60 F. (apare la 18 august), într-un tiraj de 1,6 milioane de exemplare. Plicul „P.Z.E.”, are o ștampilă specială consemnînd aniversarea a 10 ani de la construirea lui Népstadion.

În R.D. Germană, în memoria renovatorului J.O. apar două valori: 20 pf. o marcă cu efigia lui Coubertin în roșu carmin 25 pf. stadionul olimpic din Atena cu simbolurile olimpice: CITITUS-ALTIUS-FORTIUS (mai repede, mai sus, mai puternic). Pe ambele se află legenda: Pierre de Coubertin 1863-1937. Plicul P.Z.E. „ÎN MEMORIAM PIERRE DE COUBERTIN

1863-1937, are ca ștampilă specială: PIERRE DE COUBERTIN 1863-1937 BERLIN W 8-2.1. 63-10. BEGRUNDER DER OLYMPISCHEN SPEIELE DER NEUZEIT (Întemeietorul jocurilor olimpice contemporane.

În Paraguay, emisiunea este dedicată J.O. 1960 (dar apare numai în 1963) și are cinci valori poștale, toate avînd în medalion efigia lui Coubertin iar colifa (dantelată și nedantelată în 6 mii și respectiv 4 mii de exemplare) are aceeași efigie.

În același an, la oficiul poștal din Olympia, se folosesc două francaturi mecanice: pe prima, pusă în funcțiune chiar din prima zi a anului, mărca centenarului nașterii acestui geniu al lumii moderne: CENTENAIRE DE LA NAISSANCE DU BARON P. DE COUBERTIN 1863-1963, avînd ca ilustrație figura acestuia; pe a doua este marcată a 25-a aniversare de la depunerea inimii la Olympia: 1938 -25 ANS 1963 DEPOT DU COEUR DE PIERRE DE COUBERTIN A OLYMPIE".

În 1968, emisiunea dedicată Jocurilor Olimpice din Mexic apărută la 6 iunie la Bonn (R.F. Germania) are în valoarea de 30 pf. efigia lui Pierre de Coubertin. La oficiul poștal MUNCHEN 2, apare ștampila P.Z.E. care are ca figurație cercurile olimpice. Din aceeași emisiune mai fac parte mărci care omagiază campioni olimpici: Helene Mayer (campionă olimpică la floretă în 1928); Carol Lange (campion olimpic la dresaj în același an) ca și Rudolf Harbig (un mare alergător german, medaliat cu bronz în 1936) și biograful lui Coubertin Carol Diem.

În emisiunea dedicată J.O. din Mexic, în Turcia, se emite la 20 iulie 1968, o emisiune formată din 2 valori (30 mii ex.). Pe valoarea de 60 K. se află efigia lui Coubertin, alături de cercurile olimpice în culorile originale. În iunie 1969 în Germania Democrată se emite o emisiune compusă din 2 valori (1,7 milioane exemplare) care se referă la a 75-a aniversare a renovării jocurilor olimpice. Pe valoarea de 10 pf. apare bustul sculptat de Wieland Forster, iar pe valoarea de 025 ph. monumentul lui Coubertin de la Olympia.

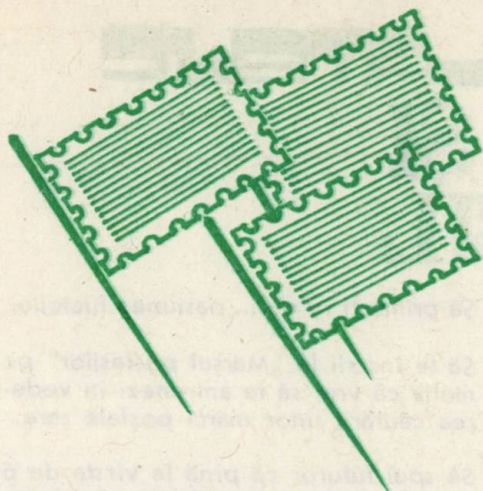
În 1971, cu ocazia celei de a 75-a aniversari a J.O. moderne, Grecia realizează la 10 aprilie o emisiune în care valoarea de 8 dr. îl reprezintă pe Coubertin, alături de stela funerară de la Olympia, pentru ca valoarea de 3d. să fie prezentată stadionul olimpic Averof din Atena.

Cu ocazia J.O. din 1972 de la Sapporo, Paraguayul realizează la 29 martie o colifă, în care îi aduce prinosul celui care a susținut introducerea întrecerilor de la Munchen o colifă a cărei marcă înfățișează chipul lui Pierre de Coubertin în tinerețe. Senegalul realizează în policromie o reușită emisiune cu ocazia J.O. de la Montreal în care este prezentată figura surzătoare a lui Coubertin.

După un an, cînd s-au împlinit 40 de ani de la moartea lui Coubertin, filateliștii italieni, realizează o ștampilă figurativă cu ocazia expoziției tematice „Premio Olympia” iar I.M.O.S. din R.F. Germania editează un întreg postal (cu marca fixă 60 pf. castele), ilustrat cu portretul și semnătura lui Coubertin. Aceeași țară realizează la 8 mai 1980 cu ocazia forumului Sport-Filateliș Olimpică '80 de la Boppard, un plic și o ștampilă specială.

Cu siguranță că nici administrațiile poștale nici filateliștii nu se vor opri aici. Măreția figurii lui Pierre de Coubertin nu poate lăsa indiferent pe nimeni și impune continuarea idealurilor acestuia.

DAN VINTILĂ

Nume noi pe harta filatelică ARUBA

Pe harta filatelică a lumii și în nomenclatorul geografic poștal s-a înscris în anul care s-a încheiat un nou nume: ARUBA.

Este vorba de un mic teritoriu care a avut, pînă nu de mult, statut de colonie olandeză, în Caraibi.

Cu începere de la 1 ianuarie 1986 a dobîndit autonomia, în cadrul Olandei. Ca urmare a acestei schimbări, Aruba a căpătat și dreptul de a avea mărci poștale proprii, înscriindu-se în lista „țărilor emitente”. Pentru a marca legăturile pe care continuă să le aibă cu Olanda, mărcile din Aruba (prin analogie cu cele din diverse părți ale Commonwealth-ului britanic, care poartă efigia reginei Elisabeta II, cap al Commonwealth-ului) includ în desenele lor și efigia reginei Olandei. Un element foarte important din punct de vedere filatelic, întrucît conferă un caracter de legitimitate unor emisiuni ale unui teritoriu destul de greu de localizat pe harta lumii.

Conferirea dreptului de a emite mărci proprii creează pentru Aruba perspectiva realizării unor venituri frumoase din vînzările în scop filatelic, mai ales în Olanda. Tocmai pentru a atrage interesul colecționarilor, cei ce răspund de alegerea subiectelor pentru emisiuni vor trebui să se strădu-

iască a aborda tematici variate cu larg ecou în rîndul filateliștilor, pentru a menține și în continuare interesul de prim moment pe care îl determină deschiderea unui nou capitol în filatelia mondială.

Prima marcă din Aruba, apărută la începutul anului 1986, a marcat trecerea teritoriului la statutul de atodăministrație. I-a urmat o emisiune de „Uzuale”, pusă în circulație în tranșe de cîte patru valori, prima fiind ilustrată cu harta, stema, drapelul și textul

imnului național al noii formații politice. În schimb, tranșa a doua a abordat tematici „la modă”: Faună, Sport etc., atractive mai ales pentru filateliștii tineri și începători, care constituie întotdeauna majoritatea celor ce sînt atrași de începerea unui nou capitol filatelic.

Rămîne de văzut cum va evolua în timp politica de emisiuni a noii „țări emitente”.

UMOR FILATELIC POSIBIL ȘI IMPOSIBIL

Să încerci să afli circumferința unui... cerc filatelic.

Să fii surprins că pe marca reprezentând „pișică siameză” scrie... un leu

Să-ți îmbogățești colecția de astrofilatelie cu mărci aduse de pe alte planete.

Să sărbătorești „Ziua Mărcii Poștale”, ca pe ziua ta onomastică.

Să constăți că distanța dintre colecția ta astrofilatelică și o colecție completă, este ca... de la Pământ la cer.

Să primești în dar... pasiunea filateliei.

Să te înscrii la „Marșul poștaşilor” pe motiv că vrei să te antrenezi în vederea căutării unor mărci poștale rare.

Să spui tuturor că pînă la vîrsta de o sută de ani ești foarte ocupat, deoarece vrei să-ți completezi colecția filatelică generală.

Să pretinzi că te situezi printre „primii” filателиști, pe motiv că ești în posesia ultimelor noutăți filatelice.

ION NEGREANU

135 de ani de la nașterea lui I.L. Caragiale

Cel mai mare dramaturg al țării noastre, s-a născut la 30 ianuarie 1852 în localitatea Haimănale în apropiere de Ploiești. Tânăr fiind a luat contact de timpuriu cu lumea teatrală prin intermediul celor 2 unchi ai săi, IORGU CARAGIALE, dar mai ales COSTACHE CARAGIALE, personalități de seamă în istoria teatrului românesc. La vîrsta de numai 18 ani, după 1870, rămîne singurul susținător al mamei și sorie sale. Pentru a asigura existența familiei tînărul CARAGIALE este obligat să practice diferite meserii, printre care cea de copist la tribunalul din Ploiești, sufler și copist la Teatrul Național din București, profesor particular, revizor școlar pentru județele Neamț, Suceava apoi Argeș și Vîlcea etc. Și-a petrecut o mare parte din activitate în calitate de redactor, la diferite ziare și reviste ale vremii. Viitorul mare scriitor cunoaște astfel racilele societății burgheze pe care le va biciui în operele sale cu atîta virulență.

O mare personalitate a literaturii Române de talia lui I.L. CARAGIALE era firesc să fie oglindită și în filatelie. Astfel la 28 ianuarie 1952 a fost pusă în circulație o serie de 4 valori pentru aniversarea centenarului nașterii scriitorului. Mărcile respective reprezentînd: — valoarea de 11 lei de culoare roșie coperta lucrării „1907 din primăvară pînă-n toamnă” și ilustrată cu tabloul „1907” de Octav Băncilă; — valoarea de 11 lei de culoare verde un afiș festiv avînd în centru bustul lui I.L. CARAGIALE încadrat de două ramuri de lauri. — Valoarea de 11 lei de culoare albastru, portretul marelui scriitor și — valoarea de 1 leu de culoare brun reprezentînd o scenă din piesa „O SCRISOARE PIERDUTĂ”. În 1952 intervenind reforma monetară pe primele 3 piese a fost aplicat un supratipar înlocuind mărcile retrase.

Tot în 1952, dar la data de 6 aprilie, pentru omagierea centenarului nașterii lui I. L. CARAGIALE este lansată o nouă emisiune compusă din 3 valori identice cu primele 3 amintite mai sus cu clișee refăcute fără supratipar.

În 1960, 20 ianuarie, în seria „scriitori români” Poșta Română realizează o serie de 6 valori, printre acestea este și una cu chipul lui I.L. Caragiale.

Marca cu chipul lui I.L. Caragiale, în valoare de 40 bani de culoare lila închis, îl reprezintă pe scriitor cu capul descoperit. Pe latura de sus este imprimat textul ION LUCA CARAGIALE și anii 1852-1912.

La comemorarea a 50 ani de la nașterea scriitorului adică la 9 iunie 1962 s-a pus în circulație o marcă poștală în valoare de 55 bani de culoare roșu violet care are imprimat în stînga jos textul I.L. Caragiale și anii 1852-1912. Tot cu acest prilej a fost realizată și o frumoasă colifă dantelată cu un tiraj de 100 000 exemplare de culoare brun-gălbui în valoare de 3,30 lei.

Această piesă filatelică avînd dimensiunea de 93x125 mm reproduce în centru, chipul scriitorului. În partea de sus este imprimat textul „Marile aniversări Culturale 1962” iar în partea de jos a timbrului apare textul I.L. Caragiale și anii 1852-1912. De jur împrejurul timbrului a fost realizat un montaj din desene și afișe referitoare la opera scriitorului în limba română și alte traduceri.

Cu prilejul comemorării a 65 ani de la moartea marelui dramaturg în 1977 în ciclul aniversări — comemorări s-a emis o serie de 4 valori. Una dintre acestea reprezentîndu-l pe I.L. Caragiale.

Piesa filatelică este în valoare de 55 bani de culoare cărămiziu. În centrul mărcii apare imaginea scriitorului cu cravată și pălărie de culoare verde. În partea superioară timbrul are imprimat textul I.L. Caragiale și anii 1852-1912.

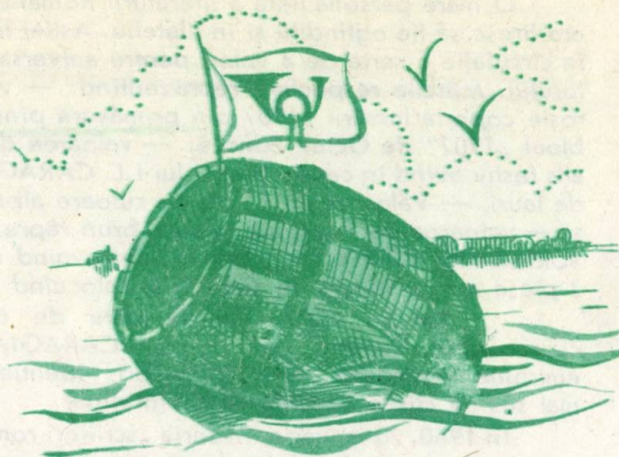
Piese filatelice amintite, în alcătuirea unei tematici „I.L. Caragiale” primesc completarea binevenită a plicurilor și ștampilelor ocazionale realizate de filialele AFR din țară.

GHEORGHE PLOSCARU

Servicii postale

cu... butoiul

În Oceanul Indian, aproape de mijlocul distanței dintre Colombo și Fremantle, se află doi atoli, formați din 27 recifi de corali, marcați pe hartă cu numele de insulele Cocos sau Keeling.

Aceste insule s-au făcut cunoscute lumii abia în 1902 când au devenit un nod important în rețeaua mondială de cabluri submarine.

În 1909 a fost instalată aci o stație de telegrafie prin care se executa traficul radio cu navele de pasageri și poștă ce efectuau regulat linia Colombo-Fremantle.

Pînă la dezvoltarea serviciului aerian de transport, aprovizionarea insulelor depindea exclusiv de cele trei escale anuale pe care le efectuau navele de linie în trecere spre Australia.

Configurația coastei cît și adîncimile foarte mari nu au permis în condițiile tehnice existente la începutul secolului, construirea sau amenajarea unor locuri de acostare a navelor la chei, astfel că acestea erau nevoite să ancoreze în radă, la adîncimi foarte mari. Localnicii se avîntau în larg, spre locul de ancoraj, la bordul unor ambarcațiuni numite „dukongs”, însă din cauza hulei și resacei aproape permanente, rareori reușeau să abordeze navele ancorate.

În această situație, pentru a facilita transbordarea proviziilor, comandantul navei de pasageri și poștă „Morea”, căpitanul W.L. Brown a avut în 1909 inspirația folosirii unui butoi care, după încărcare și etanșare, era aruncat în apă și pescuit de băștinașii aflați la bordul ambarcațiunilor locale. În schimb, locuitorii insulelor au sugerat ca tot un butoi să fie umplut cu materialul poștal de pe insulă, urmînd ca „Morea” să-l predea poștei din Fremantle (Australia).

Materialul poștal introdus în butoi era sigilat în cutii de conservă sau bidoane și purta inscripția „Cocos Barrel Mail” sau „Tin Can Mail Cocos (Keeling) Island”.

Butoaiile aruncate în apă de navă conțineau, pe lîngă provizii proaspete, reviste, ziare și alte publicații.

Activitățile de debarcare și preluare a butoaielor poștale erau foarte amuzante pentru pasageri, mulți dintre ei expediind pe insulă scrisori destinate: „celui mai gras om”, „celui mai înalt om”, etc.

Astfel a luat naștere un serviciu poștal unic „Cocos Barrel Mail Service” („Serviciul poștal cu butoiul al insulelor Cocos”), care a continuat să fie efectuat de nave pînă în 1963, an în care insulele au devenit un punct de escală pentru zborurile aeriene din Australia spre Africa și Asia.

Istoricul insulelor Cocos începe în 1609, anul descoperirii lor de către William Keeling, comandantul navei „Dragon” ce se afla pe drumul de întoarcere spre Anglia din Indiile de Est.

În perioada imediat următoare, hidrograful Horsburgh, cartografiază insulele și le dă numele Cocos (Keeling) după care o bună perioadă de ani rapoartele navelor în trecere conțin foarte puține știri despre ele, pînă în anul 1825 cînd sînt ocupate temporar de comandantul bricului „Mauritius”, căpitanul Le Cour.

La 9 decembrie 1825, debarcînd de pe nava „Borneo”, marinarul John Clunies-Ross găsește insulele nelocuite. După alți doi ani acesta se reîntoarce și împreună cu muncitori aduși din Malaezia întemeiază aici o mică colonie.

Insulele vor fi declarate posesiune britanică în 1857 de către comandantul Fremantle sosit la bordul navei de război „Juno”.

În 1866 guvernul britanic îi acordă lui John Clunies-Ross dreptul de proprietate perpetuă asupra insulelor, pe care descendenții acestuia îl dețin continuu pînă în 1979 cînd îl vînd guvernului australian.

Principala ocupație a locuitorilor insulei este recoltarea și exportul nucilor de cocos și a coprei.

În timpul primului război mondial stația cablului submarin a fost atacată, la 9 noiembrie 1914, de un grup din echipajul crucișătorului german „Emden”. Personalul de deservire a stației a reușit să lanseze un semnal de alarmă astfel că la fața locului a sosit crucișătorul britanic „Sidney”. În lupta care a urmat „Emden” a fost grav avariat iar echipajul de la bord luat prizonier. Grupul german care a executat raidul pe insulă a reușit să captureze goeleta „Ayesha”, ce se afla ancorată în lagună, și la bordul ei a ajuns în Sumatra.

De asemenea, în ultimul război mondial japonezii au atacat și avariat stația cablului submarin însă din fericire fără urmări grave pentru funcționarea ei ulterioară.

În prezent insulele Cocos (Keeling) au devenit din nou relativ izolate întrucît aeroportul nu mai este folosit de avioanele ce execută curse transcontinentale. Există numai un serviciu aerian la 2 săptămîni de la Perth (Australia) iar uneori o navă efectuează o escală pentru aprovizionare.

Cu ocazia aniversării a 75 de ani de la inaugurarea serviciului poștal cu butoiul, în aprilie 1984, oficiul poștal din insule a pus în circulație o serie de mărci poștale formată din trei valori precum și o coliță. Valoarea de 35 c înfățișează locuitori ai insulei primind materialul poștal dintr-un butoi deschis chiar pe țărm. Marca de 55 c prezintă un vapor poștal ce își anunță sosirea printr-o rachetă roșie, precum și ambarcațiuni „dukongs”. Marca de 70 c redă nava de călători și poștă „Morea” și două „dukongs” în timpul operațiunilor cu butoiul poștal.

Colița emisiunii, cu nominalul de 1 d, înfățișează în centrul ei un „dukongs” pescuind un butoi poștal marcat cu un mic pavilion roșu, iar în plan îndepărtat o navă poștală. Manșeta coliței prezintă diferite nave de călători și poștă care de-a lungul timpului au făcut escală în insule. Printre ele „Orford” și „Orontes”.

Avînd în vedere interesul filatelic, poșta din insule a hotărît reluarea expedierii și primirii materialului poștal în acest mod tradițional cu ajutorul navei ce execută aprovizionarea. Adresa poștală pentru solicitanți este simplă: Cocos (Keeling) Islands, Indian Ocean, 6799.

MARINEL CHIRIAC

UN PARADIS AL EUROPEI

Pe continentul nostru — „bătrînul continent” — care trăiește o viață atît de agitată, mai poți descoperi cîte un colț de natură paradisiacă. „Colțul” despre care este vorba se-ntinde pe 434.000 de hectare și, după părerea geologilor, este un pămînt de dată recentă. În limbajul lor trebuie să înțelegem însă că această vîrstă coboară pînă în... preistorie! Zicînd acestea, n-am făcut decît să enunțăm două din numeroasele caracteristici ale Deltei Dunării, ținut mirific în care cel ce pătrunde încearcă sentimentul de a regăsi natura într-una din ipostazele sale originare. Ostenite de lungul lui periplu prin continent, apele Dunării se despart în trei mari brațe care cuprind între ele vaste întinderi de apă și pămînt în al căror hățiș vegetal se împletesc sute de neamuri de plante dominate de poeticul foșnet al masivelor de stuf ce mărginesc pe alocuri ochiuri de apă — lacuri limpezi ca lacrima, pe care plutesc nuferi. Pe vastele spații colindate de ape se mișcă ușor plaurii — insule plutitoare formate din stuf, rădăcini și plante moarte. Mari și mici, ele poartă cu sine în călătorie vietățile care le locuiesc, uneori chiar și mistreți. Pe pămînturile ferme cresc arbori — sălcii, tei, fagi, stejari — formînd uneori (ca la Letea) un desiș impenetrabil. Plante agățătoare li se încolăcesc pe după crengi, pe trunchiurile arborilor seculari, ca într-o pădure tropicală. Această vegetație luxuriantă, favorizată de un climat cald și umed constituie farmecul Deltei.

Dar vegetația și apa, geografia intrinsecă a canalelor nu sînt decît decorul în care se desfășoară un întreg univers incredibil de bogat în pește, mamifere și păsări. Mai ales în păsări migratoare, pentru că deasupra Deltei Dunării se încrucișează marile drumuri nevăzute a peste 300 de specii de zburătoare.

Unele din ele, precum becațele sau rațele și gîștele polare sînt păsări de pasaj, fac doar o scurtă haltă în trecerea lor spre nord, spre a se odihni și spre a-și reface forțele. În schimb altele, precum pelicanii, cormoranii, egretele, gîștele și rațele sălbatice, lebedele albe și cenușii ca și o întreagă liotă de păsări cîntătoare, vin primăvara, își fac cuibul, cresc puii, pentru ca apoi, cu ei împreună, să plece în toamnă spre țările calde. Delta Dunării este singurul loc din Europa unde cuibărește pelicanul, pasăre rară și impunătoare.

În acest decor robinsonian poți petrece o săptămînă de vis. Amenajări

turistice de bun nivel facilitează alegerea unei vacanțe în diverse zone. Ambarcații de agrement te plimbă prin decorul fastuos. Dar singuri oamenii locurilor, pescarii, mulți din ei și ghizi incomparabili, sînt cei care te pot face să descoperi, cu lotca, acest paradis natural care lasă oricui amintiri de neșters.

Mărcile sau plicurile prima zi a emisiunii care ilustrează această incursiune într-un teritoriu mirific, cu răsărituri și apusuri de soare într-un peisaj de început de lume, cu oaspeții de peste vară ai Deltei, înfățișează de fapt un tezaur, unul din multele tezaure naturale ale României.

IONEL DARIAN

Înțelepciune din înțelepciunea celor înțelepți

Cel mai mare bine și cel mai mare rău este făcut oamenilor de către oameni.

M. T. Cicero

Fiecare om este obligat să facă bine altora atît cît îi este în putință și a nu fi nimănui de folos înseamnă a nu valora nimic.

R. Descartes

Cei care aplaudă răul sînt încă mai vinovați decît cei care-l făptuiesc.

W. Grimm

Viața omenească e alcătuită din bine și rău. Durerea se află veșnic lîngă bucurie.

V. Hugo

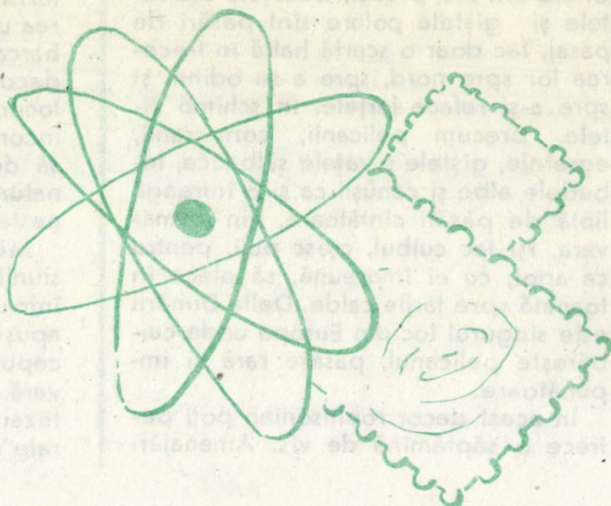
Izvorul tuturor supărărilor și bucuriilor se află în noi înșine.

R. Hamsun.

Marile bucurii sînt mute.

S.T. din Lampedusa.

Atomul în marcofilia românească

Atomul constituie un subiect relativ nou în marcofilia română. Dacă se consideră ca aparținând temei reprezentarea simbolică a moleculei de benzen (așa cum apare pe stema municipiului Pitești) prin poziționarea celor 6 atomi de carbon în vîrfurile unui hexagon, prima obliterare (7.1)* are data 28.XII.1975 (cu ocazia expoziției „Pitești 85”). Următoarea ștampilă (2.1), utilizată la Călărași, la 14.09.1979, are un indiscutabil conținut atomic, evocînd cea de a 20-a aniversare a vasului sovietic „Lenin”, spărgător de gheață cu propulsie nucleară. Ulterior, tematica atomică se regăsește pe multe obliterări, marcofilia atomică românească făurindu-și o personalitate distinctă, ale cărei aspecte definitorii ar fi următoarele:

1. Comemorarea unor personalități proeminente, aparținînd atît patrimoniului mondial, ca Marie Curie (1.2), Niels Bohr (1.3) cît și național, cum ar fi Ștefan Procopiu (1.1) și Alexandru Proca (1.4):

2. Aniversarea unor importante evenimente ale fizicii atomice, de exemplu, construcția navelor cu motoare atomice (2.1), (2.5), performanțe ale acestora (2.4), înființarea AIEA (2.2), intrarea în funcțiune a primului reactor de cercetare românesc (2.3).

3. Reproducerea unor formule de bază ale fizicii atomice. Alături de cunoscuta relație a lui Einstein $E = mc^2$ (3.1), (5.1), care arată corelația dintre proprietăți esențiale ale materiei, energia și masa, curent întîlnită în filatelia mondială; marcofilia românească redă și alte formule fundamentale (1.1), (1.3), (3.8), situîndu-se astfel, din acest punct de vedere, pe primul loc în lume.

4. Exprimarea încrederii în succesul luptei oamenilor contra armelor nucleare, speranța că atomul va deveni numai un instrument al păcii, este redată de unele obliterări, în special de (4B.4), (4B.7) emise la Satu Mare, dar și de altele de la Focșani, Iași, Rîmnicu Vîlcea.

Analiza inițiativei acestor obliterări arată că pe primul loc, prin numărul ștampilelor, prin conținutul lor precum și prin calitatea realizării tehnice se situează filiala AFR Satu Mare. De asemenea, contribuții esențiale au și filialele Călărași, Iași, Timiș, Vrancea.

* Numerele înscrise în paranteze corespund celor din lista obliterărilor.

Un alt aspect care merită relevat este prezența atomului, ca expresie a tehnicii moderne, de vîrf, pe oblitterări utilizate cu ocazia unor congrese și simpozioane. Începe să devină o tradiție ca sesiunile anuale de comunicări „Progrese în fizică” ale Institutului Central de Fizică să fie însoțite de plicuri speciale și oblitterări tematice. Aceeași afirmație este valabilă și pentru cele două conferințe internaționale de laseri, ținute la București, în 1982 și 1985.

În încheiere, anexăm o listă a oblitterărilor utilizate pînă la 31.12.1985, grupate după subiect și cronologic.

1. ATOMIȘTI ȘI REALIZĂRILE LOR

1.1.

Iași — 13.12.1982

Text: 70 de ani de la descoperirea, în 1912 a magentonului teoretic de către Ștefan Procopiu

Desen: Atomul de hidrogen însoțit de relație

1.2.

Satu Mare — 04.06.1984

Text: 4 iulie 1984 se împlinesc 50 ani de la moartea Mariei Curie fiziciană și atomistă

Desen: M. Curie și aparatură de laborator

1.3.

Satu Mare — 07.10.1985

Text: 7 octombrie 1885 100 ani de la nașterea atomistului Niels Bohr

Desen: Portret, simbolul atomului și relație

1.4.

Focșani — 13.12.1985

Text: 30 de ani de la moartea fizicianului român Alexandru Proca teoretician al atomismului modern

Desen: Portret și simbol atomic

2. ANIVERSĂRI DE EVENIMENTE

2.1.

Călărași — 14.09.1979

Text: 20 de ani de la darea în exploatare a spărgătorului de gheață atomic „Lenin” 1959—1979

Desen: vasul Lenin

2.2.

Satu Mare — 29.07.1982

Text: 29 iulie 1982 25 ani de la înființarea IAEA la Viena România membră fondatoare

Desen: simbol atomic

2.3.

Satu Mare — 31.07.1982

Text: 31 iulie 1982 25 ani de la intrarea în funcțiune a primului reactor nuclear de cercetare

Desen: partea superioară a ucui reactor și simbolul atomic

2.4.

Călărași — 03.08.1983

Text: 25 ani „Nautilus” primul submarin atomic la Polul Nord

Desen: silueta submarinului suprapusă globului terestru în apropierea Polului Nord

2.5.

Călărași — 03.12.1984

Text: 25 ani de navigație a spărgătorului de gheață atomic „Lenin” 1959 — 03.12 — 1984

Desen: Vasul „Lenin” pe ghețuri și simbol atomic

2.6.

Satu Mare — 15.08.1985

Text: 30 ani de la prima conferință pt. utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice 1955 august 1985 Geneva

Desen: emblema AIEA

3. CONFERINȚE

3.1.

Timișoara — 22.10.1981

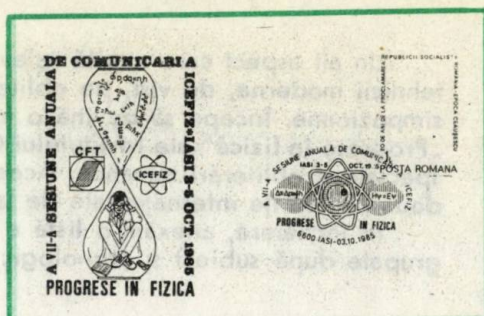
Text: A II-a sesiune anuală „Progrese în fizică”

Desen: $E = mc^2$ și simbol atomic

3.2.

Țirgu Mureș — 09.12.1982

Text: 9—11 decembrie 1981 sesiune de comunicări tehnico-științifice pentru tineret

- 3.3. Desen: simbol atomic și subler
București — 30.08.1982
Text: Școala și conferința internațională 1982 „Lasere și Aplicații”
- 3.4. Desen: Schema tranzațiilor laser
București — 11.09.1982
Text și desen ca la 3.3.
Păltiniș — 17.09.1982
- 3.5. Text: Consfătuirea anuală de radiologie
Craiova — 29.09.1983
- 3.6. Text: Progrese în fizică
Desen: simbolul atomului suprapus unei cărți
Botoșani — 20.09.1984
- 3.7. Text: primul simpozion național de aeroionizare
Desen: Simbolul atomului și Brazi
Iași — 03.10.1985
- 3.8. Text: A VII-a sesiune anuală de comunicări a Icfiz
„Progrese în fizică”
Desen: formulele și diverse simboluri

4. PACE

4.A. Aplicații pașnice ale atomului

- 4.A.1. Tirgu Mureș — 16.03.1982 (F.V.)
Text: Atomul numai în scopuri pașnice
Desen: Atom și porumbel cu ramură de măsline
Râmnicu Vilcea — 20.03.1982 (F.V.)
- 4.A.2. Text: Atomul numai în slujba vieții
Desen: Atom între rădăcinile unui arbore
Satu Mare — 18.03.1985 (F.V.)
- 4.A.3. Text: Să folosim Cosmosul în scopuri pașnice
Desen: Atom, rachetă și oameni
București — 09.09.1985 (F.V.)
- 4.A.4. Text: Știința pentru pace progres umanitate și cuvântul „Pace” în 10 limbi
Desen: Atom și, în mijlocul său, un porumbel

4.B. Lupta contra armelor nucleare

- 4.B.1. Timișoara — 19.11.1981 (F.V.)
Text: Nu bombezi cu neutronii
Desen: Ciupercă atomică
- 4.B.2. Iași — 20.11.1981
Text: Să prevenim o catastrofă nucleară!
Textul este suprapus hărții Europei și alături este inserat un citat dintr-o cuvîntare a tov. Nicolae Ceaușescu
- 4.B.3. Focșani — 20.11.1981
Text: Filateliști să acționăm uniți împotriva înarmării și amplasării de arme nucleare
Desen: Bomba cu neutroni barată cu X
- 4.B.4. Satu Mare — 26.11.1981 (F.V.)
Text: Nu hotărîți bombezi cu neutronii
Desen: Mîna care frînge o bombă deasupra globului terestru (pe care este o ramură de măsline)
- 4.B.5. Alba Iulia — 27.11.1981
Text: Nu războiului și armelor nucleare!
Desen: Bombă barată de un X pe care scrie „Pacea” în limbile română,
- 4.B.6. Craiova — 30.11.1981 (F.V.)
Text: Libertate pace Nu războiului bombelor nucleare cu neutroni dezarmare totală
- 4.B.7. Satu Mare — 07.06.1982 (F.V.)
Text: Vrem o Europă fără arme nucleare
Desen: Floare și mîna care susține un porumbel. Pe fundal, globul terestru și figuri de oameni
- 4.B.8. Craiova — 06.03.1984
Text: la luptă activă și organizată pentru pace
Desen: Bombă N barată cu X deasupra părții europene a globului terestru

5. EXPOZIȚII FILATELICE

- 5.1. București — 05.05.1980
Text: Expoziția filatelică „Tineri generații” și diferite formule (Observație: formula $E = mc^2$ este transcrisă eronat)
- 5.2. Focșani — 25.10.1981
Text: Expo „Moldomax '81 — Artă, Știință și Cultură” Bilaterală Buzău Vrancea
Desen: simbolul atomului și alte simboluri
- 5.3. București — 14.10.1984
Text: AFR București Salonul filatelic al cercului „Bucur” Știință-Tehnică-Artă
Desen: Simbolul atomului și alte simboluri
- 5.4. Timișoara — 12.12.1985
Text: Cercul filatelic „Universitatea” 15 ani de activitate Expoziție filatelică
Desen: Atom, carte și relație matematică.

6. DIVERSE

- 6.1. Bacău — 18.11.1980
Text: Constituirea cercului filatelic Știință și Tehnică
Desen: Atom, rachetă, flacăra
- 6.2. Ocna de fier — 07.08.1983
Text: Ziua minerului 1983
Desen: Simbolul atomului, rețea cristalină cubică și simboluri miniere înscrise într-o marcă
- 6.3. Bacău — 30.06.1984
Text: 30 iunie. Ziua învățătorului
Desen: Atomul și alte simboluri pe o carte deschisă
- 6.4. Timișoara — 19.03.1985 (F.V.)
Text: Trăiască victoria în alegeri a Frontului Democrației și Unității Socialiste
Desen: Atom și alte simboluri

7. CHIMIE

(În această grupă sînt incluse două obliteratedări, atomii fiind redați prin cercuri, în contextul reprezentării moleculelor)

7.1.

Pitești — 28.12.1975

Text: Expoziția filatelică „Pitești 85”

Desen: Molecula de benzen și alte simboluri

7.2.

Oradea — 29.09.80 (F.V.)

Text: Expoziția filatelică omagială 75 de ani sinteza Oradea

Desen: Reprezentarea simbolică a unei molecule, cu poziționarea atomilor

Obs. Obliterările însoțite de indicativul (F.V.) nu au dată fixă și au fost utilizate într-un interval de câteva zile.

DAN ANGHELESCU

Un test pe an

Articolul „Un test pe an” din Almanahul Filatelic 1986 a amuzat pe unii cititori, a contrariat pe alții și nu puțini și-au exprimat convingerea că testul nu a fost decît un pretext pentru a prezenta cîteva curiozități ale mărcilor românești.

Practic însă, toți au încheiat cu întrebarea:

„Credeți că puteți continua cu asemenea „test”?”

Răspunsul este:

— Încercați să răspundeți la testul de mai jos!

1) Fără îndoială că CMPR-1974 (lucrare de referință) este mult studiat de către filателиști.

Puteți să indicați o marcă (care nu a circulat efectiv) omisă din acest catalog?

2) În ce caz o marcă poate fi ștampilată și pe față și pe spate?

3) Există mărci românești și de alte

forme decît cele geometrice, clasice?

4) Poate avea dictonul „Le-au luat și tricourile” vre-o legătură cu filatelia?

5) Primele mărci românești nu aveau înscris numele țării. Credeți că există asemenea mărci, fără inscripția țării, emise chiar în ultimii ani?

6) Unii „întreprinzători” oferă o serie de mărci din perioada anilor 1957-1960, nedantelate și avînd tipărite doar porțiuni din respectiva marcă. Știți de unde provin și cum au fost realizate respectivele falsuri?

7) Pe marca de 10 bani din seria „Reproduceri de artă 1966 este prezentată pictura lui Grigorescu — „Țărancă cu maramă”. Știți cum arată acest tablou înainte de restaurare?

Răspunsurile la pag. 173

SAPIRA MARCEL

Tradiția istorică în expozate de filatelie tematică angajată

Prin prisma subiectului abordat, al imaginii pe care o înfățișează marelui public din țară și de peste hotare, marca poștală românească reprezintă un expresiv „memento” al oricărui domeniu de activitate și cu atât mai mult în acela al confirmării marilor evenimente de importanță tradițională și istorică, în patria noastră. Privitor la acest semnificativ noian de înfăptuiri demne pentru om, în general, și cu atât mai mult pentru pasionații filателиști, în special, expozatele filatelice trebuie să fie cât mai edificatoare în cadrul filateliei tematică angajate, marcând drumul poporului, parcurs de-a lungul a peste două milenii, stadiul atins de el și perspectiva viitorului ațintit, despre

care marca poștală și celelalte piese filatelice, îndeobște cunoscute pe cale practică, aplicativă, le înfățișează tuturor, la momentele oportune, ca un „memento”. Aceasta se confirmă, într-un ritm tot mai intens, pe scara progresului economic și social, ceea ce scoate puternic în evidență însuși rolul educativ, mesager, informativ al pieselor filatelice în lume. De aici creșterea rolului filateliei românești ca mijloc de educare în rândul maselor de oameni ai muncii, ale tineretului din întreprinderi, școli și facultăți și cu atât mai mult al celor pasionați de filatelia tematică angajată, în domeniul tradiției istorice, în special, ale căror expozate trebuie să stârnească tuturor interesul, admirația și, în

final, satisfacția obiectivului atins.

Versul marelui poet Mihail Eminescu: „La trecut-ți mare, mare viitor”, este grăitor cu privire la evoluția analitică a stadiului atins, a prezentului constructiv deschizător al vieții umane, în pas cu adevărul istoric, cu știința universală și desigur — ceea ce este în prezent obiectivul central al politicii Partidului nostru — binele omului în societate. Toate acestea sînt relevate prin mărci poștale, ilustrate maxime, obliterate speciale, de mare semnificație pentru filatelia tematică angajată. Expozatele trebuie să reflecte nu numai pasiunea în sine de colecționare, ci și rolul activ al expozantului, pe poziție mi-

litantă, la nivelul cerințelor obiective generale, în societate. Cu alte cuvinte, toți cei care îndrăgesc marca poștală - mai ales filateliștii - pe teme cu subiect de tradiție istorică, trebuie să fie animați în alcătuirea exponatelor lor de cunoașterea trecutului.

Cum anul 1986 aparține unui nou cincinal, și este proclamat de O.N.U. „Anul internațional al Păcii”, filatelia tematică angajată trebuie să aibă cu atât mai mult, în atenție, momentele importante ale istoriei noastre, printre care și cele trei răsunătoare aniversări: „65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român”, „150 de ani de la revoluția condusă de Tudor Vladimirescu”, „600 de ani de la începutul domniei lui Mircea cel Mare”. Prin care, de altfel, se confirmă trecutul glorios și prezentul luminos, în perspectiva viitorului.

Punctarea acestor momente deosebite în anul comemorativ 1986 au fost de natură să stimuleze pasiunea filateliei tematice angajate în abordarea cât mai profundă și a subiectelor istorice la timpul cel mai potrivit. Aceasta, fie în cadrul exponatelor ce reflectă, în ansamblu, succesiunea cronologică, ascendente sau retrospectivă, fie al

acelora care se delimitează prin marcarea doar a unora dintre momentele hotărâtoare ale unei anumite etape istorice. Într-un caz sau altul, filatelistul își poate folosi toate piesele filatelice de care dispune, dacă ele corespund întocmai tematicii angajate. Prin urmare, însușirea mai înțîi a conținutului temei exponatului filatelic, apoi preocuparea asiduă în pregătirea lui, atît prin piesele de care dispune cît și prin modul de prezentare și explicare a acestora. Iată de pildă,

tema de ansamblu atotcuprinzătoare: „Retrospectivă istorică bimilenară”, în care se pornește, de la „Dacia Felix”, punctînd momentele deosebite ale prezentului, în perspectiva viitorului și trecînd succesiv la reluarea trecutului glorios în care s-au remarcat năzuințele poporului. Desigur, pe acest drum lung se impune o specializare a exponatelor în privința pieselor fi-

latelice și nu întotdeauna o combinare a acestora care să dea în vileag compensarea subiectivă între ele. Dacă tema exponatului cuprinde numai o epocă sau numai anumite momente istorice, este chiar indicată folosirea cît mai diversificată a pieselor filatelice, ce se înscriu în tema respectivă.

Importanța tradiției ca factor de cunoaștere istorică s-a afirmat prin tot ceea ce s-a transmis în legătură cu „comunitatea teritorială a poporului român, unitatea sa fun-

damentală, acea permanentă și de nimic întreruptă legătură între toate formațiile statale răspîndite pe pămîntul românesc”, ceea ce confirmă „În tot acest proces de tradiție istorică, forțele morale din conștiința noastră ca popor și-au spus de regulă cuvîntul lor, hotărîtor”. Acest patriotism se cultivă și prin intermediul pieselor filatelice, folo-

site cît mai sugestiv prin expozatele avînd, ca temă angajată, tradiția istorică. Bogata paletă a emisiunilor de mărci poștale ilustrează sugestiv mărețele realizări obținute de poporul nostru, în toată istoria sa.

Legat de momente determinante în istoria patriei noastre, mărcile poștale reflectă și personalitățile marcante, eroii naționali și faptele revelatoare ale mersului înainte. Aceasta pune în atenție ținuta filateliei tematică angajate românești de a evidenția toate trăsăturile esențiale ale poporului român „dragostea sa dintotdeauna pentru pămîntul strămoșesc, pentru zîmbetul cald și lipsit de griji al copiilor, pentru bucuria de a trăi în pace și bună înțelegere cu toată lumea”.

Fiecare moment, eveniment sau personalitate istorică poate să facă obiectul și al unui expozat filatelic de tematică angajată prin piese de tot felul sau numai de același gen după caz. Aria de cuprindere în expozat a subiectului tematic angajat precum și a pieselor filatelice de care se dispune pornește — așa cum s-a spus — de la corelarea lor în timp (ca perioadă istorică) și spațiu (destinat expunerii), pe scară largă, edificatoare scopului urmărit. În simțul și

conștiința internațională a poporului român abordarea filatelică — în ideea de tematică angajată — apare și mai evidentă asocierea în subiect a mărcilor de prețutindeni. Avînd subiect analog, prevestitor al binelui obiectiv și al bunelor intenții, transmîțător de mesaje umane pe întregul pămînt, marca poștală, ca și restul pieselor filatelice semnifică cooperarea în univers. Este, desigur, un mod adecvat al comunicării între oameni și state și cu atît mai mult se cuvine ca în filatelia tematică angajată să fie folosite alături de piesele respective românești și dintre cele străine care se identifică

pe drumul progresului uman. De pildă, cum anul 1986 a fost Anul Internațional al Păcii, expozatele filatelice axate pe tema respectivă pot și trebuie să folosească și mărcile poștale semnificînd pacea în lume, mai ales că foarte multe țări au prevăzut asemenea emisiuni. De asemenea pe tărîm maximafil ar scade mult valoarea unui expozat intitulat „Mesaj pentru pace” din care ar lipsi, de pildă, supermaxima franceză din 1980 intitulată chiar „MES-SAGE DE PAIX”, sau supermaxima „Journée des Nations unies” din 1970 care sintetizează însăși cuvintele „PAIX” și „PRGGRES” pe marcă,

și mai ales pe ilustrată. Exemple de asemenea idei comune pe mărci poștale, întreguri poștale, ilustrate maxime, cu obliterations speciale nu pot să rămână în afara filateliei tematice angajate, al cărui rol militant trebuie să aibă și un conținut internațional.

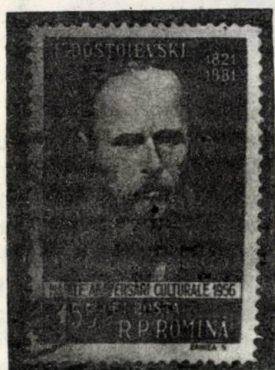
În istoria patriei, complexitatea temelor filatelice în care să reflecte eforturile pentru integritatea și independența națională, afirmarea poporului nostru pe scara

progresului economic și social contemporan pot fi cât mai variate dar într-un ansamblu edificator, axat pe realitatea vieții umane în prezent și în viitor. Această preocupare trebuie să stea la baza studiului filatelic, prin simpozioane, ca punct de pornire în toate celelalte domenii, astfel ca subiectele abordate să aibă o legătură indisolubilă cu istoria patriei și viitorul său luminos.

Preocuparea asiduă, într-un cadru organizat,

al orientării și adaptării sistematice a exponatelor de filatelie tematică angajată este mai întâi în sprijinul tuturor membrilor grupei și desigur al tuturor filateliștilor, pe tărîmul tradiției istorice unde în acest an al păcii pe plan internațional și al aniversării momentelor istorice arătate, se impune începutul unei instructive selectări și îndrumări a exponatelor care să fie la înălțimea expozițiilor filatelice „Te slăvim patrie iubită”.

ION UNGUREANU

Ancorări filatelice

DOSTOIEVSKI

A fost Dostoievski filatelist? O întrebare similară s-a tot pus la această rubrică, și în cazul unui alt mare scriitor rus: Anton Pavlovici Cehov. Răspunsul la întrebare a fost afirmativ (Rog a se vedea Almanahul filatelic pe anul 1984). Dar să revenim la Feodor Mihailovici Dostoievski (1821 — 1881), scriitor rus, autor al unor opere literare de mare finețe și adîncime sufletească, binecunoscute în țara noastră, atît prin traduceri, montări scenice, precum și prin ecranizări sovietice și din alte țări, puține la număr, ce-i drept, datorită dificultăților de transpunere și redare psihologică. Să revenim deci la întrebarea de la început și să-i căutăm răspunsul. Se știe că Dostoievski era foarte multilateral în preocupările sale. În acest context, se poate spune că, (fără nici o îndoială) și filatelia avea loc în vastele sale cuprinderi intelectuale. Aflăm aceasta în Jurnalul Annei Dostoievskaia, soția scriitorului, care povestește că, pasiunea colecționării de mărci poștale s-a aflat la un moment dat în centrul unei mici dispute conjugale.

Aceasta s-a întâmplat la Dresda, în anul 1867, când soții Dostoievski, în timpul unei plimbări pe străzile orașului german s-au postat pe poziții diferite în ce privește atingerea unor scopuri. Feodor Dostoievski reproșa femeilor o anumită lipsă de hotărâre în finalizarea celor ce și-au propus să facă. Discuția se purta chiar în momentul trecerii prin dreptul unui magazin în vitrina căruia se afla expusă o întreagă colecție de mărci poștale (Să nu uităm că ne aflăm în anul 1867, când acest lucru era încă posibil...). Dostoievski susținea că „dacă de această treabă (filatelică n.ns.) se va ocupa un bărbat, el va aduna și păstra mărcile și chiar dacă nu va sacrifica mult timp de dragul acestei ocupații, va păstra multă vreme colecția sa, poate chiar toată viața, ca amintire a unei pasiuni din tinerețe. Dar o femeie?” — se întreabă Dostoievski. „Ea se va aprinde de dorința de a strânge mărci, își va cumpăra un clasor luxos, își va plictisi neamurile și cunoștințele cu cereri de mărci, o să cheltuiască pe el o mulțime de bani, pe urmă se va plictisi, clasorul cel luxos va zace când pe o etajeră, când pe alta, ca în final, să fie aruncat pe undeva ca un lucru inutil”. Auzind aceste cuvinte, Anna Dostoievskaia s-a simțit lezată, apreciind-o drept o neîncredere în capacitatea femeilor de a fi la același nivel cu bărbații și a duce la bun sfârșit o treabă începută. Este însă mai mult decât probabil că F. M. Dostoievski s-a gândit la greutățile vieții de femeie, în care cu greu mai puteau încăpea și alte preocupări. Doar știm din citirea operelor sale cu câtă înțelegere a privit el sufletul femeii și cu câtă simpatie și-a conturat pe multe din eroinele sale.

Astfel Sonecika Marmeladova din „Crimă și pedeapsă” — întruchipează suferința întregii umanități, iar „Sfioasă” părăsește lumea aceasta ca o martiră purificată, eliberată astfel din întunecata lume a răului. Nastasia Filipovna din „Idiotul” este un suflet de femeie, care năzuiește să înceapă o viață nouă pentru a scăpa de povara propriei sale înjosiri. Cu alte cuvinte, aceste personaje — ne vom limita la ele — sînt un exemplu grăitor că Dostoievski era departe de tendințe misogine și dacă ne apropiem și de viața intimă a scriitorului, putem spune că își iubea foarte mult soția (care, între altele, era mai tânără cu 25 de ani) și o aprecia pentru simțul ei practic, salvîndu-l de la multe necazuri. În plus ea i-a dăruit doi copii, făcînd dintr-un solitar — un fericit tată de familie.

Revenind acum la „disputa filatelică” de la început, vom spune că Anna Dostoievskaia „nu i-a rămas datoare” soțului ei, reușind să-și facă o colecție filatelică, fără să cumpere mărci și în final să aibă în colecția sa — mărci apreciate de a fi „rare”, cum ne arată tot ea, în Jurnal.

În finalul acestei ancorări filatelice putem spune că: 1) Dostoievski aprecia filatelia, de vreme ce o privea cu seriozitate, considerînd că, colecționarii trebuie să fie devotați pasiunii lor, respectiv s-o iubească; 2) important de reținut este și alt fapt: cînd se petreceau toate acestea, în 1867, se împlineau 27 de ani de la plecarea în lungă sa călătorie în lume a primei mărci (în 1840) și ce puternice rădăcini avea acest eveniment chiar de la începuturile ei...

Machetatori ai mărcilor poștale românești

DUMITRU ȘTUBEI

Un copil de cinci-șase ani, venind pentru prima oară la Constanța, ieșind din gară, a văzut de odată marea printre două rînduri de case care alcătuiau cadrul peisajului. A fost o revelație în alb și albastru care și-a păstrat identitatea toată viața. Devenit pictor, Dumitru Ștubei, copilul de atunci, nu și-a trădat prima inspirație și a îmbogățit-o fără s-o epuizeze. Nu cred că există mulți creatori care să fi rămas în aceeași măsură credincioși unui singur subiect și mai ales să-l fi tratat pînă la maturitate cu sensibilitatea de la început. Ajuns de mult la deplinul său meșteșug și deplină artă, Dumitru Ștubei a rămas un vechi și un tînăr pictor al mării noastre.

Născut la Bacău, la 30 august 1901, fiu al inginerului Ștubei Dimitrie, a urmat școala primară și liceul la Iași. Aici, profesorul său de desen, I. Atanasiu s-a ocupat în mod special de el, întrevăzînd pe viitorul mare pictor și ducînd planșele sale, peste drum, pentru a le arăta elevilor școlii de arte-frumoase. În anul 1919, Ștubei intră în școala de artilerie și marină, făcînd parte din prima promoție de ofițeri ai școlii navale din Constanța.

Prima expoziție de pictură a deschis-o în anul 1922 în timpul unui concediu la Iași, în sala denumită atunci „Expresul”. O altă expoziție, într-un cadru deosebit a avut loc în anul 1926 la Ateneul Român. De atunci și pînă la sfîrșitul vieții sale, pictorul Dumitru Ștubei a avut mai bune de 30 de expoziții personale, atît în țară cît și în străinătate (Basel, Paris, Geneva, Londra, Praga etc.). Între anii 1930 — 1938 a colaborat cu Jean Bart (Eugen Botez) redactînd reviste „Marea Neagră”, publicație care la timpul său a jucat un rol important pentru marină și sportul marinăresc. Pentru meritele sale artistice Dumitru Ștubei a fost distins cu Meritul cultural „Virtutea marinărească”.

La expoziția de la Paris din anul 1969 i s-a acordat medalia de aur de către Societatea „Arte-Sciences-Lettres” pentru truda și măestria dovedită în această expoziție. A fost membru al grupării „Royal Society of marine artist” de la Londra la ale cărei expoziții anuale a participat de cîteva ori. Dragostea sa pentru mare a exprimat-o și în creațiile sale de mărci poștale. Cîtăm dintre acestea doar cîteva exempluri din cele 120 de machete de mărci:

Aviația și marina 1948; Ziua marinei 1961; Sporturi nautice; Marina comercială (Jzuale 1973). Mai amintim din realizările sale remarcabile (în ordinea lor cronologică); Munca în comunicații; Un an RPR; Cinci ani de la eliberare; Centenarul Mihai Eminescu; Jocurile mondiale Universitare de iarnă; 75 de ani de la proclamarea independenței de stat a României; Centenarul Tea-

trului Național; Centenariul industriei petrolifere; 25 ani de la luptele ceferiștilor și a petroliștilor februarie 1933; Ziua forțelor armatei 1958; Construcții ale socialismului; Navigația cosmică;

TEODOR CUTLIC

Organizarea cenzurei militare în războiul pentru înfrângerea fascismului (23 august 1944—mai 1945)

Organizarea serviciului de cenzură militară — ca parte a actului de comandă — în timpul marilor pagini de epopee împotriva fascismului, constituie un capitol important al istoriei poștale militare românești.

Studiul istoriei poștale militare, precum și colecția și expozatul, trebuie să îmbine armonios analiza sistemului poștal militar pe baza legislației în vigoare într-o perioadă anumită (legi, decrete, instrucțiuni, etc.) cu cercetarea, pe baza documentelor poștale, a acțiunilor unităților militare în situații de luptă date și să evoce mesajul patriotic al corespondenței militarilor. Constitue un sistem bine încadrat în care aceste trei laturi sînt interdependente și se condiționează reciproc.

Trimiterile poștale și mai ales corespondența, reprezintă într-un fel o documentare, prin imagini, pentru a reda un tablou cît mai complet și mai obiectiv al eroicelor acțiuni de luptă ale armatei române în marile momente naționale.

Cenzura corespondenței, în timpul războiului pentru înfrângerea fascismului a fost corespunzător organizată.

Corespondența particulară (ofițeri, subo-

fițeri și militari în termen) și a persoanelor civile din armată se făcea prin scrisori, cărți poștale militare și cărți poștale obișnuite.

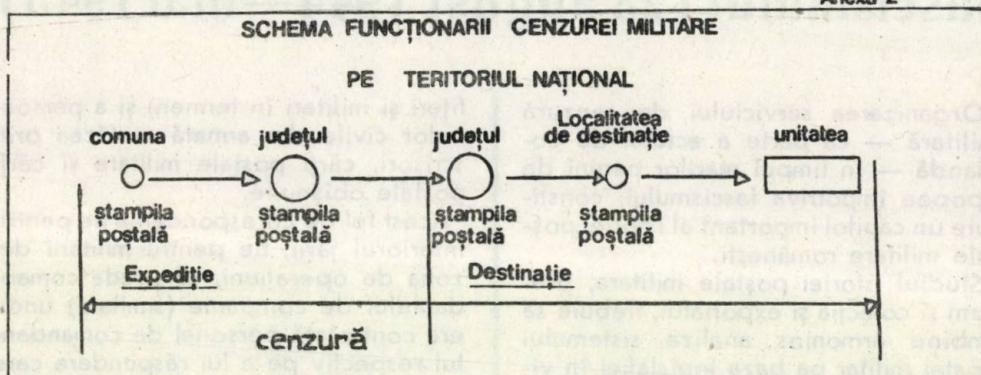
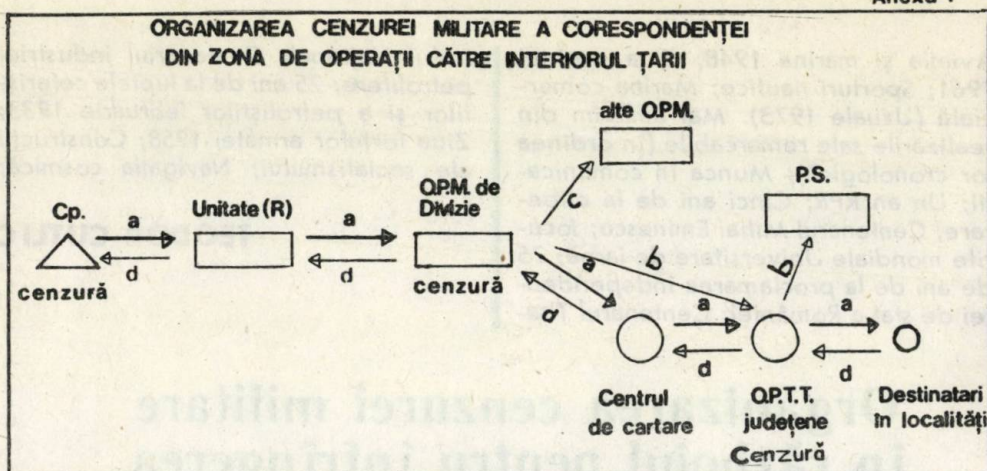
Acest fel de corespondență fie pentru interiorul țării, fie pentru militarii din zona de operațiuni, se preda comandantului de companie (similare) unde era controlată personal de comandantul respectiv pe a lui răspundere care făcea mențiunea „Văzut” semna și aplica ștampila unității (similare).¹⁾

Mențiunea „Văzut”, semnătura și ștampila se puneau afiș pe cărțile poștale cît și pe scrisori, pe partea adresei (fața) în colțul din stînga jos.

Corespondența care nu avea această viză și ștampilă oficială nu se expedia de „oficiile poștale civile sau militare”.²⁾ Așa cum se indica și pe cărțile poștale militare, în corespondență era interzis a se scrie „chestiuni în legătură cu armata și nu se puneau localitatea”.

Comandanții de subunități predau biroului poștal regimentar numai corespondența care nu conținea comunicări nepermise. Scrisorile personalului de la comandamente care nu făceau parte din vreo unitate, erau controlate de un ofițer destinat de comandantul respectiv.

Biroul poștal regimentar (similare) tri-

ANEXA 3

ȘTAMPILE DE CENZURĂ MILITARĂ

TIPUL	PREZENTAREA ȘTAMPILEI	DIMENSIUNI (cm. mm.)	TIPUL	PREZENTAREA ȘTAMPILEI	DIMENSIUNI (cm. mm.)
C.1.	"Văzut" sau "Cenzurat"	scrie de mână	C.15	CENZURA MILITARĂ OP. P.T.T. CRAIOVA	
C.2.	POȘTA MILITARĂ CENZURAT	40 x 12		CENZURAT	50 x 30
C.3.	BZVM.P.C. CENZURAT	diferite	C.16	CENZURA CRAIOVA 9.	27 x 10
C.4.	CENZURAT OF.P.M.Nr.6	55 x 10 25 x 6	C.17	CENZURAT IASI Nr.12.	40 x 15
C.5.	CENZURAT	diferite	C.18	CENZURAT CENZOR	93 x 13
C.6.	CENZURAT	diferite	C.19	CENZURAT	D = 32/30 20/20
C.7.	CENZURAT PITEȘTI	diferite	C.20	CENZURAT	D = 25/23
C.8.	33 CENZURAT CRAIOVA 33	34 x 16 30 x 12 26 x 11	C.21	CENZURAT	D = 30/27
C.9.	CENZURAT BUCUREȘTI			OP. POSTAL TUL Nr. CENZURAT	
	140 BT.	55 x 10	C.22	CENZURAT BIRLAD	50 x 10
C.10.	CENZURAT TULCEA 1	65 x 15	C.23	CENZURAT ARAD Nr. 8 CENZOR	25 x 10
C.11.	CENZURAT BUZĂU Nr.4	65 x 13	C.24.	ROMANIA CENZURAT PLEVNA	20 x 20
C.12.	CENZURAT SIGHIȘOARA 9.	55 x 25	C.25.	CENZURAT	D = 35 27 x 12
C.13.	CENZURAT GALAȚI Nr.22.	57 x 15			
C.14.	CENZURAT IĂLCIENI 1	35 x 10			

mitea corespondența la oficiul poștal militar al comandamentului căruia era subordonată unitatea.

La oficiul poștal respectiv corespondența se cenzura din nou și cea adresată familiilor se expedia destinatărilor prin centru de cartare (Anexa 1a), iar către militarii din unitățile subordonate altor comandamente se trimitea oficiului poștal militar respectiv (Anexa 1c).

Correspondența particulară adresată unităților comandamentelor militare și instituțiilor civile din interiorul țării care aveau o dislocare fixă (ex. Ministerele, P.S.³⁾, Școlile Militare, etc.) și nu erau afectate unui O.P.M.⁴⁾ — aveau adresa scrisă prin denumirea unității în clar, precum și localitatea de destinație — după ce se cenzura, se îndruma direct la destinație prin oficiile P.T.T. județene (Anexa 1b).

Correspondența particulară din interiorul țării către militarii de pe front se aduna la O.P.T.T.⁵⁾ județean, unde se cartă pe O.P.M., se cenzura și se trimitea la Centrul de Cartare, care asigura expedierea la O.P.M. respective (adunate de la mai multe județe) și de aici prin Biroul Poștal regimentar până la companie (Anexa 1d).

Correspondența pe teritoriul național între două localități se cenzura la județul din care se expedia. Există și corespondență cenzurată la județul de destinație, iar uneori ajungea la destinatar fără a se mai cenzura (Anexa 2).

Între o unitate militară și o localitate, corespondența se cenzura la unitate, iar dintr-o localitate către o unitate militară se cenzura la județul de unde se expedia.

Între două unități militare din interiorul țării, corespondența se cenzura la unitatea expeditoare.

Toate organele de cenzură militară aveau ștampile pe care le aplicau pe corespondență. Întrucât nu era stabilit prin instrucțiuni un model (tip) și nu se confecționau centralizat, ci de comandamentele și unitățile pe lângă care funcționau birourile de cenzură, existau tipuri de diferite forme și dimen-

siuni.

Clasificarea din tabelul anexat s-a făcut avându-se în vedere organul militar care a emis-o și o folosea, conținutul, forma și dimensiunile ștampilelor. În colecția pe care o am la dispoziție, am găsit 25 de tipuri (Anexa 3). Nici o ștampilă de cenzură militară nu avea data trecută în conținut. La unități se foloseau ștampilele: C1, C4, C5, C19, C20, C24, C25.

La județ: C5 și C6 care se foloseau și la unități, C7, C18, C22, C23.

Sînt probabil și alte modele de ștampile de cenzură militară. Studiul trebuie continuat pînă vom reuși să redăm prin corespondența militară circulația în războiul pentru înfrîngerea hitlerismului, drumul glorios de luptă al unităților și marilor unități ale armatei noastre.

Partidul Comunist Român a fost forța cea mai combativă încă de la făurirea sa în lupta împotriva fascismului. El a organizat lupta poporului român care clocotea de ură împotriva hitlerismului, pentru înlăturarea dictaturii militarofasciste.

Armata română a fost devotată totdeauna intereselor poporului, a luptat cu eroism și sacrificiu pentru apărarea independenței și neafîrnării Patriei.

Partidul, în perioada grea a anilor 1939—1944, „a stabilit legături active cu armata, cu cadrele de conducere din comandamentul suprem și a trecut la organizarea luptei armate pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste”.⁶⁾ Ca urmare, armata în totalitatea ei a trecut la lupta împotriva hitlerismului, pentru eliberarea deplină a patriei și înfrîngerea fascismului.

Prin documentele poștale existente din perioada luptelor împotriva fascismului se poate constitui o colecție și un exponat, deosebit de educativ, care ar putea avea următorul plan: nimicirea forțelor germane în timpul insurecției armate, desprinderea trupelor române din zona de operații germano-sovietică și afluirea lor în zona participării la ofensiva pentru elibera-

rea întregului teritoriu al țării, acoperirea frontierelor față de atacurile hitleristo-hortiste, respingerea ofensivei dușmane, eliberarea întregului teritoriu al țării, eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei. Fiecare parte a planului poate fi detaliată în funcție de documentele poștale existente.

Din corespondența militarilor și din ordinele de zi ale diferitelor unități și comandamente vedem pilde de patriotism fierbinte și spirit de sacrificiu.

Astfel în Ordinul de zi Nr. 61 al Corpului 4 Armată din 27.X.1944 se arată că Divizia 2 Infanterie „a învins imposibilul când la orele 7 dimineața (23.X.1944) primele sale plutoane începuseră să treacă Tisa sub focurile violente de artilerie, aruncătoare și îndeosebi de mitraliere inamice ce flancau apa și băteau plajele de trecere”.⁷⁾

Pildă de eroism a dat soldatul Budson I. care pentru modul exemplar cum „a știut să-și facă datoria în luptă sfidând moartea... fiind tot timpul exemplu” a fost decorat cu medalia „Bărbăție și Credință” (ordinul de zi Nr. 136 din 15.III.1945 al Diviziei 2 Infanterie).

De un deosebit interes este și scrisoarea soldatului Sofican C. din R.951 din 8.V.1945 către Mocioi Aurelia în care îi scrie să fie mândră că soțul ei „a căzut pe câmpul de luptă distinguându-se ca un erou”.

Este necesar să studiem temeinic documentele poștale, pentru a arăta drumul de luptă pe unde militarii armatei române au luptat neîntrerupt, neobosit, sfidând moartea, îndurând greutăți supraomenești, iar faptele lor de arme vor rămâne deapaururi vii în istorie și prin aceasta să trezim, mai ales la tineret mândria pentru trecutul glorios al patriei noastre.

CONSTANTIN ZAMFIRESCU

1. Instrucțiuni cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor militare și serviciilor poștale la comandamente Nr. 14575 940 art. 34

2. Disp. Nr. 60435 a D.G.P.T.T. din 24.XI.1939 din Buletinul P.T.T. Nr. 1 din 15.I.1940 pag. 7

3. P.S. — Parte sedentară

4. O.P.M. — Oficiul poștal militar

5. O.P.T.T. — Oficiul Poștal, Telegrafic și Telefonice (P.T.T.)

6. Nicolae Ceaușescu — Cuvîntarea la adunarea solemnă organizată cu prilejul aniversării a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român

Machetatori ai mărcilor poștale românești

ION DUMITRANA

Regretatul pictor și grafician Dumitrana Ion a realizat 427 machete de mărci poștale ale republicii și încă 70 de machete pentru administrațiile poștale din câteva țări străine.

Desigur, așa cum se va putea vedea dintr-o parțială enumerare a citorva din machetele realizate, vom putea constata marea varietate a subiectelor abordate, preferințele lui rămânând mărcile cu subiect istoric.

În prima perioadă a creației sale s-a manifestat mai mult în grafică, arta sa s-a dezvoltat sub influența profesorilor săi Alexandru Ciucurencu și Nicolae Dărăscu. El a reușit să surprindă trăsăturile psihologice esențiale ale modelelor sale, compozițiile îmbinându-se cu un colorit luminos și cald. Temperament meditativ, dar de o intensă vitalitate, el avea înclinație pentru decorativ. Armonia formelor și marea sa sensibilitate au fost deasemenea o caracteristică a realizărilor sale.

Prima machetă realizată de Ion Dumitrana este cea ocazionată de aniversarea a 75 ani de la întemeierea Fabricii de timbre (1948). În ordine cronologică voi mai aminti câteva, totalitatea lor fiind prea mult: 75 ani UPU; Filimon Sîrbu; Casa Scînteii; Centenarul

N. Bălcescu; Cinci ani RPR; I. Maikovski; Centenarul Ciprian Porumbescu; Vinătoarea; Centenarul sculptorului I. Georgescu; Flori de câmp; 40 ani bătălia de la Mărășești; A 40-a aniversare a marii revoluții din Octombrie; Laika; Fauna din Deltă; Centenarul Unirii principatelor; 10 ani CAP; anul geofizic internațional; Prima navă cosmică; Primul om în cosmos; 40 ani PCR; A XV-a aniversare RPR; 500 ani mînăstirea Putna; 90 ani independență de stat; Răscoala din 1907; 50 ani Mărăști, Mărășești, Oituz; cosmonautica în slujba păcii; Vostok 5 și 6; Festivalul G. Enescu; Centenarul Academiei RSR; 450 ani mînăstirea Curtea de Argeș; Mircea cel Bătrîn; 120 ani revoluția de la 1848; Emil Racoviță; A.I. Cuza; Centenarul nașterii lui V.I. Lenin; T. Vladimirescu; Neagoe Basarab; Centenarul Copernik; Dimitrie Cantemir; Centenarul Fabricii de Timbre; Pictorul I. Andreescu; Ion Vodă Viteazul; Avram Iancu, etc.

Ion Dumitrana s-a născut la 25 ianuarie 1923, în București. Tatăl său făcea de foarte pînă-n noapte firziu ca să poată întreține familia formată din soție și patru copii. La vîrsta de 14 ani Ion Dumitrana este angajat ca ucenic la Fabrica de timbre, unde a lucrat pînă la

sfârșitul prematur al vieții sale (1976), trecînd prin diferite meserii, ca maestru heliograf, artist creator și gravor. În anul 1937 Fabrica de timbre era condusă de ing. Gh. Iachimescu, care a hotărît ca ucenicii din fabrică să urmeze școala de Arte frumoase.

Urmare acestui fapt, ei lucrau doar o jumătate de zi, în cea de a doua parte a zilei urmau școala și în mod obligatoriu trebuiau să învețe și o limbă străină de circulație universală. El a avut fericirea ca să-l aibă drept profesor pe A. Ciucurencu, iar gravura artistică a învățat-o de la profesorul Simon Inca. A urmat apoi cîteva cursuri de specializare pentru gravură în R.P.

Polonă și în Franța, unde a fost elevul profesorului Jules Piel, decanul gravurilor francezi. O parte din mărcile create de Ion Dumitrana (în număr de 14) au fost imprimate în gravură, gravura fiind realizată tot de el. El a mai gravat și un număr de 18 mărci, creația altor pictori și graficieni, (emisiunile Th: Aman; Monumente ale naturii; Muzeul satului; Centenarul telecomunicațiilor; Monumente ale naturii; Muzeul satului; Centenarul telecomunicațiilor; Monumente istorice etc.)

T. CUTLIC

Iubita mea, frumoasă ca o marcă

Îți trimit scrisoarea într-un plic filatelic, pentru mai multă coloratură și plăcută ambianță.

Inima mea-i un clasor cu timbre valoroase ce-și deschide coperțile numai pentru tine. Sentimentele mele prețioase, ca o colijă rară, au valoare de unicat.

În morțiș să alcătuim o pereche, ca două timbre pe orizontală și adevizul să ne fixeze definitiv pe acelaș panou al existenței noastre!

Aștept cu nerăbdare manco-lista răspunsului tău și-ți obligerez efigia cu un pățimaș sărut.

Al tău,
Costel

D.C. MAZILU

Centenarul expediției inginerului Iuliu Popper în Țara de Foc

La 5 martie 1887 inginerul Iuliu Popper, născut, crescut și educat la București, pe atunci în vîrstă de 30 de ani, a ținut în fața plenului Institutului Geografic al Argentinei excepțional de interesanta conferință intitulată EXPLORACION DE LA TIERRA DEL FUEGO care, după o mărturie contemporană, a fost extrem de aplaudată, iar conferențiarul felicitat cu căldură. În acelaș an se tipărea la București traducerea în limba română a acestei conferințe.

Însoțită de hărți și de o expoziție a materialelor celor mai diverse culese de însuși Iuliu Popper în îndepărtatul ținut din sudul extrem al Americii Latine, de dincolo de Strîmtorea Magellan, această conferință era rezultatul direct al expediției de explorare a Țării de Foc, pe care inginerul Iuliu Popper a explorat-o cu începere de la 7 septembrie și pînă la finele lunii decembrie 1886 în interiorul mării insule.

Cercetarea competentă a spațiilor necunoscute din îndepărtata insulă (căreia — cu 100 de ani în urmă — i se cunoșteau numai zonele litorale) a fost făcută de I. Popper pe multiple planuri: geografic, etnografic climatologic și geologic. Acest ultim aspect a

condus la descoperirea aurului din Țara de Foc, pe care inginerul Popper l-a exploatat aici pînă la moartea sa, survenită în mod imprevizibil și misterios la 6 iunie 1893.

Cercetarea geografică a Țării de Foc a fost adusă la cunoștința forurilor științifice competente prin harta desenată de Iuliu Popper pe care sînt înscrise formațiuni geografice pe care el le-a descoperit și ale căror denumiri românești — izvorîte din patriotismul care l-a animat întotdeauna pe explorator — mai dăinuie și astăzi: Punta Sinaia, Rio Ureche, Rio Rosetti, Monte Lahovary, Monte Manu. Patriotismul său profund l-a făcut să dea denumirea de „Romania” unui țărm al Peninsulei Mitre din sudul Țării de Foc, denumire care constituie primul — și pînă astăzi singurul — toponim care poartă numele patriei noastre într-o altă țară.

În urma acestei expediții încununată de succes și în temeiul datelor științifice certe pe care le-a adus cu sine din Țara de Foc — a descoperirilor sale geologice — lui Iuliu Popper i s-a încredințat conducerea lucrărilor de exploatare a aurului din îndepărtata insulă. Înzestrat cu spirit viu, cunoscînd perfect limba spaniolă, inginerul Iuliu Popper a publicat într-unul din princi-

palele cotidiene din Argentina un ciclu de 10 articole intitulate TIERRA DEL FUEGO.

În același timp, el a reunit într-un album devenit celebru cele aproape 100 de fotografii pe care le-a făcut în timpul acestei prime expediții în Țara de Foc. Să încercăm să ne imaginăm — lucru astăzi aproape imposibil — dificultatea realizării acestor fotografii cu 100 de ani în urmă, cu un aparat voluminos și complicat în manipulare, cu clișee fotografice pe plăci de sticlă fragile și dificil de transportat într-o expediție de explorare care dispunea numai de cai. Un exemplar de lux al acestui veritabil „prim reportaj fotografic” a fost trimis de ing. Iuliu Popper Societății Geografice Române din București. Din păcate acest exemplar a ars în timpul unui bombardament din luna august 1944. Printr-o împrejurare fericită, istoricul științei și tehnicii românești și scriitorul I.M. Ștefan a descoperit în anul 1984 o dublură a acestui valoros album. Din inițiativa Grupării tematice de filatelie polară A.F.R., cu concursul actualilor deținători — Biblioteca F.C.E. din București — s-a realizat un număr limitat de copii fotografice excelente ale albumului Popper, care reintră în acest fel în circuitul științific și cultural mondial. Destinație pe care cu siguranță că inginerul Popper a gândit-o, trimițând un exemplar Societății Geografice Române.

Singura copie a albumului original, făcută și ea tot de inginerul Iuliu Popper, care se mai cunoaște astăzi în lume, se află în proprietatea familiei Braun-Mendez din Buenos Aires, descendenții prietenului și împluternicitului lui Iuliu Popper în Țara de Foc.

Urmările primei expediții a inginerului Iuliu Popper, care prin amploarea și diversitatea lor nu pot fi tratate în acest articol, deoarece el se rezumă la comemorarea expediției din septembrie-decembrie 1886, au fost de mare importanță pe plan geografic, economic și umanitar pentru patria sa adoptivă — Republica Argentina.

Să amintim doar că după moartea prematură a lui I. Popper în vîrstă de numai 36 de ani, un far maritim construit în Țara de Foc a primit numele de „Faro Popper”, iar un ținut din Țara de Foc a fost denumit „Tierra Popper” spre a i se eterniza memoria.

Însuși Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit despre inginerul Iuliu Popper în cuvîntarea rostită la solemnitatea decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Buenos Aires, la 6 martie 1974, spunînd următoarele cuvinte:

„Între oamenii de știință români și argentinieni există vechi legături. Încă în 1886, Iuliu Popper a făcut explorări geografice și prospecțiuni miniere în Țara de Foc. Rezultatele acestor cercetări au fost publicate atît la Buenos Aires, cît și la București. Cu prilejul morții sale, presa argentiniană scria: „Țara noastră — Argentina — pe care o iubea ca pe o a doua patrie, pierde în el un bun luptător”.....

Cît de apreciată este și astăzi, la peste 90 de ani de la dispariția sa, personalitatea lui Iuliu Popper în Argentina, demonstrează și publicarea în anul 1974 de către Editura argentiniană „Plus Ultra” a unei cărți voluminoase, de 448 de pagini, scrisă de Boleslao Lewin, cu titlul „Quien fue el conquistador patagonico Julio Popper” care trasează foarte amănunțit și veridic personalitatea lui Iuliu Popper și munca deosebită de explorare, opera civilizatoare înfăptuită de el în Țara de Foc.

Comemorarea filatelică a inginerului Iuliu Popper în România este variată și multiplă:

— la 6 iunie 1968, un plic ilustrat cu chipul său și o ștampilă poștală specială, machetate de regretatul Ion Dumitrana au comemorat 75 de ani de la moartea sa;

— în 1981 a fost emis la Buzău un plic policrom și s-a folosit o ștampilă specială comemorativă, la aniversarea a 90 de ani de la înființarea poștei locale în Țara de Foc, de către I. Popper;

— în anul 1982, la Călărași și la Bocșa au fost emise plicuri comemorative și s-au utilizat ștampile poștale speciale dedicate celei de a 125-a aniversări a nașterii lui Iuliu Popper.

Piese filatelice aniversând centenarul expediției inginerului Iuliu Popper în Țara de Foc (un plic special și o ștampilă comemorativă) sînt cele mai recente; ele au fost emise la 5 aprilie 1986 la Ploiești cu prilejul celei de a VI-a Bienale de filatelie polară.

Cu aceste piese nu se încheie însă comemorarea centenarului acestei prime expediții în Țara de Foc. Gruparea tematică de filatelie polară A.F.R. a serbat în cadrul său anul 1986 drept „An Iuliu Popper”, în amintirea expediției pe care a condus-o în perioada septembrie-decembrie 1886. În cadrul manifestărilor — care au fost inaugurate prin articolul scriitorului I. M. Ștefan „Premieră geografică” publicat în revista FLACĂRA din 31 ianuarie 1986 — se pot enumera:

— comunicarea „Defăimarea și adevărul despre inginerul Iuliu Popper”, prezentată la Simpozionul tematic de filatelie polară de la Ploiești, la 6 aprilie 1986;

— emiterea plicului și a ștampilei, amintite mai sus, la a VI-a Bienală de filatelie polară;

— emiterea, în cadrul seriei de mărci poștale „Cercetători români în zonele polare” din vara acestui an, a unei valori care îi este dedicată lui I. Popper;

— traducerea de către unul din membrii Grupării tematice de filatelie polară A.F.R. a cuvîntărilor ținute de Iuliu Popper la Institutul Geografic al Argentinei, în anii 1887 și 1891, și publicarea textelor integrale ale acestora în limba română în „Colecția de literatură filatelică polară”;

— organizarea la Alexandria, în luna septembrie 1986 a unei „mese rotunde” dedicată lui Iuliu Popper;

— publicarea primului buletin bibliografic de către Biblioteca Grupării tematice de filatelie polară A.F.R. inti-

tulat „Iuliu Popper — Țara de Foc”, cuprinzînd 163 de titluri de lucrări apărute în țară și în străinătate.

Pentru a cinsti marile personalități românești care au adus o contribuție efectivă și însemnată la cunoașterea ținuturilor polare, Gruparea tematică de filatelie polară A.F.R. va dedica și anii următori cîte uneia dintre ele, serbînd:

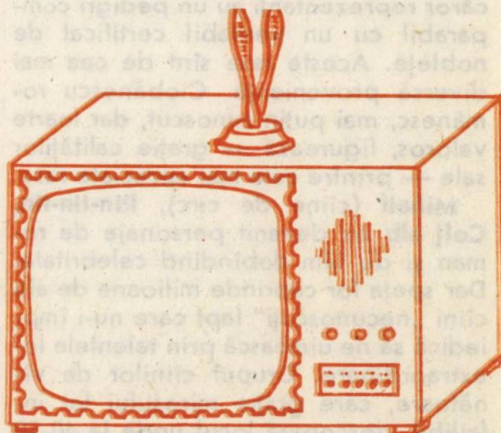
— în anul 1987 — „Anul Constantin Dumbrovă”, la 60 de ani de la „Prima expediție românească în Gröenlanda” pe care a organizat-o și a condus-o (1927—1928);

— în anul 1988 — „Anul Basil G. Assan”, la a 70-a aniversare a morții primului explorator român al insulelor Spitzbergen (decedat la 16 iunie 1918);

— în anul 1989 — „Anul Emil Racoviță”, la 90 de ani de la înapoierea cu succes a expediției „Belgica” și a sa din Antarctica (1897—1899).

Alți „ani”, alte comemorări de exploratori, cercetători sau călători polari români se vor adăuga acestui program, pentru valorificarea și cinstirea moștenirii culturale și științifice a înaintașilor noștri și pe acest plan cu totul deosebit — cel al contribuțiilor românești la cunoașterea ținuturilor polare.

ELSA ȘI RENATE WEINHARA

Cel mai bun prieten

Nimic nu-i lipsește câinelui pentru a merita un asemenea atribut: devoțiune, inteligență, generozitate, sensibilitate, fidelitate. Lipsit total de perfidie și ipocrizie, acest animal binecunoscut pentru curajul său merită din plin prietenia pe care i-o purtăm, ca și locul pe care — de-a lungul timpului — i l-au consacrat numeroase opere artistice sau literare. Omul a știu să-i cultive abil aptitudinile, în folosul său, încă din timpuri imemorabile, după caz și rasă, pentru vânătoare, paza turmelor sau caselor, trasul săniile, salvarea celor rățițiți sau înzăpeziți, pentru dresură și exhibiții publice de divertisment.

Astăzi, ca urmare a unei severe selecții, găsim în întreaga lume rase ale căror reprezentanți au un pedigree comparabil cu un veritabil certificat de noblete. Aceste rase sînt de cea mai diversă proveniență. Ciobănescu românesc, mai puțin cunoscut, dar foarte valoros, figurează — grație calităților sale — printre cele mai apreciate rase.

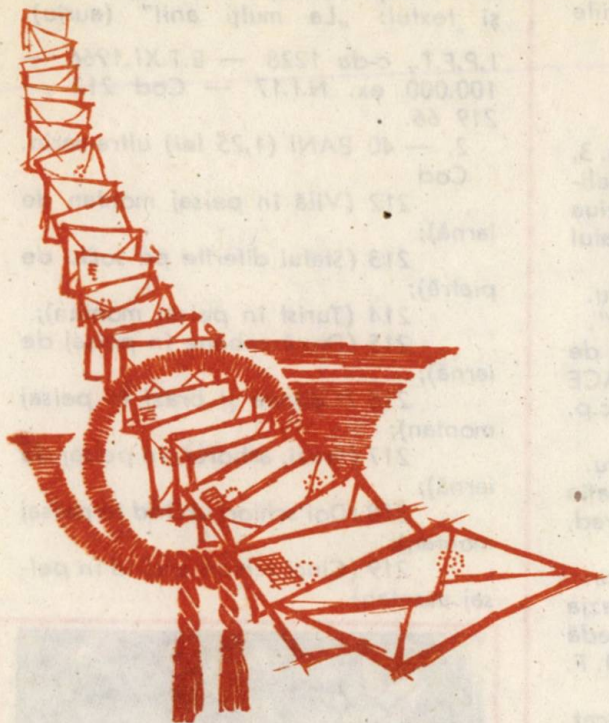
Mihail (cîine de circ), **Rin-tin-tin**, **Colț alb** au devenit personaje de roman și de film dobîndind celebritate. Dar speța lor cuprinde milioane de alți cîini „necunoscuți” fapt care nu-i împiedică să ne uimească prin talentele lor extraordinare. Grupul cîinilor de vânătoare, care grație mirosului lor infailibil, descoperă locul unde la 40-50 cm sub sol zace o trufă, cei care desco-

peră drogurile în ascunzișurile cele mai secrete, cei ce păesc turmele în peregrinarea lor împotriva sălbătăciunilor, cei din salon, cu coafuri elegante și aptitudini igienice rafinate și ațîția alții sînt veritabile personaje.

Prieten discret, care știe să ne ghidească gîndurile, așa a rămas, de multă vreme, acest animal inteligent căruia parcă nu-i lipsește decît graiul. Nu este, așadar de mirare că și emisiuni filatelice din multe țări au fost consacrate chipului său, virtuților sale.

VIOREL ORĂDEANU

I. — CĂRȚI POȘTALE

Primele efecte poștale pentru acest gen de corespondență, au fost realizate cu ocazia împlinirii anului nou „1900”. Cu această ocazie au fost emise două cărți poștale — format 130 x 91 mm. — avînd aceeași ilustrație multicoloră: „Un colindător cu stea”, în fața unui ansamblu de locuințe în peisaj de iarnă”, cu texte de felicitare pe mijlocul ilustrației. Aceste cărți poștale au fost realizate la „STAB. GRAFIC I.V. SOCECU, BUCURESCI”. Se găsesc exemplare pe care nu s-a imprimat denumirea Stabilimentului Grafic I.V. Socecu.

1899. Marcă fixă din emisiunea „SPIC DE GRÎU”

1. — 5 BANI, verde, „LA MULȚI ANI 1900”

2. — 5 BANI, verde, „FELICITĂRI”

ÎNTREGURI POȘTALE PENTRU FELICITĂRI

La această emisiune unele cataloage au transcris greșit inscripționarea textului românesc, cum de exemplu s-a imprimat:

a) La multa ani 1900 (în Cataloagele MICHEL și CRODEL);

b) Felicitări (în Catalogul HIGGIN GAGE).

Pînă în prezent nu am întîlcit astfel de inscripționări.

După proclamarea Republicii, Poșta română, a reluat emiterea foarte diversificată a acestui gen de efecte poștale, spre a fi folosite cu ocazia sărbătorilor de iarnă, sau cu ocazia marcării unor date festive: 1 martie, 8 martie, 1 mai, 23 august, 7 noiembrie...

Ca marcă fixă pe cele mai multe din emisiuni s-a imprimat „STEMA REPUBLICII”. Tipurile acestui model de marcă fixă, sînt clasificate în materialul publicat în Revista „Filatelia” Nr. 8 — 10/1976.

Pentru marca fixă figurativă se va

trece clasificarea din materialul publicat în „Îndrumarul filatelic” edițiile 1978 și 1980.

EMISIUNI ALE ANULUI 1954

Marca fixă „Stema republicii”, Tip. 3, cu următorul text în ilustrație: „Vă felicităm cu ocazia zilei de 23 august, ziua eliberării patriei noastre”. Formatul cărții poștale, 148 x 95 mm.

3. — 38 BANI (1 leu) albastru.

Idem, cu textul „La mulți ani”.

Ilustrația redă case în peisaj de iarnă, steagul R.P.R. și cuvîntul PACE pe steagul P.C.R. Formatul c.p. 145 x 96 mm.

4. — 38 BANI (1 leu) albastru.

Idem. cu text: La mulți ani. Ilustrația redă Casa Scînteii, o ramură de brad, stea. Formatul c.p. 142 x 95 mm.

5. — 38 BANI (1 leu) albastru.

Idem. cu text: „Felicitări cu ocazia zilei de 7 noiembrie.” Ilustrația redă marca poștală adezivă (CMPR 1560). F. 145 x 95 mm.

6. — 38 BANI (85 bani) maro-roșcat.

EMISIUNE A ANULUI 1956.

Marca fixă „Stema republicii”, Tip. 4, cu textul „La mulți ani”. Ilustrația redă Casa Scînteii, o ramură de brad, stea. F. 146 x 94 mm.

7. — 40 BANI (1 leu) albastru.

II. — CĂRȚI POȘTALE FELICITARE.

1957. Marca fixă „Ghiocel și ciuboșica cucului” (CMPR 1662).

Titlu: CARTE POȘTALĂ ILUSTRATĂ (PENTRU FELICITĂRI)

RECOMANDAT Fig. 3

Carton subțire cretat, Formatul 294 x 99 mm., pliat în două, cu textul: Vă urăm noi succese în muncă....., urări dedicate realizărilor obținute în întîmpinarea zilei de 1 mai 1957.

1. — 1,10 LEI (1,75 lei) albastru.

EMISIUNI ALE ANULUI 1966.

Marca fixă „Stema republicii”, tip. X

cu ilustrații bicolore în peisaj montan și textul: „La mulți ani!” (auriu).

I.P.F.T., c-da 1228 — B.T.XI.1966 — 100.000 ex. N.I.17 — Cod 212 — 219 66.

2. — 40 BANI (1,25 lei) ultramarin.

Cod

212 (Vilă în peisaj montan de iarnă);

213 (Statui diferite pe soclu de piatră);

214 (Turist în peisaj montan);

215 (Două cabane în peisaj de iarnă);

216 (Cabane și brazi în peisaj montan);

217 (Brazi, arboret, în peisaj de iarnă);

218 (Doi schiori urcînd în peisaj montan);

219 (Cinci schiori urcînd în peisaj montan).

Alina

Dr. Teodora Popescu

St. Matei Vrad. 2: 10.

Rasoul 23. August -

-Loco.

Marca fixă „Stema” Tip X”. Ilustrații multicolore și textul: „La mulți ani!” (verde). I.P.F.T. c-da 1277 — B.T.XI.1966 — 625.000 ex. N.I.17 — Cod 227-234 66. Cod 228 și 232 500.000 ex.

3. — 40 BANI (1,25 lei) trandafiriu.
Cod

227 (Moș Gerilă.....);

228 (Copii cu săniuțe, copaci.....);

229 (Veveriță în peisaj montan de iarnă);

230 (Om de zăpadă, copii jucându-se cu bulgări de zăpadă);

231 (Copii urînd cu buhaiul și clopoțel);

232 (Filă de calendar, 1 ianuarie, brad împodobit și grupuri de dansatori);

233 (Scenă cu ursul avînd coada prinsă în lacul înghețat și vulpea ascunsă după copaci);

234 (Copii cu sania prin fața unor case).

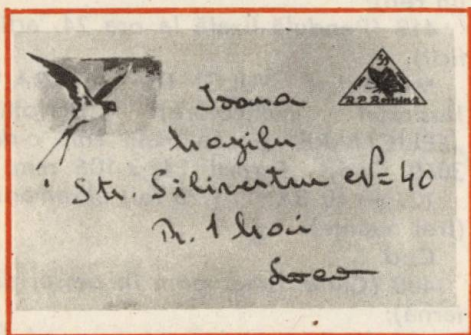
Marca fixă „Stema Tip. X” Ilustrații policrome pe carton crețat. Texte „FERICIRE” și „LA MULȚI ANI!” (auriu). I.P.F.T., c-da 1226 — B.T.XI.1966 — 13.000 ex. N.I.17 — Cod....

4. — 40 BANI (1,90 lei) vernil.

Cod

307 (patru schiori urcînd în peisaj montan);

308 (Un schior și un grup de 6 turiști).

EMISIUNI ALE ANULUI 1967.

Marca fixă „Stema” Tip. X Ilustrații bicolore; desenele de culoare neagră executate din peniță. Text: „FERICIRE” I.P.F.T. cd. 3013 — B.T.III.1967 — 120.000 ex. N.I.142 —

Cod 76-83 67. C.P. de format 143 x 93 mm., cu tematică de primăvară.

5. — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.
Cod

76 (Iepure înhămat la un căruț condus de pui, ou, fluture, floare);

77 (Pui ieșind din ou, pisic, fluture, floare);

78 (Miel, pom);

79 (Lăcrămioare, iepuraș);

80 (Trei berze pe cuib);

Cod 81 (Pasăre hrănind puișorii din cuib);

82 (Doi pui ieșind dintr-un ou, flori);

83 (Pui, pui ieșind din ou, flori).

Marca fixă „Stema” Tip X Ilustrații multicolore cu subiecte de primăvară. Text: „FERICITĂRI.” I.P.F.T. Cd. 3014 — B.T.III.1967 — 300.000 ex. — N.I.142 — Cod 84-87 67. Format 145 x 95 mm.

6. — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod

84 (Puișor de rață pictînd);

85 (Copil și pisic în coș, flori de primăvară);

86 (Puișor în fața unei căsuțe, ciuperci);

87 (Rățușcă în mașină, coș cu ouă colorate, ciuperci).

Marca fixă „Stema” Tip. X Ilustrații multicolore. Text: „FERICIRE”. I.P.F.T. cd. 3015 — B.T.III.1967 — 300.000 ex. — N.I.142 — Cod 88-91. Tematică de primăvară. Format 148 x 94 mm.

7. — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod

88 (Ploscă și flori diferite);

89 (Puișor pictînd un ou);

90 (Iepure pictor și un ou);

91 (Fetiță, cățel, pisică, flori).

Marca „FULGI DE ZĂPADĂ”. Inscriptie: „FERICITARE” și „LA MULȚI ANI”, sub ilustrații, în părți sau pe mijloc (auriu). I.P.F.T. C-da 3047 Cod... tematică: sărbătorile de iarnă. Format 149 x 96 mm. (CPF 56).

8. — 40 BANI (1,90 lei) ultramarin (nuanțe).

Cod

343 (Moș Gerilă cu copii în fața pomului de iarnă încărcat cu daruri);

351 (Păpuși așezate în fața pomului de iarnă);

352 (4 păpuși în fața unei case, brad);

353 (Diferite păpuși);

355 (Două păpuși în fața unei case, peisaj alb);

356 (Moș Gerilă cu copii în fața unui pom de iarnă încărcat cu daruri);

357 (Păpuși așezate pe o masă);

358 (O pereche de dansatori);

Emisiunea se repetă, la care nu s-a mai imprimat I.P.F.T.

9. — 40 BANI (1,90 lei) ultramarin (nuanțe).

Numerele de cod, aceleași de la poz. 8.

Marcă fixă „FULGI DE ZĂPADĂ” C.I.P., fără număr de comandă dar pe lângă numerele de cod de la poziția 8 și 9, apar și altele noi.

10. — 40 BANI (1,90 lei) albastru pînă la ultramarin (nuanțe)

Cod

344 (Moș Gerilă în poziție schimbată față de Cod 343);

345 (Pom de iarnă și daruri în fața sa);

346 (Copii urînd la scara unei case);

347 (Urători cu plugul în fața unei case, gazdele primind urările din pridvor);

348 (Patru scene cu păpuși);

349 (Patru scene din care două de la Cod 345 și 346, copii sorcovind....);

350 (Căprița, cinci dansatori și gospodari în pridvorul casei primind urările).

Varietate:

10 A, Cod 348 67, cu ilustrația de la Cod 345 67.

Marcă fixă „FULGI DE ZĂPADĂ”. Ilustrații multicolore cu text: „FELICITARE” și „La mulți ani”. I.P.F.T., c-da 3061 Cod.... Format 148 x 104 mm.

11. — 40 BANI (1,25 lei) ultramarin (nuanțe)

Cod

399 (Iepure sub un pom);

418 (Moș Gerilă într-o sanie trasă de un ren);

419 (Pendulă fixată la ora 24, artificii).

Marcă fixă „FULGI DE ZĂPADĂ”. Ilustrații multicolore; inscripții: „FELICITARE” și „La mulți ani” c-da 3060 Cod.... Format 149 x 106 mm.

12. — 40 BANI (1,25 lei) ultramarin (trei nuanțe).

Cod

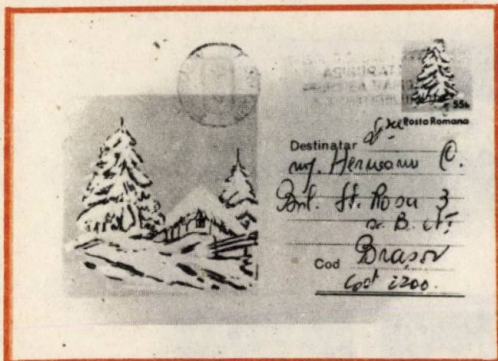
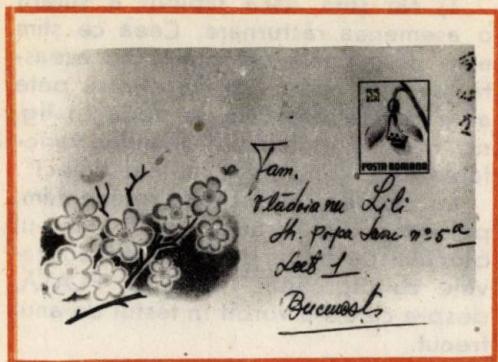
400 (Ciută, brad, pom în peisaj de iarnă);

401 (Felinar aprins, case, pomi în peisaj alb);

413 (Cocoș pe un ceas pictînd „La mulți ani”);

414 (Pisică cu tolba plină de daruri patinînd, într-un peisaj cu fulgi de nea);

415 (Sanie încărcată cu flori, lumînare, fulgi de nea);

416 (Lumânare aprinsă, clopoțel, ramură de brad, filă de calendar cu 1 ianuarie);

417 (Clopoțel, ramuri de brad, globulețe, fulgi de zăpadă);

420 (Ansamblu de blocuri cu Moș Gerilă în fața lor și scene din orașelul copiilor).

DUMITRU BIALA

Răspunsuri la întrebările test

1) Marca omisă este:

a) Marca de 25 bani Asistența socială cu filigran linii ondulate 1921 — („Michel” — „Ajutor Ausgabe” nr. 11).

2) Răspunsul clasic ar fi „O marcă recto-verso refolosită. Fig. nr. 1 prezintă o altă posibilitate. Marca, probabil nelipită complet, s-a îndoit și astfel ștampila apare aplicată (parțial) afiș pe recto cât și pe verso.

3) Răspunsul ar trebui să fie categoric negativ. S-ar putea totuși să avem unele rețineri căci în fig. 2 marca (CMPR nr. 2059) are formatul „dreptunghiular cu excrescență”, datorită unei defecțiuni de tipar.

4) Dv. fiind avizați din „Testul” publicat în Almanahul Filatelic 1986, presupuneți că în fond este vorba de o

curiozitate care poate aduce cu acest dicton.

Într-adevăr pe marca 1,60 lei din seria „Campionatele Europene de tir 1965” (CMPR 2505) ca urmare a unei deplasări a culorii verzi se pare că trăgătorul... va rămîne fără tricou. Fig. nr. 3.

5) În mod normal asemenea mărci nu există. Totuși... ca urmare a unor danteluri deplasate rîndul de sus a unor coli la valoarea de 55 bani din seria „Uzuale 1974” există exemplare pe care nu apare inscripția POȘTA ROMÂNĂ așa cum se vede în fig. nr. 4.

6) Priviți fig. nr. 5, în special marginea de coală din dreapta și veți avea imediat răspunsul. În fond nu este vorba decît de rebuturi, maculaturi de fabrică.

Fig. 1

Fig. 2

7) Nu știm dacă tabloul a suferit o asemenea răsturnare. Ceea ce știm este că o coală cel puțin din această marcă a apărut cu numeroase pete albe pe ea, așa cum se vede în fig. nr. 6 și că în limbajul filatelic variația este denumită „Tabloul defect”.

La cererea unor cititori prezentăm, pe verso, triplul sursaj de pe verso-ul blocului de patru de 10 bani tipografate cu supratipar TAXA DE PLATĂ, despre care s-a vorbit în testul de anul trecut.

Fig. 5

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 6

puncte de vedere

Timbre de asistență

Tuberculoza este o boală infecto-contagioasă, (din grupa așa numitelor infecții specifice) datorată infectării cu un bacil gram negativ (mycobacterium tuberculosis) acido-alcool-rezistent (din clasa micobacteriilor).

Denumirea sa vine de la limfadenita tuberculoasă (strofulus) popular — tubercului.

Această boală era cunoscută încă din antichitate sub denumirea de ftizie (referire la emaciarea dată de boală).

A evoluat în decursul istoriei în focare endemice.

Industrializarea și urbanizarea accentuată din secolul XIX și de la începutul secolului XX au mărit relativ brusc populația orașelor. Condițiile de viață și de muncă insalubre, lipsa de igienă, subalimentația, surmenajul, alcoolismul, tabagismul, precum și fondul imunitar anergic al celor veniți de la sate au făcut însă ca tuberculoza să ia proporții epidemice.

Tuberculoza secera în principal tineretul și a luat proporții sociale îngrijorătoare.

Printre numeroasele victime ale tuberculozei se numără și unele personalități politice (N. Bălcescu), artistice (Panait Istrati, N. Leonard) ș.a.

Diagnosticul de tuberculoză era în acea vreme ceea ce este astăzi diagnosticul de cancer: de cele mai multe ori însemna o condamnare la moarte.

Descoperirea agentului patogen de către R. Koch (în 1882) a dovedit natura microbiană a bolii.

Profilaxia prin vaccinarea BGG a fost o primă victorie (în 1927).

Speranțele într-o terapie eficientă erau însă încă departe. (Abia după cel de-al doilea război mondial s-a realizat acest deziderat odată cu descoperirea antibioticilor — Streptomycin și, mai recent Rifampicin; și a tuberculostaticele — PAS, HIN, etc.).

A devenit totuși evident că trebuiau eforturi mari și pe multiple planuri pentru a stăvili această boală și pentru a ajuta această pe nedrept năpăstuită „categorie socială” — tuberculozii. A apărut necesitatea alcătuirii unui fond special (un nobil semn de solidaritate cu acești suferinzi) atât pentru ajutorarea tuberculoșilor, pentru crearea unor condiții adecvate de tratament, cât și pentru studiul și cercetarea acestei boli.

Pe lângă alte mijloace (subscripții, donații, ajutoare particulare și de stat) s-a formulat și idea strîngerii de fonduri prin timbre. Astfel au apărut timbrele pentru taxele suplimentare de contribuție la fondul de asistență a tuberculoșilor (în esență, o colectă publică).

Din cele cercetate personal pînă acum se pare că noi **am avea o prioritate cel puțin europeană** în această inițiativă.

România a emis astfel timbre încă din 1913, Belgia din 1925, Olanda din 1934, Spania și Luxemburg din 1940, Grecia din 1944, Franța și Monaco din 1945, Finlanda din 1946, Austria din 1948. De menționat că Belgia și Finlanda au emis de la datele respective regulat, aproape anual, cîte o emisiune dedicată luptei împotriva tuberculozei.

În general (dar nu și obligatoriu) emisiunile de asistență a tuberculoșilor sau de luptă contra tuberculozei poartă drept semn distinctiv o cruce lotrigană.

La noi au fost tipărite următoarele emisiuni:

— „Asistența tuberculoșilor din România” — precursori facultativi — cu efigia din profil — cu crucea dublă, dar și cu goarna poștală. (Se pare că sînt două — 5 b. verde și 5 b. portocaliu; rămîn de stabilit mai corect datele de emitere, după ștampilele exemplarelor trecute prin poștă.

— „Dați pentru tuberculoșii din România”

— **Prima emisiune** — format mic — cu bust din profil.

Seria I-a, 1927, tip mic (sau A) — cu dimensiunile 18,5 24—24,5 mm, 1 L. negru, 2 L. verde, 5 L. oranj, 20 L. albastru.

Seria II-a, 1930, tip mare (sau B) — dimensiuni 19—19,5 25 mm 22 L. verde și 5 L. portocaliu.

Seria III-a, 1931, tip mare (sau B), culoare schimbată, dimensiuni 19—19,5 25 mm, 2 L. roz.

— **A doua emisiune**, format mare, cu bustul din față și cu o roată înaripată (însemnul CFR) plasă sus.

1930—1932

5 L. mov, 10 L. albastru, 20 L. verde-gălbui, 30 L. verde, 100 negru oliv.

Valorile mari sugerează emiterea cu intenție de folosire ca suprataxă în circuitul fiscal.

Mai există o emisiune mixtă (format mare și mic) cu supratipar. Nu știm încă dacă este autentică și se referă la perioada unei schimbări monetare (dar aceasta a fost după 1940, cînd aceste timbre fuseseră demult retrase), sau dacă este — mai probabil — o contrafacere în scopuri speculative.

200 2 L. verde, 500 2 L. verde — format mic

1000 10 L. albastru — format mare

— „Sanatoriul PTT pentru tuberculoși” emisă la 1 noiembrie 1932. A fost o emisiune poștală propriu-zisă cu suprataxă obligatorie pentru fondul sanatoriilor PTT pentru tuberculoși și a avut trei valori (4—1 L. verde, 6—1 L. brun, 10—1 L. albastru).

Analiza acestor emisiuni ne permite o serie de constatări:

— Prima emisiune nu putea fi decît facultativă, pentru că interfera cu alte emisiuni facultative (timbrul de ajutor pentru mobilizați, timbrul de ajutor pentru ardeleni) sau obligatorii (timbrele de ajutor).

Goarna poștală din desenul mărcilor o specifica simbolică și ne atenționează asupra relației cu poșta.

— A doua emisiune (ca și a treia) interfera inițial cu timbrele de asistență socială obligatorii (și de aceea nu putea fi decît tot facultativă) iar apoi, cu timbrele pentru fondul aviației.

În această optică, timbrele pentru asistență socială trebuie privite ca o taxă obligatorie pentru trimerile poștale interne (1919—1928), iar cele de asistență tuberculoșilor ca o suprataxă neobligatorie în perioada 1927—1930; iar cele ale fondului aviației și pentru cultură ca o suprataxă obligatorie pentru perioada 1931—1940.

În concluzie, timbrele pentru asistența tuberculoșilor nu sînt taxe fiscale (așa cum greșit le cataloghează unii); ele sînt suplimentare la fondul respectiv și intră în cadrul timbrilor de asistență medicală (alături de timbrele pentru fondul canceroșilor).

Faptul că cele mai multe dintre ele au circulat poștal (chiar dacă numai facultativ, — prima emisiune în 1913, a doua emisiune în 1927, 1930 și 1932, precum și seria poștală cu suprataxă 1932), demonstrează clar și indubitabil apartenența filatelică a acestei categorii de timbre.

Fiind facultative, exemplarele circulat pe întreguri poștale sînt exemplare anulate manual sau cu ștampile particulare, nu au caracter filatelic-poștal și trebuie apreciate ca atare.

TRAIAN ATAMAN

Înțelepciune din înțelepciunea celor înțelepți

Suferințele noastre își pun pecetea pe bucuriile noastre, dar nu și invers.
De aici subtonul de melancolie al întregii noastre vieți.

L. Blaga.

Sărac e cel ce se simte sărac, căruia îi trebuie neapărat mai mult decît are.

M. Eminescu.

Nu există nici o ființă umană atît de solid fortificată încît să nu găsești un loc de pătrundere spre ea, dacă ești destul de inteligent și iscusit.
Trebuie să îndrăznești totul, ca să cîștigi totul.

H. Balzac.

Cine nu știe să tacă, acela n-a învățat nici să vorbească.
La omul necinstit, ca și ciinele tăcut, nu vocea e de temut, ci tăcerea.

Aristotel.

E în zadar să vorbești celui ce nu vrea să te asculte.

M. Eminescu.

Supraveghează-ți cuvintele... ca să-i dai drumul unui cuvînt e întotdeauna vreme; să-l iei îndărăt, niciodată.

B.M. Gracian.

Gîndul nu se coboară acolo unde aude prea multă vorbă. Tăcerea are glasul ei de înțelepciune; ascult-o.

N. Iorga

Hergheliile Poștei Valahe la 1850

Un „Almanah al statului pe anul 1850”, tipărit la București de pitarul Zaharia Karkaleki, „cu slobozenia înaltei stăpîniri”, numără 178 pagini dintre care 13 privesc nemijlocit activitatea poștală. De la pagina 154 la pagina 164 sunt inventariate toate căile de poștă, menționîndu-se stațiile și dotarea cu cai a fiecăreia dintre acestea.

Reproducem acest inventar, cu speranța că lectorul avizat va percepe astfel, astăzi, nivelul civilizației românești de acum 137 de ani.

I. Ruta: București — Brăila — 9 stații de poștă; — Galați: 11.

1. Stația București	40 cai
2. Stația Șindrilița	60 cai
3. Stația Movilița	60 cai
4. Stația Urziceni	60 cai
5. Stația Meteleu	36 cai
6. Stația Țuguiațu	36 cai
7. Stația Făurei	36 cai
8. Stația Ianca	36 cai
9. Stația Muftiu	36 cai
10. Stația Brăila	48 cai
11. Stația Budeni	24 cai
12. Stația Galați	40 cai

II. Ruta București — Buzău: 6 stații de poștă, — Rîmnicu Sărat: 8; — Focșani: 10.

1. Stația Șindrilița	60 cai
2. Stația Movilița	60 cai
3. Stația Urziceni	60 cai
4. Stația Mărgineanu	48 cai
5. Stația Călmățui	48 cai
6. Stația Buzău	48 cai
7. Stația Cîlnău	40 cai

8. Stația Rîmnicu Sărat	40 cai
9. Stația Cucu	40 cai
10. Stația Focșani	40 cai

III. Ruta: Focșani — Brăila: 4 stații de poștă;

1. Stația Hîngulești	60 cai
2. Stația Măcineni	16 cai
3. Stația Cotu-lung	16 cai
4. Stația Brăila	48 cai

IV. Ruta: Buzău — Brăila: 5 stații de poștă.

1. Stația Țuguiațu	36 cai
2. Stația Făurei	36 cai
3. Stația Ianca	36 cai
4. Stația Muftiu	36 cai
5. Stația Brăila	48 cai

V. Ruta: Buzău — Ploiești: 3 stații de poștă

1. Stația Clondiru	16 cai
2. Stația Ipotești	16 cai
3. Stația Ploiești	40 cai

VI. Ruta: Brăila — pe malul Dunării la Călărași: 8 stații de poștă.

1. Stația Frumușica	16 cai
2. Stația Rama	16 cai
3. Stația Berțești	16 cai
4. Stația Chirana	16 cai
5. Stația Făcăeni	16 cai
6. Stația Dudești	16 cai
7. Stația Socariciu	16 cai
8. Stația Călărași	24 cai

VII. Ruta: București — Ploiești: 3 stații de poștă: — Cîmpina: 5, — Vama Tîmșului: 9 și la Brașov — 10.

1. Stația București	28 cai
2. Stația Pociovaliștea	40 cai
3. Stația Podu-Văleni	40 cai
4. Stația Ploiești	40 cai
5. Stația Două Cîrciumi	16 cai
6. Stația Cîmpina	16 cai
7. Stația Comarnic	16 cai
8. Stația Sinaia	16 cai
9. Stația Predeal	16 cai
10. Stația Timiș	—
11. Stația Brașov	—

VIII. Ruta: Ploiești — Buzău: 3 stații de poștă.

1. Stația Ipotești	16 cai
2. Stația Clondiru	16 cai
3. Stația Buzeu	48 cai

IX. Ruta: Ploiești — Tîrgoviște: 3 stații de poștă.

1. Stația Cornești	16 cai
2. Stația Băleni	24 cai
3. Stația Tîrgoviște	24 cai

X. Ruta: București — Tîrgoviște: 4 stații de poștă.

1. Stația București	16 cai
2. Stația Flămînzani	24 cai
3. Stația Vizulești	24 cai
4. Stația Băleni	24 cai
5. Stația Tîrgoviște	24 cai

XI. Ruta: Tîrgoviște — Pitești: 3 stații de poștă; Cîmpulung: 5.

1. Stația Găești	36 cai
2. Stația Cîrcinov	36 cai
3. Stația Pitești	48 cai
4. Stația Livezeni	20 cai
5. Stația Cîmpulung	20 cai

XII. Ruta: București — Pitești: 6 stații de poștă; — Rîmnicu Vîlcea: 10; — Cîineni: 13; — Turnu Roșu: 14.

1. Stația Samurcășești	36 cai
2. Stația Florești	36 cai
3. Stația Mărunțișu	36 cai
4. Stația Găești	36 cai
5. Stația Cîrcinov	36 cai
6. Stația Pitești	48 cai
7. Stația Bascov	36 cai
8. Stația Topolog	36 cai

9. Stația Cocoru	36 cai
10. Stația Rîmnicu	48 cai
11. Stația Cozia	16 cai
12. Stația Călinești	16 cai
13. Stația Cîineni	28 cai
14. Stația Turnu Roșu	—

XIII. Ruta: Pitești — Rîmnicu Vîlcea: 4 stații de poștă

1. Stația Bascov	36 cai
2. Stația Topolog	36 cai
3. Stația Cocoru	36 cai
4. Stația Rîmnicu	48 cai

XIV. Ruta: Pitești — Cîmpulung: 3 stații de poștă

1. Stația Livezeni	20 cai
2. Stația Cîmpulung	20 cai

XV. Ruta: Pitești — Tecuci la Turnu din Teleorman Măgurele: 7 stații de poștă.

1. Stația Costești	16 cai
2. Stația Urluieni	16 cai
3. Stația Tecuci	40 cai
4. Stația Ciolănești	48 cai
5. Stația Rușii de Vede	20 cai
6. Stația Salcia	20 cai
7. Stația Turnu	20 cai

XVI. Ruta: Pitești — Slatina: 6 stații de poștă

1. Stația Costești	16 cai
2. Stația Urluieni	16 cai
3. Stația Tecuci	40 cai
4. Stația Șerbănești	40 cai
5. Stația Greci	40 cai
6. Stația Slatina	44 cai

XVII. Ruta: Rîmnicu Vîlcea — Slatina: 4 stații de poștă; — Craiova: 7.

1. Stația Slăvitești	16 cai
2. Stația Zavedeni	16 cai
3. Stația Colibași	16 cai
4. Stația Slatina	44 cai
5. Stația Mirila	40 cai
6. Stația Tezlui	40 cai
7. Stația Kraiova	72 cai

XVIII. Din Rîmnicu Vîlcea la Tîrgu Jiu — 5 stații de poștă.

1. Mănăstirea dintr-un lemn	16 cai
2. Stația Horezu	16 cai

3. Stația Polovraci	16 cai
4. Stația Benjești	16 cai
5. Stația Țirgu Jiu	16 cai

XIX. Ruta: București — Slatina: 9 stații de poștă; — Craiova: 12.

1. Stația București	32 cai
2. Stația Prisiceni	48 cai
3. Stația Vadu-lăt	48 cai
4. Stația Baci	48 cai
5. Stația Talpa	48 cai
6. Stația Ciolănești	48 cai
7. Stația Tecuci	40 cai
8. Stația Șerbănești	40 cai
9. Stația Greci	40 cai
10. Stația Slatina	44 cai
11. Stația Mirila	40 cai
12. Stația Tezlui	40 cai
13. Stația Craiova	72 cai

XX. Din București la Turnu din Teleorman — 8 stații de poștă, la Islaz — 9.

1. Stația Prisiceni	48 cai
2. Stația Vadu-lăt	48 cai
3. Stația Baci	48 cai
4. Stația Talpa	48 cai
5. Stația Ciolănești	48 cai
6. Stația Ruși de Vede	20 cai
7. Stația Salcia	20 cai
8. Stația Turnu	20 cai
9. Stația Islaz	16 cai

XXI. Ruta: București — Caracal: 10 stații de poștă.

1. Stația Prisiceni	48 cai
2. Stația Vadu-lăt	48 cai
3. Stația Baci	48 cai
4. Stația Talpa	48 cai
5. Stația Ciolănești	48 cai
6. Stația Tecuci	40 cai
7. Stația Șerbănești	40 cai
8. Stația Greci	40 cai
9. Stația Ipotești	16 cai
10. Stația Caracal	20 cai

XXII. Ruta: Slatina — Caracal: 2 stații de poștă; Turnu din Teleorman: 5.

1. Stația Ipotești	16 cai
2. Stația Caracal	20 cai
3. Stația Preajba	16 cai

4. Stația Tufa	16 cai
5. Stația Turnu	20 cai

XXIII. Ruta: Craiova — Cerneț: 6 stații de poștă; — Vîrciorova: 7; Rușova: 8.

1. Stația Almățelu	36 cai
2. Stația Țânțăreni	36 cai
3. Stația Stângăcioasa	28 cai
4. Stația Izvorani	28 cai
5. Stația Contu Gutu	28 cai
6. Stația Turnu Severin
(Cerneț)	28 cai
7. Stația Vîrciorova	20 cai
8. Stația Rusova (Orșova)	—

XXIV. Ruta: Craiova — Țirgu Jiu: 5 stații de poștă.

1. Stația Almățelu	36 cai
2. Stația Țânțăreni	36 cai
3. Stația Sărdănești	16 cai
4. Stația Rovinari	16 cai
5. Stația Țirgu-Jiu	20 cai

XXV. Ruta: Țirgu-Jiu — Cerneț (sau Severin): 4 stații de poștă.

1. Stația Peștișani	16 cai
2. Stația Ciovărnășani	16 cai
3. Stația Glogova	16 cai
4. Stația Cernești sau Severin	28 cai

XXVI. Ruta: Craiova — Calafat: 5 stații de poștă, — Turnu Severin: încă 5 stații, în total 10.

1. Stația Prodila	16 cai
2. Stația Radovanu	16 cai
3. Stația Cioroiul	16 cai
4. Stația Scripetul	16 cai
5. Stația Calafat	16 cai
6. Stația Fîntîna Banului	12 cai
7. Stația Vreța	12 cai
8. Stația Izvoarele	12 cai
9. Stația Scăpăul	12 cai
10. Stația Cernești (Severin)	28 cai

XXVII. Ruta: Craiova — Caracal: 3 stații de poștă, Turnu de sud Teleorman: 6 stații.

1. Stația Leu	20 cai
2. Stația Vizulești	20 cai
3. Stația Caracal	16 cai

4. Stația Preajba	16 cai
5. Stația Tufa	16 cai
6. Stația Turnu	20 cai

XXVIII. Ruta: București — Giurgiu: 5 stații de poștă; — Zimnicea: 9 — Turnu sud Teleorman: 11.

1. Stația București	28 cai
2. Stația Crețești sau Copăceni	40 cai
3. Stația Călugăreni	40 cai
4. Stația Padina	40 cai
5. Stația Frătești	40 cai
6. Stația Giurgiu	40 cai
7. Stația Hodivovaia	16 cai
8. Stația Cacaletși	16 cai
9. Stația Bragadiru	16 cai
10. Stația Zimnicea	16 cai
11. Stația Piatra	16 cai

XXIX. Ruta: Giurgiu — Oltenița — 5 stații de poștă.

1. Stația Frătești	40 cai
2. Stația Pietrele	12 cai
3. Stația Greaca	12 cai
4. Stația Negrești	32 cai
5. Stația Oltenița	12 cai

XXX. Ruta: Giurgiu — Călărași: 8 stații de poștă.

1. Stația Frătești	20 cai
2. Stația Pietrele	32 cai
3. Stația Greacă	32 cai
4. Stația Negrești	12 cai
5. Stația Cioricelu	24 cai
6. Stația Moara săracă	24 cai
7. Stația Coadele	24 cai
Stația Călărași	24 cai

XXXI. Ruta: București — Oltenița — Călărași: 7 stații de poștă.

1. Stația București	20 cai
2. Stația Orești	32 cai
3. Stația Negoiești	32 cai
4. Stația Oltenița	12 cai
5. Stația Cioricelu	24 cai
6. Stația Moara săracă	24 cai
7. Stația Coadele	24 cai
8. Stația Călărași	24 cai

XXXII. Ruta: București — Călărași: 6

stații de poștă; — Linia Dunării pînă la Brăila: încă 8 stații.

1. Stația București	20 cai
2. Stația Orești	32 cai
3. Stația Negrești	32 cai
4. Stația Cioricelu	24 cai
5. Stația Moara Săracă	24 cai
6. Stația Coadele	24 cai
7. Stația Călărași	24 cai
8. Stația Căcariciu	16 cai
9. Stația Dudești	16 cai
10. Stația Făcăieni	16 cai
11. Stația Chirana	16 cai
12. Stația Bertești	16 cai
13. Stația Rama	16 cai
14. Stația Frumușica	16 cai
15. Stația Brăila	48 cai

Cele 32 de cai pe care se transportau trimiterile poștale (și chiar unii călători) aveau o serie de stații comune, se continuau una cu alta, astfel încît cei șapte, cărora li se concesionaseră drumurile poștei nu aveau griji exagerat de mari. Colonelul și cavalerul Scarlat Krețulescu stăpînea rutele: București — Urziceni — Focșani — Brăila — Călărași.

Colonelul Ioan Budișteanu controla traseul: București — Ploiești — Buzău — Tîrgoviște — Cîmpina.

Paharnicul Tache Zisu stăpînea traseul: București — Pitești — Rîmnicu Vîlcea — Cîineni.

Aga din Moldova Cavalier Costache Ciocan concesionase ruta București — Giurgiu — Zimnicea — Turnu Severin.

Paharnicul Tomiță Apostoliad avea sub control traseul: București — Ciolănești — Turnu și Slatina

Rm. Vîlcea — Tg. Jiu — Severin Caracal — Craiova — Cerneți

Paharnicul Nicolae Alexandrescu controla ruta: București — Oltenița — Călărași — Linia Dunării — Brăila — Giurgiu

Serdarul Ghiță Zisu stăpînea traseul — Calafat — Craiova — Caracal — Izlaz. Direcția Poștelor era constituită din : paharnicul Mihail Pencovici (director), serdarul Manole Lăzărescu (director adjunct) și pitarul Alecu Anghelleanu (secretar).

Poșta românească pleca din București nu numai marți și vineri ci și joi și duminică la orele 12, pentru Pitești, Cîineni, Buzău, Focșani și Moldova, precum și peste Olt, la Slatina, Caracal, Craiova, Gorj, Mehedinți și Severin.

Concesionarea rutelor poștale care plecau din București unor diferite personalități explică diferențele de cai din stația de pornire București, pe diferite rute.

Despre poșta austriacă și cea ru-sească în Țara Românească, în 1850, vom scrie cu alt prilej.

Dr. Nicolae Neagu

ZIMȚI

Și blocul de mărci poate fi mare. Ca valoare.

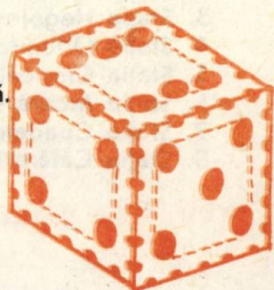
Mărcile nu se pensează și totuși au nevoie de pensetă.

După unii, lupa este un soi de monoclu, folosit și de tineri.

Asemănarea dintre o scrisoare și răvașul de plăcintă? Amîndouă au adresă.

Chiar dacă ai puține timbre, te numești colecționar de marcă.

Albumul filatelic este un album de fotografii în miniatură.

DIN FILATELIE

(enigma: 6 litere)

Nu e carte — bună oară —
Dar coperte, totuși are
Ce ascunde o comoară
Pusă-n niște... buzunare!

Soluție: **CLASOR**

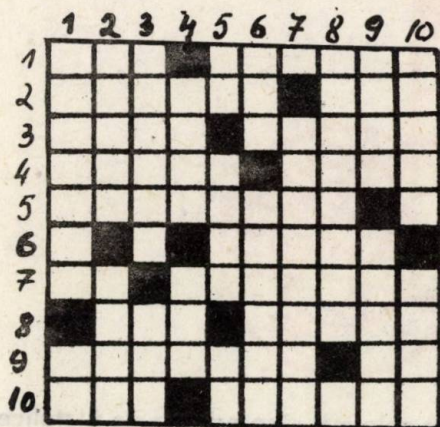
LA OBIECT

(șaradă: 4+3+2)

Este la caiet — și chiar
O găsești la calendăr
Bătăuș gospodăresc;
Bluză-n portul românesc.
Toate la un loc, se spune,
Fac o mare... pasiune!

D. C. MAZILU

Soluție: **FILATELIE = FILATELIE**

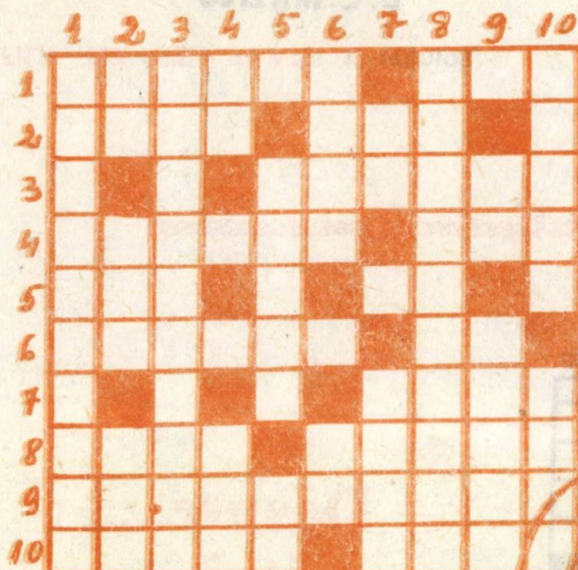
**Despre...
mărci**

ORIZONTAL: 1) Un timbru la.... subsol! — Pescuiește singur.... pești de pe timbre! 2) Fiecare cu timbrul lui.... — Miezul unor stihuri! 3) O marcă de negăsit. — Un timbru activînd pe la.... mansardă! 4) Marchează aparițiile. — Artist de.... marcă. 5) Una.... pornită! 6) Sînt miri, ar zice olteanul... 7) Nicolae Popescu. — Cu diverse mărci, în „Autoserviri”. 8) Pare liliachiu la început! — Popor migrator care a „marcat” o invazie de circa un secol în S.E. teritoriului dacic. 9) Marcat. — Marcajul RSR pe autoturisme. 10) O „marcă” italiană veche.... fără zimfi!! — Marcarea descendenților cu caracterele ascendenților (adj.).

VERTICAL: 1) Un timbru pe la.... mezanin! — Timbru sec! 2) Marca. — Poartă timbre pînă la destinatar. 3) Marcaj.... la sînge, pe teren! — Aflate la liman! 4) Din nou. — Culoarea marginilor de marcă. 5) Marchează o adăugire finală la scrisoare. — Cu caracterele marcate. — Răvaș marcat.... de la început! 6) Compozitor german (1788-1847) — Marcăt ca.... original. 7) Marcată cu valoare. 8) Fiecare cu timbrul lui.... 9) Salut pe munte. — Vînzători de în. 10) Sătesc. — Timbru contra timbru.

Cuvinte rare: IHU, LIL, UCA, ETT, AHOE

GH. GÂLEA

**CAREU
FRANCAT**

ORIZONTAL: 1) Motiv al uneia dintre cele mai răspîndite teme filatelice — Serie, ... chiar filatelică. 2) A fi pasionat (de filatelie, dacă vrei) — Locuitor al statului comemorat prin trei emisiuni de timbre în 1978 și 1980, cu ocazia împlinirii a 2050 ani de la înființare. 3) Grafician român contemporan creatorul unor machete de emisiuni de mărci poștale (Eugen). 4) Alt motiv pentru o temă deasemenea foarte iubită de filатели — Insulă în arhipelagul Britanic, cu statut de autonomie, ce are emisiuni proprii de mărci poștale. 5) Întreg... poștal, „de asemenea” cu același sens — Oficiul Poștal! 6) Vremelnic — 2, 3 timbre.

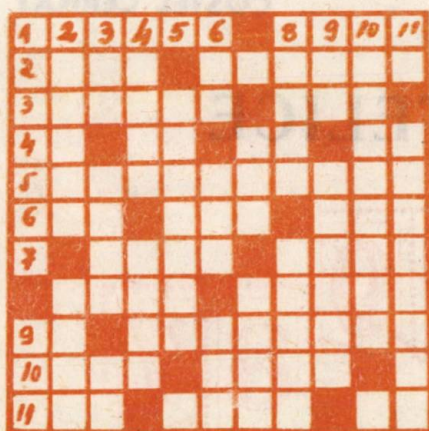
! 7) Timbru cu valoare filatelică deosebită — ...prima zi, împlinind valoarea unei emisiuni poștale. 8) Zăvor — Verbul adecvat aparatelor de zbor ce formează motivul unei emisiuni poștale românești din anul 1977. 9) Timpul „poștal” al unui timbru (pl.). 10) Reprezentant al unei școli filozofice grecești — Idee centrală în gruparea timbrelor dintr-o colecție filatelică.

VERTICAL: 1) Cercuri pentru promovarea colecționării timbrelor. **2)** Fac parte dintr-un club! — Altă denumire a orașului Memfis din Egiptul antic — Demn de disprețuit. **3)** Dovadă a îndeplinirii unei prestații postale. **4)** Valoarea de... 24 bani! — Imprimat poștal. **5)** Scriitor român contemporan, autorul volumului „Scrisori imaginare” („Octavian”) — O notă dintr-o... sută! **6)** Uniform — În plic! **7)** Singur între... 43 colecționari! — Șters (fig.). **8)** Timbre anulate. **9)** A remite — Timbrul cu valoarea cea mai mică dintr-o serie. **10)** Vigneta față de timbru, într-un anumit sens — Are un cui în... potcoavă.

DICȚIONAR: NOF, VIL.

PETRU AL. VASILESCU

Filatelie... europeană

ORIZONTAL: 1) Stat liliputan în sudul Europei unde filatelia reprezintă una din importante surse de venituri, care a emis mărci poștale din 1885, frumos realizate și bine cotate — Importantă arteră de navigație din patria celebrei emisiuni „CERES” **2)** Una din nuanțele timbrului de 3 parale „Principatele Unite” — Subunitate monetară în Elveția și Liechtenstein. **3)** A patra limbă oficială în Elveția (pl.) — Glorifica eroii și campionii vechilor olimpiade. **4)** În dinar! — Diftong — Din est! — Editura Politică. **5)** Instrument filatelic pentru identificarea numărului de dinți (pl.) **6)** Comitet din R.P.Un-gară în care media anuală a emisiunilor

filatelice, este printre cele mai mari din lume — Refren folcloric — Rîu în Austria. **7)** Noua unitate monetară românească, legiferată în anul 1867 (dim.) — Limbaj. **8)** Metropolă în R.F. Germania vestită pentru produsele ei cosmetice — Unitate monetară pe timbrele din Belgia, Elveția, Franța și Luxemburg. **9)** Din Boian! — Stat în nordul Europei cu interesante emisiuni (suomi). **10)** Fundal atrăgător pe multe timbre elvețiene — Joc sportiv reprezentat pe o emisiune românească din anul 1960 în valoare de 35 bani. **11)** ...și un instrument muzical pe emisiunea din 1961 — Administrația pentru transportul scrisorilor (engl.) — Din Gibraltar!

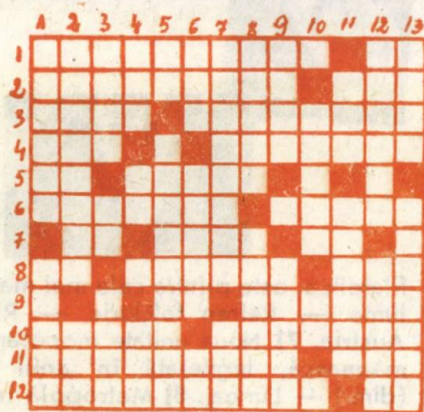
VERTICAL: 1) Principat în estul Europei, care la 15 iulie 1858, pune în circulație celebra serie „Capete de bour”, considerată printre „celebritățile clasice” ale filateliei — Noua subunitate monetară care apare curent pe timbrele noastre după anul 1868. 2) Stat situat în vestul Europei care are ca unitate monetară guldenul 100 cents — Peninsula din statul cu cel mai mulți filателиști. 3) Fluviu de coastă în Norvegia — Veche capitală în Europa de nord, gazda ediției a VI-a a J.O. de iarnă din anul 1952 — Din Pireu! 4) Calul de bătaie al poștei aeriene — Ființă supranaturală în mitologia nordică (pl.). 5) Statele lumii 6) Subunitate monetară pe mărcile din Danemarca, Norvegia și Suedia — Rîu cîntat de

bardul de la Rășinari — Prefix cu semnificația „spirit”, „intelect”. 7) O față în temă! — Formație geologică. 8) Verso-ul unui timbru — Un căpitan din fascinantele povestiri ale Jules Verne. 9) Orașel în estul Olandei — În anii socialismului și această capitală sud-est europeană, cunoaște o dezvoltare impetuoasă, oglindită pe multe timbre cu aspect modern. 10) Denumirea oficială a statului pe mărcile poștale olandeze. 11) Consemnat în orice millesime — Un oaspete din decorul mirific al Deltei, ocrotit de lege, care a fost redat într-o emisiune din anul 1957 (pl.).

DICTIONAR: VAS; ILL; NID; NOO; EPE.

COSTEL CERNAT

TEME FILATELICE

ORIZONTAL: 1) Participare a țării noastre la întîlnirile europene pe linie cultural-economică, acțiuni pentru care se emit, din 1969, serii de mărci cu subiecte variate — Pentru cel internațional al tineretului s-a emis în 1985 o serie de două valori și o colifă. 2) Competiții sportive internaționale cu caracter complex, care au loc o dată la 4 ani, în onoarea cărora se emit mărci și colifă începînd cu cea de la Melbourne din 1956 — Un lacăt deschis!

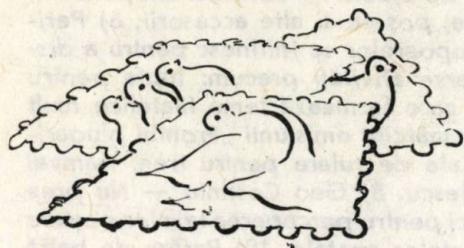
3) Astru ce figurează pe stema „uzualelor” începînd cu anul 1953 — Rezultatul activității pedagogice pentru formarea omului nou al socialismului are, deasemenea ilustrarea pe timbrul ce marchează anul ei internațional (adj.). 4) Știință ce are ca obiect păstrarea și restabilirea sănătății, ilustrată în filatelia noastră cu figuri celebre precum Carol Davila, Nicolae Lupu, Daniel Danielopolu din seria de „Aniversări-comemorări” din 1984 (abr.) — Viețuitoare ce fac parte din foarte căutată temă „Fauna”, extrem de generoasă și în filatelia românească. 5) Cap de ontarie sau coadă de bizon! — Formată din pensetă, lupă, odontometru, clasor, album, șarniere, poșete și alte accesorii. 6) Perioada în care reprezentanții autorizați ai popoarelor se întîlnesc pentru a discuta și rezolva probleme legate de diverse activități precum: lupta pentru pace, noutăți medicale, științifice, etc. și care formează teme filatelice mult căutate — Muncitor agricol care apare pe mărcile emisiunii „Frontul plugarilor” din 1945. 7) Pronume posesiv — Cale de rulare pentru tren, tramvai ori trenul galben fără cai — Ioana Pavelescu. 8) Geo Costiniu — Nu prea larg — Aici (pop.). 9) Puțin aerisit! — Mărci pentru perceperea taxelor poștale ocazionate de predare la domiciliu a coletelor poștale. 10) Pasăre de baltă din ordinul picioroangelor prezintă pe mărcile ilustrînd fauna deltei — Cea a infinitului apare pe marca de 20 B. din seria „Const. Brâncuși — 10 ani de la moarte” (1967) ca și pe marca de 1,75 lei din seria „Centenarul nașterii lui Brâncuși”. 11) Celebrarea a o sută de ani de la împlinirea unor importante evenimente, o altă temă generoasă în filatelia românească — Inimă... copilăroasă! 12) Evenimente petrecute la aceeași dată cu anul sau mai mulți ani în urmă, ilustrate anual în filatelie cu zeci de efigii ale unor oameni de seamă — Din filatelică!

VERTICAL: 1) Temă bogată, plină de adînci semnificații pentru puterea omului de a se desprinde de Pămînt și a cuceri spațiile interplanetare, începută practic în filatelia noastră cu tripticul din 1957 — Tot din tema „Fauna”, cea albă de Banat apare pe marca de 40 B. din seria „Păsări de rasă” din 1963. 2) „Scoarțe...” dintr-o serie mai amplă apărută în 1975, prin care se popularizează (mărcile de 55 B și 2,75 lei) frumusețea țesăturilor ornamentale din această parte a țării (sing.) — Față. 3) Compoziție muzicală cu caracter liric realizată pe textul unei poezii scurte — Sea — Piept (pl.). 4) A iubi (înv.) — Cap de tînră! — Radioteleviziune. 5) Bun pentru (abr.) — Clasă de animale artropode, în general acvatice, alt capitol al „Faunei” reușit realizată în seria din 1966. 6) Localitate în vestul Franței — Evenimentul memorabil de la 1600, 1859, 1919 din istoria țării noastre, imortalizat pe numeroase mărci care pot forma singure o instructivă temă, începînd cu Mihai Viteazul și continuînd cu Cuza și Alba Iulia. — Nota redacției. 7) Comună în jud. Suceava atestată documentar pe la 1400, cu o așezare preistorică (din neolitic) și o biserică ctitorită de Ștefan Tomșa (sec. 17) pentru care s-a emis în 1944 o serie de patru mărci cu o suprataxă destinată căminelor culturale — Produs din laptele de oaie. 8) A strînge la un loc — Vas mare în care, în antichitate, se păstra și transporta vinul, untdelemnul, grînele, ilustrat pe unele din mărcile temei „Arheologia”. 9) Luați din frigider — Vas plat din lut ars sau metal care apare pe unele mărci ale aceleiași interesante teme de arheologie. 10) Rîu în jud. Alba, afluent al Mureșului — Creastă de cocoși! 11) Fir — Din tema „Medicină” a apărut, în 1981, un timbru cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la înființarea celui militar central din București. 12) Aici — Grandioasă realizare a anilor socialismului care face legătura între Dunăre și Mare, imortalizată pe seria de timbre și colița din 1985. 13) Vase maritime și fluviale care

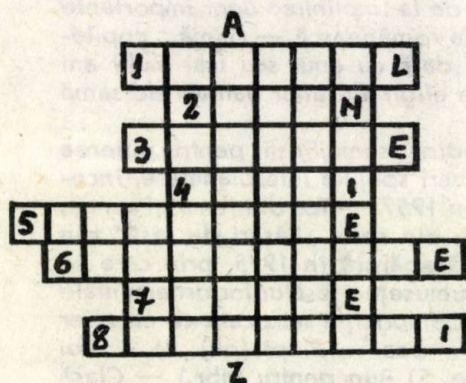
formează o temă deosebit de interesantă pe mărcile „uzuale” în special —
Arbori ilustrați pe mărcile din 1953—6 cu tema „Luna pădurii”.

Cuvinte rare: ACA, ICE, LAR, AMA, OIE.

GH. GÂLEA

POȘTAȘ pe TERRA

ORIZONTAL: 1. Neamul... 2. De la Burebista. 3. Urmează. 4. Omenirii. 5. Antipod — zeului Marte. 6. Acțiune mînă în mînă. 7. Perpetue. 8. Succese.
VERTICAL: A—Z Simbol drag celor buni.

ION GEANĂ

Bucuriile se uită, durerile niciodată.

M.I.Lermontov.

Caracterul fără înțelepciune poate mult, dar inteligența fără caracter nu valorează nimic.

M.T. Cicero.

Ne atrage tocmai ce ne lipsește.

V. Hugo.

Ca să judeci un om, trebuie să pătrunzi cît de cît în taina gîndurilor lor, a nenorocirilor, a emoțiilor lui.

H. de Balzac.

să ne verificăm cunoștințele filatelice

I — Prima emisiune de mărci dedicată „Zilei mărcii poștale românești” a apărut la data de:

- a. 22 iulie 1963
- b. 1 noiembrie 1954
- c. 15 noiembrie 1959

II — Colița filatelică nr. 1 emisă de Administrația poștală din țara noastră a fost pusă în circulație la:

- a. 20 noiembrie 1932
- b. 13 mai 1931
- c. 25 ianuarie 1936

III — Anterior apariției primei emisiuni de mărci poștale românești 22 iulie 1858; în Moldova s-a folosit, pentru scrisorile ale căror taxe erau achitate la prezentare, ștampila de poștă cu mențiunea FRANCO începând din anul:

- a. 1850
- b. 1854
- c. 1852

IV — Au putere de francare, în prezent mărcile poștale românești puse în circulație începând cu data de:

- a. 28 ianuarie 1952
- b. 30 septembrie 1958
- c. 25 august 1965

V — Primul vagon de poștă ambulantă a funcționat pe traseul București — Ițcani și retur începând din:

- a. martie 1875
- b. iulie 1876
- c. mai 1878

VI — Până la introducerea sistemului actual de măsuri și greutate, tirajul poștal avea taxe corespunzătoare greutății

în dramuri a trimiterii. Echivalentul în grame a unui dram era de:

- a. 1,391 grame = 1 dram
- b. 2,654 grame = 1 dram
- c. 3,228 grame = 1 dram

VII — A treia SOCFLEX a fost deschisă la și în:

- a. 25 martie 1971
- b. 20 iunie 1973
- c. 30 septembrie 1963

- a. Budapesta
- b. București
- c. Praga

VIII — Mărcile poștale românești clasice au fost puse în circulație în perioada anilor:

- a. 1858 — 1872
- b. 1859 — 1867
- c. 1859 — 1872

IX — Singura emisiune de mărci poștale românești tipărită pe hîrtie cu filigran „STEMA MARE” este:

- a. Spic de grîu
- b. Cifra în patru colțuri
- c. Expoziția Generală — București

X — Dacă pentru taxă tarifară de 27 parale Poșta primea, transporta și distribuia la destinație o scrisoare în greutate de pînă la 2,5 dramuri pe o distanță de maximum 8 poște, cu cît trebuia francată o scrisoare în greutate de 8 grame expediată pe o distanță — 151 Km?

- a. 54 parale
- b. 27 parale
- c. 108 parale

XI — Expoziția internațională filatelică Bankafila III a fost deschisă la și în:

- a. București în anul 1971
- b. Sofia în anul 1975
- c. Istanbul în anul 1966

XII — Prin reimprimare — în filatelie — se înțelege retipărirea oficială cu mijloacele de imprimare originale, a unor mărci poștale a căror putere de francare a expirat. Reimprimarea GORDJAN s-a făcut la mărcile poștale „Cap de bour” avînd următoarele valori faciale:

- a. 54 parale
- 81 parale
- 108 parale
- 40 parale
- b. 27 parale
- 54 parale
- 81 parale

- 5 parale
- c. 27 parale
- 40 parale
- 80 parale
- 108 parale

XIII — ERINOFILIA are drept scop colecționarea și studiul:

- a. mărcilor poștale cu suprataxă
- b. vinițelor fără valoare
- c. timbrelor de ajutor

XIV — Scrisoarea transportată la destinație prin intermediul porumbelului călător poartă numele de:

- a. aerogramă
- b. depeșă aeropurtă
- c. pignonogramă

D. Vasiliu

RĂSPUNSURILE LA PAGINA 210

Codurile poștale din R.S. România

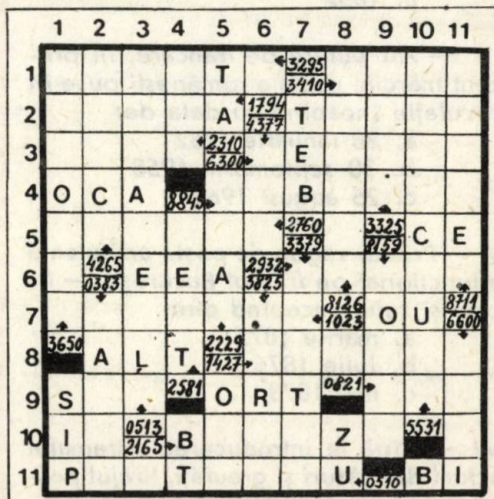
*La un test pentru angajarea unor factori poștali s-au dat 28 de localități din R.S.R., și s-a cerut să se indice cît mai rapid și corect codurile.

De data aceasta s-au dat codurile și urmează a se indica în grilă cele 28 de localități.

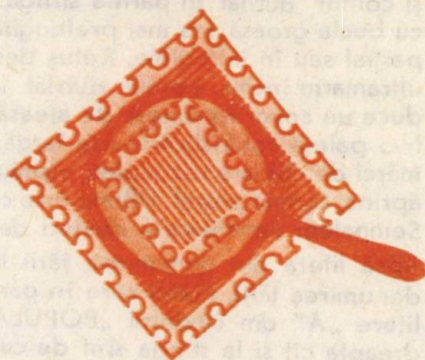
Avînd în vedere că s-au introdus și cîteva litere ajutătoare, dumneavoastră puteți...?

COSTEL CERNAT

TEST*

VARIETĂȚI Iși ERORI

Cu gândul de a valorifica întreg patrimoniul nostru filatelic contemporan, cu gândul la viitorul catalog filatelic românesc specializat voi trece în revistă unele emisiuni din anul 1952-1962, perioadă deosebit de interesantă în istoria noastră poștală, datorită tirajelor mari și efectiv circulate prin poștă pînă la epuizare. Vreau să menționez că acest material filatelic se pretează excelent pentru studii și expozate de material filatelic românesc contemporan.

Emisiunea uzuală „Arta populară românească” din anul 1952 (tiraj nelimitat): semnalăm următoarele varietăți și variante. La toate mărcile seriei se găsesc mărci cu o dantelură ireproșabilă și cu danteră imperfectă. **Valoarea de 20 de bani.** Se disting bine două culori de bază în mai multe nuanțe. Culoarea brună (în nuanțe coloristice de la brun deschis pînă la brun închis) și brun roșcat. De altfel și trăsăturile feței țărăncii sînt mai clare și mai fine la ultima. Din această marcă se cunosc următoarele varietăți, unele chiar spectaculoase, — „O” în loc de „U” din cuvîntul „POPULAR”; Mărci cu tipar spălăcit greșeli observabile și cu ochiul liber — Litera „L” din cuvîntul „RE-PUBLICA” este lipită de litera „R” din cuvîntul „ROMÂNIA” din rîndul de jos. Frumoasă este varietatea, litera „R” din cuvîntul „REPUBLICA” cu bucla de la piciorul literei îngroșată. Se găsesc mărci cu chenar dublant la dreapta și la stînga și cu accidente de tipar. Valoarea de 10 bani. Au circulat mărci de culoare verde și verde oliv, cu dantelură de 14-14 1 4 sau 14 4-14 1 2 (valabil pentru toate mărcile seriei). Dintre abaterile de la marca tip amintim pe cele spălăcite. O varietate interesantă este o floare de pe ulcior cu două puncte și o marcă cu accidente de tipar. Valoarea de 35 de bani, este cunoscută și cu dantelură de 14 pe 14 3 4 pe orizontală și 14 3 4-14 pe verticală (această dantelură poate fi întîlnită la toate valorile seriei). Abateri de la marca tip: Tipar dublu sau conturul dublat la dreapta și la stînga. Punct sub cifra „B” și o linioară sub litera „B” din cuvîntul „Bani”. Tipar spălăcit cu clișee uzate. Linia verticală în partea stîngă a mărci. Culoare ieșită din cadru. Literele „L” și „A” din cuvîntul „POPULAR” în partea de jos sînt lipite între ele. Valoarea de 55 de bani. La această frumoasă marcă se disting bine două varietăți coloristice, albastru de diferite tonalități și ultramarin de diferite tonalități, de exemplu de la un fundal ultramarin foarte deschis, la un fundal

cu totul închis la care imaginea are de suferit din punct de vedere estetic. Alte varietăți: Cifra de „55” are în partea dreaptă o buclă decorativă colorată și contur dublat în partea stîngă. Linia cadrului subțiat la stînga. Litera „R” cu bucla groasă sau mai prelungită în cuvîntul „ROMÂNIA”. Contur dublat parțial sau în întregime. Retuș deschis la stînga capului, la marca de culoare ultramarin închis. Contur dublat la dreapta. Valoarea de 1 leu. Marca reproduce un covor românesc de aleasă delicatețe; se remarcă în primul rînd printr-o paletă coloristică foarte largă. După tabelul de culori „Lipsia” distingem mărci de culoare roz violet, vișiniu, vișiniu aprins, carmin violet, carmin violet aprins, carmin pastel. Ultima este cu totul o altă culoare decît culorile amintite. Semnalăm următoarele abateri de la marca tip: Valoarea de „1” din stînga lipsă litera din denumirea țării lipite de marginea albă. Clișee defecte la denumirea țării. Mărci care în partea de jos sînt ieșite din cadru. Cele două litere „A” din cuvîntul „POPULAR” sînt mai mici. Cuvîntul „LEU” atît la dreapta cît și la stînga sînt de culoare mai închisă decît cuvîntul „POȘTA”. Tipar dublu.

Uzuale 1960. În cadrul acestui articol mi-am propus să prezint numai particularitățile unei singure valori — de 3 bani — întrucît ar fi prea multe de spus despre fiecare valoare, scopul fiind să demonstrez utilitatea studiului filatelic pe mărci poștale uzuale apărute după proclamarea Republicii. Catalogul Mărcilor Poștale Românești precizează că marca ar fi de culoare roz. Afirmarea este greșită. Majoritatea tirajelor succesive acestei valori se încadrează în diferite nuanțe ale liliacului, sau vișiniului, confruntate și prin tabelul de culori „Lipsia”. Distingem în principal următoarele nuanțe de culori: roz marin, roz violet, roz liliachiu deschis, roz liliachiu aprins, liliachiu, liliachiu cu nuanță de roșu, liliachiu purpur, vișiniu și vișiniu aprins.

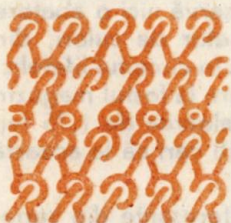
Cele mai interesante sînt varietățile de filigran ale acestei mărci. Marca de culoare roz (în toate nuanțele): se găsesc numai cu filigramul în poziția IV. În poziția III marca este o excepție. La celelalte culori însă nu este exclus ca să se găsească exemplare de filigramul I și II și V-VIII, dar aceste ar fi mari rarități.

La această marcă se confirmă că filigranul XVII a existat nu numai în variantele XVII A și XVII B ci și în variantele XVII C și VII D. Deci, în urma cercetării, atente a acestei mărci se poate trage concluzia că mai există două tipuri de bază a filigranului avînd următoarele caracteristici: XVII C e formată din litere groase și mai greu vizibile la cercetare (fiind vorba de o hîrtie mai groasă și poroasă) și XVII D format din litere subțiri, elegante, bine vizibile (fiind vorba de o hîrtie velină, fină). De menționat că ultimul filigran se întîlnește mai frecvent în poziția III (vezi desenele).

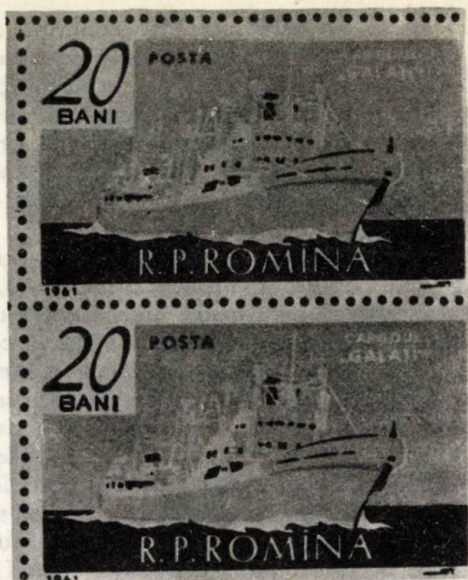
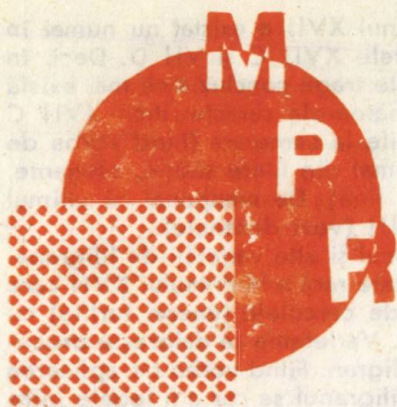
În colecții de specialitate își pot găsi locul și alte varietăți de filigrane. Și aici trebuie amintită în primul rînd, o varietate rară a filigranului XVII care are între două rînduri ale „R.P.R.” un rînd de cerulețe (uneori turtite) cu sau fără punte (linioare) în mijlocul cercurilor. Varietatea se datorește procedeului tehnic aplicat la fabricarea hîrtiei cu filigran. Fiind vorba de aplicarea filigranului pe suluri, rasterele care imprimă filigranul se cer a fi legate între ele. Legătura între rastere lasă în pasta hîrtiei urmele care determină acest filigran rar. O altă varietate de filigran prezintă litera „P” din abreviația „RPR”, care are bucla de sus complet închisă.

Referitor la dantelură, contrar afirmațiilor din cataloage (14 1/2 pe 14) dintr-un foarte mare număr de măsurători rezultă că sînt frecvente mărcile care pe orizontală au dantelură de 13 3/4 și 14 1/2, iar pe verticală 12 1/4, 13 3/4, 14, 14 1/4, 14 1/2 sau chiar 14 3/4. Se constată că mărcile de culoare roz liliachiu (în toate nuanțele) au în general dantelură 14 1/2; mărcile de culoare roz în toate nuanțele, prezintă aproape în exclusivitate o perforare imperfectă. Mărcile roz (de toate nuanțele) cu dantelură perfectă sînt greu de găsit.

Desigur și această marcă de mare circulație, folosită pentru francarea ziarelor, are și varietăți de desen. Iată cîteva: Între furnal și cotul ferestrei, desenul mărcii prezintă o deschizătură în care se află linii colorate. În ultimul rînd din coală pe a sezecea marcă (de la stînga la dreapta) liniile colorate lipsesc, spațiul rămînînd alb. Pe prima marcă din rîndul trei pe litera „I” din cuvîntul „ROMINA” apare o linioară turtită. Coșurile în general au unele pete de culoare care sugerează fumul. Există însă și unele exemplare pe care nu apar asemenea pete. În mod normal pe mîneca bluzei fetei apar niște cute. Sînt însă și exemplare pe care în locul cutei se vede un punct alungit. La cifra „3” se disting două tipuri: a) cu vîrf ascuțit b) cu vîrf turtit.

EMISIUNEA „MARINA-„1961” Și această interesantă serie (ca și cea precedentă) a avut un tiraj de 3 milioane serii care au fost epuizate în principal prin francatura poștală. Cîteva referiri la hîrtie și dantelură. Se cunosc exemplare tipărite pe hîrtie subțire, iar altele pe hîrtie groasă, mergînd pînă la semicarton. De asemenea au circulat exemplare pe hîrtie ripsată (foarte

rare). În ce privește filigranul și la această emisiune sînt mici abateri de la filigranul tip XVII ca de altfel la celelalte serii din anii 1960—1961. De reținut că și la această serie poate fi întîlnit filigranul X.

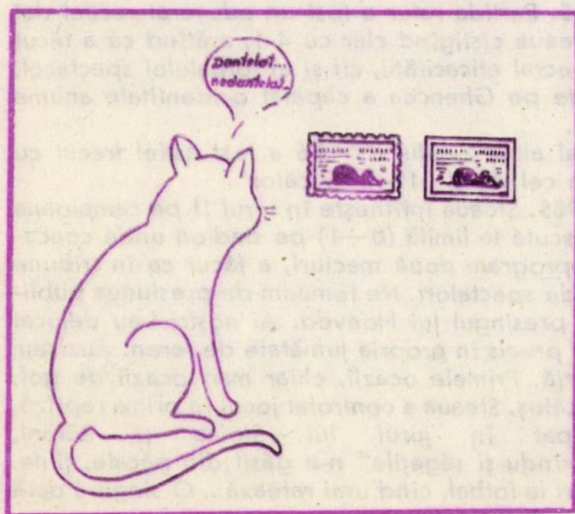
Avîndu-se în vedere tirajele mari și condițiile de tipar multicolore din anii de la începutul deceniului al VII-lea și la această emisiune găsim erori și varietăți, abateri de la marca tip care trebuie incluse în colecții specializate „România.” În primul rînd trebuie amintite cele două erori majore care la timpul lor au făcut mare senzație în rîndul colecționarilor de mărci poștale românești contemporane. La marca de 20 de bani catargele și partea jos a vasului, în loc de a fi de culoare portocalie sînt de culoare galbenă, culoarea ultramarin este mai mult un albastru închis, iar fundalul în loc de azur, este de un albastru deschis. La marca de 1,75 lei cea mai importantă abatere de la marca tip este culoarea catargelor și partea de jos al vasului (galbene în loc de portocalii). Menționăm că și culoarea corpului vasului bate mai mult în galben decît la marca tip. În schimb la fundal nu se observă nici o abatere de culoare. Prima eroare pare a proveni din faza probelor de culori, din procesul tipografic din care una sau mai multe coli au ajuns în circuitul filatelic. Cîte o coală de 20 de bani și 1,75 lei au fost puse în vînzare la fostul magazin filatelic București, Bd. N. Bălcescu. În ceea ce privește valoarea de 1,75 lei, dispunînd de un colț de coală cu inscripție s-a putut stabili cert că la această marcă a fost omisă tipărirea culorii portocalie.

O să enumerăm în continuare cîteva varietăți mai interesante din seria aceasta. La marca de 20 de bani semnalăm: Bucula literei „P” din cuvîntul „POSTA” în loc de a fi normală apare „plină” adică colorată. Din cuvîntul „Cargou” scris negativ în desen se vede numai partea de jos. „A” din cuvîntul „ROMÂNIA” prezintă o linie întreruptă la piciorul sîng. Marca de 40 de bani: În urma deplasării culorii negre ancora apare dublată. După inițialele machetatorului lipsește punctul. Al doilea catarg este întrerupt de o linie închisă. Culoarea verde închis este deplasată în sus spre cadrul alb în care

este înscrisă valoarea. Marca de 55 de bani: Cele trei ferestre din față sînt de culoare cu totul deschisă. Cuvîntul „BANI” este lipsit de cadru. Inițialele machetatorului sînt dublate. Tipar dublant. La valoare de 1 leu semnalăm o interesantă varietate. Litera „L” din cuvîntul „LEU” e rotunjită la colț. La această valoare se cunosc trei tipuri de ancore: Cu semicerc la stînga, cu semicerc întrerupt și fără semicerc. Pe cabina de comandă, pe lîngă linia roz (catarg) apare o linie albă lată. Puncte de culoare roz aprins în loc de roz. Cifra „1” cu vîrf mai subțire sau mai gros. De reținut și faptul că există mărci cu tipar dublant. La marca de 1,55 lei semnalăm următoarele diferențieri față de marca tip: Bucla literei „R” din „R.P.”, este ruptă în partea de sus. Cifra „de 1,55” este lipită sau îndepărtată de cadru. Reflectorul de lumină al cabinei este în mod normal rotund (apărînd ca un cerc alb). O varietate interesantă apare atunci cînd reflectorul este ca o sferă sau lipsește complet. De asemenea sînt interesante și exemplarele fără cerculețul verde pe vîrfurile catargului. Și la această valoare intervin exemplare „avînd litera R din R.P.” cu cadrul spart din partea de sus al buclei. Mai semnalăm variantele linia orizontală de pe vas — care indică cota de plutire admisă — este de culoare albă în loc de verde. Contur alb între cele două culori verzi de bază. Inițialele machetatorului fără punct. Trebuie menționat că această varietate se găsește la toate valorile ale seriei. Valoarea de 1,75 lei sînt două tipuri, nominalul de 1,75 lei pe desenul mărci distanțat cu o 1 2 mm. Ferestrele din față ale cabinei de comandă sînt bine vizibile sau complet acoperite. Litera „O” din cuvîntul „ROMÂNĂ” e spartă în partea de sus sau în partea de jos. Cele două elemente grafice componente ale ancorei sînt lipite între ele. Linia roșie depărțitoare care indică linia de plutire este de culoare portocalie. Cifra „1,75” se găsește cu vîrf ascuțit sau rotunjit. Litera „R” din R.P.” este spart în partea de sus a buclei. Litera „A” din cuvîntul „Dobrogea” cu latura stînga mai scurtă. Punct albastru deschis după litera „M” din cuvîntul „ROMÂNIA”, în urma deplasării culorii sepie, apare o linie verde în fața probei. În cele de mai sus rezultă că la valoarea de 1,75 lei se găsesc cele mai multe abateri de la marca tip.

Reamintim că erorile și varietățile pot fi incluse nu numai în colecțiile specializate România, ci și în colecții respectiv expunate tematice.

IOSIF MICU

VEJLE—HONVED—KUUSYSI— ANDERLECHT

sau

drumul echipei STEAUA spre marea finală de la SEVILLA

Vejle, 16 septembrie 1985. Steaua își începe „campania europeană” întâlnind pe Vejle Boldklub — campioana Danemarcei. Țara în care a trăit prințul Hamlet este cunoscută din poveștile populare ca o țară a vikingilor înalți, musculoși, bărboși. Fotbaliștii danezi, în majoritate, sînt masivi, atletici, adevărate forțe ale naturii. Și totuși unul dintre cei mai buni jucători danezi din toate timpurile măsoară 1,65 m și cîntărește 59 kg! Se numește Allan Simonsen și a plecat în 1972 de la Vejle pentru a juca 7 ani în Bundesliga vest-germană și apoi 3 ani în Spania. Întors acasă în 1983, Simonsen a reușit, datorită experienței căpătate și a clarviziunii sale din teren, să pună în valoare calitățile fizice și tehnice ale tinerilor de la Vejle, ducînd echipa alb-roșilor la victorie în campionatul 1983—1984.

În primul meci contra lui Steaua, această formație viguroasă, disciplinată tactic, dornică de afirmare a fost ținută „în șah” de jucătorii pregătiți de Emeric Ienei și Anghel Iordănescu: 1:1.

București, 2 octombrie 1985. Partida retur a fost un adevărat recital dat în fața unui stadion arhiplin, Steaua cîștigînd clar cu 4-1, arătînd că a făcut progrese evidente, atît sub aspectul eficacității, cît și al fotbalului spectacol, cum tot atît de bine publicul de pe Ghencea a căpătat o identitate anume prin maniera de a se manifesta.

Primul examen internațional al sezonului 85—86 a fost astfel trecut cu brio, atît de „cei 11”, cît și de cel de-al „12-lea jucător”.

Budapesta, 23 octombrie 1985. Steaua întâlnește în turul II pe campioana Ungariei — Honved, fiind întrecută la limită (0—1) pe stadion unde concurența televiziunii care avea în program două meciuri, a făcut ca în tribune să nu se afle decît vreo 10.000 de spectatori. Ne temeam de presiunea publicului. N-a fost. Ne temeam de presingul lui Honved. Ai noștri l-au dejucat cu inteligență, pasînd repede și precis în propria jumătate de teren. Auzisem că gazdele încep meciul în forță. Primele ocazii, chiar mari ocazii de gol, le-am avut noi prin Pițurcă și Lăcătuș. Steaua a controlat jocul în prima repriză, a fost ca un arc grupat în jurul lui Stoica și Bălăni, dar de cîte ori s-a „întins” lansîndu-și săgețile n-a găsit din păcate, ținta.

Așa cum se întîmplă deseori la fotbal, cînd unii ratează... O singură dată

s-au „rarefiat” roș-albaștrii în prima repriză și pornind de la o interceptie, contraatacul „honvezilor” s-a declanșat prompt pe traseul Cseh—Dajka—Bodonyi—Defari și cu toate că Duckadam a fost cum se spune „pe minge”, 1—0 împotriva cursului jocului.

Repriza secundă a avut un alt aspect. S-a intrat într-un joc de contre, periculos pentru ambele echipe. Putea fi la un moment dat 1—2 la șuturile precise ale lui Majearu și Balint, dar putea fi și 3—0 la acțiunile lui Bodonyi și Defari, jucători de mare tehnicitate.

Steaua a făcut, minus finalizarea, unul dintre cele mai bune meciuri internaționale ale sale în deplasare. Compartimentul forte a fost apărarea (gazdele au avut mai puține ocazii de gol decât oaspeții!), iar mijlocașii și-au îndeplinit, în mare parte, sarcinile de joc. O singură dată l-a scăpat Balint pe Defari...

București, 6 noiembrie 1985. Pe stadionul Steaua, roș-albaștrii au reușit o victorie mare: 4—1! A doua zi, în ziarul „Sportul” se scria: „Am așteptat o victorie la puncte — cum se spune în box — dar am asistat la o victorie prin k.o., după ce Honved a fost numărat în picioare nu numai de patru ori, cum ar sugera scorul. A fost un k.o. total, un k.o. care, pe un ring, s-ar fi soldat cu aruncarea prosopului, într-atît de netă a fost superioritatea steliștilor la 2—0 și apoi 3—0, perioade în care campioana Ungariei încerca zadarnic să închidă culoarele (...). Cum a reușit Steaua această victorie categorică? Există o cheie pe care antrenorul ungur Imre Komora, fost internațional, a anticipat-o în seara de ajun a meciului, cînd a spus: „Steaua este o echipă de valoare internațională datorită mijlocului pe care îl are. Aici se va decide meciul”. Nimic mai exact decît această anticipație. „Mijlocul” Stelei a avut o zi euforică. Semnalul l-a dat Stoica, ștafetă a preluat-o Balint, Majearu nu s-a lăsat mai prejos, iar Bölöni, „metronomul”, a asigurat tempoul general al celor trei sprinteri. Așa se face că Defari, care a produs o puternică impresie la Budapesta, a fost un jucător anonim. Verva celor patru a „tăiat” încercările oaspeților de a lega jocul. Bineînțeles că această mișcare permanentă a mijlocașilor nu ar fi putut rezolva problemele jocului fără siguranța deosebită a lui Bumbescu, fără furia de buldozer a lui Bărbulescu, fără „însurubările” derutante ale lui Pițurcă și chiar fără oportunitățile lui Lăcătuș (...). Acest 4—1, realizat în trombă, în dauna unei formații care avea și avanajul unui fotbal cu palmares net favorabil în disputa cu echipele noastre, reprezintă un frumos succes în acest al doilea tur al Cupei Campionilor, un succes care obligă și mai mult echipa lui... iată că nu putem găsi un nume, pentru că victoria este realmente a ECHIPEI”.

București, 5 martie 1986. În fața unei redute finlandeze numită Kuusysi Lahti, deși a avut ocazii de gol cît în trei meciuri, Steaua nu a reușit să înscrie: 0—0 în prima partidă din sferturile de finală. La cîteva zile după această întîlnire, ne exprimam convingerea că Steaua de la Helsinki nu va fi cu siguranță Steaua de la București. Argumente: cunoașterea adversarului, faptul că jocul retur va „curge” altfel cînd spațiile de manevră sînt mai mari, reîntrarea lui Lăcătuș — prototipul jucătorului de contraatac (absent la București pentru cumul de cartonașe) și marea ambiție a steliștilor de a demonstra că sînt mai buni decît elevii lui Voutilainen. Anticipam de asemenea, că nici Kuusysi de la Helsinki nu va fi Kuusysi de la București. Din simplul motiv că pentru a se califica, finlandezii trebuie să marcheze și vrînd să înscrie, nu mai pot sta în defensivă cu două linii de cîte patru jucători. Și așa a fost la...

Helsinki, la 19 martie 1986. Evoluînd excelent pe stadionul olimpic străjuit de statuia legendarului atlet Paavo Nurmi, Steaua a cîștigat cu 1—0 în fața campioanei Finlandei. Roș-albaștrii au dominat partida, impunîndu-se prin

tehnică, viteză și combinații spectaculoase. Golul a venit târziu, cu 5 minute înainte de sfîrșitul meciului, un gol pe care l-am așteptat cu sufletul la gură, el fiind echivalentul unei calificări! Jucătorii noștri au luptat extraordinar (partida s-a încheiat cu o fază de atac a steliștilor) crezînd tot timpul în victorie, au construit cu calm fiecare atac și s-au apărut grupat, în fața unei echipe surprinse de jocul nostru metodic. La Helsinki, Steaua a arătat, o dată în plus, că este o echipă de valoare europeană, capabilă să atace culmile performanței. Să nu uităm că finlandezii de la Kuusysi Lahti sînt învingătorii a două formații de marcă în Europa: F.C. Sarajevo și Zenit Leningrad. Un succes al fotbaliștilor militari care a însemnat multă muncă, dorință de victorie și atașament față de culorile clubului.

Bruxelles, 2 aprilie 1986: Anderlecht—Steaua 1—0. Să dăm „cuvîntul” presei belgiene de a doua zi. **Les Sports:** „Noi v-am prevenit: campionii României nu trebuie priviți de sus! Chiar dacă nu au, deocamdată, un nume strălucitor pe firmamentul fotbalului european cum este cel al lui Bayern Munchen, ei au făcut exact ceea ce trebuiau să facă pe stadionul din Parcul Astrid: și-au „adormit” adversarii cu un admirabil joc de pase, le-au închis toate unghiurile, au impus ritmul convenabililor și toate acestea într-un spirit de joc pozitiv fără panică, fără brutalități, fără complexe. Și pubicul s-a lăsat hipnotizat!” **La Libre Belgique:** „În fața unei formații atît de dotate tehnic, foarte bine organizată, iute pe contraatac și cu capacitatea de a se regrupa rapid în defensivă cu 7 sau 8 jucători în fața unui portar excelent, Anderlecht n-a reușit decît o victorie la limită. Presingul românilor a fost necruțător. Dacă nu era golul lui Scifo, alb-violeii plecau fără nici o șansă la București”. **Le Soir:** „A fost nevoie de o oră și un sfert de luptă dificilă pentru ca Anderlecht să marcheze un gol care îi dă o rază de speranță în tentativa de a ajunge prima oară în finala Cupei campionilor. În fața unui adversar care, printr-un remarcabil joc colectiv, parcă i-a „cloroformizat”, alb-violeii au avut numeroase dificultăți și nu vor pleca cu mari șanse la București.” În **Sports Derniere**, antrenorul secund Martin Lippens conchide: „Adversarii noștri au fost totdeauna 4 sau 5 în jurul mingii. Ce pregătire fizică! În fața unui asemenea „presing” ne-a fost imposibil să ne facem jocul. Ținînd seama de aceste circumstanțe, 1—0 este bun. Important este că nu am primit gol. La București va fi mai ușor și cred că vom putea marca”. Dar la...

București, la 16 aprilie 1986, Anderlecht nu a reușit să marcheze, primind în schimb 3 goluri unul mai frumos decît celălalt! Punînd mult suflet în comentariul său din „România Liberă”, Constantin Vrînceanu a încheiat astfel: „Sîntem încă emoționați de superbe momente pe care le-am trăit pe stadionul Steaua, oferite de acești minunați fotbaliști care au luptat cu abnegație, cu totală dăruire pentru culorile sportive ale clubului lor, pentru prestigiul sportului românesc. Îi felicităm din toată inima pe toți cei care au jucat ieri și au obținut această înaltă performanță, îi felicităm pe antrenorii Emeric Ienei și Anghel Iordănescu care și-au dovedit și de această dată competența profesională, pregătind cu maximă atenție și pricepere partida decisivă cu Anderlecht. Se cuvin, de asemenea, felicitări conducerii clubului Steaua, în mod deosebit fostului internațional Ion Alexandrescu, care, de ani buni, se ocupă cu competență de activitatea fotbalistică a clubului Steaua. După cum, adresăm felicitări tuturor acelor care, într-un fel sau altul, s-au ocupat și se ocupă cu pasiune, pricepere și dragoste pentru club de echipa Steaua, contribuind la afirmarea ei în arena internațională. Sîntem convinși că toți acești factori, oameni de bine vor pregăti cu aceeași competență și pasiune, marea finală de la Sevilla. Încă o dată, bravo Steaua, mult succes Steaua în tentativa de

a cîștiga prestigiosul trofeu. Iubitorii fotbalului sînt alături de tine, așa cum au fost de-a lungul strălucitei tale cariere europene!”

Continuăm această rememorare a parcursului steliștilor spre marea finală cu cele afirmate în programul meciului Steaua—Anderlecht: „Acum, cînd această echipă matură, echilibrată, cu jucători talentați, a reușit o performanță de mare prestigiu, poate cel mai important cîștig este că în această „campanie europeană” s-a născut o echipă care a învățat să joace pentru cei ce o iubesc și care îi iubește pe cei ce o iubesc (...) Citind coechipierilor săi telegramele primite după calificarea în semifinale, căpitanul steliștilor, Tudorel Stoica, spunea: „Este impresionantă dragostea acestor oameni. Ea ne dă forță, elan, putere și voință sportivă, menținîndu-ne trează convingerea în izbîndă. Umăr la umăr, cum se spune, sîntem gata să luptăm pentru statornicii noștri susținători. Cea mai mare bucurie a noastră este să le dăruim, lor și nouă, victoria. Dar dacă nu o obținem întotdeauna, suporterii nu trebuie să uite că nu jucăm singuri, că există și neșansă și neprevăzut, că în fond aceasta este lupta sportivă”.

Și a venit ziua marei finale: 7 mai 1986. Partida de la Sevilla nu a necesitat o supramotivație. A ajunge în ultimul act al „Cupei Campionilor Europeni” era visul fotbaliștilor militari. El nu s-a transformat în coșmar fiindcă nimeni nu le-a amintit direct sau indirect, cît de important este acest meci pentru ei, pentru Steaua și pentru fotbalul românesc.

Sarcina „victoriei obligatorii” i-a crispat pe barcelonezi, le-a frînat imaginația și în unele faze le-a paralizat inițiativa. În loc să înaripeze, să dea curaj, o mobilizare de genul „Cîștigăm sau murim!” (cum a apărut într-un ziar spaniol în preziua meciului) i-a copleșit cu o răspundere excesivă care la loviturile de la 11 metri s-a transformat în teama paralizantă a unui eșec posibil. Unui jucător i se poate cere tot ce poate, însă nu și victoria fără altă alternativă. Îndemnuri de tipul „Trebuie să cîștigăm!” cum s-au auzit frecvent la Sevilla, îl transformă pe fotbalist într-un „kamikaze” care incapabil să lupte cu calcularea unui risc rațional, acceptabil, depășindu-l pe adversar prin apatitudini, folosește supremul sacrificiu ca mijloc de luptă, acționînd de regulă orbește, mai mult efektiv, decît afectiv-rațional.

Ai noștri au abordat finala cu îndrăzneală, cu un curaj dîrz și prudent izvorît din încrederea celui ce știe că poartă în sine și cu sine o forță interioară, autentică, reală, care se impune în fața oricărei slăbiciuni a adversarului. Această încredere nu a apărut însă peste noapte, ea a fost rodul unei neobosite rîvne, adunate bob cu bob, fertilizate de renunțări și sacrificii conștiente, disciplinate și fără pauze.

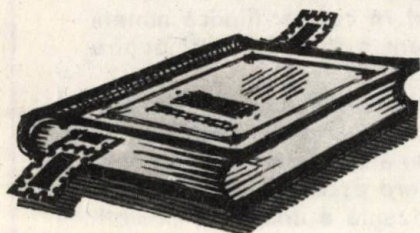
Steaua a cîștigat finala în primul rînd pe plan psihologic — au apreciat majoritatea comentatorilor prezenți la fața locului, „duelul” Duckadam — „Barca” constituind apogeul unei serii incandescente. Lumea sportivă a fost în unanimitate de acord că pe stadionul „Sanchez Pizjuan”, numele portarului echipei Steaua a intrat în istoria fotbalului prin cele patru penaltiuri consecutive apărute.

Dacă în seara evenimentului, în orele ce au urmat fluierului final, cînd încărcăți de o bucurie fără margini, ne-am refuzat somnul ore la rînd reducînd întreaga „poveste” la metaforica: „Și pămîntul i-a șoptit de patru ori la rînd pe ce parte să se culce”, acum, după ce am revăzut de mai multe ori filmul înfîlnirii, știm cu certitudine că nimic din ce s-a petrecut acolo la Sevilla n-a fost înfînlător, fiind rezultatul condensat a mii și mii de ore de antrenament, fotbalul ajuns la unul din momentele sale de răscruce.

Marile elogii sînt mute. De aceea nu vom mai rememora cerbicia și calmul lui Iovan, eroismul omniprezent al lui Bumbescu, luciditatea și asprimea lui Belodedici, meseria de înaltă clasă a lui Bărbulescu, abnegația lui Bălan, suflul și traviul lui Balint, tehnica dezarmantă a lui Majearu, lupta epuizantă în avanposturi a lui Lăcătuș, Pițurcă și Radu II și nu în ultimul rînd extraordinarul efort al lui Bölöni care a ajuns prin forța lucrurilor să joace și la Steaua ca și la națională pentru o întreagă linie de mijloc. Și să nu-l uităm pe Tudorel Stoica, marele absent de la Sevilla, inima și plămînul, căpitanul acestei frumoase echipe.

Problema care se pune e dacă pentru noul suflu al fotbalului românesc avem nevoie de menținerea acestei echipe puternice. N-am vedea un alt răs-puns decît cel afirmativ, căci efectul asupra ridicării cotei celorlalte echipe puternice ale noastre, ca și asupra naționalei, nu poate fi decît pozitiv. Altfel, riscul de a face din această atît de violent inedită ardere un meteor, e real.

CRISTIAN ȚOPESCU

Ce își doresc...

Agronomul: O cultură filate-lică... cît mai bogată

Alpinistul: Cote filatelice de vîrf

Amatorul de suspans: O nuvelă filatelica

Astrofilatelistul: „Piese de schimb” pentru „vehiculele sale spațiale”

Atletul: O piesă sportivă de rezistență Brodeza: Colițe dan-telate

Boxerul: Mărci de categorie grea... în serie

Cîntărețul: Un „timbru celebru”

Cocheta: Parada modei filatelice

Donjuanul: Mona lisa în dubletă

Elevul: O temă cu subiect filate-lic

Fotbalistul: o colecție filatelica fotbalistica fără... goluri

pe teme filatelice

Halterofilul: Un timbru greu

Hipistul: O marcă cu vestitul că-lăreț poștal, Buffalo Bill

Pescarul: Un năvod pentru pes-cuit rechini filatelici

Pictorul: O paletă ilustrativă de mărci poștale

Poștașul viitorului: O astronavă poștală

Pompierul: O flamă filatelica

Pretențiosul: Mărci de calitate Lux

Profesorul: Un catalog... filatelic

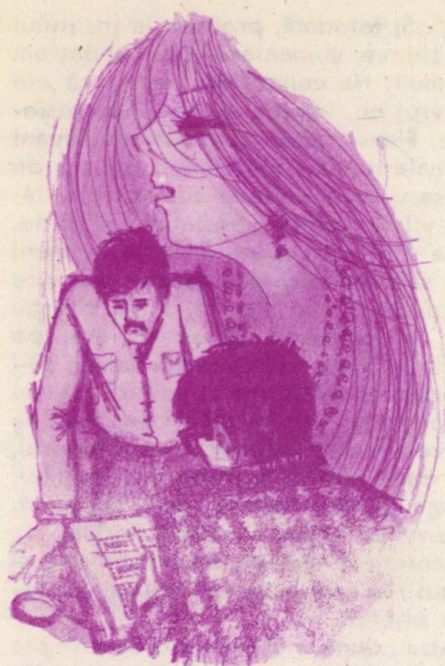
Șahistul: O piesă filatelica de... șah mat

Spectatorul: O emisiune... filate-lică

Studentul: O colecție de studiu

Veterinarul: „Capul de Bour”

ION NEGREANU

CLASORUL cu ERORI

Amîndoi sîntem filателиști. Împătimiți. Serile noastre tîrzii, alea cîte sînt, puține, multe, n-are importanță, doi căpitani de securitate au totuși serile lor, numai ale lor: seri tîrzii și frumoase și calme. Vreau să spun doi căpitani în carne și oase, iar nu niște eroi de roman — veșnic nedormiți, veșnic în alertă, care intră și ies frisonați pe lîngă uși capitonate, șefi gravi și telefoane secrete, etern agitați și în criză de timp, totul în preajma acelor eroi se desfășoară într-o nesfîrșită fugă, spionii fug din calea lor, fug pe urmele spionilor. Și, uite așa, cam spre sfîrșitul romanului toți gîfîie: eroii, spionii, cititorii și autorul — deci, noi nu sîntem eroi de roman, ci doi banali căpitani de securitate care, în serile noastre tîrzii, alea cîte sînt, multe, puține, dar sînt, ce importanță are cîte sînt, pigălim împătimiți cu pensetele și lupele, apăcați asupra clasoarelor...

Căpitanul Barbu Brediceanu — eu îi spun simplu Bebe — are deja un su-

perb „cap de bour” emisiunea a doua, din noiembrie 1858, dar n-are nimic din falsurile „Moroiu” din 1888 și nici din reimpresiunea „Gorjan” din 1891. Eu am. Am chiar un clasor numai cu falsuri și erori: erori de gravare, erori de imprimare, erori de supratipar. O lume de erori. Bebe e mai ordonat, mai meticulos, eu mai zvăpăiat. Mărcile poștale din clasoarele lui sînt rînduite impecabil, cronologic, clasificate după criterii strict specifice: obliterate, neobliterate, dantelate, nedantelate, blocuri de patru mărci, colițe, serii lungi, serii scurte, mărci uzuale, mărci aniversare, clasoarele mele pară le-aș fi adus acum din talcioac. O brambu-reală de culori: oliv, sepia, violet, cărămiziu, cenușiu, portocaliu, brun, carmin, ultramarin...

Unii se duc la fotbal, alții la o berică și taifas, noi bem berica lîngă clasoare. Tot cu taifas. Nevestele ne știu pe-aproape, noi ne știm pe-aproape o-draslele, șefii ne știu și ei tot pe-a-

proape, casele noastre sînt peste drum de ușa inspectoratului și, uite așa, toată lumea e mulțumită.

După o seară cu Bebe, vîrîți în clasoarele noastre, venim parcă dintr-o excursie2 obosiți, îmbujorați, proaspeți. Nu întotdeauna tăifăsuim. Uneori, tăcerea se întinde între noi ca o punte mai trainică decît povestea vorbei. Aceasta e proba tăcerii. Cînd te simți bine lîngă un om, chiar și tăcînd, poți fi sigur de prietenia celui om.

Întîlnirea de-aseară, însă, a fost cu poveste. Bebe a năvălit peste mine, ne-am retras, am deschis clasoarele, eu aveam niște achiziții noi, voiam să... cînd îl aud spunîndu-mi ceva, cu o dicție clară, foarte clară:

— Tudore; tu crezi că pot exista erori și în iubire? Și că prețul acelor erori pote fi chiar viața? Sau tu nu crezi în iubire?!

Îmi privesc prietenul. E grav. Mi-a zis „Tudore”. Așa-mi spune o dată sau de două ori pe an: „Tudore”. Și-atunci știu că are ceva greu pe suflet. Pe mine mă cheamă Tudor Ion, dar pentru el sînt „Jenică” toată ziua, „Tudor” sînt numai la necaz. Că necazuri o fi avînd Bebe? Iubire? Erori? Măarte? cu astfel de întrebări nu te joci. Nu-i răspund, tac, îl privesc. Aștept. Știu că întrebările nu sînt pentru mine, ci pentru el. Îl ascult...

— Tudore, aud dicția clară, foarte clară a lui Bebe, tu îl mai ții minte pe inginerul Martinescu, Flaviu Martinescu? Ți-am făcut odată cunoștință cu el. Îți amintești? Era cu bicicleta, noi ne plimbam, inginerul ne-a văzut, s-a oprit, m-a întrebat ceva, eu ți-am făcut cunoștință cu el, apoi omul a plecat și tu te-ai mirat că „un tip așa de serios se plimbă cu bicicleta ca un țîști-bîști”, iar eu ți-am replicat: „Prejudecăți, Jenică, prejudecăți”. Îți amintești? Sînt vreo cîțiva ani de-atunci...

Flaviu Martinescu locuia în celălalt capăt al orașului. Era inginer, șef de secție la fabrica de conserve „Timpuri

Noi”. Și totodată, profesor la Institutul de chimie alimentară. Ne cunoaștem de mult. Ne cunoaștem pentru că așa am vrut eu, împins de nevoi profesionale. Flaviu Martinescu este un savant în materie de procedee și tehnici de conservare, are cîteva studii care au făcut vîlvă printre specialiști. Ei bine, niște străini începuseră, la un moment dat, să-l curteze, să-l flateze, să-și vîre nasul prin rețorțele lui, toată chestia asta se petrecea, ca să zic așa, pe „tarla” mea, așa că m-am hotărît să-l abordez pe Martinescu direct, să ne cunoaștem, să discutăm deschis, să prevenim niște treburi urîte. Inginerul, om de o rară delicatețe, m-a ascultat, ne-am înțeles repede, mi-a mulțumit, ne-am mai întîlnit în cîteva rînduri, s-a descotorosit repede de insistențele și lingușirile străinilor, de atunci am rămas prieteni...

Apoi, după o vreme, asta se-ntîmpla cu vreo doi ani în urmă, Flaviu Martinescu mi-a destăinuit că e pe cale să inventeze un nou procedeu de conservare. O metodă simplă, extrem de simplă, zicea el cu o neprefăcută candoare, cum de nu i-o fi trecut prin cap altcuiva pînă acum? Se mira și se uimea că un copil. Mai avea de făcut cîteva verificări, cîteva testări și gata. Adio conservanți! De-acum vom avea alimente proaspete în orice moment. A ținut un pește trei săptămîni, într-o vară, pe o masă din laboratorul său, la aer deschis, și după trei săptămîni peștele era la fel de proaspăt ca în ziua cînd fusese pescuit. Ves. Cînd am venit și am auzit, m-am dus numaidecît la Martinescu, m-am dus cu niște gînduri de îndoială, de dojană. Inginerul m-a liniștit însă repede că în laboratorul acela nu intrau decît el și colaboratorii lui apropiați, și că, la urma urmei, chiar dacă ar fi furat cineva peștele n-ar fi găsit nimic neobișnuit în substanța lui, absolut nimic decît carne foarte proaspătă de pește. Pentru că, sublinia inginerul cu uimire, tocmai aici e clenciul — simplu, atît de simplu! — al invenției sale; că alimentele „tratate”

după noua lui metodă nu-și schimbă cu nimic structura, compoziția, gustul, aspectul natural, calitățile nutritive, în materia alimentară nu pătrunde nici un ingredient, nici un corp străin cu virtuți conservante, conservarea de astă dată făcându-se după principii radical noi. Deci, chiar dacă ar fi furat cineva peștele, n-ar fi putut descoperi nimic din tainele invenției sale. Și totuși, dacă totul e gata, de ce nu brevetați invenția? I-am întrebat eu. Nu, încă nul a mormăit el îngândurat. Mai trebuie ceva. Adică, ceva trebuie altfel făcut, pentru că în stadiul în care mă aflu consumul de energie este mare, nepermis de mare. De pildă, pentru conservarea aceluși pește, valoarea energiei consumate, depășește peste o sută de ori valoarea propriu-zisă a peștelui. Este enorm. Dar izbutesc eu, fii fără grijă, căpitane, izbutesc!..

Și a mai trecut o vreme. Anul trecut, pe la mijlocul lunii mai, inginerul Martinescu este invitat, cu mare pompă, la un simpozion internațional de chimie alimentară, la Barcelona, se duce, stă două săptămâni încheiate. Când revine în patrie, mă caută imediat. E furios și îmi povestește cu lux de amănunte ce a pățit pe acolo. Eu, acum, Tudore, nu-ți mai detaliez, pricepi tu și singur amănuntele. Acolo, la Barcelona, niște tipi eleganți, cultivați, onctuoși, s-au ținut tot timpul de inginerul Flaviu, promițându-i avere, glorie, bani, prestigiu, conducerea unui institut de specialitate, reîntregirea familiei, numai să rămână acolo la ei, într-o țară de la capătul pământului. La început, Flaviu Martinescu a fost, desigur, politicos, i-a refuzat zîmbind, au ciocnit un pahar de șampanie, i-a invitat în România să vadă că și noi avem de toate, apoi insistențele crescînd, presiunea lor devenind grosolană, inginerul i-a sictirit și a urlat la ei, că, dacă nu se cară dracului din preajma lui, îi dă pe mîna poliției. Vreți să strig „hoții!”? i-a amenințat el. Asta a fost totul. Tipii ăia s-au topit, simpozionul s-a terminat, Flaviu Martinescu s-a întors în patrie furios.

L-am liniștit și eu cum m-am priceput, inginerul și-a reluat cercetările, eu mi-am văzut de treburile. Ne telefonam cînd și cînd, ne revedeam, ne întrebam de sănătate, de familie, lucruri obișnuite...

Apoi, deodată, parcă s-a răcit ceva între noi, distanțîndu-ne. Flaviu mă ocolea, cînd îl întrebam cîte ceva îmi răspundea monosilabic, nervos, crispat. Se împlinise ceva. Ce? Am aflat adevărul abia după ce am discutat cu nevastă-sa.

Flaviu Martinescu a fost căsătorit, nevastă-sa este economistă la aceeași întreprindere, au împreună un copil, pe Dorel, elev într-a șaptea. Ingerul a fost un familist desăvîrșit. Pînă prin august, anul trecut, cînd a cunoscut-o pe Gabriela Doboreanu. Farmacistă, necăsătorită, tînără, frumoasă, irezistibilă. Am cunoscut-o și eu, mai tîrziu, am discutat îndelung, nu m-am sfiit, am sîciit-o cu niște întrebări jenante. M-a ascultat atentă, foarte atentă, n-a roșit, n-a izbucnit în plîns, nu m-a repezit, ci și-a plecat fruntea în pămînt și a murmurat cu o sîfîiere pe care o simt și astăzi: „Dumneata, căpitane, ai iubit vreodată? Dacă da, sînt sigură că mă înțelegi. Fără dragostea lui Flaviu, n-aș putea trăi!...”

Cam așa ceva îmi spusese și nevasta lui Martinescu, că bunul ei soț i-a căzut în genunchi, să-l ierte, să-l uite, că el fără Gabriela moare, se spînzură sau își ia cîmpii. Și s-a mutat la Gabriela acasă. Eu asistasem neputincios la această dramă. Cum să te vîri, cu ce drept să te vîri în fericirea su nefericirea oamenilor?...

Flaviu și Gabriela erau nedespărțiți ca doi adolescenți la prima lor iubire, se afîșau, nu se fereau, fără scandal, fără scene de trădare conjugală, Flaviu căzuse de acord cu nevastă-sa să introducă amîndoi, simultan, acțiune de divorț, dar tot amîneau, amîneau...

Gabriela Doboreanu e tipul femeii fatale, o astfel de femeie ori o iubești,

ori o urăști, nu poți trece indiferent pe lângă ea. De o feminitate percutantă, frumusețea ei, privirile ei, gesturile ei nu erau decît chemare. Și dăruire. Și explozie cotropitoare peste făptura noastră de bărbați etern ademeniți de cîntecul misterios al iubirii. De dragul acestei femei, inginerul Martinescu își părăsise familia, prietenii, cercetările. Gabriela l căra cu ea peste tot, excursii, escapade, sindrofii, restaurante, o lume gălăgioasă se rotea amețitor în jurul lor, Flaviu o urma supus și cuminte și tandru pe drumul cu sens unic al seducției, îndrăgostit și tutelat de iubirea posesivă a Gabrielei...

Approape că uitasem de perechea aceasta stranie, discutasem în cîteva rînduri, la început, cu nevasta lui Martinescu, apoi cu Gabriela, apoi cu Flaviu, situația era clară, mă edificasem, mă întristasem, apoi am uitat. Mi-am amintit luna trecută, cînd am aflat uluit, că inginerul Flaviu Martinescu a încercat să se sinucidă. Înghițise un pumn de pilule, a intrat în comă, a fost spitalizat, a fost salvat. Medicii spun însă că unele leziuni cerebrale, datorate gestului sinucigaș, nu se vor vindeca niciodată...

Disperarea lui Flaviu se născuse din plecarea Gabrielei. Farmacista plecase într-o scurtă excursie de agrement în străinătate, plecase singură și nu s-a mai întors. A rămas acolo, a trimis vorbă că nu se mai întoarce, pa și n-am cuvinte! Iar Flaviu Martinescu nu a avut altceva mai bun de făcut, decît să-și pună capăt zilelor. A încercat. N-a reușit. „Nimic nu mi-a reușit în viață! mi-a spus el, la spital, cu priviri triste, îngrozitor de triste. Nimic, nici în familie, nici în profesie, nici în dragoste. Și nici să termin dracului odată cu viața asta n-am reușit. Nimic, nimic!...” Și nu era numai tristețe în privirile lui, ci și o nesfîrșită abandonare...

Am plecat de la spital cu un gînd urît în mine, cu o bănuială urîtă. Am raportat șefului, am obținut dezlegarea, m-am interesat, m-am zbatut

aproape două săptămîni și am aflat ce trebuia să aflu: Gabriela Dobreanu fusese deja angajată, undeva într-un oraș străin, de la marginea pămîntului, într-un institut de chimie alimentară. Și mi-am amintit de tipii ăia, eleganți și onctuoși, care veniseră după Flaviu la Barcelona. Nu putuseră obține trădarea inginerului Martinescu, și-atunci au încercat să-l înlăture din cursa concurenței. Au izbutit? Vezi tu, Tudore, teamă îmi e că n-am să pot spune că nu. Pentru că ieri, Flaviu Martinescu s-a spînzurat în spital. Cu șnurul de la draperie. Și mă gîndesc la clasorul acela al tău cu erori, o lume de erori filatelice. Credeam că numai în filatelie eroarea valorează mai mult decît autenticul. Acum știu că și prețul unei erori de iubire te poate costa viața. Și ce poate fi mai scump decît viața?...

L-am ascultat pe Bebe și n-am știut ce să-i răspund. Am tăcut tot timpul și ne-am despărțit în tăcere. Apoi mi-am amintit că am un prieten ziarist. Ce-ar fi să-i povestesc și lui povestea lui Bebe? Poate găsește el vreun răspuns. Sau un sens...

OLIMPIAN UNGHEREA

Fîntîna care naște zăpadă

— Stimați telespectatori, stimați ascultători, sîntem, cum îmi spune adjunctul și, în același timp, șeful meu, Mircea Lupu, în anul 2269, luna iunie, ziua 29. Este ora 18, după ora Bucureștiului. Corect, stimate Mircea?

— Corect, dar ai grijă, fără să te dai mare, clar?

— Conform regulamentului, Mircea, conform regulamentului! Deci, mă numesc Mihai Bradu, reporterul sateliților R—4, O—6, M—8, A—10, N—12, I—14 și A—16. Deci, Mihai Bradu, din partea Trustului de presă România.

— Ai pierdut două puncte, Mihai!

— Știu, Mircea, dar mai am dreptul la opt puncte! Veți mai auzi stimați interlocutori, alte 8 amănunte despre mine! Primele două, despre cum mă numesc și pe cine reprezint, erau inevitabile. Ne aflăm, după cum vedeți și după cum veți auzi, în Aula Centrală a Marelui Comentariu Public. Este un loc nu numai celebru, ci și istoric. Au fost comentate aici, în atenția Marelui Public al Pămîntului cele mai tulburătoare întîmplări din ultimii 200 de ani. Cu riscul de-a mai pierde un punct, din cele 8 cîte mi-au mai rămas, voi spune, de la bun început, că eu însumi mă pliclisesc de moarte. Ceea ce trebuie să vă relatez, să vă povestesc cu lux de amănunte, este pur și simplu lipsit de interes.

— S-ar putea să te-nșeli, Mihai. Pînă una alta, ai mai pierdut un punct, așa cum ai și bănuît, dar, dacă o ții tot așa, tare mi-e teamă că nici n-ai să

mai apuci să transmiți ceea ce ai de transmis.

— Îți mulțumesc lui Mircea Lupu pentru amabilitatea sa excesivă, dar să trecem la treabă, nu-i așa? Deci, azi, în dezbatere publică, un caz anost. Un tip, nici nu știu cum îl cheamă, a sustras din Marele Muzeu al Filateliei, o scrisoare. Ce vrea să însemne cuvântul scrisoare? Ar fi vorba, după informațiile noastre, de un fel de comunicare scrisă și introdusă într-un fel de plic, iar pe plic este lipit un timbru. Sistemul, stimați telespectatori și ascultători, este ultra învechit. Îmi vine chiar foarte greu să vă explic toate amănuntele. Ar fi ceva ce s-a născut acum peste cinci sute de ani, dacă nu chiar mai mult. Dar, fac o paranteză, și vă spun că Aula Centrală, de unde vă transmit, s-a umplut pînă la refuz. Nu mai este nici un loc liber. Nu mă așteptam, sincer să fiu, să văd atîta lume, astăzi, aici. Să fie oare chiar atît de importantă această scrisoare?!

— Mă simt obligat, Mihai Bradu, să-ți atrag atenția, eu, adjunctul și, în același timp, șeful tău, cum singur ai mărturisit, că scrisoarea cu pricina este extrem de importantă pentru opinia publică a întregului Pămînt. Nu m-aș fi așteptat ca tocmai tu, reporterul numărul unu al Trustului de presă ROMÂNIA să nu știi acest lucru. Se pare că nu te-ai prea documentat în vederea acestei transmisii. Dar, nu-i nimic. Continuă!

— Văd că în fața dumneavoastră, sînt pus la mare ambiție. Ei bine, telegrafic, despre scrisoarea în cauză. Se pare că un anume Adrian Plaiu ar fi trimis scrisoarea. Cui a trimis-o? Soției sale, Maria Plaiu. După cum probabil știți, Maria Plaiu, este acea cosmonaută care a pierit într-un tragic accident pe planetoidul VN—41. A încercat într-un mod absurd, să o salveze, repet, într-un mod absurd, șeful echipajului, Tudor Duca. Absurd, am spus, pentru că, așa cum v-ați dat seama, cei ce-ați urmărit relatarea la timpul potrivit; Maria Plaiu nu avea nici o șansă să fie salvată. Nici pînă azi nu se știe ce l-a îndemnat pe Tudor Duca să-și sacrifice viața într-un mod atît de inutil.

— Îmi dai voie, Mihai Bradu, să te întreb ce era cu scrisoarea aceea?

— Mulțumesc de intervenție, Mircea Lupu, s-ar părea că aici, în legătură cu scrisoarea asta, ne aflăm într-un veritabil mister. Plecată de pe Pămînt în urmă cu 5 ani, scrisoarea a călătorit prin toate cele 500 de stații orbitale fără să ajungă la destinatar. A călătorit cam peste tot unde a ajuns pînă în clipa de față, omul.

— De ce n-a ajuns la destinatar, Mihai Bradu?

— Pentru că, dacă îmi dai voie să-ți spun, Mircea Lupu, scrisoarea ajungea întotdeauna, ca un făcut, abia în clipa în care Maria Plaiu pleca în altă misiune, pe alt planetoid. E clar? Scrisoarea o urma în Cosmos și niciodată nu a ajuns în mîna celei ce trebuia să o desfacă și să o citească.

— Această scrisoare, dacă îmi dai voie să adaug, dragă Mihai Bradu, a parcurs tot Cosmosul cunoscut, pînă în clipa de față, de om. Are această scrisoare, inclusiv timbrul ei, o valoare deosebită?

— Firește.

— Acesta și este motivul, dragul meu reporter senzațional, pentru care Marele Muzeu al filateliei a inclus-o imediat între cele mai valoroase piese ale sale. Adaugă acestui amănunt faptul că Maria Plaiu, tu singur ai specificat, a plecat întotdeauna, ca un făcut, într-alt loc, în altă misiune, fără să primească scrisoarea ce-o urma credincioasă, prin tot Cosmosul, plus faptul că șeful echipajului, Tudor Duca, și-a jerfit, așa cum știe toată lumea viața într-un mod atît de inutil, ca să o scape dintr-o situație fără ieșire. Iată doar cîteva din elementele senzaționale ale reportajului tău, dragul meu prieten.

— Aș zica, dragul meu Mircea Lupu, că, dacă n-ai avea dreptate, ai vorbi cu prea mult patos. Cu elementele adăugate de tine, reportajul nostru

ar putea să aibă cine știe ce interes. Asta mi-o spune nasul meu de reporter. Da, pînă la senzaționalul reportaj așteptat de toată lumea, mai e cale lungă.

— Văd că ești foarte plictisit, Mihai Bradu.

— Asta cam așa e. Pur și simplu n-am chef, asta e. Ce-mi pasă mie de toate astea?! Sînt și eu om. În seara asta am o întîlnire. O întîlnire de dragoste. Abia aștept să termin cu toată povestea asta lipsită de noimă. Mi-ar fi plăcut să transmit, de exemplu, în timp ce mă plimb cu iubita mea, dansul de dragoste al cerbilor. Sau zborul nupțial al porumbeilor. Sau împerechierea pinguinilor la Polul sud. Sau cîntecul de dragoste al delfinilor. Sînt om, Mircea Lupu, mănțelegi? Ce-mi pasă mie că un nebun sustrage acea scrisoare din marele Muzeu al filateliei? E un oarecare maniac într-ale filateliei! Un nebun, pur și simplu! Cîm a putut să comită un astfel de gest?! Chiar nu știa că, pînă la urmă, va fi prins?! În ultimii 200 de ani nici un răufăcător n-a scăpat de pedeapsa meritată.

— Nu te pripă, Mihai Bradu. Nu te pripă!

— Cu riscul că-mi voi goni telespectatorii și ascultătorii, o spun clar și răspicat: nu cred că ne aflăm în fața unui reportaj senzațional. Nu acesta este reportajul pe care-l visez. Oameni buni, eu n-am nici o vină. El, adjunctul și, totodată, șeful meu e de vină. El crede că vom transmite un reportaj senzațional.

— Acum cîteva clipe spuneai că nasul tău de reporter îți spune că totuși, ne-am afla în preajma unui reportaj deosebit, senzațional chiar?!

— Îmi retrag afirmația. Pot abandona această emisiune?

— Nu încă. Îți atrag atenția că mărturisindu-ți dorința de-a face un reportaj, cu iubita ta la braț despre nu știu ce bazaconii, ai mai pierdut un punct. Ai ajuns la numai 6 puncte. Drămuiește-ți-le!

— Află, Mircea Lupu, că dacă vreau să fac praf lumea celor ce mă urmăresc, a dumneavoastră, stimați și iubiți telespectatori și ascultători, n-am nevoie decît de trei, maximum patru puncte. E clar?!

— Prea te încrezi, Mihai Bradu. Vrei să spui că renunți de bună voie la două, sau chiar trei puncte? Și asta după ce ți-ai convins auditoriul că transmiți un reportaj anost? Cine te-a decretat reporterul numărul unu al Trus-tului de presă ROMÂNIA?

— Dacă nu mă înșel, chiar dumneata, Mircea Lupu.

— Într-adevăr, chiar eu. S-ar putea să regret. Dar mai păstrezi o șansă.

— Care, binefăcătorul meu?

— Faptul că în această clipă chiar a intrat în Aula Centrală a Marelui Comentariu Public... Adrian Plaiu. Preia emisia.

— Spre surpriza mea, stimați telespectatori și ascultători Adrian Plaiu este un tînăr de nici 20 de ani. E înalt, bine făcut, are o alură de sportiv. Zîmbește. E bine dispus. Salută publicul din sală. Din sală, după cum vedeți și auziți, i se răspunde cu urale, cu ovații. E ceva ce nu înțeleg. Să fie oare chiar așa de important acest reportaj? Dați-mi voie să-l abordez pe Adrian Plaiu. Ce vrea să însemne Adrian Plaiu, numele dumneavoastră de familie, Plaiu?

— Ciudată întrebare. Cred că vine dintr-o foarte veche și frumoasă și foarte cunoscută baladă care începe astfel: Pe-un picior de plai/Pe-o gură de rai...

— Să nu-mi spuneți că sînteți născut la poalele Carpaților.

— Dacă nu vă face plăcere, nu spun asta, deși acesta e adevărul.

— Dacă nu ați fi un răufăcător, mi-ar fi făcut plăcere să spun întregii lumi că sîntem, cum se zicea mai de demult, compatrioți, nu-i așa?

— Da, așa se spunea mai înainte vreme, compatrioți.

— De ce-ați sustras acea scrisoare?

— Pentru că, într-un anume fel, îmi aparținea.

— Într-un anume fel, ca să preiau zicerea dumneavoastră, aveți dreptate. Adică ați expediat o scrisoare cazm(n-a ajuns la destinatar normal, după vechile norme ale scrisorilor, încă în vigoare și azi, scrisorile neajunse la destinatar se întorc la expeditor. De ce nu s-a întors la dumneavoastră? De ce a trebuit să o... furați, dacă nu cumva, acest cuvânt de rușine a ieșit din uz?

— Nu zic că e cuvântul cel mai potrivit. Dar, în fine, vom vedea. În primul rând, ca să răspund potopului de întrebări, nu eu sînt expeditorul. Deci n-avea cum să se întoarcă la mine.

— După cîte știu eu, expeditorul se numea Adrian Plaiu?!

— Da, dar acela era tatăl meu.

— Iar Maria Plaiu era...

— Mama mea.

— Înseamnă că ați... furat, totuși, o scrisoare. De ce credeți că, într-un anume fel, parcă așa ați spus, vă aparținea?

— Cuvîntul a fura este foarte urît și trebuie să lămurim lucrurile încă de la bun început. Scrisoarea, după cum se știe, a dispărut într-un mod misterios. Eu am sustras-o. Nu există nici o probă cu care să se demonstreze.. furtul, cum îi ziceți dumneavoastră. Cei care ați anchetat cazul se aflau într-un impas de zile mari. Dacă vă aduceți aminte, chiar dumneavoastră, ca reporter, v-ați exprimat indignarea că organele de anchetă bat pasul pe loc, că n-au nici un fir, că nu știu încotro să o apuce, că Marele Muzeu al Filateliei a pierdut, din neglijență, o piesă extrem de valoroasă...

— Am spus eu așa ceva? Nu-mi aduc aminte. Înseamnă că era o știre pe care am prelucrat-o fără nici un fel de atenție, fără nici un fel de pasiune. O știre oarecare...

— Și totuși, știrea dumneavoastră a fost cea care m-a îndemnat să mă prezint cu scrisoarea respectivă și să o restitui Muzeului.

— Așa, care va să zică...

— Exact așa. Și-acum să vă răspund la întrebare. Acea scrisoare îmi aparținea întrucît trebuia neapărat să știu ce anume i-a scris tatăl meu mamei mele.

— Pînă una-alta, stimatul meu compatriot, te rog să-mi dai voie să atenez pe jumătate cuvîntul furt. E urît, îmi dau seama, dar n-am avut altul la îndemînă. Totodată dă-mi voie să mă adresez prietenului meu Mircea Lupu, cel care m-a îndatorat să realizez acest reportaj. Dragă Mircea, m-ai învins. Se pare, ba chiar sînt sigur, ne aflăm în fața unui reportaj senzațional. Poate nu chiar senzațional, dar, oricum, plin de suspans... Abia acum îmi dau seama că ai mizat pe cîteva date care îmi erau total necunoscute. Și-acum, stimați telespectatori și ascultători ai Trustului de presă ROMÂNIA, să recapitulăm: în urmă cu cinci ani Adrian Plaiu-senior, despre care înțelegem că nu mai trăiește, a trimis soției sale, Maria Plaiu, celebră cosmonaută plecată în vasta lume a stelelor, o scrisoare. De ce a apelat la acest atît de învechit procedeu de a comunica, nu știm. Era, poate, o fire romantică. Ei bine, scrisoarea n-a ajuns la Maria Plaiu, deși mai avem încă în funcție un bun sistem de transmitere a scrisorilor. N-a ajuns pentru că Maria Plaiu își schimba foarte des reședința cosmică, adică locul de muncă. Cu cîteva zile înainte de a-i parveni scrisoarea Maria Plaiu moare într-un accident ciudat. Ciudat, în sensul că, deși nu exista nici o ieșire, șeful echipajului, cosmonautul Tudor Duca, om cu o mare experiență — sare în ideea de a o salva. În realitate, Tudor

Duca s-a sacrificat, de parcă ar fi vrut să moară dimpreună cu Maria Plaiu. Am impresia că acest lucru, plus altele, le vom urmări și limpezi de-a lungul acestui reportaj. La cîtăva vreme după consumarea acestui tragic accident, scrisoarea, revenită pe Pămînt, dispare. Cel care a sustras-o este chiar fiul expeditorului, Adrian Plaiu-junior, și al Mariei Plaiu. Deși putea să o păstreze pentru sine, sau să o distrugă, lipsind, și într-un caz și în celălalt, Marele Muzeu al Filateliei de o valoroasă piesă filatelică, o retrocedează. După ce a citit-o. Bănuiesc, dragul meu compatriot, că, din moment ce ai retrocedat acea scrisoare, nu era cine știe ce în ea. Dar pînă să-mi răspunzi, dă-mi voie să formulez o dorință proprie: dacă ceea ce vom afla în continuare va fi lipsit de interes, propun să încheiem emisiunea cît mai repede cu putință. Am și eu o întîlnire de dragoste, culmea este că pe iubita mea tot maria o cheamă, și tare n-aș vrea să o pierd. Întîlnirea, firește. De-acord, Mircea Lupu?

— Tare te mai joci de-a meseria, Mihai Bradu. Află că ai pierdut nu doar un singur punct, ci două. Două dintr-o dată. Cît despre misiune, nu uita te secondez, ca adjunct, dar o și conduc, ca șef al tău, și, dacă va fi nevoie o voi prelua și-o voi duce eu pînă la capăt. E clar? Continuă!

— Voi continua, stimate Mircea Lupu, voi continua. Nu, stimați telespectatori, stimați ascultători, nu joc teatru. Deși, după cîte văd, colegul meu Mircea Lupu ține cu tot dinadinsul să mă transforme în eroul principal al acestui reportaj. Dar să revenim la eroul acestui reportaj, la Adrian Plaiu. Ce anume scria în acea epistolă, Adrian Plaiu?

— Acea scrisoare a fost scrisă cu chiar sîngele tatălui meu.

— Ce barbarie! Nu cumva e vorba de o metaforă.

— Din nefericire, nu. Era o scrisoare de-adio. Tatăl meu, tot pe planeta VN-41 unde a murit mama mea, inclusiv Tudor Duca, un prieten foarte bun și apropiat familiei noastre, a suferit un groaznic accident în urma căruia, revenit pe pămînt, a devenit prizonierul unui fotoliu cu roțile. Paralizase. Această întîmplare s-a petrecut acum 10 ani. Peste cinci ani, mama pleca în Cosmos. A plecat la stăruințele tatălui meu care, însă, a rugat-o să nu calce niciodată pe VN-41. Imediat după plecarea mamei, tatăl meu, dintr-un capriciu pe care nu l-am înțeles decît după ce i-am citit scrisoarea, a ținut să-i scrie cîteva rînduri.

— Despre ce capriciu ar fi vorba, dacă-mi dai voie să te-ntreb?

— Toate lucrurile la timpul lor, stimate Mihai Bradu, stimatul meu compatriot, dacă-mi dai voie să spun și eu la fel, fără însă a strecura, cum dumneata ai făcut tot timpul, nici o notă de ironie. Mă bucur, pur și simplu, că tocmai dumneata ești reporterul acestei dezbateri. Eu, după cum bine se subînțelege, eram prea tînăr în acea vreme. Mare lucru din ceea ce se întîmpla n-am înțeles. Mi-au rămas întipărite în minte doar cuvintele tatălui meu: „Dacă mama ta, după ce primește această scrisoare, nu va fi fericită, înseamnă că eu nu mai am nici o vină”. După 5 ani de zile, din relatarea de pe VN-41 a accidentului eu am reținut un foarte ciudat amănunt înregistrat pe o bandă magnetică. În timp ce mama mea murea, Tudor Duca îi spunea: „Iartă-mă, Maria, tu trebuia să primești o scrisoare de la Adrian”. Afîi și nimic mai mult. Între timp, împlinisem vîrsta pe care o vedeți că o am. Am așteptat, am pîndit pur și simplu, cu sufletul la gură sosirea pe Pămînt a acelei scrisori pe care neapărat trebuia să o citesc. Să o distrug, dacă era compromițătoare, sau să o retrocedez Muzeului, întrucît știam că ea este, deja, o piesă filatelică de mare valoare.

— Ce anume era scris cu chiar sîngele tatălui tău în acea scrisoare? Văd,

dragul meu compatriot că ești surescitat.

— Chiar te interesează?

— Mărturisesc că da.

— Nu crezi, dragul meu Mihai Bradu, că ar fi cazul să renunțăm la reportaj și să întrerupem emisiunea?

— Adică mă fierbi pînă acum, așa cum cred că i-ai fiert și pe telespectatorii și ascultătorii noștri, folosindu-te, între altele, de faptul că eu nu știam toate amănuntele astea de pînă acum, și, așa cum sînt, vrei să-ți bați joc de mine?! Ești mare, Mircea, m-ai învins definitiv. Mai am trei puncte, nu-i așa? Ei bine, îmi pare rău că le-am cheltuit pe celelalte. Mai pierd un punct și declar că, deși am ceva ani în meseria asta, nu mi-a fost dat să intru cu picioarele în sufletul unor oameni. Am făcut-o, în necunoștință de cauză, dar asta se cheamă că am făcut-o totuși.

— Ai mai pierdut un punct, Mihai Bradu.

— Mulțumesc pentru știre. Mai pierd unul: dedic acest reportaj iubitei mele Maria. Te iubesc, Maria! De-ai ajunge chiar pînă la capătul lumii, strigătul meu te va însoți ca un ciine credincios, ca o zăpadă curată, cum doar în copilărie ne-a fost dată să o trăim, ca un fulger înspăimîntător, în stare să despice inima furtunilor, ca o primăvară veșnică, încărcată de soare și flori. Te iubesc, Maria, și mai pierd un punct. De-acord, Mircea Lupu?!

— Așa te vreau băiatule, dar să știi că mai ai un singur punct. Nu-l irosi.

— N-am să-l irotesc, n-avea grijă. Dar dă-mi voie să-mi continui reportajul. Reportajul vieții mele. Deci, Adrian Plaiu, compatriotul meu drag, dă-mi voie să fiu mîndru că te numesc astfel, ce scria în acea scrisoare?

— Am să te mai amîn puțin cu răspunsul. Pînă să ajung să citesc scrisoarea, mi-a fost dat să pun mîna pe jurnalul intim al tatălui meu. Era un romantic, firește, deși a fost unul din temerarii ce-au înfruntat necunoscutele forțe ale Cosmosului, deși trecea drept unul din cei mai ursuzi savanți din cîți le-a fost dat colaboratorilor săi să cunoască. Tatăl meu a iubit-o pe mama mea cu o nemaipomenită dragoste. Se simțea fericit și vinovat în același timp. Fericit că mama era a lui, „a mea, în sfîrșit, a mea, cu totul și cu totul a mea”, chiar, așa scria, dar vinovat că, între ei, ca o umbră trăia și T.D. Cred că ai înțeles cine era acest T.D.

— Să nu-mi spui că...

— Nu știu la ce te gîndești dumneata, ca reporter, dar să nu care cumva să crezi că mama...

— Dar n-am zis nimic!

— Nici să nu zici. Mă înțelegeți?

— Dacă nu-mi spui ce scria în scrisoare, nu te-nțeleg.

— Toată povestea asta dacă-mi dai voie să continui...

— Dar te rog!

— ... a ajuns într-un punct foarte încurcat. Încurcat în sensul că între lucrurile lui T.D., despre care ai fi putut să înțelegi pînă acum, că și el o iubea pe ... mama.

— Este, dă-mi voie să-ți spun, reportajul vieții mele. Și eu care voiam să-i dăruiesc Mariei, adică iubitei mele, un reportaj oarecare despre boncăluitul cerbilor, despre zborul porumbeilor îndrăgostiți și mai știu eu ce! Cît de uriașă, cît de ciudată, cît de adîncă este dragostea omenească! Sper, dragă Mircea că nu-mi treci astea la ultimul punct!

— Nici o grijă, Mihai, ultimul tău punct e ultimul tău punct. Continuă!

— Ceea ce mă miră, dragul meu compatriot, este că nu ți-e jenă să faci astfel de mărturisiri în public.

— Ceea ce mă miră pe mine, însă, e că dumneata nu poți să vezi și nici să crezi că adevărata iubire este ca o fîntînă ce naște pururi zăpadă. O nevăzută, dar uriașă și veșnică fîntînă a cărei zăpadă n-o poate murdări nimeni și nimic. Firește, dacă iubirea este, cum spuneam, adevărată.

— Îmi dai lecții? Bine, le accept. Dă-mi voie să mă adresez publicului. Vreau să-i spun că, mai există iubire, mai există fîntîni care nasc pururi, mai sînt stele, mai există lună! Oameni buni, nu vă fie teamă! Chiar dacă am inventat zece milioane de feluri de șuruburi, chiar dacă am ajuns la miliarde și miliarde de kilometri de Pămînt, chiar dacă totul este aproape sintetic, adevărată rămîne, totuși, iubirea. Te iubesc, Maria! Și-acum, dragul meu, ce scrie în scrisoare?

— Dar de ce nu mă întrebi de ce n-ajungea scrisoarea la cea căreia îi era adresată?

— Deși cel care pune întrebările sînt eu, deocamdată, trebuie să recunosc că ai, totuși, dreptate. Chiar, de ce nu a primit scrisoarea? Să nu-mi inventezi cine știe ce mister.

— Nu-i vorba de nici un mister. În clipa în care echipajul lui Tudor Duca era înștiințat că vor primi vești scrise de pe Pămînt, Tudor, ca șef ce era, hotăra plecarea spre o altă zonă a Cosmosului.

— Știa Tudor Duca de scrisoarea tatălui tău?

— Da. Știa. Și nu voia ca mama s-o primească. După cinci ani de fugă, au ajuns pe VN—41. Mama urma să piară în același loc în care tatăl meu... Știindu-se vinovat, Tudor Duca a sărit, cu bună știință că el însuși piere, să-i spună că trebuie să primească o scrisoare, o scrisoare de la Adrian, tatăl meu. Și cam așa ar fi totul.

— Dar ce scria în scrisoare?

— A venit și timpul să o reproduc. „Maria, te-am iubit și te iubesc ca pe lumina ochilor mei. Dacă aș ști că te pot face fericită, aș mai trăi încă o mie de ani. Dar eu sînt un om sfîrșit, Maria. Ce-i de făcut? Am hotărît. Cînd vei citi aceste rînduri, dă-mi un semn, prin transmisiunile obișnuite. Pînă atunci, doar, pînă atunci, voi mai fi în viață. Ceea ce însă neapărat trebuie să-ți spun este că Tudor te iubește. Știi bine, dacă-ți mai aduci aminte, că noi doi prin el ne-am cunoscut. Se pare că eu am fost mai norocos și i te-am răpit. Nu mi-a reproșat niciodată acest lucru. Eu însumi l-am îndemnat să te ademenească, după ce m-am întors de pe VN—41, într-o lungă misiune în Cosmos. Fiți fericiți!” După ce mama și Tudor Duca au murit pe VN—41, tata și-a pus capăt zilelor.

— Asta înseamnă că...

— Tudor Duca fugea de o scrisoare care i-ar fi adus fericirea. Sau, altfel spus nu știa ce conținea acea scrisoare. Iar tatăl meu a așteptat în zadar un răspuns din partea mamei. Nu-i nimic urît în toată povestea asta, reportere. O poveste de dragoste, așta doar. O poveste de dragoste care s-a încheiat, din păcate, foarte trist. Dar ce-ai? De ce te-ai prăbușit, ca să zic așa, în tine însuși?

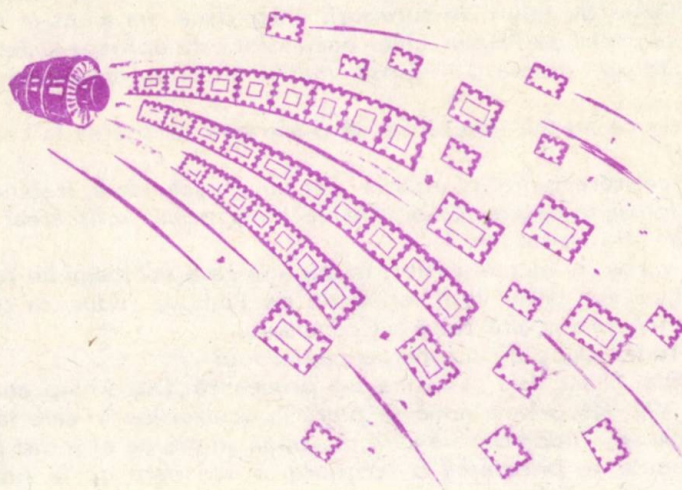
— Cine-i prăbușit? Eu, Mihai Bradu? Niciodată! Te iubesc, Maria! Maria, viața mea, lumina mea, zăpada mea!

— Ați ascultat, stimați telespectatori și ascultători ai Trustului de presă ROMÂNIA ultimul reportaj semnat de subsemnatul și Mihai Bradu. Subsemnatul, de mîine, împreună cu Adrian Plaiu, vă vom ține la curent cu viața Cosmosului. Adio, Mihai Bradu! Bine-ai venit, Adrian Plaiu.

— Și eu? Eu, Mihai Bradu?!

- Tu, Mihai, du-te la Maria!
 — Dar eu nu am nici o Maria! Eu încă nu iubesc pe nimeni! Eu nu cred
 în nici o fîntînă ce naște pururi zăpadă! Nu există!
 — Păcat, Mihai, păcat. Fîntîna ce naște pururi zăpadă există.

VICTOR NIȚĂ

Să ne verificăm cunoștințele

Răspunsuri

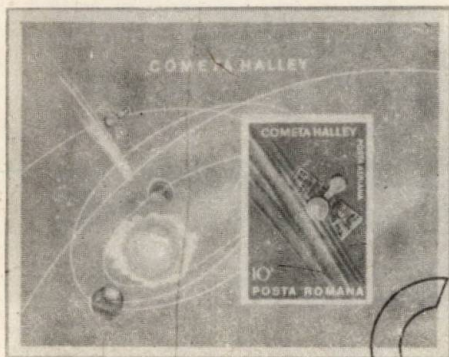
Punctul 1 = litera C
 Punctul 2 = litera A
 Punctul 3 = litera C
 Punctul 4 = litera C
 Punctul 5 = litera A
 Punctul 6 = litera C
 Punctul 7 = litera B/C

Punctul 8 = litera C
 Punctul 9 = litera A
 Punctul 10 = litera B
 Punctul 11 = litera A
 Punctul 12 = litera B
 Punctul 13 = litera B
 Punctul 14 = litera C

27 ianuarie 1986

Întoarcerea cometei Halley

Emisiune formată din două valori și o coliță; valorile: 2,00; 4,00; 10,00 lei. Valoare nominală totală: 16,00 lei. Heliogravură în 4 culori pentru mărci și 6 culori pentru coliță. Hîrtie cromo. Format 33 54 mm, pentru mărci și 80 106 mm coliță nedantelată. Tiraj: 250.000 serii complete și 50.000 colițe. Machetator: Mihai Mănescu

12 martie

Reproduceri de artă Nicolae Tonitza

Emisiune formată din 4 valori: 1,00; 2,00; 3,00; 4,00 lei. Valoare nominală totală: 10,00 lei. Heliogravură în 4 culori. Hîrtie cromo. Format 33 48 mm, dantelate. Tiraj: 200.000 serii complete. Încadrament grafic: Dan Mihăileanu

25 martie

Colaborarea cultural-economică intereuropeană.

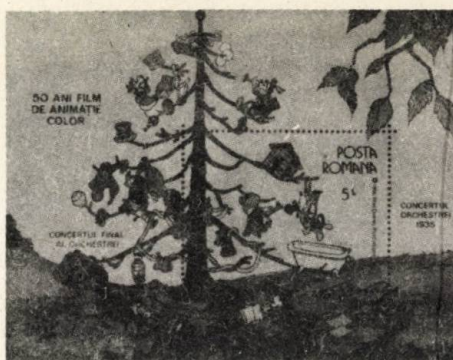
Emisiune formată din două blocuri, câte 4 mărci în bloc, valoarea fiecărei mărci este de 3,00 lei. Valoarea nominală totală 24,00 lei. Heliogravură în 6 culori pe hîrtie cromo. Format 27 42 mm pentru fiecare marcă dantelată. Tiraj: 125.000 perechi de blocuri. Machetator: Florin Ivănuș

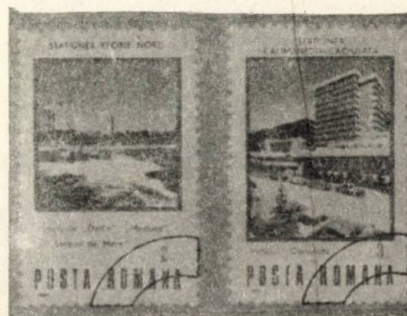
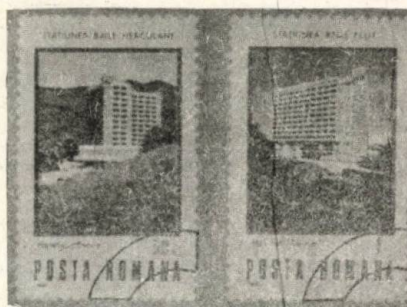
10 aprilie Desene animate Walt Disney

Emisiune formată din 9 valori și o coliță dantelată. Heliogravură în 6 culori. Hîrtie cromo. Format 42 54 mm pentru mărci; 95 120 mm coliță dantelată; valorile: 4x0,50 bani; 5x1,00 lei; colița 5,00 lei. Valoare nominală totală: 12,00 lei. Tiraj: 50.000 serii complete și 33.000 bucăți coliță.

23 aprilie Stațiuni balneo-climaterice

Emisiune formată din 6 valori: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 4 culori. Hîrtie cromo. Format 33 54 dantelate. Tiraj: 200.000 serii. Încadrament grafic: Dan Mihăileanu

8 mai

65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român

Emisiune formată dintr-o marcă, cu valoarea de 2,00 lei. Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format 33 48 mm. Tiraj: 500.000 bucăți. Machetator: Aurel Popescu

9 mai

Turneul final al Campionatului mondial de fotbal

Emisiune formată din 6 valori și o coliță nedantelată. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei și respectiv 10,00 lei. Valoarea nominală totală: 25,50 lei. Heliogravură în 6 culori, hîrtie cromo. Format: 42 54 mm pentru mărci și 95 120 mm coliță. Tiraj: 200.000 serii complete și 20.000 bucăți colițe. Machetator: Aida Philopovici

15 mai

Expoziția filatelică internațională „Ameripex '86”

Emisiune formată dintr-o coliță dantelată. Valoarea nominală: 10,00 lei. Heliogravură în 6 culori, hîrtie cromo. Format 95 120 mm cu marca din interior de 42 54 mm. Tiraj: 150.000 bucăți colițe. Machetator: Andrei Mihai

25 iunie

Flori

Emisiune formată din 6 valori. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 6 culori pe hîrtie cromo. Format 27 42 mm. Tiraj: 200.000 serii complete. Machetator: Eliza Palade

17 iulie

600 de ani de la începutul domniei
lui Mircea cel Mare

Emisiune formată dintr-o valoare de 2,00 lei.
Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format
33 48 mm. Tiraj: 500.000 bucăți. Machetator:
Aurel Popescu

21 iulie

Semicentenarul Muzeului Satului

Emisiune formată din 6 valori. Valorile: 0,50;
1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoare
nominală: 15,50 lei. Heliogravură în 4 culori, pe
hîrtie cromo. Format 33 48 mm. Tiraj: 200.000 se-
rii complete. Machetator: Mihai Vămășescu

23 iulie

Cercetători români în zonele polare

Emisiune formată din 6 valori. Valorile: 0,50;
1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nomi-
nală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 6 culori,
pe hîrtie cromo. Format: 42 54 mm. Tiraj:
200.000 serii complete. Machetator: Avram Ște-
fan

15 august

Ciuperci

Emisiune formată din 6 valori. Valorile: 0,50;
1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nomi-
nală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 4 culori,
pe hîrtie cromo. Format 33 48 mm. Tiraj: 200.000
serii complete. Machetator: Aida Philipovici

25 august

Anul internațional al Păcii

Emisiune formată dintr-o coliță dantelată, cu valoare nominală totală de 5,00 lei. Heliogravură în 6 culori, pe hîrtie cromo. Format: 78 90 mm. Tiraj: 150.000 bucăți. Machetator: Eugen Palade.

29 august

Ciclism

Emisiune formată din 4 valori și o coliță dantelată. Valorile: 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; și respectiv 10,00 lei. Valoarea nominală totală este de 20,00 lei. Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format 33 48 mm. Tiraj: 200.000 serii complete. Machetator: Aurel Popescu

28 octombrie

Conferința pentru securitate și cooperare în Europa — Viena '86

Emisiune formată dintr-o colifă nedantelată, cu valoarea de 10,00 lei. Heliogravură, în 6 culori cromo. Format 80 106 mm. Tiraj: 22.500 bucăți. Machetator: Vladimir Stoianov

10 noiembrie

Aniversări 1986

Emisiune formată din 5 valori. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00 lei. Valoarea normală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 6 culori, pe hîrtie cromo. Format 27 42 mm și 42 54 mm val. de 4,00 lei. Tiraj: 200.000 serii complete. Machetator: Vladimir Stoianov și Aurel Popescu

15 noiembrie

Ziua mărcii poștale românești

Emisiune formată dintr-o marcă și o vigneta. Valoarea 2,00 + 1,00 lei. Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format: 27 42 mm. + 27 42 mm. Tiraj: 120.000 bucăți 120.000 vignete. Machetator: Vladimir Stoianov

28 noiembrie

Industria românească

Emisiune formată din 6 valori. Valorile 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format: 33 48 mm. tiraj: 200.000 serii complete. Încadrament grafic: Dan Mihăileanu

25 decembrie

Obiceiuri folclorice de Anul Nou

Emisiune formată din 6 valori. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Heliogravură în 4 culori, pe hîrtie cromo. Format: 33 48 mm. Tiraj: 200.000 serii. Machetator: Mihai Mănescu

vă recomandăm

Emblema „JECO” grupează interesante jocuri logice educativ-colective realizate de Centrocoop, care stimulează inițiative, puterea de creație și imaginație copiilor și tineretului.

Jocurile cuprinse în această gamă contribuie la educația, la formarea deprinderii de a gândi riguros și la cultivarea spiritului de competitivitate al tineretului.

Se pot cumpăra de la toate magazinele cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din țară, iar în București de la magazinele din Calea Moșilor nr. 135, Bd. Republicii 80 A, Str. 13 Decembrie nr. 26, micromagazinul din holul Teatrului Ion Creangă, precum și din magazinele COOP din str. Christigii nr. 4-6, Str. Brezoianu nr. 29, Bd. Titulescu nr. 92 și „Expoart” din Pasajul Calea Victoriei.

La cerere, jocurile pot fi expediate la domiciliu prin unitățile „Comerțul prin coletărie” și „Cartea prin poștă” din Str. Sergent Nătu-Ion nr. 8-12, sectorul 5, cod. 76324 București (comanda minimă 100 lei).

Sugestii privind crearea de noi jocuri, precum și comerzi din partea unităților comerciale, creșe, grădinițe etc. se primesc la sediul KSCCOOP Str. Sf. Ștefan nr. 1, sector 2, cod. 70306, telefon 13.81.75, 1.62.60 Telex 10393.

**magazinul
universal**

victoria

**50 magazine
intr-unul singur**

Pentru a vă orienta mai bine prin aceste „50 de magazine într-un singur magazin”, vă prezentăm:

Parterul: articole electrocasnice, discuri, ceasuri, mercurie, parfumerie.

Etajul I: țesături din lână, mătase și bumbac, articole pentru sport-turism.

Etajul II: articole pentru bărbați.

Etajul III: articole pentru copii.

Etajul IV: articole pentru garderoba femeilor.

Etajul V: articole pentru me-naj-sticlărie.

PRODUSE

ALIMENTARE

PENTRU

COPII

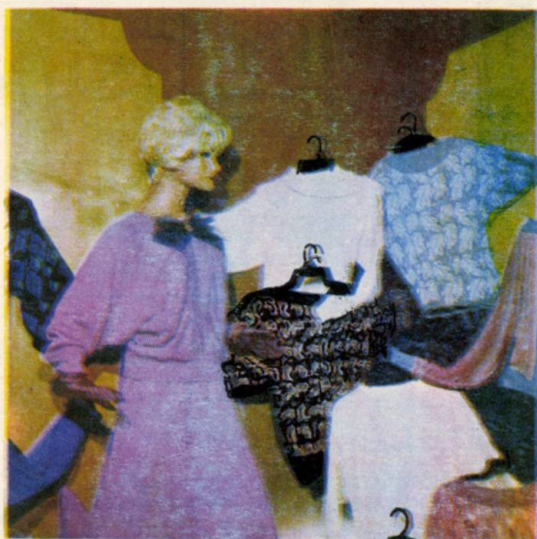
Produsele sînt realizate din materii prime de calitate superioară, ce provin din terenuri nefratate cu îngrășăminte și substanțe pesticide.

Componentele rețetei conțin principiile nutritive necesare refacerii, întinerii și creșterii organismului copilului.

Produsele sînt experimentate clinic sub aspectul acceptabilității și toleranței digestive, acțiune realizată de cadre specializate din Ministerul Sănătății în creșe, clinici și spitale de pediatrie.

Realizarea acestora are loc pe utilaje speciale, cu grad ridicat de mecanizare; sînt conservate prin termosterilizare, nu conțin conservanți și sînt avizate și recomandate de Ministerul Sănătății.

magazinele vă oferă

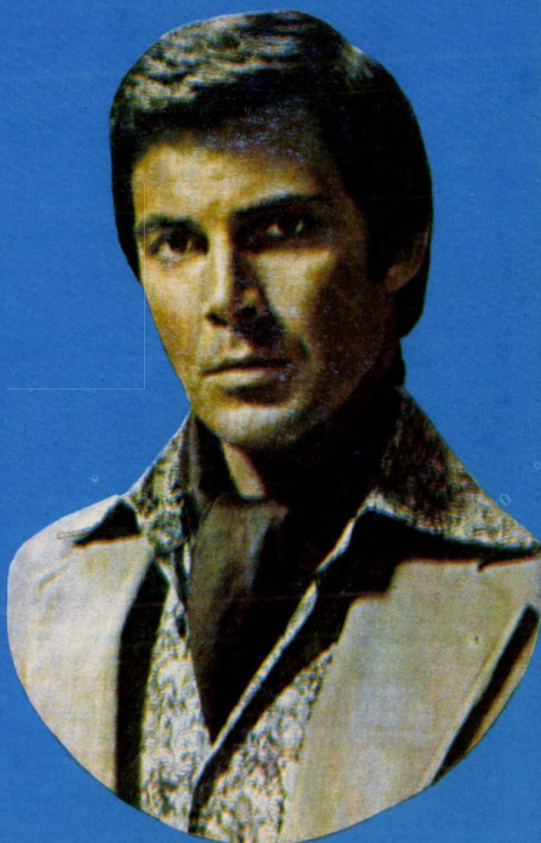

Vestimentația pentru anul 1987 — confecții, tricotaje — se distinge printr-o croială amplă, accesorii funcționale, ceea ce conferă produselor ușurință la purtare.

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă stau la dispoziție în tot cursul anului cu o mare varietate de articole de confecții, tricotaje adecvate pentru toate anotimpurile, pentru toate gusturile.

Rămîne ca fiecare dintre dvs. să alegeți ceea ce vi se pare mai frumos și mai potrivit pentru noutățile dvs.

dvs.
alegeți

U

UNIREA

magazinul
universal

București

Piața Unirii nr. 1

Parter: cadouri

Etaj I: totul pentru femei

Etaj II: pentru garderoba bărbaților
și țesături

Etaj III: pentru timpul nostru liber

Etaj IV: pentru apartamentul nostru

Etaj V: cofetărie

Etaj VI: articole lux

Subsol: produse alimentare

Deschis zilnic între 8-21
iar duminică între orele 8-13.

FIȚI BINE VENIȚI

==vă așteaptă==

**SECRETUL
CUSĂTURILOR DECORATIVE**

**mașina
de cusut**

**C
A
M
E
L
I
A**

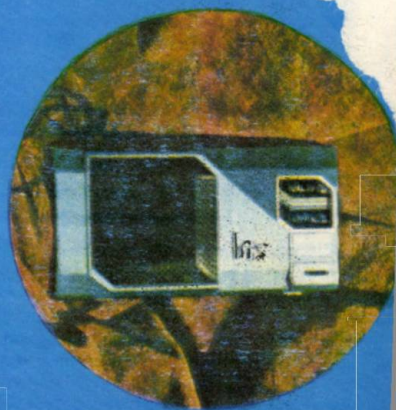
Magazinele comerțului de stat vă oferă, la alegere, 3 tipuri
mașini de cusut CAMELIA:
p „masă cu picior metalic” la prețul de
p „masă” la prețul de
p „masă-mobilă” la prețul de

care poate executa:

- 4.220 lei — Cusături în zigzag cu întrebuințări multiple (bordurat, surfilat, aplicații, monograme simple, ajurat, montat dantelă, executat broderie străpunsă, etc.);
- 4.400 lei — Cusături decorative;
- 4.570 lei — Cusături utilitare;

la munte

radioreceptorul portabil

SONG, TOP, IRIS,
SOLO, GLORIA — ra-
dioreceptoare por-
tabile...

— Ușoare și comod
de purtat, ideale pentru
excursii.

— Prezintă sensibili-
tate, selectivitate, audiție
clară, plăcută.

SONG, TOP, IRIS,
SOLO, GLORIA, în toate
magazinele comerțului
de stat specializate în
desfacerea produselor
electronice.

Se pot cumpăra la pre-
țuri convenabile.

la mare

ALMANAH FILATELIC 1987

Editat de:

Rompresfilatelia

ANGELA HARNAJ
redactor responsabil

Consultanți:
NICOLAE TRIPCOVICI
EMANOIL SĂVOIU

Consultant în probleme de istorie:
MIRCEA MUȘAT

Coperta I, IV: **MIRCEA STAN**

Rompresfilatelie

